

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SAMFUNDET
FOR DANSK
GENEALOGI OG
PERSONALHISTORIE
STIFTET 1870

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

54 DE AARGANG

(9. RÆKKE 5. BIND 3.—4. HÆFTE)

1932

UDGIVET AF
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG
PERSONALHISTORIE

INDHOLD

	Side
Genealogiske Genvordigheder for 100 Aar siden. Af Genealog <i>Albert Fabritius</i>	175
Nogle Oplysninger om Søren Kierkegaard 1834—38. III. Af Kontrolør <i>Sejer Kühle</i>	198
Bidrag til Johannes Ewalds Slægtshistorie. Af Sognepræst <i>Aage Dahl</i> . Med en Tilføjelse af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i> ..	215
Om Eiler Brockenhuus' kalenderoptegnelser. Af Adjunkt <i>Hans Fassing</i> 248	
Gravskrifter fra Slesvig Bys Kirkegaarde. Samlede 1892 af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	251
En genfundet Gren af Familien von Stücken. Af Fru <i>Hildegard von Marchtaler</i> og Genealog <i>Albert Fabritius</i> . Med en Tilføjelse af <i>L. B.</i>	255
Et Skiftebrev og to Testamenter efter Fru Anna Ramel, Hr. Malte Juuls til Maltesholm og fra Slægten Putbus. Udgivne af stud. mag. <i>Poul Madsen</i>	259
Baron Ferdinand von Eckstein. Af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	267
Steen Blichers Forfædre. Af Politilæge <i>Søren Hansen</i>	270
Er den adelige Slegt »Munde« uddød? Af fhv. Statsarkivar <i>E. A. Thomle</i>	282
Smaa Meddelelser	287
Anmeldelse	291
Spørgsmaal	293
Samfundets Anliggender	293
Tilføjelse til 9. IV. 173 ff.	294
Foregnelse over Medlemmer af Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie. (1. December 1932)	295
Register. Af Genealog <i>Albert Fabritius</i>	301

I KOMMISSION: J. H. SCHULTZ ^{1/2} KØBENHAVN

FEBRUAR 1933

Spørgsmaal af genealogisk og personalhistorisk Natur kunne Samfundets Medlemmer erholde optaget i Tidsskriftet, naar de sendes til Samfundets Sekretær: Arkivar og Bibliotekar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet *H. Hjorth-Nielsen*, Jægersborg Allé 23 II, Charlottenlund.

Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie.

Medlemsbidraget er 12 Kr. + Forsendelsesomkostninger.

Samfundet har siden dets Stiftelse i 1879 udgivet:

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

1. Række, Bind I—III (1880—82) ved *F. Krarup*.
1. — , — IV—VI (1883—85) ved *G. L. Wad*.
2. — , — I—IV (1886—89) ved *G. L. Wad*.
2. — , — V—VI (1890—91) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — I—III (1892—94) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — IV—VI (1895—97) ved *G. L. Grove*.
4. — , — I—II (1898—99) ved *C. E. A. Schøller*.
4. — , — III—VI (1900—03) ved *G. L. Grove*.
5. — , — I—VI (1904—09) ved *G. L. Grove*.
6. — , — I (1910) ved *G. L. Grove og Paul Hennings*.
6. — , — II—VI (1911—15) ved *Paul Hennings*.
7. — , — I—VI (1916—21) ved *Paul Hennings*.
8. — , — I—VI (1922—27) ved *Paul Hennings*.
9. — , — I—IV (1928—31) ved *H. Hjorth-Nielsen*.

I Aargangen 1930 findes Indholdsfortegnelse til Tidsskriftets første 50 Aargange.

Aargangene 1880—1882, 1898 og 1919 er udsolgt. Prisen for Aargangene 1883—1921 er 3 Kr. pr. Bind. Saalænge Beholdning forefindes, sælges Aargangene 1883—1921, med Undtagelse af de udsolgte Aargange 1888 og 1919, for et samlet Beløb af 100 Kr., der, om ønskes, kan afdrages med 10 Kr. pr. Md. Aftale herom træffes med *J. H. Schultz Forlag*. Aargangene efter 1921 koster 15 Kr. pr. Aargang. — Enkelte Hæfter sælges ikke.

Personalhistorisk Tidsskrift kan kun erholdes, naar Medlemsrettigheder i Samfundet erhverves. Henvendelse herom sker direkte til Bestyrelsens Sekretær, Arkivar og Bibliotekar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet *H. Hjorth-Nielsen*, Jægersborg Allé 23 II, Charlottenlund. Foreninger og Biblioteker har Adgang til at blive Medlemmer af Samfundet.

Genealogiske Genvordigheder for 100 Aar siden.

Ved **Albert Fabritius.**

Da Staten ved Lov af 30. Marts 1889 ordnede sit Arkivvæsen og saaledes bl. a. samlede Kirkebøgerne og Skifteprotokollerne i Landsarkiverne, var dette et stort Fremskridt, hvis Betydning for den genealogiske og personhistoriske Forskning er umiddelbart indlysende. Der skabtes herved den nødvendige Basis for at kunne føre Undersøgelser af større Omfang tilbunds, og Forskningen har nu, forsaavidt Kilderne ellers er tilstede i tilstrækkeligt Omfang, gode Kaar i vort Land.

Anderledes før den Tid. Da laa Arkivalierne spredt, og at drive genealogiske Undersøgelser var et saare brydsomt Arbejde, forbundet med megen Besvær og store Omkostninger, og Resultaterne var under saadanne Omstændigheder ofte usikre.

Det nedenfor gengivne Manuskript har da sin væsentlige Interesse derved, at det — i en fornøjelig og letlæselig Form — kaster Lys over Arbejdsvilkaarene paa en Tid, da Lengnick udførte sine genealogiske Arbejder, der i denne Belysning end mere faar Karakteren af en Bedrift.

Forfatteren til den følgende Beretning, Frederik Alexander Gottlieb Klee, er født i Rørvig 26. November 1808 som Søn af Major Henrik Gottlieb Klee og Anna Elisabeth Fabritius. Efter at have studeret Jura blev han 1838 surnumerær Fuldmægtig i Generalpostdirektoratets Sekretariat, og han endte sin Embedsbane som Kontorchef i Finansministeriet. Han blev Justitsraad 1852, Ridder 1862, var endelig 1858 og 1861 kaaret Medlem af Rigsdagen og døde 13. Marts 1864 i København.

Originalmanuskriptet tilhørte 1866 hans Fætter, den nedennævnte Maskinmester i Sø-Etaten Rudolph Harald Theobald Henrichsen, og efter ham hans Søn, Boghandler Frits Henrichsen, der desværre inden sin Død har tilintetgjort det sammen med adskillige andre Familiepapirer.

Heldigvis er dog Klees Opfordring til at afskrive Beretningen blevet fulgt. Der findes nu to Afskrifter; den ene, foretaget 1871 af Maskinmester Jørgen Voigt Hansen (1839—1897); der var Søn af Brødbager Jens Hansen og Anna Cathrine Vilhelmine Fabritius, tilhører nu (1931) hans Datter, Fru Agnes Adelgunde Henrichsen, der venligst har meddelt mig Oplysningerne om Originalens Skæbne.

Den første Afskrift, som er den nedenfor gengivne, er foretaget 1866 af den nævnte Maskinmester R. H. Th. Henrichsen, der, da han som omtalt selv havde Originalen, forærede Afskriften til Maskinmester J. V. Hansen, der igen forærede den til Overlærer ved Aalborg Kathedralskole Ludvig Frederik Julius Fabritius (1845—1915).

Den tilhører nu dennes Dattersøn, cand. mag. Niels Fabritius Buchwald, der velvilligst har overladt mig den til Benyttelse.

Den Manuskriptet ledsagende Stamtavleoversigt udelades her. I Stedet bringes efter Beretningen en i Listeform opstillet Oversigt, til hvilken jeg skal knytte et Par Bemærkninger.

Grundlaget for den anvendte Opstilling er den af Dr. Crzellitzer i Berlin i 1908 opstillede — og i dansk Forskning lidet paaagtede — »Sippschaftstafel«, der foruden at tjene sit specielle Formaal som Oversigt ved Arvelighedsundersøgelser, ogsaa med Fordel vil kunne benyttes til at anskueliggøre forgrenede Slægtskabsforhold, som det foreliggende. Den anførte Liste er et Udsnit af en saadan »Frændetavle«, som den maaske kan benævnes paa Dansk.

Som Personbetegnelse er anvendt det af Grønvold og Weberg i nærværende Tidsskrift 7 I 225 foreslaaede System, der foruden umiddelbart at give Oplysning om den bestemte Persons Forhold til Probanden, ogsaa kan benyttes ved Udregning af Slægtskabets Grader. Ahnerne betegnes følgende med en »Ahnebrøk« efter Ottokar Lorenz' System, og Frænderne ved de til Ahnebrøken føjede ulige Tal for mandlige, lige Tal for kvindelige Personers Vedkommende.

Da Listen her kun skal tjene som Oversigt til Teksten — og maaske tillige som Paradigma for selve Opstillingen af saadanne Lister — har jeg ikke fundet det fornødent at give mere end de allernødtørftigste Oplysninger om Personerne.

Endelig skal det bemærkes, at det efter de fleste af Personerne anbragte Tal i Parenthes svarer til den i Klees Beretning givne Nummerering.

En/meget morsom og fornøielig Historie/om/Opdagelsen af en uventet fra Himlen/nedfalden Arv paa 15000 Rigsdaler/(der desværre bliver deelt i mange Portioner)/og/af et vigtigt Familie-Legat.

Sammenskreven til Opbyggelse og Efterretning allene for Familie og gode Venner af Opdageren

Copieret af
R. Henrichsen 1866,
kgl. Maskinmester.;

Fr. Klee 1836 og 37.
Fuldmægtig, senere Contorchef
og Justitsraad under General
Post Directionen i Kjøbenhavn.

Som bekjendt heed det sig, at Conferentsraad Nissen¹⁾ ved sin Død ikke efterlod sig nogensomhelst Arvinger til sin betydelige Formue, og at det hoist sjeldne Tilfælde vilde indtræffe, at Kongens Kasse vilde arve ham; ikke destomindre opstod der, som det ved saadanne Leiligheder pleier at skee, snart modsatte Rygter, og et af disse fortalte, at Grev Blücher Altona²⁾ skulde arve en betydelig Deel af hans Formue, da han var beslægtet med ham igjennem en Dame ved Navn Abbestée, en Omstændighed, der skal være bestyrket ved Grevens eget Udsagn. En Bekjendt af vor Familie fortalte dette til Hof Uhrmager Jørgensen³⁾ med den Bemærkning, at i saa Fald vilde han jo ogsaa faa en Andeel af Arven, da hans Oldeforældre jo vare de i sin Tid for deres uhyre Rigdom bekjendte Abbestées, og disse rimeligviis vare beslægtede med Nissens Moder, der, som det heed sig, ogsaa var en Abbestée. Saa

overordentlig løs denne Slutning end var, saa fortalte Jørgensen den dog for Spøgs Skyld i et Familieselskab, hvor jeg hændelsesviis var tilstæde, og man henvendte sig nu ligeledes spøgende til mig og bad mig, som den der bedst vilde kunne finde Lys i en saa tvivlsom Sag, om jeg vilde forskaffe Familien Andeel i den rige Arv. At dette, forsaavidt sligt med temmelig Vished lader sig forudsige, nu vil skee, derpaa troede vistnok ikke nogen dengang alvorligt, i det mindste ikke jeg. Da jeg imidlertid indsaae, at det for mange af vor Familie, som vare uformuende, vilde være en betydelig Hjælp, om de kunde erholde Andeel i en Arv, som i saa Tilfælde maatte betragtes som falden ned fra Himlen, besluttede jeg mig til at undersøge Sagen næriere. Jeg havde tilfældigviis en Stamtavle, hvorpaa endnu [c: en Del] af vort Familieskab fandtes, liggende blandt en Deel gamle Sager paa Loftet, og denne besluttede jeg da først at eftersee. Jeg fandt da kun en Stadfæstelse paa, at min Bedstemoder, Hofjuveleer Fabritius' Enke, tilligemed hendes Sødskende vare Børnebørn af en Johan Ludvig Abbestée, der i sin Tid efter Stamtavlen Udsigende skal have eiet 15 Tønder Guld, og en Anna Bergitte Hansen, hvilken sidste var en Søster til Jakob Hansen, som i sin Tid blev nobileret for Danmark under Navn Lilliendahl og var dansk Consul i Bourdeaux, en Angivelse, der dog senere fandtes at være tildeels urigtig. Det næste Skridt, jeg i denne Sag foretog, var at søge Oplysning om Nissens Forældre. Da jeg vidste, at Nissen havde været Ridder af Dannebrog, formodede jeg, at der i Ordenscapitulet maatte findes en af ham forfattet Levnetsbeskrivelse, og ved Hjælp af en Bekjendts Velvillighed erholdt jeg ogsaa den Oplysning, at han var en Søn af en Capitain Nissen og en Justine Barbara Hansen, der var en Datter af en fransk Consul Hansen i Helsingør. Da jeg saaledes fandt, at Nissens Moder ikke var, som man troede, en Abbestée, og jeg da meddelte dem, der tidligere havde haabet at arve paa Grund af denne Omstændighed, og som jeg hændelsesviis atter traf sammen med, at Nissens Moder var en Hansen og ingen Abbestée, opgave alle, da ingen af dem vidste, at Johan Ludvig Abbestées Kone havde været en Hansen, det ubetydelige Haab, man havde havt. Jeg gjorde dem derimod opmærksom paa, vi i det mindste vare lige saa nær som før, da det jo var muligt, at bemeldte Abbestées Kone kunde være en beslægtet af Nissens Bedstefader, fransk Consul Hansen, en rigtignok yderst svag Formodning, jeg grundede derpaa, at Navnene vare de samme, og at Madam Abbestées Broder havde været fransk Consul i Bordeaux, og saaledes maaske kunde have forskaffet sin beslægtede, der ligesom han maatte være født omtrent 1690, det franske Consulat i Helsingør. Jeg gjorde nu flere forgjæves Forsøg hos min endnu levende Bedstemoder⁴⁾, der var den eneste i Familien,

der muligen kunde erindre noget om dette vidtløftige Slægtskab, paa at erholde Underretning om samme, men disse, der skete saavel skriftlige som mundtlige igjennem en Trediemand, vare ligesaa for-gjæves som de mange Forsøg, jeg gjorde hos flere af Familiens Medlemmer, om at erholde nogensomhelst Oplysning. Jeg var saaledes i denne Sag ganske overladt til Lykken og min egen Kløgt. Ved nøiere at betragte den tidligere omtalte Stamtavle, saae jeg imidlertid, at der i Hjørnet af samme fandtes et Paginanummer, en Omstændighed, der opvakte Formodning hos mig om, at den maatte være revet ud af en Bog, som jeg besluttede, hvis muligt, at finde, for om denne skulle lede til nogensomhelst Oplysning. Da jeg er nøie bekjendt paa Universitetsbibliotheket, eftersøgte jeg, tillige med Bibliothekaren, personlig samme og fandt saaledes, at den var udrevet af Giessings Jubellærere⁵), i hvilken jeg var saa heldig at finde en anden Stamtavle, der viste, at min Bedstemoder og hendes Sødskende vare Børn af Justitsraad og Amtsforsvalter Urban Bruun og Anna Elisabeth Abbestée⁶), Noget som vel ikke oplyste Slægtskabet med den franske Consul Hansen i Helsingøer, men dog gav Oplysning om min Bedstemoders og hendes Sødskendes Forældres specielle Navne, hvorom jeg før var uvidende. Da jeg vidste, at en Lilliendal i sin Tid havde legeret betydelige Midler til Universitetet, og at der herom var ført en langvarig Strid, søgte jeg nærmere Underretning om det lilliendalske Legat ved Universitetet, og som et særegent Lykketræf viste det sig, at denne Strid, som Universitetet førte med Lilliendal, var beskrevet i Badens Universitets Journal for 1797. Heraf fandt jeg da, at der som Beslægtede af bemeldte Lilliendal var nævnet en Jacob Hansen som Brodersøn og Universalarving, og senere som saadanne en Fredrik Hansen, en Anna Cathrine Hansen og en Justine Barbara Hansen, Capitain Nissens Hustru, som Broderdøttre og Legatarier. Heraf var det altsaa klart, at Conferentsraad Nissens Moder var en Broderdatter af bemeldte Lilliendahl, der ifølge Giessings Stamtavle var en Mormoder(s Broder) til min Bedstemoder. Men her mødte Omstændigheder, som atter gjorde vort Slægtskab med Lilliendahl yderst tvivlsomt. Det maatte nemlig være høist paafaldende, at han i sit Testament havde nævnet sine Broderbørn, men slet ikke sine Søsterbørn, og desuden, Lilliendahls Fornavn var Frederik og ikke Jacob, som Giessing anfører, ligesom at den Jacob Hansen, som der nævntes i Lilliendahls Testament, maatte være saa ung, at han ikke godt kunne være en Broder til Madam Abbestée. Imidlertid besluttede jeg dog ikke at give Slip paa det engang begyndte Forsøg, hvis lykkelige Udfald ved min fortsatte Bestrebelse blev mere og mere sandsynligt, og jeg blev hertil saa meget mere tilskyndet, da jeg antog, at min Familie rimeligviis vilde være den eneste, som

kunde bevise sit Slægtskab med Conferentsraad Nissen og saaledes komme til at arve hans 70,000 Rdl.*). Det var altsaa nødvendigt at undersøge Lilliendahls Familieforhold nøiere, men hvorledes skulde dette skee, især da Lilliendahl maatte være død for et halvt Aarhundrede siden, og hele hans Familie rimeligviis vare uddøde? Efter forgjæves at have gjennemsoøgt Adelslexiconet og flere lignende Værker og henvendt mig til flere af Universitetets Professorer, der formeentlig paa Consistoriets Vegne maatte være i Besiddelse af Oplysninger angaaende den Lilliendahlske Legatsag, besluttede jeg at forsøge om Cancelliets Archiv ikke skulde have opbevaret Afskrift af hans Nobilisations Patent, og om der ikke ved samme skulde findes nogle Documenter, der kunde lede til Oplysning. Her indtraf atter det lykkelige Tilfælde, at jeg havde en Fætter, der havde været ansat i selve Cancelliets Archiv og saaledes var nøie bekjendt med samme. Efter lang Søgen, der naturligvis fornemmelig var foranlediget ved vor Uvidenhed om Tiden, naar Nobilisations Patentet var udfærdiget, var han saa heldig at finde det tilligemed en heel Correspondance i denne Anledning, hvori der omtaltes flere af hans Familiemedlemmer, og hvoraf vi dannede os en imaginair Stam-tavle, ifølge hvilken Lilliendahl havde havt en Broder, Kammerraad Hans Georg Hansen og flere forskjellige Brodersønner og Broderdøttre, hvoriblandt de ovennævnte i hans Testamente nævnte, altsaa ogsaa Nissens Moder. Spørgsmaalet begyndte nu at blive interessant fra den theoretiske Side, og jeg maa tilstaa, at denne Omstændighed bidrog i det Mindste ligesaameget til min Vedholden i at faa det løst, som den fjerne Udsigt, der endnu var til at forskaffe min Familie nogen Arv. Jeg nærrede nu en moralsk Overbeviisning om, at min Bedstemoder og hendes Sødskende paa en eller anden Maade vare beslægtede med Conferentsraad Nissen inden 7de Mand, som Loven fastsætter som den sidste, der kan arve, men om dette var som Næstsødskendebarn et Led fjernere eller et Led nærmere var endnuligesaa uvist, som hvorledes dette skulde lade sig juridisk bevise, uden hvilket alle mine kunstige Slutninger ikke vilde nytte det Alleringeste. Jeg indsaae desuden fuldkomment, at det vilde være høist vanskeligt at føre et juridisk Beviis for dette Slægtskab, da jeg endnu ikke vidste nogensomhelst nøiagtig Beskeed om, hvornaar de vedkommende Personer vare fødte, hvilke(t) med Hensyn til Nogle

*) Anmærk: At jeg i denne Henseende bedrog mig, vil vel ikke forundre Nogen, naar man betænker, at der for Nissens Bedstemoders Beslægtede indtraf det særdeles Held, at der existerede en endnu i Cancelliet værende Stam-tavle⁷⁾, hvorved de, uden synderligt andet Bryderi, end at requirere Døbesedler fra vedkommende Kirker, have formaaet at oplyse og legitimere deres Arveret, og saaledes til Tab for vor Familie ville paa Grund af deres større Antal (da Arven ifølge Loven deles mellem Sjette Leddene, som om alle vare Sødskende) erholde $\frac{4}{5}$ af Nissens Efterladenskab.

maatte være skeet omtrent Aar 1600 og nogle 90, endnu mindre vidste jeg, i hvilke Byer i Danmark eller udenlands og atter i hvilke Kirker bemeldte Personer vare døbte. Dog Lykken holdt ikke op med sine Begunstigelser i denne Arvesag, og atter hjalp en Hændelse og min Hukommelse mig paa det rette Spor. Jeg havde nemlig som Barn af min Bedstemoder hørt fortælle, at da hendes Bedstefader blev begravet, havde hun seet Tordenskjolds Liig, og sluttede nu heraf, uagtet min Bedstemoder, som jeg i flere Breve adspurgte herom, slet ikke selv kunde erindre Nogetsomhelst derom, at det var muligt, at vor Familie havde en Begravelse i Holmens Kirke, og at denne muligen kunne lede paa Spor. Efter megen Renden af mig, og endnu mere Søgen af Klokkerens Fuldmægtig lykkedes det endelig denne at finde, at en Abbestée, om jeg ikke feiler i Aaret 1750, havde kjøbt en Begravelse i Holmens Kirke, og at flere af hans Familie deri vare nedlagte. Efter at have betalt Klokkeren for hans Uleilighed maatte jeg nu atter betale Overgraveren for at faa Kappellet aabnet, og efter at dette med mange Besværligheder var skeet, viste det sig, iblandt flere vigtige Omstændigheder, at Abbestées Kone, som Giessings urigtige Angivelse af Lilliendahls Navn havde bragt mig til at tvivle om, virkeligt havde været en Hansen, og at hun, der var født 1696, efter al Sandsynlighed maatte være fra Helsingøer (da deres ældste Søn, Peder, som laa i samme Grav, var født i bemeldte By). Dette, som dog endnu ikke var vist, bestyrkede endmere det formeentlige Slægtskab med Lilliendahl, da man af dennes Testament kunde see, at han var født i bemeldte By, men hvorledes dette Slægtskab egentlig hang sammen, var endnu en Gaade, skjøndt jeg men [c: med] temmelig Vished formodede, at Madam Abbestée var en Søster til Nissens Moders Fader (Morfader). Jeg indsaae nu, at hvis jeg vilde have de fornødne juridiske Beviser, saa maatte jeg selv reise til Helsingøer for paa Stedet at søge Oplysning, og endskjøndt dette vilde være forbundet med ikke ubetydelige Udgifter, da jeg maatte indlogere mig paa et Gjæstgiversted, besluttede jeg dog ikke at blive staaende paa Halvveien; jeg tog da en Plads med Posten og henvendte mig ved min Ankomst til Helsingøer strax til Pastor B o j e⁸), som jeg kjendte personlig, men erholdt af ham det lidet trøstelige Svar, at hvis mit Ærinde var det samme, som Procurator Petersen havde skrevet til ham om, da var min Reise forgjæves, da han og begge Klokkerne, nemlig ved den danske og tyske Kirke, uafbrudt i 14 Dage [havde] ledet i Kirkebøgerne, og til Beviis herpaa viste han mig den danske Kirkes Bøger, som han havde ladet bringe hjem til sig. Vel var mit Ærinde vel tildeels det samme som det, hvorom Procurator Petersen, der havde det Hverv fra Nissens Bedstemoders Slægtninge at oplyse deres Slægtskab, havde tilskrevet Pastor Boje, men jeg skulde des-

uden have Madame Abbestées eller Nissens Bedstefaders Søsters Døbeseddel, og [naar] man nu ei engang kunde erholde Nissens Moders og hendes Forældres Døbesedler, hvorledes skulde jeg da vente at finde Alt det, jeg behøvede? Imidlertid tabte jeg dog ikke Modet, men svarede Pastor Boje, at jeg var bedre underrettet, og at jeg haabede at finde det Attraaede, hvis det maatte være mig tilladt at søge i Forening med Klokkeren. Jeg begav mig derpaa strax hen til den danske Klokker, men efter nogen Tids Søgen viste det sig, at just den Kirkebog, der var ført i Slutningen af det 17de og i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede, og hvori efter al Rimelighed Madam Abbestées og Broders Døbeseddel skulde findes, savnedes; paa nøiere Efterspørgsel om denne erholdt Klokkeren og jeg den vel i og for sig comiske, men dog under disse Omstændigheder for mig ærgelige Besked, at en gammel Præst havde havt den Vane, efterhaanden naar han gik frem, at udrive et af de tykke Blade i samme Bog for at bruge det til at stege sine Sloproksild i, Bogen var saaledes tilintetgjort, og med den en stor Deel af mit Haab. Ikke destomindre opgav jeg ikke min Søgen og ved Bistand af den danske Klokker, der viste sig overordentlig tjenstvillig, erholdt jeg, efter at vi havde henvendt os til Forskjellige og rendt Helsingøer rundt, en gammel Helsingørs Beskrivelse. Men jeg søgte forgjæves blandt de flere Graves Beskrivelse om en Hansensk eller Lilliendahl'sk Familiebegravelse. Da jeg endelig saae, at al min Umage ved den danske Kirke at erholde nogen Oplysning var forgjæves, besluttede jeg mig til at henvende mig til den tyske Klokker, hos hvem jeg ogsaa mødte megen Forekommenhed. Ved at søge i den tyske Kirkebog mødte os imidlertid de største Vanskeligheder, thi foruden at den var ført med største Uorden, saa at Døde, Fødte, Ægteviede, Begravne stode mellem hverandre, kunde jeg ikke ligesom ved den danske Kirke, da Efternavnene især for 150 Aar siden ikke vare faste, stole paa, at Madam Abbestées Fader havde heddet Hansen, og jeg maatte derfor snarere lede paa For- end paa Efternavn. Hvor vanskeligt, det under disse Omstændigheder var at finde de rette Personer, vil Enhver indsee. Jeg fandt derfor ogsaa flere Personer, med hvilke Navn og Tid kunde omtrent ligestemme, men intet Fyldestgjørende. Saaledes forløb denne Dag med unyttig Søgen, og da Klokkeren gik til 1 om Natten, kunde jeg naturligviis ikke længer opholde den høflige Klokker. Næste Morgen meget tidligt begyndte vi atter vor Søgen, men en Tid lang uden det ringeste Held. Endelig var jeg saa heldig tilfældigviis at støde paa Nissens Moders Døbeseddel, en Omstændighed, der var yderst vigtig, ei allene for Arvingerne paa vor Side, men ogsaa for de paa Nissens Bedstemoders Side, der uden denne, ligesaa lidt som vi, vilde have kunnet beviist Slægtskabet. Foruden denne Døbeseddel fandt jeg flere mindre vig-

tige Døbesedler f. Ex. Peter Abbestées (Broder til min Bedstemoders Moder) og Døbesedler for flere af Nissens formeentlige Tanter og Onkler, hvilke Døbesedler bestyrkede Slægtskabet. idet de som nærmeste Faddere anførte paa Abbestées de gamle Hansens (Bedsteforældrene til Nissen), og paa de Hansenske Døbesedler Abbestées (min Bedstemoders Bedsteforældre). Imidlertid vare alle disse Sandsynligheder intet Beviis, og jeg var nærved at opgive ethvert Haab om at faa denne vanskelige Opgave løst, da atter en lykkelig Hændelse begunstigede mig; den danske Klokker, som interesserede sig for Sagen, var nemlig kommet her for at see, hvorledes det gik med Søgningen, og jeg bad ham da atter, skjøndt jeg troede, det var forgjæves, at see efter, om den forlykkede Kirkebog, som den usalige Præst skulde have tilintetgjort, dog maaske endnu skulde existere, eller i manglende Fald at give mig en Attest for sammes Ikketilstedeværelse. For at opfylde dette, gik han nu atter hjem, og da Tiden allerede var forløben, og jeg skulde reise hjem (jeg havde nemlig faaet en Retourvogn) bad jeg den tyske Klokker om at gaa til Præsten Fischer⁹) for at faa de udfærdigede Døbesedler confirmerede. Til Præsten Fischer fortalte nu Klokkeren, hvorledes vi forgjæves havde søgt de forønskede Oplysninger, og Præsten erindrede sig nu lykkeligviis, at der skulde være en Hansensk Familiebegravelse, men hvor i Kirken vidste han ikke. Med denne Efterretning vendte han nu tilbage til mig, der utaalmodig frygtede for, at Vognen skulde kjøre fra mig, og jeg bad ham derfor, at han vilde være saa god paa det Nøiagtigste at undersøge denne, da det jo var muligt, at den kunde lede paa Spor, ligesom jeg bad ham om at paalægge den danske Klokker at søge de ønskede Oplysninger. Paa Veien til Gjæstgiverstedet faldt det mig imidlertid ind, at det var bedst personligen at paalægge ham det, og begav mig derfor hen til hans Bopæl. Med Forundring saae jeg ham fuld af Glæde at ile mig imøde, idet han i den ene Haand holdt den ulykkelig savnede Protocol, i den anden den forlangte Attest for, at samme ikke existerede, som han havde udfærdiget inden han fandt den, og idet han raabte, at Madam Abbestées Døbeseddel fandtes deri. Aldrig saa snart havde jeg erholdt denne glædelige og vigtige Nyhed, førend jeg lod Vogn være Vogn og besluttede at forfølge det eengang fundne Spor. Ved Hjælp af en Mand, der legende som Dreng paa Pladsen uden for Kirken hendelsesviis paa Kirkemuren havde læst Navnet Hansen, og efter megen Søgen paa selve Kirkegulvet fandt vi endelig den Hansenske Familiebegravelse der, til vor Forundring og Glæde, blandt flere Liigkister ogsaa indeholdt Nissens Bedstefader, Etatsraad og fransk Consul Hansens og dennes Broder Hansen de Lilliendahls (Lig), som var ført herover fra Bordeaux. De paa Kisterne værende Inscriptioner viste nu Hansens Fødeaar, og herved besvaredes da endelig det allervigtigste Spørgsmaal, idet de

fundne Døbesedler beviste, at Hansen (Nissens Bedstefader) og Madam Abbestée (min Bedstemoders Bedstemoder) vare kjødclige Sødskende.*) Jeg betalte nu med Glæde begge Klokkerne og min dyre Regning i Hotellet og reiste hjem i det Haab, at Beviserne for den øvrige Deel af Slægtskabet ikke vilde være saa vanskeligt at føre, men jeg tog betydeligt Feil. At finde min Bedstemoders og hendes Sødskendes Døbesedler var ikke saa vanskeligt, thi den fornødne Veiledning hertil fandt jeg i Enkekassen, ikke destomindre maatte det være mig paafaldende, at Døbesedlerne kun nævnte Faderen, Justitsraad og Amtsforvalter Bruun paa Antvorskov, men ikke Moderen, som jeg af den fundne Stamtavle havde erfaret skulle hedde Anna Elisabeth Abbestée. Jeg haabede imidlertid, at denne Formalitetsfeil, der i og for sig var tilstrækkelig til at berøve os enhver Arverettighed, da denne jo grundede sig paa vort Slægtskab med Madam Abbestée og ikke Bruuns Side, allene vilde være en Forsømmelse ved de Døbesedler, der fandtes i Enkekassen, og skrev derfor igjennem en Trediemand til Præsten i Slagelse, som havde Antvorskov Kirkebøger i Forvaring, om en rigtig Døbeseddel, hvorpaa Moderens Navn var nævnet. Min ikke ugrundede Frygt for, at Antvorskovs Kirkebøger skulde være gaaede tilgrunde tilligemed Kirken, der som bekjendt er ødelagt, stadfæstedes dog ikke, men til min store Ærgelse maatte jeg erfare, at vedkommende Præst, der havde optegnet alle Fadderne til min Bedstemoder og hendes Sødskende, slet ikke havde nævnet, hvad der var det allervigtigste, nemlig Moderens Navn. Da jeg desuden uagtet al Anstrengelse i de forskjellige Kirker ikke havde kunnet finde Amtsforvalter Bruuns og Kones Vielses Attest, havde jeg endnu ikke noget lovgyldigt Beviis for, at Bedstemoder var en Datterdatter af Abbestées. Enhver anden vilde maaske have fortvivlet over at se sine mange Anstrengelser aldeles unyttige, men jeg tænkte anderledes og besluttede, det koste hvad det vilde, ikke at opgive mit Forsæt. Ved Hjælp af min omtalte Fætter lod jeg nu paa ny Cancelliets Archiv gjennemlede, og vi vare saa heldige at finde Amtsforvalter Bruuns og Kones Kongebrev¹⁰), der, skjøndt det langtfra gjorde Sagen klar, dog nogenlunde bestyrkede det omspurgte Slægtskab. Efter endeel indhentede Oplysninger fik jeg endelig en gammel Jomfru Thorsager opspurgt, og denne fik jeg endelig efter mange Omstændigheder, mange Forklaringer og megen Løben til at underskrive et Document, hvori hun, der besidder en overordentlig god Hukommelse, og tidligere havde været i Hof Uhrmager Jørgen Jørgensens Huus, bevidnede, at hun for over 40 Aar siden af Madam Jørgensen oftere havde hørt, at dennes Bedsteforældre paa

*) For bedre at forstaa, hvorledes det egentligen hænger sammen med Slægtskabet med Nissen, sammenholde man den senere anførte Stamtavle.

Mødrenesiden heed Abbestée, at hun kunde paavise den disse engang tilhørende Gaard i Stormgade, og at Madam Abbestées Broder havde heddet Lilliendahl. At Bedstemoders Moder havde været en Abbestée, havde jeg saaledes 3 Beviser for, nemlig Stamtavlen, Kongebrevet og Jomfru Thorsager; men disse vare desværre ikke fuldkommen juridiske, og desuden manglede jeg Bedstemoders Moders Døbeseddel, eller et andet gyldigt Beviis for, at hun var en Datter af netop den Madam Abbestée, der var en Søster til Etatsraad og fransk Consul Hansen, Nissens Bedstefader. Men hvor skulde jeg finde denne Døbeseddel? I Helsingør, hvortil jeg for en Sikkerheds Skyld skrev endnu engang, fandtes den ikke, og Nicolai Kirke, til hvilken jeg efter mange Bryderier fik opspurgt, at den høire Side af Stormgade, hvor Abbestées Gaard laae, i sin Tid hørte, var brændt, tilligemed næsten alle Kirkebøgerne. Ikke destomindre fik jeg af Stiftsprovst Clausen Tilladelse til at gjennemsoge de resterende, men al min Søgen var forgjæves. Ligesaa forgjæves vare mine Forsøg ved de andre Kirker, indtil jeg var saa heldig at finde den, hvor man vistnok ikke skulde have ventet den, nemlig i den tydsk reformeerte Kirke heri Byen, Noget, der var saa meget mere besynderligt, som Broderen Peter Abbestée var døbt i en luthersk Kirke i Helsingør. Døbesedlen til Søsteren Cathrine Marie Abbestée, der i sin Tid havde været gift med Generalkrigscommissair (Jacob Gregorius Graah), og som var en Bedstemoder til Major Horstmann, fandtes derimod heller ikke i nogen af disse Kirker, og de Forsøg, saavel han som jeg anstillede paa at finde den, vare lige spildte. Imidlertid gav jeg ikke Slip paa Haabet om, at faa hele Slægtskabet oplyst nærmere, skjøndt jeg nærrede den Formeening, at de fundne Beviiser maatte være tilstrækkelige til at godtgjøre min Bedstemoders (og hendes Sødskendes) Arveret. For dog ikke at forsømme Noget, faldt det mig ind at lade det herværende Skifterets Archiv gjennemsoge, og uagtet man forsikkrede mig, at der ikke blev gjemt paa Documenter, der vare over 20 Aar gamle, og at det, som var fra forrige Aarhundrede, rimeligviis slet ikke vilde existere, da Archivet var blevet ødelagt ved de 2 store Ildebrande 1795 og 1807, viste dog Lykken atter her paa en høist besynderlig Maade sin Gunst, idet vi blandt de yderst faa af Ilden skaanede Documenter ei allene fik fat paa et reciprokt Testament af Abbestée, men endog paa en heel Skifteact forfattet i Johan Ludvig Abbestées Boe efter Konens Død, hvilken Skifteact paa det tydeligste godtgjorde den nuværende Generations Slægtskab med Abbestées. Ved denne Skifteact blev vel Størstedelen af de tidligere tilveiebragte Oplysninger og Beviser overflødig, men da der ikke desmindre maaskee af Arvingerne paa Nissens Mormoders Side vilde reises Indvending imod denne Skifteacts Gyldighed, besluttede jeg at have et andet fuld-

stændigt juridisk Bevis paa rede Haand. Dette dobbelte Bevis med Hensyn til Major Horstmanns Arveret lykkedes vel ikke uagtet al anvendt Umage ganske og er ogsaa formeentlig aldeles overflødig, men derimod var jeg saa heldig at faa min Bedstemoders og hendes Sødskenes Arveret saagodtsom fuldstændigt oplyst ad en anden Kant. Der manglede, som tidligere anført, kun Beviis for, at Anna Elisabeth Abbestée havde været gift med Justitsraad og Amtsforsvalter Bruun, men dette bragtes til største Sandsynlighed for ikke at sige Vished, derved, at jeg igjennem Cancelliet beviirkede en Udskrift af en i sin Tid (i 177.)¹¹⁾ mellem Commissairen i Johan Ludvig Abbestées Boe*) og Generalkrigscommissair Graah paa hans Datters Vegne ført Høiesterets Proces, hvilken jeg havde seet omtalt i bemeldte Skifteact og som, hvad der atter maa ansees for et særegent Held, fandtes i en Højesterets Protocol, der var undgaaet den almindelige Ildebrand, der ogsaa har ødelagt en stor Deel af Høiesterets Archiv. Senere var jeg endog saa heldig giennem min omtalte Fætter at erholde Vished om, at der i Cancelliets Archiv fandtes Beviis for ei allene, at der i sin Tid var løst Vielses Brev for Justitsraad og Amtsforsvalter Bruun og Anna Elisabeth Abbestée, men og senere, at der var udstedt Skilsmisse Bevilling for dem¹²⁾, samt en Bevilling for Johan Ludvig Abbestée til at være sin Datters Værge¹³⁾, efter at hun var skilt ved bemeldte Justitsraad Bruun, af hvilke Beviser det klarligen fremgik, at min Bedstemoder og hendes Sødskenende vare Børn af bemeldte Egtefolk. Disse Beviser, der allene vilde koste 9 Rdlr., har jeg ikke anseet det nødvendigt at tilveiebringe.

Saaledes var da de vanskeligste Beviser tilveiebragte i denne mærkelige og vidtløftige Arvesag, og da jeg, som tidligere bemærket, i Helsingør ved mine personlige Bestrebelse havde erholdt Nissens Moders og Nissens Bedstefaders Døbeseddel, stod det kun tilbage at erholde selve Nissens Døbeseddel, men her mødte atter en uventet Hindring, der foraarsagede de betydeligste Bryderier. Denne Døbeseddel var ikke til at erholde, og saavel jeg som Procurator Petersen lod forgjæves gjennem søge Kirkeprotokollerne baade i Helsingør og Kjøbenhavn. Jeg besluttede da at forsøge, om det ikke var muligt paa anden Maade at bevise juridisk, at Conferentsraad Nissen var en Søn af den Justine Barbara Hansen, Capitain Nissens Hustru, som nævnes i det Lilliendahlske Testament, i hvilket Tilfælde det kunde være os det samme, hvem der efter Rygtet eller i Virkeligheden maatte have været hans Fader.¹⁴⁾ Da jeg forment, at Stedet,

*) Dette Boe beløb sig med uvisse Fordringer kun til en 80000 Rigsdaler og var saaledes kun en liden Rest af den uhyre Formue, denne Mand i sin Tid skal have eiet, og som efter Giessings Jubellærers Stamtavle skal, som tidligere anført, have beløbet sig til ikke mindre end 15 Tønder Guld.

hvor han var begravet, rimeligviis herom maatte kunne give nogen Oplysning, henvendte jeg mig til constitueret Hofbedemand Schou, som havde besøgt Begravelsen, og denne forment da, at han laa i samme Grav som hans Moder, men at jeg herom kunde erholde nærmere Underretning hos Graveren ude paa Assistentskirkegaarden, han fortalte mig tillige, at han for en Tid siden af den gamle Henriques¹⁵⁾ havde hørt, at denne havde været tilstede ved Moderens Begravelse, og at han i sin Tid havde kjendt Nissens Fader. For ikke at forsømme noget besøgte jeg den gamle Henriques, som i Førstningen var temmelig tilbageholden, men senere, da han hørte, at jeg var en Dattersøn af hans gamle Nabo, Hofjuveleer Fabritius, fortalte, at han særdeles godt havde kjendt begge Nissens Forældre, der, saavidt jeg erindrer, skulde have boet hos ham. Saaledes erholdt jeg da (et) Retsvidne, der i Nødsfald kunde bruges. Foruden ham gaves der desuden andre Folk, som havde kjendt noget til hans Familieforhold f. Ex. Etatsraad og Professor Rosenvinge^{*)16)}, Etatsraad og Kæmmerer Schou¹⁷⁾ og andre, men disses Udsagn om Nissens Familieforhold vare saa ubestemte, at man ikke kunde bygge noget juridisk Beviis herpaa. For altsaa at erholde et saadant, begav jeg mig en Dag ud til Graveren paa Assistents Kirkegaarden. Denne opsøgte da i sine Protocoller, og vi fandt da, at Nissen ikke laa i samme Grav som hans Moder, men i samme som en Agent Conrad Hansen. Af de i Cancelliet tidligere fundne Oplysninger vidste jeg, at Nissen havde havt en Morbroder ved Navn Conrad Hansen, og af Henriques havde jeg bragt i Erfaring, at han havde arvet en stor Deel af sin Formue af en Agent Hansen. Jeg sluttede da med Føie, at denne Hansens Boes Skiftebehandling maatte kunne kaste noget Lys over Nissens dunkle Familieforhold, og jeg bedrog mig heller ikke. Da jeg af Graveren erfarede Tiden, da denne Hansen var jordet, søgte jeg i den herværende Skifteret Oplysning om hans Dødsboe, og erfarede da, at han ved et Testamente havde indsat sin Søstersøn, daværende Bankadministrator Christian Nicolai Nissen til sin Universalarving¹⁸⁾. Heraf var det altsaa klart, da jeg ad anden Kant saae mig istand til at oplyse, at Conrad Hansen var en Søn af Etatsraad og fransk Consul Hansen, Fru Nissens Fader, at Nissen var en Dattersøn af Consul Hansen, hvilket jo skulde oplyses, og hvilket i Forbindelse med Nissens egen Erklæring i sin Levnetsbeskrivelse, Henriques' Udsagn og de Oplysninger, der lod sig tilveiebringe fra Consistoriet, hos hvilket Nissens Moder havde hævet Renter som en af Lilliendahls Legatarier, maatte være tilstrækkeligt til i Tilfælde af en Høiesterets Proces at afgjøre Sagen

*) Etatsraad Rosenvinge havde tidligere men forgjæves havt den Godhed at forsøge paa at forskaffe mig Oplysninger gennem det heraldiske Selskabs Papirer, saavel om Nissen som om den Lilliendahlske Familie.

aldeles til Gunst for Nissens Arvinger. Men dette af Procurator Petersen og mig samtidigt opdagede Testament ledte paany Tanken paa en Justitsraad B., der allerede for længere Tid siden var mig bekendt fra Historien om en meget snurrig Ansøgning, han skal have indgivet til Hs. Majestæt Kongen om paa Grund af hans Kones Besvogrelse med en af Nissens Slægt at erholde udleveret den Fonden ad usu publicos tilfaldne Arv fra Nissen. Over denne og Hustrue blev der nu optaget et Tingsvidne, der gjorde de foranførte Beviser med Hensyn til Nissens Forældre overflødige¹⁹).

Saaledes vare da de fornødne Oplysninger og Legitimationer tilveiebragte, og jeg tilskrev derfor Skiftecommissionen Følgende:

Kjøbhvn. Februar 1838.

Saa vel paa Grund af en tidligere under 20. Februar f. A.*) til den høie Skiftecommission indsendt Fuldmagt fra Hofjuveleer Fredrik Fabritius' Enke, Cathrine Marie Bruun, som paa Grund af vedlagte Fuldmagter fra Urban Bruun, Christian Frederik Bruun, kgl. Berider Horstmann, astronomisk Uhrmager Louis Jørgensen paa hans Kones, Anette Birgitte Leth Horstmann, hendes Vegne, endvidere fra Told Inspecteur Marcus Jørgensen, samt Hofuhrmager Fredrik Jørgensen, der samtlige ere beslægtede med afgangne Conferentsraad Nicolai Christian Nissen gennem dennes Morfader, Etatsraad og fransk General Consul i Helsingør, Hans Georg Hansen, tillader jeg mig herved at nedlægge Paastand om, at de maatte tillægges Arv efter ham efter Lovens fulde Udstrækning. For at imidlertid dette Slægtskab, der vil blive fuldkomment oplyst og beviist ved medfølgende Documenter, lettere kan opfattes, fremsættes herved følgende Stamtavle over samtlige Personer, der igjennem bemeldte Hansen ere arveberettigede efter Conferentsraad Nissen.

Da der efter venskabelig Overenskomst imellem Familien ikke vil blive gjort nogen Paastand paa, at 6te Grad skal udelukke 7de, ville af ovenanførte Personer, følgende, der have overlevet Arveladeren, Conferentsraad Nicolai Christian Nissen, komme til at tage Arv efter denne nemlig:

I. Cathrine Marie Bruun Nr. 18. Enke efter Hofjuveleer Fredr. Fabritius, som er beslægtet med Arveladeren i 6te Led.

II. Urban Bruun Nr. 21	} Brodersønner til den foregaaende Nr. 18 og beslægtede med Arveladeren i 7de Led.
III. Christian Frederik Bruun Nr. 22	

*) Aarsagen, hvorfor jeg allerede da havde tilskrevet Skiftecommissionen, var en ikke aldeles unødvendig juridisk Forsigtighed. Jeg havde nemlig som temmelig vist hørt fortælle, at en Greve B. vilde søge Bevilling til at fremføre Vidner paa, at han af Conferentsraad Nissen var indsat til Arving. For altsaa at forhindre denne og lignende Planer (der taltes nemlig om flere Personer, hvem Nissen skal have lovet at indsætte som Arvinger) tilmeldte jeg i ovennævnte Skrivelse Skiftecommissionen, at der virkeligen eksisterede en Arving, hvilket i enhver Henseende noget vilde vanskeliggjøre Erholdelsen af en saadan Bevilling.

- IV. Johan Christian Kall Nr. 23 en Søstersøn af samme Nr. 18 og beslægtet med Arveladeren i 7de Led.
- V. Hofuhrmager Fredrik Jørgensen Nr. 25 med sine Sødskende Told Inspecteur Marcus Jørgensen Nr. 26 Jørgen Jørgensen Nr. 27 og Anna Cathrine Frederikke Jørgensen Nr. 28, ligeledes Søsterbørn af samme Nr. 18, og beslægtet med Arveladeren i 7de Led. Da imidlertid Anna Cathrine Frederikke Jørgensen er død, da træder i hendes Sted hendes Mand Major Aug. Jac. Greg. Vilh. Horstmann, samt deres fælleds Børn, Anna Bergitte Leth Horstmann Nr. 30 i Ægteskab med astronomisk Uhrmager Louis Jørgensen, kgl. Berider Jørgen Horstmann Nr. 31 og Frederik Horstmann Nr. 32.
- VI. Major August Jacob Gregorius Vilhelm Horstmann et Næstsødskendebarn til fornævnte Arvinger, 7de Led, og altsaa selv beslægtet med Arveladeren i samme Grad. Han er som bemærket Enkemand efter ovennævnte Anna Cathrine Frederikke Jørgensen og arver tillige som saadan.

For at bevise disse Personers Berettigelse til at tage Arv, tillader jeg mig at anføre følgende:

- A. For at bevise, at Conferentsraad Nicolai Christian Nissen er en Dattersøn af Etatsraad og fransk General Consul Hans Georg Hansen Nr. 5 i Helsingør og Hustru Johanne Cathrine Fabritius Nr. 4 (fremfører Klee det af Prokurator Petersen optagne Tingsvidne, samt hvad han selv har fundet i Helsingør i Overensstemmelse med den ovenfor gengivne Beretning).
- B. For at bevise, at bemeldte Hans Georg Hansen Nr. 5 og Anna Bergitte Hansen Nr. 9, Hustru til Johan Ludvig Abbestée Nr. 10, ere kjædelige Sødskende tillader jeg mig at fremlægge 2' Døbesedler, der bevise, at de begge ere Børn af Jacob Hansen og Marie Buhrs, et Factum, der desuden stadfæstes ved andre Beviisligheder, med hvis Anførelse jeg dog ansee det uforment at besvare den ærede Ret.
- C. For at bevise, at Johan Ludvig Abbestée Bruun Nr. 16, Marie Christiane Frederikke Johanne Bruun, Nr. 17, gift med Dr. Marcus Kall, Cathrine Marie Bruun Nr. 18, gift med Hofjuvelerer Fredrik Fabritius, Anna Leth Bruun, Nr. 19, gift med Hofuhrmager Jørgen Jørgensen (alle 4 Børn af Justitsraad og Amtsforvalter Urban Bruun og Hustru Anna Elisabet Abbestée) samt Anne Bergitte Graah, Nr. 20, gift med Capitain Fredrik Julianus Christian Horstmann (en Datter af Generalkrigscommissair Jacob Gregorius Graah og Hustru Cathrine Marie Abbestée) samtlige ere arveberettigede Børnebørn af fornævnte Anna Bergitte Hansen og Johan Ludvig Abbestée,

frelægges herved et Document, som gjør alle de tidligere med uendeligt Bryderi i denne Anledning tilveiebragte Beviisligheder overflødig, nemlig en behørig verificeret Afskrift, forefunden i Hof- og Stadsrettens Skiftecommissions Archiv, af den i sin Tid over bemeldte Johan Ludvig Abbestée og Hustru Anna Bergitte Hansen fælleds efterladte Boe udstedte Skifteact, der klarligen fremstiller og stadfæster den disse Børnebørn tilkommende Arveret og viser, hvor meget der er ud-

lagt hver især efter fornævnte Bedsteforældre, af hvilke Bedstemoderen, som ovenfor beviist, var en Søster til Hans Georg Hansen, Conferentsraad Nissens Bedstefader, hvilket vil sees af Skifteactens 8 sidste beskrevne Blade; af de andre Beviisligheder tillader jeg mig kun at fremlægge en Afskrift af den bemeldte Abbestée og Hustrue meddelte Facultas testandi og det imellem dem oprettede reciproke Testament samt nogle Gravskrifter. Endvidere fremsendes herved en igjennem det Kgl. danske Cancellie indhentet Afskrift af den i samme Skifteact omtalte Høiesteretsdom, som endvidere bestyrker det ommeldte Forhold.

Da det saaledes ved samtlige i Retten fremlæggende Documenter vil blive godtgjort, at ovennævnte under Nr. 16, 17, 18, 19 og 20 anførte Personer ere beslægtede i 6te Led med Conferentsraad Nissen, staaar tilbage specielt at omtale de forskjellige under Nr. I, II, III, IV, V og VI anførte Arvinger.

ad Nr. I. Med Hensyn til Cathrine Marie Bruun, Nr. 21 (Fejl for Nr. 18), der af bemeldte Skifteact sees at have været gift med Hofjuveleer Frederik Fabritius, da maa jeg bemærke, at hun er død d. 13. Mai f. A., og jeg maa derfor, da den mig af hende meddelte Fuldmagt saaledes er blevet ugyldig, og der efter hende findes umyndige Arvinger, bede om at Skifteretten i hendes Boe, Justitsraad og Birkedommer Meinig i Nøddeboe, maa blive udbetalt den hende tilkommende Arvelod, for at han efter Lovens Forskrifter kan distribuere den iblandt hendes samtlige Arvinger.

ad Nr. II. Med Hensyn til Urban Bruun, da vil det af vedlagte Døbeseddel erfares, at han er født (12. Septbr. og døbt 7.) Octbr. 1789 og er en Søn af Johan Ludvig Abbestée Bruun og dennes (efter vedlagte Vielsesattest) ægteviiede Hustru Karen Marie Svane.

ad Nr. III. Med Hensyn til Christian Frederik Bruun, da vil det af ligeledes vedlagte Døbeseddel erfares, at han er født (19. Juni og døbt) d. 17. Juli 1791 af de samme under Nr. II anførte Forældre. Af de tidligere paaberaabte Fuldmagter vil det behageligen sees, at jeg er bemyndiget til at varetage disse Brødres Tarv.

ad Nr. IV. Med Hensyn (til) Kammerraad, Dr. juris Johan Christian Kall maa jeg bemærke, at jeg tidligere har oversendt ham endeel Oplysninger i denne Arvesag, som han saavidt vides allerede for længere Tid siden har indsendt til den ærede Ret ved Hr. Procurator Nygaard, der vil møde for ham²⁰).

ad Nr. V. Med Hensyn til de 4 Sødskende Jørgensen, nemlig Hof Uhrmager Fredrik Jørgensen, Toldinspecteur Marcus Jørgensen, Jørgen Jørgensen og Anna Cathrine Frederikke Jørgensen gift med Major August Jacob Gregorius Horstmann, tillader jeg mig at bemærke, at de fornødne Beviisligheder for deres Arveberettigelse efter deres Moder, Anne Leth Bruun, i sin Tid gift med Hof Uhrmager Jørgen Jørgensen, vil findes i hendes Boe, der blev behandlet af den herværende Skifteret. En 5te Broder til fornævnte 4 Sødskende, astronomisk Uhrmager Urban Jørgensen er ved Døden afgaaet længe førend Arveladeren, Conferentsraad Nissen. Idet jeg maa bemærke, at jeg ifølge de tidligere paaberaabte Fuldmagter er bemyndiget til at varetage Hof Uhrmager Fredrik Jørgensen og hans Brøders, Told Inspecteur Marcus Jørgensen, Tarv i denne Sag, tillader jeg mig at anføre, at bemeldte Hof Uhrmager Fredrik Jørgensen har en aldeles

uindskrænket og almindelig Notarial Fuldmagt fra sin i Udlandet værende Broder Jørgen Jørgensen til at varetage dennes Tarv, og at Søsteren bemeldte Major Horstmanns Hustru ved Døden er afgaaet i f. A., og at hendes Boe er behandlet af den herværende Skifteret, der saaledes er i Besiddelse af de for hendes Arvinger nødvendige Beviisligheder. Fra 2de af hendes efterladte Børn, nemlig kgl. Berider Jørgen Horstmann og astronomisk Uhrmager Louis Jørgensens Hustru Annette Bergitte Leth Horstmann, medfølge som allerede bemærket behørig Fuldmagter for mig. Det 3die af hendes efterladte Børn, Fredrik Horstmann, er for Tiden i Nord America.

ad Nr. VI. Med Hensyn til Major August Gregorius Vilhelm Horstmann vil det medfølgende Døbeseddel sees, at han, der er født (skal være døbt) d. 13. August 1781. Ligesom han har attraaet selv at møde i Skifteretten, saaledes har jeg lovet at assistere ham med de fornødne Beviser for hans Arveberettigelse.

I Henhold til ovenstaaende bliver min ærbødige Paastand at bemeldte Arvinger, hvis Tarv jeg er befuldmægtiget til at varetage, maa tillægges Arv efter Conferentsraad Nicolai Christian Nissen, og at ingen anden Arvefordring eller hvilkensomhelst Gjeldsfordring erkjendes for gyldigt, forinden saadan Fordring maatte af mig blive antagen som lovlige beviist, og at der, hvis fornødent gjøres, forbeholdes mig Ret til at fremkomme med nærmere Oplysninger, Beviislig heder, Indsigelser o. s. v.

ærbødigst
Fredr. Klee,
kgl. Fuldmægtig.

Hvormange Skriverier, Bryderier, unyttige Løben og Udgifter jeg senere har havt i denne Arvesag, vil jeg ikke omtale. Det vilde føre til al for megen Vidtløftighed og hverken kan interessere mig eller Læserne af disse i en Hast efter den blotte Hukommelse og i forskjellige Mellemlum sammensmurte Linier, der, uagtet al min Bestrebelse for at gjøre Historien kort, og uagtet Udeladelse af mange væsentlige Omstændigheder, ere blevne for talrige.

(Her efter følger en lang Redegørelse for Boets Indtægter og Udgifter, saaledes som Status var i Februar 1838. Beholdningen var paa dette Tidspunkt 73711 Rdlr. 2 *℔* 12 *β* Sedler, hvorfra dog ikke var regnet forskellige Salærer og Arveafgiften.

Endvidere udelades en Fortegnelse over de øvrige af Nissens Arvinger — ialt 17 Næstsøskendebørn — af Familierne Abbestée, Fabritius de Tengnagel, Gyldenstjerne Sehested og Schaffalitzky de Muckadell²¹).

Naar der nu til disse 17 Næstsødskendebørn, der udgjøre 23 Søsterlodder lægges 6 Søsterlodder, som skulde tilfalde vor Familie, vil det sees, at Arven vil blive deelt i 29 Hovedlodder. Hvorvidt de 10 000 Rdlr., som skyldes af Grev Knuth i Rusland ville blive betalt er endnu tvivlsomt, dog synes det sandsynligt, da hans Kones Forældre, som han skal arve, skulle være meget formuende, og Renterne hidtil ere blevne ordentligt betalte.

Gid denne Arvesag snart var endt til alles Tilfredshed, men endnu er der meget at varetage ved samme, især med Hensyn til min Bedstemoders Boe.

Foruden foranførte Arv, som jeg ved denne Leilighed har forskaffet min Familie, og jeg kan gjerne sige til deels samtlige Nissens Arvinger, da Ingen af disse, uden de af mig i Helsingør forskaffede Beviisligheder, vilde have erholdt det Ringeste, har jeg ogsaa udelukkende for min Familie, det vil sige, samtlige de paa Stamtavlen anførte Personer og disses Efterkommere i uendelige Grader, opdaget en Berettigelse til et eller rettere sagt 2de Legater, der hører til de bedste i Danmark, idet Vedkommende, der erholder Plads paa Helsingørs Hospital, ei allene erholder fri Huusleie, Brændsel, Opvarning m. m., men ogsaa, hvad der for en Svag og Trængende er særdeles vigtigt, omtrent 2 Rdlr. ugentligen. Jeg har allerede herom underrettet Consistoriet og senere lovet samme Legat Ephorus, Conferentsraad Bornemann²²⁾ en nøjagtig Oplysning om Familiens Berettigelse, hvilket jeg ikke for Øjeblikket seer mig i Stand til, da endeel af de hertil hørende Beviser, der ere de samme som de til det Nissenske Boe hørende, ere beroende i Skifteretten. For Familiens Skyld hidsættes her følgende Oplysning, saaledes som samme er forefunden i Schacks Fundatssamling III. Bind, og jeg maa indstændig have samtlige Familiefædre og Andre i Familien anmodet om at afskrive det Følgende, da samme maaske i Tiden kan blive af yderste Vigtighed for deres Efterkommere, og det er ogsaa Pligt at sørge for disse, om man end ikke for Øjeblikket troer, at de ville komme til at trænge.

(Her efter følger en Afskrift af de to Legatfundatser, Konsul Hansen de Lilliendahls Legat og Konsul Hansens Legat, som de findes trykt i Schack: Ny Fundatssamling II 321 f og 329 f.

Derefter findes en Notits, hvori Klee opstiller en Hypotese om et Slægtskab mellem Stadshauptmand, Hofjuvelerer Frederik Fabritius og Etatsraad Just Fabritius. Han støtter dette paa, at Enken Hanne Eleonore Vilhelmine Marcussen født Franck, der var gift 1. Gang med Knapmager Frederik Fabritius, en Sønesøns Søn af Stadshauptmanden, d. 24. Marts 1845 fik Etatsraad Just Fabritius' Seng i Vartov, og Klee anfører videre, at der i Vartov skal findes Stamtavler, som godtgør dette. Det er dog galt. En Undersøgelse af Vartovs Arkiv (i Raadstuearkivet) var resultatløs med Hensyn til Stamtavler, og der er ikke fremlagt — eller forlangt — nogen Beviisligheder for hendes Ret til at faa denne Legat-seng. Efter hvad der foreligger oplyst om disse to Slægter, Fabritius de Tegnagel og Guldsmeslægten Fabritius, maa ethvert nærmere Slægtskabsforhold anses for udelukket.

Af de efterfølgende Optegnelser, som er gjort af Maskinmester R. Henrichsen, er de, som vedrører den Fabritiuske Slægt, udskudte, som tildels fejlagtige).

Det lidet, jeg ved om min Faders Familie, nedskrevet efter Hukommelsen af R. Henrichsen.

Min Bedstefader (Faders Fader) var Tømmermand i Sø Etaten og heed Henrik Petersen, han fandt en hæderlig Død i Slaget paa Kjøbenhavns Rhed d. 2. April 1801 ombord i Skytsprammen Haien, hvilket tildeels gav Anledning til, at saavel han (dvs. Henrichsens Fader) som Broderen ved Hjælp af de frivillige Bidrag til de Faldnes Efterladte nøde en forholdsviis god Skoleundervisning; min Bedstemoder (Faders Moder) heed Caroline Amalie Klein hendes Fædre skal have hørt til en indvandret Slægt ved Navn Petit, som af en eller anden Grund forandrede dette til Klein. Faders Sødskende vare 3:

- a. Sofie Frederikke Henrichsen, død ugift 1841, omtrent 56 Aar gammel, altsaa født omtr. 1785.
- b. Louise Henrichsen, født 1787, død omtrent 1838, gift med Thygesen, Skriver i Kongens Sølvkammer.
 1. Carl Thygesen 1821. Først Snedker, senere afløste (han) sin Fader, 3 Børn.
 2. Ludvig Thygesen. Gift. Ved Holmegaards Glasværks Udsalg, senere ved forskjellige andre Forretninger.
- c. Christian Henrichsen. Constructeur i Sø Etaten. R. af Dbg., Dbm. 6. Mai 1790—5. Juli 1859, han var en hjertensgod, forstandig og dygtig Mand, jeg skylder ham overordentlig meget for alt det Gode, han udviste baade imod mig og os alle. Gift med Ane Frederikke Kildentoft 11. April 1787—11. Sept. 1857, ogsaa til hende knytter sig mit taknemlige Minde.
 1. Jens Peter Henrichsen, 1816, først Papirhandler, senere Casserer ved Kjøbh. Gasværk, gift med Frederikke Kjøpke. 3 Børn: Christian, Carl og Anna.
 2. Carl Wilhelm Henrichsen, 1820, Vekselmægler, ugift 1866.
 3. Ludvig Harald Theodor Henrichsen, 7. April 1824—3. Marts 1864. Constructions Assistent i Sø Etaten, døde ugift.
- d. Johan Reinhardt Henrichsen, Constructions Assistent i Sø Etaten, 4. Juli 1795—3. Aug. 1853. Gift med Anne Leth Fabritius, 10. April 1797.
 1. Caroline Cathrine Henrichsen 1818—1851 g. m. Proprietær Jens Brandt. a) Axel Brandt, 1849, lever. 5 døde. b) Reinhardt. c) Mathias. d) Jørgen. e) Christine. f) Christen Scheel.

2. Peter Fredrik Waldemar Henrichsen, 1821, g. m. Emilie Holmgreen, Opsynsmand ved Hambros Vaske- og Badeanstalt. a) Cathrine 1845. b) Christian Graah Fabritius, 1847. c) Carl, 1851. d) Reinhardt 1855. e) Anna 1859.
3. Rudolf Harald Theobald Henrichsen, 1823, Maskinmester i Sø Etaten, g. m. Julie Hartvigson af Kallundborg, f. 30. Juli 1827. a) Johanne, f. 1857. b) Fritz, f. 1860.
4. Thora Louise Henrichsen, 1825, g. m. Proprietair L. Dam, Tulsted, ingen Børn.
5. Christian Frederik Fabritius Henrichsen, f. 1835. Maskinmester i Søe Etaten, g. m. Marie Marcussen. Ingen Børn.

(Opskrevet 1866 af R. Henrichsen.)

Oversigt.

....

PROBANT.

- 1/1 Nicolai Christian Nissen, 1772—1836, Konferensraad.

AHNER.

Forældre.

- 2/1. Christian Carl Nissen * 1742, dømt fra Livet 1783, men flygtede og døde udenlands.
~ 1766.
- 2/2. Justine Barbara Hansen 1741—1799.

Morforældre*).

- 4/3. Hans Georg Hansen 1694—1760, Etatsraad, fransk Generalkonsul.
~ 1722.
- 4/4. Johanne Cathrine Fabritius 1706—1770.

Morfaders Forældre.

- 8/5. Jacob Hansen 1657—1715, fransk Konsul.
~ 1688.
- 8/6. Marie Buhr 1666—1708.

*) Paa den fuldstændige Tavle anføres naturligvis først Farforældrene.

FRÆNDER.

Morfaders Søskende.

- 4/3 01. Jacob Hansen 1695—1730.
 4/3 02. Anna Birgitte Hansen 1696—1772.
 ~ 1722 Johan Ludvig Abbestée (10) 1697—1774
 Supercargo.
 4/3 03. Frederik Hansen de Lilliendahl 1699—1779 dansk
 Konsul i Bordeaux, nobiliteret ^{20/12} 1748.
 4/3 05. Jørgen Buhr Hansen 1702—1740.

Morfaders Søkendebørn.

- 4/3 021. Peter Abbestée (11) 1726—1750.
 4/3 022. Cathrine Marie Abbestée (14) 1727—1770.
 ~ 1751 Jacob Gregorius Graah (15) 1721—1790,
 Generalkrigskommissær.
 4/3 024. Anna Elisabeth Abbestée (12) 1733—1771.
 ~ 1754 Urban Bruun (13) 1720—1768 Justitsraad,
 Amtsforvalter over Antvorskov og Korsør Amter.

Morfaders Søkendebørns Børn.

- 4/3 0222. Anne Leth Bruun (19) 1755—1828.
 ~ 1775 Jürgen Jürgensen 1745—1811, Hofuhr-
 mager.
 4/3 0224. Birgitte Bruun * 1757.
 4/3 0226. Cathrine Marie Bruun (18) 1758—1837.
 ~ 1777 Frederik Fabritius 1740—1829, Hofjuve-
 lerer, Stadsguardein.
 4/3 0221. Johan Ludvig Abbestée Bruun (16) 1760—1820,
 Toldbetjent.
 ~ 1787 Karen Marie Schwane 1751—1827.
 4/3 0228. Maria Christina Friderica Johanne Bruun (17)
 1762—1821.
 ~ 1785 Marcus Wøldike Kall 1752—1817, Dr.
 med.
 4/3 0242. Anne Birgitte Graah (20) 1760—1789.
 ~ 1780 Frederik Julius Christian Horstmann
 1753—1823, Kaptajn i Sætaten.

Morfaders Søkendebørns Børnebørn:

- 4/3 02221. Urban Jürgensen (24) 1776—1830, Uhr- og Krono-
 metermager.
 ~ 1801 Sophie Henriette Houriet † 1852.
 4/3 02223. Jürgen Jürgensen (27) 1780—ca. 1845/50, »Kongen
 af Island«.

- 4/3 02222. Anna Cathrine Frederikke Jürgensen (28) 1781—1837.
 ~ August Jacob Gregorius Vilhelm Horstmann, se nedenfor 4/3 02421.
- 4/3 02225. Frederik Jürgensen * 1785 † lille.
- 4/3 02227. Fritz Jürgensen (25) 1787—1843, Hofuhrmager.
 ~ Rebekka Vilhelmina Dichmann 1793—1842*).
- 4/3 02229. Marcus Jürgensen (26) 1798—ca. 1880, Toldforvalter, Etatsraad.
 ~ Sophie Jenny Bojesen 1807—1875.
- 4/3 02261. Christopher Fabritius 1777—1791.
- 4/3 02262. Gunild Mette Kirstine Fabritius 1780—1832.
- 4/3 02264. Anna Elisabeth Fabritius 1781—1848.
 ~ 1808 Henrik Gottlieb Klee 1785—1829, Major.
- 4/3 02266. Sara Fabritius 1783—1821.
 ~ 1810 Jens Waagensen 1780—1816, Bataillonskirurg.
- 4/3 02263. (Hans) Urban Wohlert Fabritius 1784—1831, Kaptajn i den norske Hær.
 ~ 1. 1813 Margrethe Keilhau † 1817.
 ~ 2. 1818 Aarsella Andrea Ingier 1792—1847.
- 4/3 02265. Jørgen Ludvig Fabritius 1786—1824, Guldsmedemester.
 ~ 1806 Sophie Dorothea Elisabeth Jensen 1785—1864.
- 4/3 02267. Friderich Fabritius 1789—1829, Knapfabrikør, senere Forpagter af Jonstrup Mølle.
 ~ 1811 Johanne Eleonore Vilhelmine Franck 1787—1853.
- 4/3 02269. Jacob Gregorius Graah Fabritius 1791—1846, Mønt- og Stadsguardein.
 ~ 1. 1817 Anna Charlotte Nancy Stevenson ca. 1792—1828.
 ~ 2. 1839 Emilie Constance Wilhelmine Svendsen 1807—1891.

*) I min Artikel »Et Brev fra „Kongen af Island“ (nærv. Tidsskr. 9 I 81) har jeg opgivet, at Fritz Jürgensen var gift med Marie Elisabeth Dichmann. Dette beror paa en beklagelig Forveksling med hans Søn, Tegneren Fritz Jürgensen, der var gift med sin Kusine, den nævnte M. E. Dichmann. Hun er født $12/11$ 1818, hjemmedøbt $24/11$, fremst. i St. Magleby K. $24/10$ 1819 og døde $16/12$ 1843, Datter af den senere Toldinspektør i Svendborg, kar. Kaptajn i Sæetaten Frederik Christian Dichmann og Sophie Frederikke Qvistgaard. Fr. Chr. Dichmann var Søn af Professor og Lærer ved Søkadetakademiet Carl Friderich Dichmann og Marie Othilia Schneider, og Broder til Rebekka Vilhelmina Dichmann, Hofuhrmager Fritz Jürgensens Hustru.

- 4/3 02268. Anne Leth Fabritius 1797—1873.
 ~ 1818 Johan Reinhardt Henrichsen 1795—
 1853, Konstruktionsassistent i Søetaten.
- 4/3 02211. Urban Bruun 1788—1789.
- 4/3 02213. Urban (Christian) Bruun 1789— , Arbejdsmand.
 ~ Margrethe Terkelsdatter 1783—1846.
- 4/3 02215. Christian Frederik Bruun 1791—1855, Arbejds-
 mand ved Holmen.
 ~ 1. 1813 Mariane Bechgreen 1782—1824.
 ~ 2. 1825 Regine Sophie Leibrecht 1795 † før
 1855.
- 4/3 02217. Jørgen Christian Bruun 1794—1818.
- 4/3 02281. Johan Christian Kall (23) 1795—1858, Dr. jur.,
 Kammerraad.
 ~ 1822 Ellen Barbara Abigael Monrad 1802—
 1887.
- 4/3 02421. August Jacob Gregorius Vilhelm Horstmann (29)
 1782—1847, Major.
 ~ Anna Cathrine Frederikke Jürgensen, se
 ovenfor 4/3 02222.

Noter.

- 1) Nicolai Christian Nissen døde $15/12$ 1836, jfr. Bricka XII 299.
- 2) Lehns greve Conrad Daniel Blücher-Altona 1764—1845 var 1794 blevet gift med Maria Barbara Abbestée 1770—1852, jfr. Bricka II 448.
- 3) Fritz Jürgensen 1787—1843.
- 4) Cathrine Marie Bruun ~ Hofjuvelerer Frederik Fabritius.
- 5) Gjessings Jubellærere III 368 Tavlen.
- 6) samme III 376 Tavle II.
- 7) Antagelig den i Benzons Stamtavler værende Stamtavle over Fabritius de Tengnagel.
- 8) Caspar Johannes Boye 1791—1853 var Sognepræst ved St. Olai Kirke i Helsingør 1835—47 (Wiberg I 587, II 203).
- 9) Peter Ephraim de Fischer 1785—1862 var Sognepræst ved St. Marie Kirke i Helsingør fra 1819 (Wiberg I 591).
- 10) Sjællandske Registre $3/8$ 1753 Nr. 301.
- 11) 1776. Blandt Bevislighederne i Nissens Bo ligger en Ekstraktudskrift af Højesterets Voteringsprotokol 1776 Nr. 195.
- 12) Sjællandske Registre $8/4$ 1765 Nr. 193.
- 13) samme $12/1$ 1770 Nr. 32
- 14) Rygtet gjorde Struensee til Nissens Fader. (Bricka XII 299).
- 15) Falck Wilhelm Henriques boede paa Købmagergade Matr. 16, Naboejendommen til den Fabritiuske Gaard paa Hjørnet af Silkegade.
- 16) Janus Lauritz Andreas Kolderup-Rosenvinge 1792—1850, Bricka IX 349.

- ¹⁷⁾ Jacob Henric Schou 1745—1840, Bricka XV 259.
¹⁸⁾ Conrad Hansen døde $28/9$ 1811.
¹⁹⁾ Justitsraad Lauritz Berth i Svendborg.
²⁰⁾ Et Brev fra Klee til Kall findes i det Kgl. Bibl. Nyere Breve D. $12/12$ 1837.
²¹⁾ Prokurator Petersens fuldstændige Liste over Arvingerne findes i Nissens Skifte (Københavns Skifter 1836/37, Sag 1/57). Et stort Antal Segl og Underskrifter fra de arveberettigede foreligger samme Sted.
²²⁾ Matthias Hastrup Bornemann 1776—1840, Bricka II 538.
-

Nogle Oplysninger om Søren Kierkegaard 1834—38. III. Af Sejer Kühle.

Gennem Brevet til P. E. Lind er det nu godtgjort, at Søren Kierkegaard allerede i første Halvdel af 1835 var Genstand for en Del Opmærksomhed fra Studenterkammeraternes Side; og efter de Oplysninger, vi har bl. a. gennem andre af Kierkegaards Papirer, kan vi skønne, at han var det endnu mere efter Hjemkomsten fra Gilleleje.

Da han desuden i det følgende Aar kom i Forbindelse med betydende Mænd, er denne Tid et særligt Studium værd; og netop det har fristet Professor Frithiof Brandt til at foretage en Undersøgelse, hvis Resultater er nedlagt i det omfangsrige Værk: »Den unge Søren Kierkegaard« (1929).

Det, der førte ind paa et Spor, var et Stykke i Søren Kierkegaards Papirer (II, 191), dateret 21. Juli 1839, lydende saadan: »Nu kan jeg begribe, hvorfor H. Hertz var saa begjerlig efter at tale med mig, nu da jeg læser hans sidste Haandarbeide med politiske Ind- og Udfald. Det er kun Skade, at han har udeladt Translateurens satiriske Indfald, som han jo rigtignok troer lod sig gjøre uden Skade for Hovedindholdet, men jeg troer, at det var det bedste og vel neppe burde udelades alene af dramatisk Interesse for Translateurens Charakter, men det har formodentlig havt sine gode Grunde; thi det er Hertz ikke Mand for.«

Allerede i H. P. Barfods Udgave af Kierkegaards Papirer (I, 230) er sagt, at her hentydes til »Stemninger og Tilstande« (1839) af Henrik Hertz; og det anførte Stykke viser os, at der er en Forbindelse mellem Kierkegaard og Translateuren, én af Hovedpersonerne i Novellen.

Nærmere Oplysning om Bekendtskabet mellem Hertz og Kierkegaard faar man gennem en Bemærkning i Hertz' Papirer (Studiebog P 243), gengivet i H. Kyrres Biografi Bilag 9: »I Vita maa mit Bekjendtskab med Søren Kierkegaard berøres, mit 1ste Møde med den mig gske ubekjendte unge Student, der i Studenterforeningen laae i en magelig Stilling paa en Sopha (omtrent 1836) og tiltalte mig i en fortrolig Tone som en gl. bekjendt. Vi

mødtes efter den Tid ofte, dog kun paa Gader, offentl Steder og desl, og jeg syntes meget godt om hs muntre, forstandige Underholdning. Hs egne mutuerende, ofte noget castratagtige Stemme, pluds. Overg. fra noget Muntert til et meget alvorl. Udtryk.«... .

Efterat have set disse Optegnelser og efterat have foretaget en Gennemgang af den omtalte Novelle har Brandt opstillet den Hypotese, at forskellige kendte Mænd har tjent som Modeller til Novellens Personer, og mener endda, at Hertz har holdt sig ret nøje til Virkeligheden. Han antager saaledes, at Hertz selv svarer til Novellefiguren Thomsen, Harriet (den Corpulente) til Forfatteren P. V. Jacobsen, Amadis til H. C. Andersen, Verner til den senere kendte Kritiker P. L. Møller og Translateuren (den Satiriske) til Kierkegaard. I Overensstemmelse med den Fremstilling, der er givet i Novellen, mener han yderligere, at disse Mænd har udgjort en Klike, der omkring 1836 har haft Samlingssted i Østergade hos en Beværterke, Md. Fousanée, der her har haft sluttet Bord.

Men hertil maa straks gøres et Par Indvendinger. Professor Brix har gjort opmærksom paa¹⁾, at naar Brandt finder den Antagelse bekræftet, at Kliken samledes paa Østergade, da skyldes det en højst misvisende Opfattelse af et Citat (»D. u. S. K.«, S. 200) fra Th. Overskous »Østergade og Vestergade«; og der kan hertil føjes, at selv om Hertz i Begyndelsen af Trediverne spiste hos Md. Fousanée, er det uvist, om han holdt til samme Sted efter Udenlandsrejsen 1833—34, og sikkert er det, at han fra 26. April 1837 fik sin Mad bragt fra Ferrinis Beværtning paa Kgs. Nytorv. — Med Hensyn til P. V. Jacobsen tør vi antage, at han stadig spiste i sit Hjem i Pilestræde. H. C. Andersen fik en god Del af sin Føde i forskellige private Huse i Byen. Fra 1840 — og rimeligvis ogsaa i en Del af Trediverne — havde han desuden Spisebilletter til Studenterforeningen og kom undertiden hos Ferrini. — Kierkegaard gik meget paa Konditori, men havde indtil 1. Sept. 1837 sit Hjem hos Faderen. At antage, at han en Tid har logeret hos Md. Fousanée (sml. »D. u. S. K.«, S. 311), er saa hazarderet, at der ikke er nogen Rimelighed i at tage Antagelsen alvorligt. Alt tyder paa, at han stadig har boet hjemme indtil nævnte Dato. F. Eks. udviser Husskemaet for 12. Nov. 1836, at han boede Nytorv Mtr. Nr. 2. Formodningen om en Klike hos Md. Fousanée maa derfor afvises.

Hvis den omtalte Klike havde bestaaet, vilde det iøvrigt være besynderligt, om der intet fandtes derom i Hertz' Dagbøger (Ny kgl. Sml. 3179. 4°); og endnu mærkeligere vilde det være, om der intet fandtes i hans Studiebøger (Ny kgl. Sml. 2807. 4°, Pakke 3—5), hvori dog forekommer et betydeligt Materiale til en Selvbiografi. Her nævnes f. Eks., at Hertz 1820-21 var Medlem af et

æstetisk Selskab »Beaumonde«, der bestod af et Dusin unge Mennesker, hvoraf nogle dog svigtede. Her nævnes, at Hertz var med ved Stiftelsen af Studenterforeningen, og der omtales adskillige Personer, som han lærte at kende, f. Eks. Poul Møller, Chr. Winther, E. Bojesen, H. Krøyer og T. G. Repp; her nævnes Lørdagaftrnerne hos Brødrene Thortsen, hvor han kom sammen med Lor. Kilde, P. V. Jacobsen, Thiele, Poul Møller, Meisling og Abrahams, og hvor C. Thortsen, Kilde og Hertz udgjorde et societas poetica; her nævnes den Flok, som ofte i Trediverne tog til Dyrehaven: Kilde, Jacobsen, Hertz og Poul Møller o. s. v.; men ikke med et Ord antydes en Klike, som den, der omtales i »D. u. S. K.«.

— En Bekræftelse af Brandts Paastand faar man da heller ikke ved en Undersøgelse af Novellens Tilblivelse, en Undersøgelse, som kan foretages paa Grundlag af de nævnte Studiebøger.

Oprindelig kaldtes Novellen »Et Aar i Kjøbenhavn«. De første Optegnelser dertil hidrører fra 1831—32; men en væsentlig Del af det Materiale, der benyttes, hidrører dog fra Tyverne, enkelte Træk er endog fra 1819.

Af særlig Vigtighed er et Stykke fra Januar 1833 (Studiebog B 41), hvori fortælles om en Mand, der som ung har elsket en Kvinde. Hun dør efter et ulykkeligt Ægteskab og efterlader en Datter. Hende opsøger han, da han kommer til Hovedstaden. »Tilslidst træffer han hende som Huusjomfru (hun er knap 17 Aar) hos Mad. X, der har sluttet Bord, tager Deel deri for at lære hende at kjende, skjuler sig en Tid for hende — vinder tilslidst hendes Hjerte.«

Dermed er givet Thomsens og Mathildes Historie, Kærnen i »Stemninger og Tilstande«; og vi ser, at det sluttede Bord, der har en saa fremtrædende Plads baade i Novellen og i »Den unge Søren Kierkegaard«, omtales mange Aar, før Hertz lærte Kierkegaard at kende.

Fra først af (Studiebog B 65) var det Meningen, at Bordgæsterne skulde være »næsten lutter Pebersvende«, »Kontoirfolk etc.«; men efter Udenlandsrejsen fik Hertz en ny Impuls, idet han forbavsedes over det Røre, der var kommen i Landet (P 227); og han begyndte nu at udforme politiske og æstetiske Typer, der skulde repræsenteres ved det omtalte Bord. Han skriver f. Eks. i Januar 1836 (C 16): »Skildr. af en Char A som Tscherning, Ussing etc. En, der taler gjerne og godt for sig, er vel underrettet i mange Fag, men taler ogs. om alle, disputerer gjerne, opponerer endnu hellere, dadler helst offentl Institutioner og Mænd, er satyriserende etc kort sagt meget interessant. Kun bemærkes, at hs Bitterhed ofte generer.«

Kort Tid efter omtales »den Satiriske«, som i Begyndelsen særlig taler om æstetiske Æmner. Desuden indføres »den Corpulente«

— der ikke straks er identisk med Harriet —, Verner og Amadis. Paa en Seddel (Ny kgl. Sml. 2807. 4°, Pakke 1) anføres, at Hertz i Novellen vil indføre en ung Person, som er udsvævende og vittig som Jørgen Jørgensen. I Studiebog C 22 findes desuden: »Til E t A a r. En (i Manceer som Flor i den Paatræng:) udgjør i sluttet Bord et ypp: Medl for Selskabeligheden, da han meget ofte af Tankeløshed ell Snakkesyge fremfører Ting, der ere aabenb. splittergale, og som der altsaa let kan opponeres mod«. — Formodentlig er her Tale om den Mand, som senere betegnes som Pakhusforvalter Jørgensen. — »Den Paatrængende« er en Novelle, der fremkom i »Foraarets Nytaarsgave for 1833«. Den Konfusion, som tillægges Pakhusforvalteren, har Hertz iagttaget hos én af sine Slægtninge.

Disse Eksempler, og hvad der iøvrigt er fortalt om det sluttede Bord, tyder paa, at Hertz ikke har forefundet en Klike, men har bragt en Del Typer sammen, som har interesseret ham og har kunnet tjene til at fremsætte Anskuelser, som han ønskede at belyse.

Efterhaanden skete dog adskillige Forandringer. I 1837 skiftede »den Satiriske« Navn, idet der siges. at han kan være den samme som Sproglæreren. Fra nu af kaldes han Translateuren, og der gives af ham i August en Beskrivelse (F 27), som meget godt kan passe paa Kierkegaard. Der fremkommer efterhaanden talrige æstetiske og politiske Udtalelser, der ofte indeholder Citater fra forskellige Blade og Tidsskrifter, og hvortil der senere er føjet Bemærkninger som: »Dette maaskee bedst til den bittre Satyricus«, »Harriet?«, »Verner? Transl?« o. s. v., hvilket tydeligt viser, at Hertz for en stor Del selv har fordelt Rollerne og ikke blot refererer stedfundne Samtaler. I 1838 tager han for Alvor fat; han laaner af P. V. Jacobsen »Kjøbenhavnsposten« for alle Aargangene 1831—37 og begynder 8. Juni at gøre Uddrag deraf; og Bogen udkommer i Juli 1839.

— Naar nu Professor Brandt mener, at Hertz til sine Personer har anvendt levende Model, da maa det allerede paa Grund af det anførte modtages med Forbehold.

Særlig maa man stille sig afvisende overfor Paastanden om, at P. L. Møller er Model til Verner. Møller nævnes aldrig i Hertz' Papirer før et Stykke hen i Fyrrerne, da han dels optræder som Recensent, dels udbeder sig Oplysninger og Bidrag til »Dansk Pantheon« og »Gæa«; og i de Breve, hvormed han da henvender sig til Hertz, findes intet, der røber en tidligere Forbindelse. Brevene er holdt i en saa høflig Tone, som man netop anvender overfor fremmede Mennesker. (Overskrift: »Høistærede Hr. Hertz« — Underskrift: »Deres ærbødigste P. L. Møller«). Deraf tør man formentlig slutte, at Hertz ikke i Trediverne har haft nævneværdigt Kendskab til omtalte Student og umuligt kan have anvendt ham som Model.

Hele det omfangsrige Kapitel, som Brandt har skrevet om P. L. Møller, kunde altsaa have været sparet, i Særdeleshed da der heller ikke er fremført Bevis for, at Kierkegaard har haft en saadan Forbindelse med ham, at han kan have benyttet ham som Model. Ganske vist har Kierkegaard nok set ham paa Universitetet og i Studenterforeningen; og flere Gange har de boet i hinandens Nærhed. F. Eks. havde P. L. Møller 1. Febr. 1840 Bolig i St. Kjøbmagergade Mtr. Nr. 51, 3. Sal (nu Nr. 41), mens Kierkegaard boede Kultorvet Mtr. Nr. 132, 1. Sal (nu Nr. 11). Men hverken det ene eller det andet beviser det, der skulde bevises med Hensyn til Modelforholdet.

Alligevel er der Mulighed for, at Verner i nogen Grad svarer til en bestemt Mand i Datiden. Men det ser ikke ud til, at Hertz har gjort sig stor Umage for at karakterisere Skikkelsen; og man lægger Mærke til, at mens Verner i Studiebøgerne ikke blot fremstilles som Satiriker, men ogsaa som stærkt udsvævende, er dette sidste kun svagt antydet i den færdige Novelle.

Hvis Verner imidlertid svarer til en virkelig Person, da er det vel sandsynligt, at den Fremstilling, der er givet i Studiebøgerne, er den mest troværdige, og i saa Fald henledes Tanken naturligt paa før omtalte Politiretsfuldmægtig Jørgen Jørgensen. Hertz siger jo udtrykkelig, at han i Novellen vil indføre en udsvævende og vittig Person, og nævner da netop Jørgensen som Forbillede, og i en speciel Forbindelse (H 23), da Talen er om »denne Spøgefugl« Verner, hentydes til samme Mand.

Jørgen Jørgensen, der var Søn af Elatsraad, Overretsassessor Stephan Jørgensen († 1834) var, mens »Stemninger og Tilstande« blev til, midt i Fyrrerne. Hans Lystighed var nu iblandet et Stænk af Vemod; men man samlede stadig om ham for at faa Del i hans muntre Indfald. I en lille Samling Anekdoter²), der vedrører ham, siges bl. a.: »Navnlig paa det satiriske Gebet var hans spillende Lune udtømmeligt, og vee den, der vilde gjøre sig lystig over ham! en saadan gjorde Jørgensen ubarmhjertig til Skive for de Tilstedeværendes Latter.«

Hertz havde lært ham at kende i Tyverne, og i Studiebøgerne prises han for sit Vid og sit friske, danske — lidt provinsielle — Væsen. Han var paa sit Omraade et betydeligt Talent; men han førte et ret uordentligt Liv, og hans private Pengesager var altid i en slet Forfatning.

Netop i 1836, da Kierkegaard kom sammen med ham, skrev Hertz (Studiebog C 54): »Seer Du den raske trivelige Md derhenne med det rødmossede Ansigt, slentrende Gg og lidt (matte Øine) forsvirede Pande? Han har hængt sig ved en ung Mds Arm og synes at kjæle for ham. Det er J. J., det bekendte vittige Hoved. Han gaer hver Morgen ud uden en Skilling i Lommen og uden at vide

hvor han den Dag enten skal spise ell drikke, men han kommer hjem hver Aften baade forspiist og fordrukket. Han lever blot paa Andres Regning, ryger Andres Cigarer, drikker Andres Viin o. s. v. Møder han En, der pleier at være ved Muffen, siger han. Hør Du, skal vi gaae ind og spise sammen? eller Spiis med mig idag hos Ferrini — saal at det har Udseende han vil tractere — men, hvorl han bærer sig ad, veed jeg ikke, den Anden betaler altid.«

En saadan Beskrivelse giver et ret uheldigt Indtryk af Manden; men ikke blot Hertz omtaler ham dog som en »vakker Charakteer«; ogsaa andre har følt sig tiltrukket af ham, hvad man vil se af H. P. Holsts smukke Mindedigt³), skrevet af den samme Holst, som i 1838 gennemrettede Søren Kierkegaards Skrift om H. C. Andersen og i 1839 læste Korrektur paa andet Oplag af »Stemninger og Tilstande«, der efter hans Mening var »den bedste Bog i lang Tid.«

I Kierkegaards Papirer findes fra April 1836 to Optegnelser om Jørgensen (S. K. Pap. I, S. 94), og deraf lyder den ene saadan: »Samtale med J. Jürgensen d. 18. April 1836. Han var fuld, hvilket man fornemlig bemærkede ved at iagttage Kanterne af Lebberne. Han meente, at Poesie dog egl. var noget underordnet, en Udvæxt og anpriste det Philosophiske; anpriste Hukommelse, misundte mig min Ungdom, talte om Løvfaldet, om Vindens Susen, Blæst. »Det halve Liv er for at leve det andet halve for at fortryde og jeg gaaer rask ind paa det Sidste.« »I Ungdommen kan man gjøre meget galt og gjøre det godt igjen.« — »Jeg har ført et meget bevæget Liv, staaet i Forhold til Alt, hvad der nu gjør sig gjeldende, er Duus med alle Talenter, spørg mig nu om dem.«

Bekendtskabet med Jørgensen var næppe af flygtig Natur. At Kierkegaard i 1840 laante ham 50 Rigsdaler vidner om en nær Forbindelse; og endnu i 1847 (S. K. Pap. VIII, 1, 120) refereres en Samtale med ham. Det er herefter ikke helt usandsynligt, at Jørgensen har haft en stærk Indflydelse paa ham i 1836—37, den Tid, da Kierkegaard skejede ud, og da »Vittighedsdjævelen« plagede ham, den Tid, da han skabte en Konditorregning paa 235 Rdlr. og paa anden Maade stiftede Gæld.

Men om alt det finder man ingen Antydning i Novellen. Det, vi maa bygge vor Formodning paa, er udelukkende de andre Optegnelser, der har kunnet fremdrages.

— Vi afviser altsaa Paastanden om, at Verner er den samme som P. L. Møller, og sætter Jørgen Jørgensen i Stedet, men betoner samtidigt, at Verner slet ikke er en tro Kopi af Jørgensen.

Langt bedre har Hertz karakteriseret Harriet (den Corpulente), der uden al Tvivl svarer til hans nære Ven P. V. Jacobsen (kaldet Jabes). Vi ved, at Hertz og Jacobsen havde kendt hinanden fra Skoleaarene og hyppigt talte sammen. Hertz satte Pris paa

Vennens »godmodige, stille og joviale Munterhed, hans velvillige og humane Tænkemaade«, hans kloge og velovervejede Domme baade i politiske og æstetiske Sager og hans konservative Livssyn, der dog ikke var en Hindring for, at nye Fænomener kunde vinde hans Interesse. Tværtimod synes han i ualmindelig Grad at have haft Øje ikke blot for store, men ogsaa for smaa Begivenheder.

Jacobsen havde i 1828 næret ulykkelig Kærlighed til Jomfru Pätges og var en kort Tid næsten afsindig; men han overvandt Krisen, og den Selvdisciplin, han da maatte underkaste sig, prægede ham en Del.

Uden Tvivl lærte Kierkegaard ham at kende. Ikke blot kan han have mødt ham i Studenterforeningen; men vi ved desuden af Henriette Lunds Minder, at der bestod en nær Tilknytning mellem Familierne Lund, Kilde og Jacobsen. Dog følger heraf ikke, at Jacobsen er Model til Assessor Wilhelm i »Enten—Eller«. Paa det Punkt ved vi intet; og de Argumenter, der fremføres i »D. u. S. K.« er næppe fyldestgørende.

Helt galt er det, hvad Brandt anfører om en Forbindelse mellem P. V. Jacobsen og et specielt Træk i »Stadier paa Livets Vei«. I dette Skrift fortælles, at efter et Symposium, der afholdes 1½—2 Mil fra København, kommer Gæsterne til et Sted, hvor Assessoren bor. Da nu Assessoren skal være den samme som P. V. Jacobsen, eftersøger Brandt hans Sommerbolig og finder i Dagbogen, at Hertz har besøgt W. Jacobsen paa Eriksborg 18. Juli og 22. Aug. 1839. Dette Eriksborg maa — efter Brandts Mening — have været beliggende i Hellerup; og der bringes endog et Billede af Huset. (»D. u. S. K.«, S. 321).

Men hertil maa — som allerede Dr. Poul Hertz har gjort⁴⁾ — bemærkes, at W. Jacobsen ikke er identisk med P. V. Jacobsen. Allerede derved bortfalder Hypotesen om en Sammenhæng mellem Symposiumet og et Besøg ved Eriksborg. Men yderligere kan anføres, at Eriksborg aldeles ikke laa i Hellerup, men i Taarbæk. — Mærkeligt nok har Brandt ikke været opmærksom paa, at Hertz 1. Aug. og 19. Sept. s. A. besøgte W. Jacobsen i Taarbæk; han har heller ikke lagt Mærke til, at Heibergs de foregaaende Aar boede samme Sted, hvad Fru Heiberg da ogsaa omtaler i sine Erindringer (Bd. 1 (1891), S. 311). Hertz besøgte dem tit og skrev f. Eks. 27. Juni 1835: »Mid og Aften hos Hb. paa Eriksborg i Taarbæk.«

— Med Hensyn til Harriet gaar vi altsaa ud fra, at Modellen er P. V. Jacobsen; men de vidtgaende Slutninger, der fremføres i »D. u. S. K.«, maa dels modtages med Tvivl, dels forkastes.

Om Forholdet mellem Amadis og H. C. Andersen gør noget lignende sig gældende. — Hertz havde et ret godt Kendskab til Andersen, idet han efterat have stiklet til ham i »Gjenganger-

breve« mødte ham i Italien. Ogsaa efter Hjemkomsten saa de ofte hinanden, idet Andersen kom paa Visit bl. a. 22. April 1836 (med »O. T.«), 18. og 29. Marts, 5. April (i Anledning af »Svend Dyrings Huus«) og 23. November 1837. Desuden mødtes de i Studenterforeningen og i Selskaber. F. Eks. nævnes 27. April 1836 hos H. C. Ørsted: Andersen, Hammerich og Hertz m. fl. og 17. Aug. 1838 hos Heiberg: Andersen, J. og E. Collin, Hertz, Etatsraad Lund, Molbech og Professor Petersen.

Der er derefter intet mærkeligt i, at Andersen blev benyttet som Model. Han var jo tilmed en besynderlig Mand. Hertz nævner flere Gange i Studiebøgerne (P 221 og N 146) hans stadige »Jagen efter Bifald«, hvilket svarer til hans Omtale af Amadis (»St. og T.«, S. 168), der »tager mod Virak, om man saa ryger dermed i et Stikbækken.« Han fremhæver Amadis' Sensibilitet, og i den Forbindelse finder man det afgørende Bevis for, at Hertz har tænkt paa Andersen. I en Diskussion mellem Amadis og Translateuren (S. 73 f.) behandles nemlig Spørgsmaalet, hvorvidt Geniet behøver Varme for at udfolde sig. Samtalen er en fri — men meget let kendelig — Gengivelse af de Tanker, der er fremsat i »Kun en Spillemand« og i Kierkegaards Kritik i »Af en endnu Levendes Papirer«. Men selv om der ganske givet sigtes til Andersen og Kierkegaard, betyder det ikke, at de to mærkelige Mænd har haft Samtaler om Spørgsmaalet. Hertz har haft Tid nok til at studere Kierkegaards Skrift og har alene paa det Grundlag kunnet bygge den nævnte Scene.

Forøvrigt er Modelforholdet heller ikke gennemført i Enkeltheder. Man lægger f. Eks. Mærke til, at selv om Amadis har samme Begejstring som Digteren for Sydens Herligheder (»St. og T.«, S. 346), har han endnu aldrig været i Udlandet; og ikke mindre paafaldende er det, at mens Andersen var en kendt Digter, er Amadis Begynder i Digtetekunsten. Han har skrevet et Skuespil i Shakespeares Manér, og det faar Thomsen til Gennemsyn (S. 164), hvorved Hertz faar Lejlighed til at gøre nogle kritiske Bemærkninger. For Hertz er disse Bemærkninger Hovedsagen, idet han — efter eget Udsagn — vil gøre Indsigelse mod denne Manér, som han bl. a. fandt hos Bredahl, Paludan-Müller og Søtoft.

Om en Del andre Træk kan man meget godt hævde, at H. C. Andersen kunde have været Hovedpersonen; men Studiebøgerne udviser, at de ikke vedrører ham. Der fortælles f. Eks. (S. 166 f.), at Amadis ønsker at overvære et Slagsmaal og derved opnaar selv at faa Prygl. Til dette Træk har Hertz benyttet en Oplevelse, som han og Thortsen engang havde under et Besøg hos Lars Mathiesen.

Alligevel tør vi fastholde, at Andersen er benyttet som Model, og det er troligt, at han ikke blot har været sammen med Hertz,

men at han ogsaa har kendt Kierkegaard. Det fremgaar nemlig af »Mit Livs Eventyr«, at dengang Andersen havde udgivet »Kun en Spillemand«, mødte han paa Gaden Kierkegaard, som meddelte, at han vilde give en Recension af Novellen; og vi tør antage som givet, at en saadan Samtale ikke vilde have været ført, medmindre et Bekendtskab var gaaet forud.

Dog ved vi intet nærmere om dette Bekendtskab. Vi tør hverken — som Brandt gør — antage, at Kierkegaard har drillet Andersen, eller at Andersen har skildret Kierkegaard som Papegøjen i »Lykkens Kalosker«. H. G. Olrik har paa det Punkt ganske rigtigt henvist til Rigmor Stampes Bog »H. C. Andersen og hans nærmeste Omgang«, S. 246 f., hvor Audjtor B. C. W. Lind nævnes som Model⁵). Med denne Oplysning maa vi vistnok slaa os til Ro.

— Amadis og Verner hører ikke til de vigtigste Personer i Novellen, idet de i det væsentlige staar udenfor den politiske Diskussion. Amadis repræsenterer, hvad Hertz kalder »de poetiske Skoler«. Han har en Romantikers Særheder og Fejl; og Verner er den drilagtige Spøgefugl, der — paa Hertz' Vegne — lader sit Vid gaa ud over ham.

Som Deltagere i Kliken kommer endnu to ganske uvæsentlige Personer, Pakhusforvalteren, som allerede er omtalt, og et ungt Menneske, der i »St. og T.«, S. 60 f. beskrives som »en høi, opløben ung Mand, med blond, næsten rødligt, krøllet Haar. Han var Huuslærer paa Landet og spiste kun med os den første Maaned.«

Brandt mener, at han er identisk med Brøchner⁶). Men det lyder ikke helt sandsynligt, selv om Hertz har kendt ham c. 1838 som en lystig Ungersvend. Brøchner var ikke Huslærer og havde ikke rødligt, krøllet Haar. Georg Brandes omtaler hans kulsorte Haar, der var »blaa-sort i sin Glathed«; og endelig maa nævnes, at den Anekdote, der fortælles om det unge Menneske, er skrevet af Hertz (Studiebog C 12), mens Brøchner var Skolediscipel i Fredericia.

— Tilbage har vi en Person, som — i denne Forbindelse — er den vigtigste, nemlig Translateuren. Nævnte Figur er — som det er sagt — indført i Januar 1836 og kaldes i en lang Række Optegnelser, der næppe har meget med Kierkegaard at skaffe, »den Satiriske«. Først i 1837, da Navneforandringen sker, er det sikkert, at Kierkegaard benytttes som Model. Men selv efter den Tid er der store Partier, som er Digterens egen Tilsætning. Det gælder særlig de Samtaler, der er bygget paa Avisuddrag, Samtaler hvori snart Translateuren, snart Harriet fører Ordet.

Men hertil kommer, at Hertz ogsaa paa anden Maade har taget sig digteriske Friheder. F. Eks. fortæller han om Translateuren en Historie, som han — hvis han skulde have holdt sig til Virkelig-

heden — burde have fortalt om en anden af Novellens Personer. Translateuren har (S. 372 f.) haft den noget indskrænkede Pakhusforvalter Jørgensen til bedste. Verner gør Jørgensen opmærksom paa Translateurens Træskhed; og da J. forstaar, at Verner har Ret, farer han op, truer med Prygl, og Translateuren trækker sig ræd tilbage.

Udkastet til denne Historie findes i Studiebog F 34 og er en Oplevelse fra Begyndelsen af Trediverne (sml. B 30): »Denne Satyrikus øver ogs. sin Spot over Jørg., men uden at denne mærker det. Da imidl. Verner, for at have »lidt Røre og Liv i Selskabet« gjør J. opm. derpaa, bliver han meget vred og vil prygle ham (cfr. den der vilde prygle J. Jørg hos Rothes).«

Det er altsaa ikke Kierkegaard, men Jørgen Jørgensen, der i et Selskab hos Pastor Rothes er blevet truet med Prygl. Det er derfor lidt uheldigt, at Professor Brandt (S. 28) støtter sig til Novellens Fremstilling, idet han gør gældende, at Kierkegaard var en Kujon.

Hertz har — hvad der vel allerede maa være givet Eksempler nok paa — slet ikke ønsket at optræde i Novellen alene som Referent. Men deraf følger ganske simpelt, at man heller ikke uden videre kan bygge Historie paa det, han skriver. Man maa nødvendigvis søge Støtte i mere troværdige Dokumenter. Uden dem er en Undersøgelse umulig.

— Imidlertid har Brandt ogsaa forsøgt sig paa det Omraade, idet han har eftersat Hertz' Dag- og Studiebøger. Men dels er Udbyttet ringe, dels viser det sig, at en Del af de Citater, der er hentet derfra, er urigtige, og endelig er der givet Fantasien et altfor frit Raaderum.

Fra Hertz' Dagbog citeres saaledes (S. 430) for 3. Nov. 1836: »Traf i St[udenterforeningen] ligg[ende] Ki[erkegaard] der siden med hos mig«; og Brandt mener, at her er Tale om det Møde mellem Hertz og Kierkegaard, som omtales i Studiebog P 243. Men der kan ikke være Tvivl om, at det er ganske forkert. Det nævnte Sted maa nemlig læses saadan: »Traf i St Kgg Th«, d. v. s. »Traf i St. Kongensgade Thortsen.« Med Hensyn til Gadenavnet, da findes der ofte tilsvarende Forkortelser; f. Eks. anføres under 8. Aug. 1837 Adressen: Ll Kgg 43. St kan aldrig i Hertz' Papirer betyde Studenterforeningen, der altid skrives Stud For, For el. lign. Hvad angaar Personnavnet, da er Tydningen usikker; men selv om der i Dagbogen skulde staa Ki, da kan det næppe betyde Kierkegaard, eftersom dette Navn aldrig paa den Tid forekommer i en saa stærkt forkortet Form og senere altid skrives Kg. Muligt er det derimod, at der er Tale om Lor. Kilde, hvis Navn sædvanligvis forkortes til K, men sandsynligst er det, at det er Thortsen, der nævnes. Han har da i 1836 været i Byen 19. Maj, 17. Juli, 3. Nov. og 31. Dec.

Mere heldig bliver Brandts Fremstilling ikke derved, at han søger at sammenknytte den nævnte Optegnelse med en anden, der findes i Kierkegaards Papirer (I, 121) for samme Dato, en Optegnelse, som ganske kort lyder saadan: »Man skrev paa flyvende Blade«. Brandt tænker sig, at »man« betyder Hertz og Kierkegaard m. fl., og han gaar videre endnu, idet han i Hertz' Studiebøger (C 10) har fundet nogle indhæftede Blade, hvorpaa han har kunnet læse et Par smaa Sætninger, der efter hans Mening kan være skrevet med Kierkegaards — noget jaskede — Skrift. Han drager derpaa — forbavsende dristigt — den Slutning, at dette er de »flyvende Blade«, som Hertz har villet bevare for Efterverdenen: »Situationen er klar. Kierkegaard, Hertz og maaske flere, har siddet ved et cafébord i Studenterforeningen, eller de har siddet hjemme hos Hertz og moret sig med at kradse aforismer ned. Hertz har taget bladene til sig og indlemmet dem blandt sit materiale til »Stemninger og Tilstande«.

Hertil er blot at svare, at Skriften paa disse Blade ikke er anderledes end den, der flere Steder findes i Papirerne. Desuden er Bladenes Hovedindhold saadanne Notater, som Hertz har tænkt sig at benytte senere, f. Eks. Samtaler mellem Verner og Amadis, en Henvisning til »Berlingske Tidende« for December 1835, Fortegnelser over en Del Bøger — alle fra 1835 — som er sendt til Sylvester Hertz, nogle Adresser paa kendte Personer o. s. v.; og endelig fremgaar det af forskellige Kriterier, at Notaterne er skrevet en Del Maaneder, før Kierkegaard talte om »flyvende Blade«.

Vil man danne sig en lidt mere sandsynlig Forestilling om, hvad Kierkegaard har ment med sin Optegnelse, da er det naturligt at genfortælle Brøchners Beretning om en Disputats, hvorved Poul Møller var Opponent⁷⁾, en Beretning, som Brandt selv refererer (S. 346) uden dog at medtage Pointen.

Poul Møller havde forberedt sig til Handlingen ved at nedskrive sine Indvendinger paa løse Blade, som han havde liggende i Afhandlingen. »Under Oppositionen var der hændet ham, at alle hans løse Papirer paa een Gang vare faldne ud af Bogen og flagrede omkring paa Gulvet, og det havde ikke lidet bidraget til at forhøje Auditoriets Stemning at see den store Skikkelse kravle omkring for at opsamle de spredte Blade.« Efterat Papirerne var bragt i Sikkerhed, afsluttede han Oppositionen temmelig brat og gik med Søren Kierkegaard paa Konditori.

Denne Begivenhed kan let nok dateres, idet Poul Møller kun opponerede én Gang i sine sidste Aar, nemlig da Vennen F. r. O. Lange 25. Okt. 1836 blev Doktor. Faa Dage efter — 3. Nov. 1836, da der har været Koncert i Foreningen — følger Kierkegaards Optegnelse; og der foreligger da den Mulighed, at nogle Studenter efter Festligheden har moret sig med at parodiere Doktorhandlingen.

Der kunde i hvert Fald være god Anledning til det. Men Hertz har sikkert ikke været inddraget i Legen; og Kierkegaards Bemærkning tyder heller ikke paa, at han selv har været Deltager.

Der er altsaa intet, der tyder paa, at Hertz og Kierkegaard har været sammen 3. Nov. 1836. Men det samme gælder en senere Dato, nemlig 4. Marts 1838, for hvilken Dag der efter Brandts Angivelser (S. 312) staar følgende i Hertz' Dagbog: »Kierk[egaard], at nogle mente, der kun var lidt hdl. [handling] i Vald[emar], han ikke.« Hvis dette Citat var rigtigt, kunde det meget godt give Anledning til nogle Overvejelser; og Brandt, der benytter Lejligheden, kommer til det Resultat, at der har været Premiere paa »Valdemar Atterdag«, og efter den samles Kliken i Md. Fousanéés Baglokale og diskuterer Resultatet.

Men overfor dette maa atter gøres et Par Smaabemærkninger. For det første fandt Premiereren ikke Sted 4. Marts 1838, men 12. Januar 1839, altsaa ti Maaneder senere. For det andet staar der i Dagbogen ikke et Ord om en Sammenkomst paa Stambeværtningen; og for det tredie har Hertz slet ikke talt med Kierkegaard, men med Kirstein. Sagen er den, at Hertz faa Dage i Forvejen har indleveret sit Stykke og nu ønsker Teaterdirektørens Mening. Han har i Dagen omkring 4. Marts haft saa meget med ham at gøre, at Navnet Kirstein staar anført fem Gange paa samme Side af Dagbogen.

— Hermed er sagt tilstrækkeligt om den Sag. Der er derefter fra Dagbogen ikke et eneste Vidnesbyrd om den Klike, der omtales i »Den unge Søren Kierkegaard«. Ganske vist er det paavist, at Hertz kendte alle de nævnte Personer, og at han anvendte dem som Modeller; men heller ikke dermed er Klikens Eksistens bevist. Vi har intet Vidnesbyrd om, at de nævnte Mænd udgjorde en fast sammenknyttet Gruppe. Vi har intet Vidnesbyrd om, at store Dele af de Samtaler, der findes i »St. og T.« svarer til virkelig stedfundne Samtaler. En Del af de Smaatræk, der er anvendt, passer til de virkelige Personer, som Hertz i Hovedsagen har tænkt paa, men er dog hentet fra andre Forbindelser o. s. v. Mindst af alt er der nogen Sandsynlighed for, at de nævnte Mænd har set hinanden hos Md. Fousanée; og det er derfor overflødigt, at Stedet er afbildet i »D. u. S. K.« (S. 309). Billedet har i denne Forbindelse ingensomhelst Interesse.

Hertz har en enkelt Gang eller maaske oftere talt med Kierkegaard i Studenterforeningen, der fra Slutningen af 1835 havde Lokaler i Holmens Kanal. Men han behøvede ikke at gaa saa langt for at se ham. Han boede nemlig i Tiden Okt. 1835—Okt. 1837 Nytorv Mtr. Nr. 117 (nu Nr. 17) og kunde derfra iagttage ham, baade naar han gik til, og naar han gik fra sit Hjem. Paa Torvet eller paa Gaden har de kunnet træffe hinanden, og Kierkegaard kan

i Hertz' Selskab have hilst paa Assessor P. V. Jacobsen, der — ligesom Fuldmægtig Jørgensen, som Hertz imidlertid, i det Tidsrum her omtales, ikke synes at have haft nær Forbindelse med — havde sit Arbejde paa Domhuset.

Den Mulighed tør heller ikke afvises, at de nævnte Mænd ved én eller anden Fest i Studenterforeningen — saadanne Fester, som Hertz og Andersen ofte hentyder til — har udgjort en Del af et Selskab. Brandt henviser just til et Symposium, der i »St. og T.« (S. 298 f.) skildres ret omstændeligt: »Ifjor Vinter, da Sundet var lagt til mellem Sverrig og os, havde Verner og Amadis gjort en Tour til Malmø og Lund og vare især i den sidste By, hvor de opholdt sig en Uges Tid, bleven modtagne med Gjæstevenskab. Tre af de Herrer, med hvem de under hiint Ophold havde indgaaet Bekjendtskab, have nu gjort Kjøbenhavn et Gjenbesøg.« Og derefter følger Festen for de svenske Gæster, en Fest med Tale om Broderskab og dertil mere Vin, end man har godt af.

Sundet var netop tillagt i Februar og Marts 1838; og man kan i »Studenterforeningens Historie« I, S. 418 f. læse om Sammenkomsterne mellem Lunds og Københavns Studenter, Sammenkomster der blev gentaget i mindre Stil i Maj Maaned. Der kan næppe være Tvivl om, at Hertz tænker paa nævnte Isvinter; men det Symposium, som omtales, kan ikke have fundet Sted det følgende Aar, thi Festen beskrives første Gang i Studiebøgerne (F, sidste Side) i Maj—Juni 1838. Her nævnes, at Gæsternes Antal er 16. Gildet afholdes af Verner, der holder en humoristisk, og af Amadis, der holder en begejstret Tale. Senere har Hertz tilføjet: »Transl: indulgere genio«, ligesom han bemærker ved en ældre Optegnelse (F 24), der kan benyttes ved Beskrivelse af Symposiet hos Verner: »Den Satir., Ven af et Gl. Viin, er med.« Festen er — tydeligt nok — et Studenterforeningsgilde med allehaande Løjer: Taler, Festsang, Lirekassemusik og Dans. Maaske hentydes til Fastelavnsmfesten i Februar 1838, da Hertz, Andersen og svenske Gæster var nærværende.

Men det er tvivlsomt, om Kierkegaard har været til Stede. Det, at Tilføjelserne om Translateuren er af senere Dato, er én af de Omstændigheder, der tyder paa det modsatte. Ligesaa lidt tør man antage, at Festen har noget at skaffe med Kierkegaards Konditorregning fra 1837; og letsindigt er det af Brandt at postulere en Forbindelse mellem samme Fest og Symposiet i »Stadier paa Livets Vei« (»In vino veritas«).

— Foreløbig lønner det sig vistnok bedst at holde sig til de Data, hvoraf Hertz giver os nogle Stykker. De er ikke saa interessante som de mange Hypoteser, der kan opstilles. De fortæller kun lidt om Forholdet til Hertz og hans Venner og endnu

mindre om de Begivenheder, der eventuelt ligger bag Kierkegaards egne Værker. Men de er solide og derfor mere værdifulde.

Den første og vigtigste Dagbogsoptegnelse er fremdraget af Brandt. Den hidrører fra 4. Juni 1836 og lyder saadan: »Aften hos Hb.s og tog Afsked før deres Reise til Paris. Der Kierkegaard, Poul Møller etc.« Det er af Interesse at se, at Kierkegaard saa tidligt efter Artiklerne i »Flyvende Post« har været sammen med Poul Møller, Heiberg og Hertz; og at han har gjort sig særlig bemærket synes at fremgaa deraf, at han nævnes først blandt Gæsterne.

Den næste Optegnelse — en Bemærkning, som Brandt har oversat — følger omtrent tre Aar efter, nemlig 18. Marts 1839: »Spadserede med Kierkegd (om hs. Bog om And.).« Dateringen vidner om, at Hertz paa den Tid sjældent talte med Kierkegaard, idet der var hengaaet et halvt Aar efter Bogens Fremkomst. Hertz var da netop ved at afslutte Arbejdet med »Stemninger og Tilstande«.

Efterat denne Novelle var udsendt, traf de to Forfattere atter hinanden. I Dagbogen for 8. Aug. 1839 skrev Hertz et senere stærkt overstreget Stykke, som i »D. u. S. K.«, (S. 419) er gengivet i Facsimile, da det ikke har kunnet læses. Dog er Tydningen ikke helt vanskelig, og man opfatter med ret stor Sikkerhed: »Traf Kierkegaard. Var meget glad ved det Pol. i St. og T., philosoph. nok ikke kan jeg tænke. »J e g vilde nu have gjort det saal etc.« Hs Egoisme.« Dette Stykke svarer meget godt til Kierkegaards egen Udtalelse, som tidligere er omtalt.

— Med disse tre Optegnelser er fra Dagbøgerne fremdraget alt det, der direkte vedrører Kierkegaard. Men i Studiebøgerne findes foruden førnævnte Citat fra Kyrres Bog adskillige Bemærkninger, hvoraf de vigtigste skal nævnes.

Først og fremmest bør det anføres, at Hertz 6. Sept. 1838 havde talt med Heiberg om Kierkegaards »Af en endnu Levendes Papirer«; og han havde fundet Udtryksformen deri saa mærkelig, at han sagde: »Det mesopotamiske Sprog er et underligt Sprog;« og hertil knytter Hertz i Studiebog G 11 et Par Sætninger: »Kierkegaards Bog m. H. t. And (1838). Det er en underlig Kirkegaard! Det lader til, af enk. Spor at dømme, at der er stødt i Basuner til Opstandelse af Gravene — men i saa Fald have de Døde endnu ikke fundet deres Been men ligge og slaaes om dem. Thi Forvirr. er stor. (Det mes. Spr er et underl Spr).«

Det hele er maaske et Citat efter Heiberg. Ved Omtalen af Opstandelsen hentydes til Kierkegaards Navn. Der tænkes paa den Time, da Domsbasunen lyder over Kirkegaarden og de sammenhørende Skeletdele atter finder hinanden.

Naturligt er det at sammenholde de gengivne Ord med Kierkegaards egne i den paatænkte Dedikation til »Begrebet Angst«

(S. K. Pap. V, 102), hvor han betegner Poul Møller som »Min Opvaagnens mægtige Basune«. Det er aabenbart, at Basunen har været paa Tale i den Kreds, hvortil hører Poul Møller, Heiberg og Hertz; og det er rimeligt at antage, at Poul Møller har haft Lejlighed til at bruge kraftige Ord mod ham, fordi han ikke havde kunnet samle sine Tanker om et bestemt Formaal, men splittede dem i ørkesløs Polemik.

At Poul Møller derimod skal have betragtet den unge Mand som en Ahasverus og have tænkt paa ham, da han skrev sine Ahasverusfragmenter, det lyder mindre troligt. Poul Møller, der i 1836 flyttede ind i samme Hus som Hertz, nemlig Nytorv Mtr. Nr. 117, og boede der sine sidste Aar, kan ganske vist have lært hans urolige Natur ret godt at kende; men at han skulde have haft Opmærksomheden saa stærkt henvendt paa ham, som den anførte Formodning forudsætter, kræver stærkere Bevisligheder, end Brandt har kunnet præstere.

— Med Hensyn til Indholdet af »Af en endnu Levendes Papirer« da er det ikke blot en Kritik af Andersen, men ogsaa et Oprør mod egen Svaghed. Naar vi ser Kierkegaards Brev til Lind, hvori han erkender, at han trænger til Vennernes Beundring, og naar man betænker hans Mismod i Vinteren 1837—38, da han havde maattet flytte fra Hjemmet, er det dristigt af ham at fare saa haardt frem mod Andersen, fordi han hævder at Geniet trænger til Varme.

Kritikken af Andersen er imidlertid i Overensstemmelse med den, der doceredes i nævnte Flok, som havde et aabent Øje for hans Svagheder. Det var derfor ikke mærkeligt, at Kierkegaard, da det var færdigt, henvendte sig til Heiberg med sit Manuskript, hvilket maa være sket adskillige Maaneder før Bogens Fremkomst. Af et lille Brev, dateret 28. Juli 1838, der — sammen med to andre Kierkegaardbreve af 29. Marts og 6. April 1846 — findes i Heibergs Papirer i Rigsarkivet, fremgaar det, at Heiberg havde læst Manuskriptet og ønskede nogle Ændringer, hvad Kierkegaard ikke var helt tilfreds med. Endnu engang ønskede han at tale med Professoren om Udgivelsen, som dog først fandt Sted 7. September 1838, knap en Maaned efter Faderens Død.

— Denne Bog er det eneste af Kierkegaards Skrifter, der for Hertz gav Anledning til en værdifuld Bemærkning. Han har ofte siden — endog ret udførligt — omtalt senere udkomne Bøger, men uden at der er sagt noget, som her bør medføre Omtale. Hvad der derimod maa nævnes er, at Hertz et Par Gange senere har tænkt paa at anvende Kierkegaard som Model.

Først tænkte han i Fyrrerne, at skrive en Bog: »Det 5te Monarchie«, og bemærkede da i Studiebog H 28 n, at her »kan Kirkegd ikke undværes, hans Tanke-Experimenter, hs. Forhold t. Fædrel.«

I en Dyrehavescene hentydes til hans mange Pseudonymer; og desuden omtales »hs Pirrelighed mod Dadel, hs Skrivesal., gode Tid, idel. Driven paa Gaden etc.« Endvidere anføres nogle dunkle Ord: »Har De forstaaet mig?« — Ja, nei . . . — »Saa skal jeg gjentage det« . . . Nei, det er just Deres Gjentagelser, der gjør mig Ordene uforstaaelige.« — Forklaringen herpaa faar man i en Bemærkning fra 1844 (Studiebog M 29): »Kg. skal bruge, naar han i Stud. For. taler med unge Msker, at tale meget langsomt og hvert Øieblik sp dem, om de ogs. har forstaaet ham.«

Ogsaa senere (1856) har Hertz tænkt sig at benytte Kierkegaard, nemlig i »Weile-Reisen«, hvor hans Ydre og Væsen skal beskrives i følgende Ord (Studiebog N 155 f.):

»I Weile R skildres Climac: efter Naturen: »af Middelhøide, med brede Skuldre og noget rund Ryg og tynd Underkrop, lidt bøiet under Gangen, tyndt, temmel langt Haar, blaa? Øine, Stemmen oftere slaaende over i Discant el lidt pibende. Ligeledes noget Lattermildt, der pludsl gik over til Alvorlighed. Der var noget Behageligt hos ham just ikke Noget, der const saa meget som snarere mange forskjell. Ting, ikke saa meget i det Dybe? som i det Brede, ell dog det Dybe behandlet bredt, men i alle Tilfælde noget Underholdende (Den gode Tid han gav sig.) Han sætter ell lægger sig magelig hen, med et vist Velbefindende. — Det Sikke hos ham.«

Gennem saadanne Beskrivelser faar vi Kierkegaard paa lidt nærmere Hold. Ganske vist hidrører de sidste Optegnelser fra en senere Tid, men har dog i det væsentlige Gyldighed ogsaa for den Aarrække her særlig berøres. Endnu senere har Hertz (f. Eks. i Studiebog N 188, i P 164 og i Kladden til »Poesien i Danmark efter 1814«) udtalt sig om Kierkegaards Produktion, og desuden kan nævnes en lille Bemærkning om Kierkegaards Regnvejrsture til Hørsholm (P 303), hvor bægge opholdt sig 28. Juli 1851.

Dermed er i det væsentlige udtømt, hvad Hertz har at meddele. Vi har faaet nogle Oplysninger om Kierkegaards Udseende og Væsen, nogle Dagbogsudtalelser om stedfundne Samtaler og Oplysninger om Personer, som Kierkegaard har kendt. De Beskrivelser, der gives i Novellen, tør man ikke tillægge den Vægt, som Professor Brandt mener, og vi tør ikke drage Slutninger med Hensyn til Kierkegaards egen Produktion, medmindre der kan føres mere solide Argumenter i Marken. Men tilbage bliver dog, at Brandt har Ret i sin Paastand om, at Hertz til »St. og T.« har anvendt levende Modeller, og at disse Modeller for de flestes Vedkommende er de Mænd, han angiver.

Det er aabenbart, at Hertz har interesseret sig en Del for Kierkegaard. Han har iagttaget ham, hans Samtaleform har be-

haget ham, hans afstikkende Meninger har forbløffet ham; ikke mindst har han interesseret sig for Kierkegaards Kritik af »Kjøbenhavnsposten«, en Kritik, der svarer til den, der allerede tidligere forefandt i Hertz' og P. V. Jacobsens Dagbogsoptegnelser. Derimod forstod han ikke at vurdere hans Skrifter, og Forbindelsen mellem de to Skribenter blev ikke holdt vedlige. Mens Hertz og H. C. Andersen ikke kom hinanden fjærnere, men stadig udvekslede Bøger, nævnes om Kierkegaard blot, at Hertz den 13. Maj 1849 fra ham modtog 2. Udgave af »Enten-Eller«. Han svarede 8. Decem-ber med at sende »Tonietta«, hvorfor Kierkegaard takkede 17. Dec., da han om Morgenens mødte ham paa Gaden; og endelig skal Kierkegaard have sendt ham Bogen om sit Forfatterskab, der udkom i August 1851.

Noter.

¹⁾ »Nationaltidende« 23. Jan. 1930, Morgen. ²⁾ Ny kgl. Sml. Fol. 743, ³⁾ »Fra min Ungdom«, 1873, S. 32 f. ⁴⁾ »Berlingske Tidende« 31. Marts 1930. Aften. ⁵⁾ »Nationaltidende« 31. Jan. 1930, Morgen. ⁶⁾ »Berlingske Tidende« 27. Maj 1930, Aften. ⁷⁾ »Det nittende Aarhundrede« 1877, S. 362.

Bidrag til Johannes Ewalds Slægtshistorie.

Af **Aage Dahl.**

Det er ikke Hensigten med nedenstaaende at give en fuldstændig Stamtavle over Vaisenhuspræsten *Enevold Ewalds* fædrene og mødrene Slægt. Det er kun et Forsøg paa at samle de mange spredte Optegnelser, jeg har truffet paa til Johannes Ewalds fædrene Slægts Historie, idet jeg mener, et saadant Arbejde maa kunne paaregne nogen Interesse ikke blot blandt Dyrkerne af Johannes Ewalds Historie, men blandt alle Personalhistorikere i Almindelighed og af sønderjydske Personalhistorikere i Særdeleshed.

I hvor vel kun Johannes Ewalds Bedstefader, Sognepræst *Enevold Lorentzen* i Bylderup, med Sikkerhed kan anføres som Ewaldernes Stamfader, har jeg dog medtaget Stamtavlen over en ældre Ribeslægt som Indledning, idet jeg betragter det som mere end sandsynligt, at *Enevold Lorentzen* i Bylderup stammer ned fra denne; ganske vist er det ikke hidtil lykkedes at føre denne Slægt videre; men det er heller ikke lykkedes at fastslaa, hvem *Enevold Lorentzens* Forældre var, og naar det en Gang vil lykkes, er det rimeligt, at det bliver i den anførte *Ægidius Slægt*, Johannes Ewalds Rod er at finde.

Men dernæst vil jeg gerne prøve at rokke ved Samtidens og Eftertidens Dom over Johannes Ewalds Moder og forsøge at give et, som jeg tror, psykologisk rigtigere Billede af hende og hendes Forhold end det, som navnlig Dr. L. Bobé har tegnet dels i Tilskueren for 1901, dels i sin Udgave af »Johannes Ewalds Levned og Meninger«.

I. Slægten *Ægidius*.

Giles Christensen (Hr. *Ægidius*). F. 1. September... Fik Navn efter Dagen, da han fødtes¹⁾. Har maaske studeret i Tyskland, eller i hvert Fald paa Præsteskolen i Haderslev og maa have vist sig den lutherske Lære hengiven under sin Virksomhed som Sognepræst i Billum i Vester Horne Herred, hvor han aabenbart har været ansat før Reformationen, saa han hører til det Fler-tal af Landets Præster, som ogsaa efter den nye Tingenes Tilstand fortsatte i Embedet og tydelig nok maa have spillet en ret fremtrædende Rolle imellem de andre Præster. Thi da den tyskfødte *Johann Wendt* eller *Hans Wandal*, som han i Reglen kaldes, 1537 blev Superintendent i Ribe og skulde øve Tilsyn med

Kirke og Skole fra Limfjorden til Tønders Porte uden at kunne hverken forstaa eller tale Landets Sprog, blev Hr. Ægidius en af de fire Præster, der blev tilforordnet at følge ham som Tolk paa hans Rejser rundt i Stiftet²). Dette vilde næppe nogen Sinke eller for Reformationen mindre nidkær Mand blive valgt til.

Hustruens Navn kendes ikke, og af Børnene kendes kun to Sønner.

- A. Christen Ægidiisen. Da han er opkaldt efter Farfaderen, har han antagelig været ældste Søn. Han efterfulgte Faderen som Sognepræst i Billum. † 28. September 1595. G. Christina — Børn kendes ikke —³). (Hun g. 2° 6. Februar 1597 Ib (Jacob) Christensen Høst, der blev den sidste Sognepræst i Billum. Efter hans Død blev Sognet Anneks til Janderup⁴).
- B. Laurits Ægidiisen. F. i Billum 9. August 1531. Opkaldt efter Dagens Helgen⁵). Sandsynligvis Student fra Ribe drog han efter maaske først at have ladet sig immatrikulere ved Universitetet i København til Wittenberg, og hvis han er identisk med den Laurids Egendon, som 1559 studerede i Wittenberg og af Melanchton anbefaledes til kgl. Understøttelse, har han, før han drog dertil, i 4 Aar bestyret en Skole her i Landet⁶). 11. Marts 1561 Skolemester i Ribe. Efter 4 Aars Gerning her opsagde han sit Embede og drog paany til Wittenberg, hvortil han ankom 10. Juni 1565 og Aaret efter, 5. Marts 1565, tog Magistergraden som Nr. 1 af 38 Kandidater⁷). 25. Marts 1567 Rektor i Ribe paany. I Naadensaaret, da han kun oppebar Embedets halve Indtægt, fik han 160 Sldr. 2 Mk., hvad der sikkert har forekommet ham at være en ikke ubetydelig Sum, men dog for lille for ham at leve af: »Hvor er de blevne af?« spørger han i en Regnskabsbog. »Nescio!«⁸). 11. November 1569 Lektor theol. Ribe — Sp. i V. Vedsted. Da han først 23. Marts 1572 holdt sin Tiltrædelsesprædiken og ved den Lejlighed første Gang forvaltede Sakramenterne, maa han de første Aar have ladet Præsteembedet besørge af andre⁹). 28. April 1580 Sp. v. St. Cathrine K. i Ribe. 21. Februar 1587 Kannik i Ribe. (Hvad han siden 1579 havde haft Ventebrev paa)¹⁰). 9. Januar 1596 rantes han af et Slagtilfælde, der omtrent berøvede ham Mælet og umuliggjorde ham fortsat Præstegering, hvorfor han 15. Januar s. A. tog Afsked. † i Ribe 16. September 1597, begr. i St. Cathrine K. midt for Koret 18. September s. A.¹¹). G. 1° i Ribe 24. November 1566 Sophie Iversdatter Stub. F. i Ribe 1531. † i Ribe 23. Marts 1591. Datter af Raadmand i Ribe Iver Stub og Anne Kristensdatter Hege-lund, som efter hendes første Mands Død havde ægtet den

kgll. Rentemester for Nørre Jylland, Hr. Jørgen Pedersen¹²). — Sophie Stub havde været g. 1° Søren Svendsen, som 1554 var Stiftsskriver i Ribe. Afsat 28. November 1560 for Restancer i sit Regnskab. † 1564 saa yderlig forgældet, at hun maatte fragaa Arv og Gæld efter ham¹³). — Laurits Ægidiisen g. 2° i Ribe 21. Oktober 1593 Marine Laugesdatter. † 9. Februar 1600. Datter af Raadmand i Ribe Lauge Steffensen og Mette Christensdatter og Enke efter Borgmester i Ribe Peder Mortensen Hegelund¹⁴). Sidste Ægteskab var barnløst. Af 1. Ægteskab kendes med Sikkerhed 3 Sønner; Kinch nævner, at et Par andre Sønner døde unge og gætter paa en Datter.

I. Ægidius Lauritzen. F. i Ribe 15. September 1568. Stud. Ribe 1586. Derefter studerede han i København og Tyskland til 1591. 13. Februar 1596—21. Marts 1605 Rektor i Ribe. 8. Maj 1597 Magister Kbh.¹⁵). 26. Juni 1603 Archidiakon i Ribe, hvormed var forbundet et Regnskabsprovsti i Tørninglen. Efter Moderen bar han Tilnavnet Stub. † i Ribe 21. April 1627. G. i Ribe 26. August 1599 Maren Andersdatter Vedel. F. i Ribe 22. Juli 1582. † 28. Juni 1639. Datter af Hofpræst og Kgl. Historiograf Anders Sørensen Vedel og Mette Hansdatter Laugesen¹⁶). I Flg. Vahl skal de have haft 16 Børn¹⁷). Epitaphiet nævner dog kun 15¹⁸).

- a. Laurits Ægidiisen. F. i Ribe 25. September 1600. † i Ribe 18. August 1601¹⁹).
- b. Hans Ægidiisen. F. i Ribe 27. Oktober 1601. Stud. Lund 1623²⁰). Imm. Leyden 16. November 1628²¹). 24. Maj 1631 Magister Kbh.²²). 1631 Rektor i Aalborg. Entl. 27. Juni 1653. † 1659²³). G. Ane Sørensdatter. Datter af Slotsskriver i Aalborg Søren Madsen og Birgitte Thomasdatter²⁴). Hun g. 2° Peter Panck. 1649 Byskriver i Aalborg. Ca. 1663 Byfoged sm. St. † 1682²⁵).
- c. Laurits Ægidiisen. F. i Ribe 18. December 1602²⁶).
- d. Søren Ægidiisen. F. i Ribe 21. Februar 1604²⁷).
- e. Sophie Ægidia. F. i Ribe 11. Marts 1605. G. Hans Pedersen. Søn af Kbm. i Ribe Peder Sørensen og Gyde..... Stud. Ribe 1622. 16. April 1626 Sp. Janderup. 5. Marts 1630 till. Sp. i Billum. 10.—11. Oktober 1634 led han stor Skade af Stormfloden, som trængte helt ind i Præstegaarden.

- 1653 Provst V. Horne Herr. † 1657. (Han var g. 1° Anna Christensdatter, Datter af Sp. Christen Sørensen i Janderup; og 3° Anna F. 1617. † 24. Maj 1658). Med Sophie Ægidia 4 S. 1 Dtr.²⁸).
- f. Anders Ægidiisen. F. i Ribe 9. Juni 1606. Raadmand i Slangstrup²⁹).
- g. Dorthe Ægidia. F. i Ribe 17. April 1608. † 2. September 1609³⁰).
- h. Anna Ægidia. F. i Ribe 23. Maj 1609. † 6. Maj 1671. G. Hans Nielsen Lend. F. Gram 1593. Søn af Sp. i Gram Niels Johansen. 1616 Sp. i Gram. Han skal have haft et yndigt stærkt Mæle til at messe Latin. † i Gram 28. April 1656. (G. 1° 1612 Gunder Nielsdatter Bonnus. Datter af Raadmand i Ribe Niels Poulsen Bonnus. Og 2° 1617 Anna Matthiasdatter Pors. F. i Ribe 1604. ° i Gram .. Juni 1635. Datter af Sp. v. Ribe Domkirke Mathias Andersen Pors og Anna Pedersdatter³¹).
- i. Ivar Ægidiisen. F. i Ribe 8. November 1610. Boede vist i Malmø og døde før 1651. G. Anna Pedersdatter. De havde 1 S.³²).
- k. Dorthe Ægidia. F. i Ribe 20. Maj 1612. G. Søren Pedersen Brøndum. Var Borger i Ribe. † 1647 eller 1648. Fl. B.³³).
- l. Sidsel Ægidia. F. i Ribe 22. Juli 1613³⁴).
- m. Mette Ægidia. F. i Ribe 2. Februar 1615³⁵).
- n. Dødfødt Datter. F. i Ribe 8. Februar 1616³⁶).
- o. Viveke Ægidia. F. i Ribe 3. Marts 1617. † 18. Maj 1683. G. i Ribe 9. Juni 1648 Christen Rasmussen Brod. F. i Skaane 1608. Stud. Lund 1632³⁷). 20. Maj 1645 Magister Kbh. 11. Maj 1646 Konrektor i Ribe. 12. Juni 1647 Rektor i Ribe. † i Ribe 2. Februar 1651. U. B. ³⁸).
- p. Karen Ægidia. F. i Ribe 28. Februar 1620. † i Ribe 18. Februar 1670. Ugift³⁹).
- II. Søren Lauritzen. F. i Ribe 1571. † i Ribe 5. Maj 1588⁴⁰).
- III. Ivar Lauritsen. Sammen med Broderen Ægidius oprejste han et Epitaphium for Forældrene og Broderen Søren⁴¹).
- IV. Johanna Ægidia. Formodes af Kinch at være Datter af Ægidius Lauritzen. G. i Ribe 19. November

1591 Niels Hansen Varder. 15. April 1591—1599
Res. Kpl. i Rødby-Ringsebølle. Hun døde i Rødby 12.
Juli 1594⁴²).

Et Sted, som jeg ikke har kunnet finde igen, har jeg set frem-
sat den Formodning, at Ewaldernes Stamfader Enevold Lorentzen var Søn af Mester Lauritz Ægidiisen og maa-
ske identisk med den ovennævnte Ivar Lauritzen. Det er
vist i Pastor H. N. A. Jensens efterladte Papirer i Kiels Univ. Bibl.,
jeg har fundet dette. Paa denne Maade skulde det antagelig for-
klares, at hans Navn ikke var nævnet paa Epitaphiet. Imidlertid
udelukker Epitaphiets Ordlyd ikke, at der jo kan have været andre
levende Sønner end de to, der navngiver sig derpaa: »Ægidius &
Ivarus filii mæsti posuerunt«⁴³). Det kan være de eneste, der var
blevet tilbage i Fødebyen. Dertil kommer, at Ivar næppe vilde
blive omskrevet til Enevaldus. En Tid var jeg tilbøjelig til at an-
tage, Enevold Lorentzen var Søn af Laurits Ægidiisen. Der er
imidlertid den Vanskelighed, at det udtrykkelig siges, at dennes
sidste Ægteskab var barnløst. Skal han have været af 1. Ægte-
skab, maa han af Hensyn til Sophie Stubs Alder være født
senest 1580—1585 og sandsynligvis endnu tidligere. Men da han
først blev Student 1627 er det næppe sandsynligt, at han i det hele
taget kan anføres som Barn af disse Forældre, snarere maaske som
Dattersøn. Det eneste, jeg i denne Sag føler mig overbevist om, er,
at han hører til denne Slægt.

II. Slægten Ewald.

Enevold Lorentzen eller Laurentius. F. i Ribe¹).
Stud. Ribe 1627²). 20. Januar 1631 ordineret til Sognepræst i
Bylderup i Slogs Herred. † i Bylderup 1660³). Han var to Gange
gift. Navnet paa den første Hustru kendes ikke. Men hun var fra
Ribe eller Ribeegnen. Antagelig er det gennem denne Hustru,
Slægtskabet skal regnes, naar Nikolai Ewald siden hen
kalder Lauge Hansen Stauning, Sognepræst i Møgel-
tønder »Oheim«. Det maa dog tages i Betragtning, at hans Bereg-
ning af Slægtskabsgrader i høj Grad afviger fra den nu gængse⁴).
— I dette Ægteskab fødtes en Søn. Da denne ikke kan være op-
kaldt paa Hr. Enevolds Side, formoder jeg, at han er opkaldt efter
Morfaderen, og idet jeg gaar ud fra, at den ældste Datter af andet
Ægteskab efter Skik og Brug er opkaldt efter den første Hustru,
skulde hendes Navn have været: Birgitte Sørens datter⁵).
— G. 2° Catharina Prætorius. F. i Højst 26. November
1615. † i Højst 10. November 1701. Begr. sm. St. 22. November
s. A. Datter af Sp. i Højst Johannes Prætorius og Metta
..... 10 B.⁶).

- A. Søren Ewald. (Severinus Enevaldi). Eneste Barn af første Ægteskab. Begr. i Bylderup 7. April 1644⁷).
- B. Johannes Ewald⁸). F. i Lendemark 26. April 1637. Blev Student formodentlig fra Tønder. Immatr. Leipzig 1656⁹). † i Leipzig, hvor han studerede Theologi¹⁰).
- C. Birgitte Ewald. F. i Lendemark 12. Januar 1639. Begr. i Bylderup 11. Marts 1686, g. i Bylderup 16. Oktober 1683 Friedrich Lilie. F. i Adelby 1633. Søn af Provst Heinrich Lilie og Catharina Diakon i Bylderup. Begr. i Bylderup 30. November 1708. (G. 1° 28. December 1664 Margaretha Pauli. F. Maj 1603. Begr. i Bylderup 3. Maj 1683. Enke efter en Pastor Martini¹¹) 3°. Han var i Aarene før sin Død ofte til Alters med sin Hustru¹²).
- D. Mette Ewald. F. i Lendemark ca. 15. September 1641¹³). G. Ægidius Lauritzen. F. i Ribe 7. Januar 1637. Søn af Stadssekr. & Vinhandler Laurentius Jensen og Maren Bertelsdatter Struck¹⁴). Stud. Ribe 1656¹⁵). 17. Marts 1661 Sp. i Bylderup. † i Lendemark 22. Juli 1698. Begr. i Bylderup 29. Juli s. A. (Han var vist g. 2° Catharina Holst, Datter af Kbm. i Flensborg Andreas Holst og Salome Lundius fra Ullerup Prgd.)¹⁶). Blandt deres Børn, af hvilke 3 blev Præster, var den bekendte Udgiver af Varnæs Salmebogen, Sp. i Varnæs Barthold Christian Ægidius.
- E. Laurentius (Lorentz) Ewald. F. i Lendemark 1643. 1668 Sp. i Dagebøl. † i Dagebøl 13. November 1698. G. Gude Andersdatter Ambders. Datter af Sp. i Burkal Andreas Ambders og Elisabeth Caspersdatter. De havde i hvert Fald 2 Sønner og 1 Datter¹⁷). Hun g. 2° Laurentius Møller. F. i Flensborg, Søn af Sp. v. Nikolai K. Flensborg Olaus Møller og Christine Breckling. 6. December 1698 valgt Sp. i Dagebøl. † i Dagebøl 22. Oktober 1727¹⁸).
- I. Mette Magdalene Ewald. G. Johannes Prætorius, Degn i Burkal. (Se under Slægten Prætorius).
- II. Andreas Ewald. Blev som Student fra Tønder immatr. Kiel 27. April 1705¹⁹). 1721 Adj. min. cum spe succ. i Dagebøl. 22. Oktober 1727 Sp. sm. St. † i Dagebøl 14. Marts 1741²⁰).
- III. Johannes Ewald. Immatr. Kiel s. D. som Broderen ovenfor. Blev siden Kompastor v. Rendsburg Kristk. G. Uelsby 31. Januar 1727 Dorothea Christlieb Heering. Datter af Sp. i Bargum Josva Hee-

ring og Dorothea Christine Lüders. Mindst 3 S. 2 Døtre²¹).

a. Heinrich Christian Gottfried Ewald. F. i Rendsburg 24. Januar 1728. Immatr. Kiel 13. Oktober 1746²²). 24. Februar 1755 Diakon i Brockdorf. Ord. 4. Oktober s. A. 1756 Sp. sm. St. † i Brockdorf 9. Marts (13. Maj) 1779 (1780). G. 1755 Wibke Katharina Storm. Datter af Sp. v. Rendsburg Marie K. Georg Storm og Charlotte Sophie Hedewig Meyer²³). Af deres Børn kender jeg kun 1 Søn:

1. Christian Friedrich Georg Ernst Ewald. F. i Brockdorff 1766. Stud. Medicin i Kbh., Greifswald og Kiel, hvor han immatr. 2. Maj 1795²⁴). 5. September 1795 Dr. med. Kiel. 1795 prakt. Læge i Kappel. 1806 prakt. Læge paa Taasinge. S. A. prakt. Læge i Svendborg. 29. December 1807 karakt. Fysicus. 30. Maj 1821 Cancelliraad. † i Svendborg 27. Juni 1827. G. Amalie Clara²⁵).

b. Johann Jacob Ewald. D. i Rendsburg Kristk. 19. Juni 1729. Immatr. Kiel 7. Oktober 1747²⁶).

c. Charlotte Friederica Ewald. D. i Rendsburg Kristk., 16. Juli 1730²⁷).

d. Otto Nicolaus Ewald. D. i Rendsburg Kristk. 13. September 1731²⁸).

e. Marie Eleonore Antoinette Ewald. D. i Rendsburg Kristk. 21. December 1733.²⁹

f. Dorothea Catharina Ewald. D. i Rendsburg Kristk. 19. Januar 1736³⁰).

IV. Christian Ewald. Døde som Barn³¹).

V. Christian Ewald. F. i Lendemark 6. April 1646. Var først ansat i Sølvkammeret i Kbh men blev siden Tolder i Bredebro³²). Af hans Børn kender jeg en Søn:

a. Peter Christian Ewald. Degn i Bredebro. G. Anna Henriksdatter Rutensteen³³). Mindst en Søn:

1. Joachim Ewald. F. i Bredebro 28. Maj 1725. Stud. Ribe 1746³⁴). Cand. 2. August 1750 h. Var først Huslærer i Farup Prgd., men blev 1753 Lærer ved Vaisenhuset, sluttede sig nær til Enevold Ewald, der døde i hans Arme³⁵). 11. April 1755 fik han Ventebrev paa Vejen-Læborg Sognekald, men blev s. D. Sp. i Vorbasse-Grene og ord. 11. Juli s. A. Han omtales som en dygtig Præst, en from Pietist og Ven

af Brødremenigheden, som han til sidst helt sluttede sig til. 4. Maj 1764 Sp. i Hviding. Entl. 7. August 1807 som Jubellærer, hvorefter han tog Bolig i Christiansfeld. † i Christiansfeld 12. April 1806 og begravet paa Brødremenighedens Kirkegaard. G. 11. April 1755 Esther Stemann. F. i Grelsbøl ved Tønder som Datter af Gaardejer og Dige-foged Ebbe Sønnichsen og Cathrine Sønnichsen. † i Hviding 22. August 1782 5 B.³⁶).

A). Johannes Ewald. F. i Vorbasse 7. August 1761. Var først Lærer i Christiansfeld, men blev siden Præst i Brødremenigheden. Hans Hustru var Datter af Mølleren i Taarning Mølle ved Christiansfeld Sønnich Sønnichsen og Maria Margrethe Heisel³⁷).

B). Anna Christine Ewald. F. i Vorbasse 23. November 1762. † i Gislev 5. Marts 1851. G. 1791 Knud Knudsen. F. i Nr. Næraa 2. Juni 1752. Søn af Sp. i Nr. Næraa—Nr. Højrup Hans Knudsen og Anna Andersdatter Hyllerup. Stud. Odense 1741. Cand. 14. September 1743 h. 24. Maj 1780 fik han Ventebrev paa Nr. Næraa—Nr. Højrup Sognekalder. 1785 Adj. min. cum spe succ. sm. St. Ord. 4. November s. A. 21. Januar 1791 ved Faderens Død Sp. sm. St. 9. Januar 1795 blev Bederslev Anneks i St. f. Nr. Højrup. Entl. 5. November 1817. † 7. September 1822. 3 S. 2 Dtr.³⁸).

C). Christian Ewald. F. i Hviding 1768. Cand. theol. † i Christiansfeld 24. Marts 1789 af Blodstyrtning under et Besøg hos Broderen. Ugift³⁹).

D). Cathrine Ewald. F. i Hviding 4. Maj 1774. † 15. November 1841. G. 1791 Jens Frederik Boesen. F. i Rynkeby 3. September 1765. Søn af Sp. i Vigerslev-Veflinge Ludvig Mortensen Boesen og Ulrikke Eleonore Sechmann. Stud. pr. 1782. Cand. 21. Juni 1797 nc. 16. Juli 1788 Sp. i Vigerslev-Veflinge. Ord. 13. August s. A. 5. Oktober 1791 Provst for Skovby Herr. 5. September 1815 Rang med Amtsprovster. 16. Juli

1836 R. af Db. † i Vigerslev 23. August 1839
som Jubellærer. 6 S. 6 Dtr.⁴⁰).

E). Maria Ewald. Levede ugift hos Faderen
til hans Død⁴¹).

- H. Peter Ewald. F. i Lendemark . . December 1648. Begr. i
Bylderup 17. Marts 1649⁴²).
- I. Peter Ewald. Førte Skib paa Ostindien. Boede senere i
England, hvor han giftede sig »und hatte eine galante Frau«.
† ved Skibets Forlis⁴³).
- K. Gregorius Ewald. Var først ansat paa Frederiksborg
Amtstue og blev siden Tolder i Kbh. † i Kbh. 1697⁴⁴). Fik
30. September 1674 Till. til at gifte sig med Dorothea
Marcus Prices⁴⁵). Derefter fik han 6. Oktober 1676 Til-
ladelse til at gifte sig med Dorothea Nielsdatter⁴⁶).
- L. Nicolaus Ewald. F. i Lendemark 1658. Imm. Kiel 5.
Juli 1679⁴⁷). Det er dog neppe det eneste Universitet, han har
besøgt. Efter Tidens Skik maa han antages at have besøgt ad-
skillige andre Universiteter for saaledes at dygtiggøre sig til
den Gerning, han i Fædrenes Spor havde valgt at vie sig til.
Fra hans Immatriculation i Kiel bliver der et Slip i hans Liv
paa 14 Aar, hvor jeg ikke kan følge ham. I Kbh. synes han som
den første af sin Slægt ikke at have studeret, i hvert Fald har
jeg ikke fundet ham i Universitetsmatriklen. Det er saa meget
mærkeligere, om end ikke enestaaende, naar man tager i Be-
tragtning, at Kirkesproget i det Sogn, hvor han siden blev Præst,
var dansk. I Kraft af den Uddannelse, han saaledes havde faaet,
og efter hvad der ogsaa var Sædvane i Hertugdømmet, blev
hans Embedssprog tysk, og Kirkebøgerne fører Ætlingen af
den danske Tolk for Tyskeren Wandal paa Tysk. Det vil dog
være en forhastet Slutning at drage, at ogsaa hans Hussprog
har været tysk. Utvivlsomt var det den vestslesvigske Dialekt,
der siden lød i hans Præstegaard, og som hans Børn lærte at
tale. Imidlertid synes den theologiske Uddannelse, han havde
faaet ved Tysklands orthodoxe Læreanstalter, ikke at have
udtørret hans kristne Hjerteliv. Hans Hjertesuk, der er ind-
skrevne i Højst gamle Kirkebog, tyder ikke paa, at det er
en af den orthodoxe Periodes hjertekolde Personligheder, man
staar overfor. Meget mere maa han vel betegnes som en af
denne Præstetypes gammeltroende, en af de stille i Landet, der
varsler om slumrende Livskraft for Menighedslivet og i sit Skød
bærer den nye Dag. Det er i Aaret 1693, vi atter træffer Ni-
kolai Ewald. Da kaldes han til Adj. min. cum spe succ. i Højst
hos hans Moders Brodersøn, Johannes Prætorius, som vil blive nærmere omtalt under Slægten Prætorius. 1703

Sp. sm. St. ved Formandens Død. I hans sidste Aar blev han stærkt paavirket af Sønnen og de Tanker og Arbejdsformer, der med ham trængte ind paa ham, og ogsaa efter Sønnens Bortrejse til Kbh., holdtes der hver Aften Bedemøder i Prgd. i Højst, hvortil de omvendte i Sognet gav Møde⁴⁸). † i Højst 16. November 1733 og begravet Højst 8. December s. A.⁴⁹). G. i Højst 6. Juni 1694 Mette Magdalene Prætorius. F. i Højst 16. Maj 1671. Begr. sm. St. 15. November 1729⁵⁰). Datter af Sp. i Højst Johannes Prætorius og Dorothea Apollonia..... (om dem se Slægten Prætorius). 10 Børn.

I. Catharina Ewald. F. i Højst 5. Maj 1695. G. Peter Michelsen, Kirchspielvogt i Hostrup⁵¹).

II. Enevold Ewald. F. i Højst 29. August 1696. Blev Prof. Theol. og Præst v. Vaisenhuset Kbh. † i Kbh. 17. November 1754. G. i Kbh. 11. Oktober 1730 Maria Matthiasdatter Wulff. F. i Kbh. 23. April 1715. † i Kbh. 3. Maj 1791. Datter af Bygningsentreprenør og Tømmerhandler i Kbh. Matthias Wulff og Maria Martens⁵²). Mindst 5 S. (Om Enevold Ewald og hans Hustru se nedenfor).

a. Nicolai Ewald. D. i Kbh. 4. September 1731. † som Barn⁵³).

b. Matthias Ewald. F. i Kbh. 3. September 1732⁵⁴). † som Barn.

c. Matthias Wilhelm Ewald. F. i Kbh. 1739. Stud. Roskilde 1758. Efter stadig Vekslen mellem Studier og Soldatertjeneste, blev han endelig 1761 sendt til Vestindien som hvervet Soldat. 8. Marts 1763 Korporal. Degrad. 21. November 1764 for slet Opførsel. 1765 deserterede han til et af de spanske Eilande, men omkom under Forsøget i en Orkan⁵⁵).

d. Johannes Ewald. F. 18. November 1743. Dansk Digter. † 17. Marts 1781. Ugift. Hans Liv er for ofte beskrevet og for kendt til, at det skal omtales her. Kun skal her peges paa det ejendommelige Træf, at det bliver denne Mand, hvis Fædrene og Mødrene Slægt havde Rod i Grænselandet, der blev Forløberen for Nationalbevidsthedens Gennembrud i vort Folk og med sin kendte Replik fra Harlekin Patriot: »Al vor Fortræd er tysk!« klart formulerede den Tankegang, der siden arbejdede sig frem i Folket og affødte Loven om Indfødsretten⁵⁶).

e. Enevold Ewald. F. i Kbh. 1753. 1774 Sekondløjtn. i Rytteriet. 1776 Premierløjtnant i Husarerne.

- 1777 Jagtjunker. 1782 indlagt paa Hospitalet for Kønssygdom, og for slet Husholdning og daarlig Opførsel dømt til at hensættes et Aar i Kastellet. Afskediget 1785. Rejste til Wien, hvor han 1786 til en Jøde pantsatte sit Afskedspatent. 1791 var han Staldmester i Siebenbürgen. Var i alle Henseender en Døgenigt⁵⁷).
- III. Dorothea Apollonia Ewald. F. 27. Maj 1698 i Højst. 3 S. 2 Dtr. G. i Højst 20. September 1727 Hans Rasmussen Schmidt. F. i Sottrup 1700. Degn i Højst⁵⁸). † i Højst 1. Juli 1746. Begr. sm. St. 10. Juli s. A. Søn af Rasmus Hansen Schmidt i Sottrup.
- IV. Cathrine Elisabeth Ewald. F. i Højst 22. Juli 1700. † i Højst 30. Januar 1706 af Mæslinger⁵⁹).
- V. Johannes Ewald. F. i Højst 26. Juli 1702, Bonde i Højst. G. i Højst 6. Juli 1724 Anna Maria, Enke efter Hans Holmorst, Retsskriver og Kirchspielvogt i Højst. 6 B.⁶⁰).
- a. Mette Maria Ewald. F. i Højst 2. Maj 1725⁶¹).
- b. Anna Margrethe Ewald. D. i Højst 28. August 1727. † i Højst 25. September 1744⁶²).
- c. Nicolai Ewald. D. i Højst 21. December 1730. Begr. i Højst 8. April 1731⁶³).
- d. Nicolai Ewald. D. i Højst 19. Marts 1732. Begr. i Højst 13. Marts 1733⁶⁴).
- e. Catharina Dorothea Ewald. D. i Højst 6. Juni 1734. Begr. i Højst 31. Maj 1735⁶⁵).
- f. Mette Christine Ewald. F. i Højst 1736⁶⁶).
- VI. Lorentz Gregorius Ewald. F. i Højst 18. August 1704. † sm. St. 11. Februar 1706 af Mæslinger⁶⁷).
- VII. Lorentz Gregorius Ewald. F. i Højst 1. Maj 1706. † sm. St. 10. Juli 1707⁶⁸).
- VIII. Cathrine Elisabeth Ewald. F. i Højst 8. Juli 1708. G. i Højst 30. Juni 1729 Peter Bossen. D. i Højst 8. November 1705. Søn af Kirchspielvogt i Alslev Boh Mortensen og Maren Hansdatter fra Mjolden. De boede først i Højst, men flyttede siden til Løgumkloster. Fl. B.⁶⁹).
- IX. Mette Magdalene Ewald. F. i Højst 2. August 1710. † i Højst 12. Januar 1769. G. i Højst 25. November 1732 Espen Petersen Hørup. F. i Hørup 1697. Det kan næppe betvivles, at hans Forældre var Peter Hansen Snogbæk — som vist er identisk med den Peder Skolemester i Hørup paa Als som begravedes der 6. Januar 1716 — og Eleonora Esbensdatter,

som viedes i Hørup 4. August 1695. Hendes Forældre var Diakonen i Hørup Hr. E s b e n J a c o b s e n og Hustru A n n a⁷⁰⁾. Pastor Hørup havde studeret ved tyske Universiteter, var ikke Student fra Odense eller immatrikuleret i Kbh. som ellers Alsingernes Skik var, og derved forklares det vel, at ogsaa han førte Kirkebogen paa tysk. 1. August 1732 blev han Adj. min. cum spe succ. i Højst og 16. November 1733 succederede han ved Svigerfaderens Død, men allerede 8. December 1737 døde han selv fra Hustru og 3 smaa Børn, af hvilke ingen fortsatte Slægtens Traditioner, saa han blev den sidste af den Række beslægtede Præster, som fra 1544 havde beboet Højsts gamle Præstegaard og forkyndt Evangeliet for de skiftende Slægter. Af Sønnerne⁷¹⁾ var den ældste Søn, N i k o l a i, født i Højst 2. August 1733, vistnok Missionær for Brødremenigheden, (eller Sømand). Han døde i Surinam 7. September 1759, hvorfor hans Moder lod afholde en Mindegudstjeneste for ham i Højst Kirke⁷²⁾. — Den anden Søn, P e t e r, fødtes 6. April 1735, men efter hans Konfirmation i Højst Kirke 1750 har jeg ikke hidtil fundet hans Spor⁷³⁾. — Datteren M e t t e M a g d a l e n e H ø r u p, født i Højst efter Faderens Død 10. November 1738, ægtede 12. Februar 1762 i Højst Bonden I n g v a r d t P e t e r s e n H ø c k fra Burkal Sogn, Broder til den daværende Sognepræst i Højst⁷⁴⁾. — Pastor Hørups Enke indtraadte ikke i nyt Ægteskab, et i de Dage ret sjældent Tilfælde hos Præstenkerne. Alt tyder paa, at hun har været hjertelig grebet af Pietismen og levede stærkt med i det aandelige Liv, som i de Dage rørte sig i Egnen omkring Højst og Burkal.

- X. B i r t h a M a g d a l e n a E w a l d. F. i Højst 10. November 1713. † i Tønder 20. August 1779. Begr. sm. St. 23. August s. A. G. T h o m a s H ø y e r. Købmand i Tønder⁷⁵⁾.

III. Slægten Prætorius.

Stamfaderen, hvis Navn jeg ikke har fundet, boede i Bedsted. Antagelig har han været Herredsfoged, deraf Navnet. 2 Sønner har jeg fundet.

- A. B e r t r a m P r æ t o r i u s. Havde Bryllup 15. Juni 1595¹⁾. † i Højst 22. Maj 1611.
 B. J o h a n n e s P r æ t o r i u s. F. i Bedsted 1561. 16. November 1589 Adj. min. cum. cum spe succ. i Højst, hvor han tiltraadte 21. December s. A. 23. Oktober 1592 Sp. sm. St.

† i Højst 14. December 1645, begr. 22. December s. A. G. 1° Cathrine Petersdatter. † i Højst 8. Februar 1608. 1 S. G. 2° i Højst 16. Oktober 1608 Metta F. 1570. Begr. i Højst 17. Marts 1659. 4 B.²⁾. Medens det ikke er lykkedes mig at finde noget om hans anden Hustrus Afstamning, var den første hans Formands Datter. Formanden Peter Thomsen var vist født i Ribe 1509 som Søn af en Thomas Thomsen. 1537 blev han Kollega ved Ribe Latin-skole. 1542 avancerede han til Rektor ved samme Skole og fik tillagt Indtægten af Hornstrup Sogn, men allerede 1544 afgik han fra denne Stilling for at blive Sp. i Højst. † i Højst 23. Oktober 1592 og begr. 26. Oktober s. A. Hans Hustru Catharina, der mulig har været Datter af eller Enke efter den første lutherske Præst i Højst, Frederik, blev begr. i Højst 16. November 1602. Foruden Datteren, der ægtede Eftm. havde de en Søn Thomas, der blev Præst, enten Thomas Petersen i Branderup eller snarere Thomas Petersen Gualtherus i Burkal³⁾.

- I. Christian Johansen Prætorius. F. i Højst 13. September 1590⁴⁾.
- II. Peter Johansen Prætorius. F. i Højst 14. August 1609. Boede i Flensborg, hvor han begravedes 11. Januar 1652⁵⁾.
- III. Johannes Johansen Prætorius. F. i Højst 21. Maj 1611. Ord. 3. Juni 1637 til Adj. min. cum spe succ. i Højst. Tiltr. 13. September s. A. og succederede 14. December 1645 ved Faderens Død. † i Højst 4. December 1686. G. i Højst 9. Juni 1639 Ellen Thorstensdatter 1 S.⁶⁾.
 - a. Johannes Prætorius. F. i Højst 10. Juli 1640. Imm. Kiel 9. Oktober 1665⁷⁾. 1667 Adj. min. cum spe succ. i Højst. 4. December 1686 Sp. sm. St. Begr. i Højst 3. Oktober 1703. Hans Hustru Dorothea Apollonia var f. 1644 og blev begr. i Højst 5. December 1724. 10 B.⁸⁾.
 1. Mette Magdalene Prætorius. F. i Højst 11. Marts 1670. † sm. St. 13. April s. A.⁹⁾.
 2. Mette Magdalene Prætorius. F. i Højst 16. Maj 1671. Begr. i Højst 15. November 1729¹⁰⁾. G. i Højst 6. Juni 1694 Nikolai Ewald, Sp. i Højst. Se Slægten Ewald.
 3. Johannes Prætorius. F. i Højst 24. Januar 1673. Degn i Burkal. Pietist og Hernhuternes nære Ven. Levede 1743. G. Mette Magdalene

Ewald. Datter af Sp. i Dagebøl Laurentius Ewald og Gude Andersdatter Ambders¹¹).

- A). Lorenz Prætorius. F. i Burkal 27. November 1708. Ministerialembudsmand i Kbh. Konferensraad. En af Lederne af Brødreunitetet i Kbh. † Kristiansfeld 23. August 1781. G. 26. August 1735 Gertrud Maria Eicksted. F. i Kbh. 1713. † 17. Oktober 1804¹²).
- I). Johannes Prætorius. F. i Kbh. 20. Oktober 1738. Præst i Kristiansfeld 1772. † i Kristiansfeld 12. December 1782. G. Maria Jensen¹³). (Hun g. 2° 29. Marts 1784 Johann Friedrich Frühauf. F. 3. April 1729. 1782 Præst i Kristiansfeld. † 24. Juni 1799¹⁴).
- B). Gude Cathrine Prætorius. D. i Burkal 9. Juli 1711¹⁵).
- C). Helene Elisabeth Prætorius. G. Meinert. Skipper i Dagebøl¹⁶).
- D). Dorothea Apollonia Prætorius. G. Paul Asmussen. Degn i Burkal¹⁷).
4. Jacob Conrad Prætorius. F. i Højst 5. Maj 1675¹⁸).
5. Stephan Hinrich Prætorius. F. i Højst 10. Maj 1677. Som Student fra Tønder immatr. Kiel 2. Juli 1695¹⁹). Immatr. Kbh. 30. Juni 1698²⁰). 22. Oktober 1701 Adj. min. cum spe succ. i Hammelev, efter først at have været Huslærer paa Skjærsø. 25. Juni 1727 Sp. sm. St. † i Hammelev 26. Juli 1742. G. i Hammelev 7. September 1702 Dorothea Sophia Reimer. † 1758. Datter af Sp. i Hammelev Johannes Reinholdsens Reimer og Anna Maria Christiansdatter. 5 S.²¹).
- A). Johannes Prætorius. Immatr. Halle 17. . . immatr. Jena 11. Marts 1722²²). Var først Rektor i Büsum i Ditmarsken. 1733 Sp. i Simonsberg. 17. August 1742 Sp. i Hammelev. † i Hammelev 25. Juli 1751 kort efter hans Præstegaard var brændt. G. El s a b e K r u s e. »Gud hørte hans Enkes og to Sønners Hysten og bevægede Kongen til at kalde ham hans Broder til Eftermand, som antog sig disse bedrøvede²³).

- 1). Stephan Hinrich Prætorius. F. i Simonsberg 1740. Stud. Haderslev 1763²⁴). 1772 Sp. i Tetenbüll. Tiltr. 9. August s. A. Oktober 1783 Sp. i Heils-veistrup. † i Heils 29. Maj 1806. G. Margrethe Hedvig Holst. Jeg har fundet 1 S.²⁵).
- a). Johann Jacob Prætorius. F. i Heils 20. December 1784. Stud. Haderslev 1808²⁶). Cand. 20. Juli 1818. l. 22. August 1821 Sp. paa St. Thomas-St. Jan. Ord. 5. Oktober s. A. till. Miss. sm. St. 19. September s. A. 4. Juni 1831 Sp. i Tødsø-Erslev. † i Tødsø 16. Januar 1833. G. 1° 30. August 1821 Caroline Marie Lehmeier. F. i Kallø 19. Juli 1798. † paa St. Thomas 2. September 1823. Datter af Birkedommer, Kammeraad Morten Frederik Lehmeier og Mette Brendstrup. 1 B. G. 2° 7. Juli 1724 Charlotte Angelique Raupach. F. paa St. Thomas 29. Maj 1806. † i Kbh. 8. Januar 1862. Datter af Garnisons og Regimentskirurg Frederik Andreas Raupach og Charlotte Antoinette von Holten. 3 B.²⁷).
- 1). Carl Stephan Heinrich Prætorius. Købmand²⁸). G. 1° Sophie Christine Walløe. † 6. Maj 1856²⁹). G. 2° Thora Sophie Schou. † 9. April 1875³⁰).
- (A. Axel Frederik Johannes Prætorius. F. 8. Februar 1851. Exam. jur. 1881. 1882—1886 Ejer af Aabygaard, Aarhus. 1884 Assist. v. Statsbanerne. G. Kbh. 28. Juni 1883 Clara Hanne Ida Rosaline von Thun. F. i Kbh. 2. August 1854. Datter af Ritmester Ludwig Vilhelm Emil Warnstedt von Thun og Julie Sørine Ovine Henriette Kierulf³¹).
- (B. Carl Valdemar Prætorius. F. paa St. Thomas 23. Oktober 1852. Stud. Herlufsholm 1872. Cand. 22. Januar 1878. l. 5. September 1881 p. Kpl. i Ørting-Falling. Ord. 7. Oktober s. A. 15. Juni 1884 prv. Medhj. i Vellev. 13. April 1886 Sp. i Sevel. 12. Marts 1901 Sp. i Fjeldsted-Harndrup. Entl. 12. September 1924. † 26. Februar

1928 som den foreløbig sidste Præst af Slægten her i Landet. G. 1° Asmild 12. Oktober 1888 Johanne Marie Bruun. F. p. Bruunshaab 20. Juli 1862. † p. Bruunshaab 11. Juni 1901. Datter af Fabrikker Bertel Bruun til Bruunshaab og Engel Marie Reinholdine Bruun. G. 2° i Dalum 2. August 1907 Meta Sophie Poulsen. F. i Stubbæk, Ensted Sogn 25. September 1860. Datter af Provst, Sp. i Karleby-Horreby Christian Michael Johannes Poulsen og Abel Meta Marie Johansen³²).

II). Andreas Christian Prætorius. F. i Simonsberg 29. Oktober 1741. Studerede i Halle. 9. August 1772 valgt, 27. August s. A. udn. Sp. i Hellevad-Egvad. 10. Juli 1789 Sp. i Burkal. Var først Rationalist, siden Hernhuterpræget Pietist. † i Burkal 22. Oktober 1801. G. i Aabenraa 2. December 1773 Maria Heisel. D. i Aabenraa 17. Marts 1756. † i Sønderborg 22. Januar 1809. 6 B. Datter af Kbm. i Aabenraa Heinrich Heisel og Maria Schade³³).

a). Johannes Prætorius. F. i Hellevad 20. August 1775³⁴).

b). Elsa be Maria Prætorius. F. i Hellevad 5. August 1776. † i Bylderup 14. December 1843. G. 1° Burkal 7. December 1799 August Hinrich Brandt. F. i Aabenraa 11. Oktober 1766. Søn af Skipper i Aabenraa Johannes Brandt og Bothilla Heisel. 10. August 1798 Herredsfoged i Sdr. Rangstrup Herr. † i Taarning Mølle 23. Juli 1800. 1 S.³⁵). G. 2° i Aabenraa 12. Juli 1806 Knud Krongaard. F. i Vilstrup 11. Oktober 1774. Søn af Daniel Nielsen og Maren Knudsdatter. Stud. pr. 1794. Imm. Kbh. 21. August s. A. Cand. 28. April 1800 l. 18. Oktober 1805 Diakon i Sottrup. 20. Marts 1821 Sp. i Bylderup. Han skældte ud i Kirken, naar Folk gjorde en uredelig Handel. En af de gamle i Sottrup fortalte, at han ikke vilde have sin Hustru forløst, før Stjer-

- nerne »stod godt«. »Han maa jo enten have været Frimurer eller tumbet!« sluttede den gamle Meddeler. † i Bylderup 18. September 1832. 4 B.³⁶).
- c). Maria Prætorius. F. i Hellevad 22. December 1777. † i Hellevad 14. September 1781³⁷).
- d). Wibecke Prætorius. F. i Hellevad 31. Maj 1779. † 4. November. 1832 G. i Burkal 27. Juni 1801 Friedrich Wilhelm Dieck. F. i Potsdam 30. Maj 1761. Søn af Friedrich Wilhelm Dieck og Anna Maria Heiliger. 1799 Diakon i Witzworth. 1816 Sp. sm. St. † i Kirken sm. St. 6. November 1827. 3 B.³⁸).
- e). Maria Prætorius. F. i Hellevad 19. August 1782. † i Sønderborg 3. Juli 1836. G. 1° i Burkal 27. August 1802 Johann Friedrich Momsen. F. i Sønderborg 8. Februar 1777. Søn af Kbm. i Sønderborg Johann Friedrich Momsen og Anna Marie Jepsen. Var Kbm. i Sønderborg. † sm. St. 10. November 1808 efter et ulykkeligt Fald. 2 Dtr.³⁹). G. 2° i Sønderborg 26. Februar 1815 Johann Christian Heinrich Heide. F. i Rendsburg 5. November 1783. Søn af Hjulmager i Rendsburg Johann Christian Heide og Lena Wolff. Kbm. & Raadmand i Sønderborg. † i Sønderborg 29. November 1846⁴⁰).
- f). Johanne Henriette Prætorius. F. i Burkal 8. September 1791. G. i Sønderborg 30. Juni 1811 Bendix Lüders. F. 1780. Søn af Amts- & Toldforvalter Friedrich Carl Lüders og Christine Todsén. Forpagter af Augustenborg Ladegaard. † i Slesvig 5. Juli 1841. Begr. i Sønderborg 10. Juli s. A. 8 B.⁴¹).
- III). Johannes Prætorius. F. 1750. Var vistnok Broder til Præsten i Hejls. Bogholder i Kbh. En Tid i Vestindien. † 2. Marts 1826⁴²).
- a). Elisabeth Prætorius. F. 1780. † Januar 1861. G. 9. November 1809 Anthonius Krieger. F. 1776. Kontreadmiral. † 25. August 1847. 4 S. 3 Dtr.⁴³).
- B). Johannes Reinhold Prætorius. 1734 Feltpræst. 1736 Sp. i Dedsbøl. Inds. 8. Juli s. A. † i Dedsbøl 1. Marts 1755. G. Cæcilia Marina..... Enke efter Sp. v. St. Laurentii K. Føhr Jens Kirkerup. Mindst 1 Dtr.⁴⁴).

- I). Dorothea Sophie Prætorius. † i Avnbøl 3. Maj 1791. Begr. i Ullerup 8. Maj s. A. B. g. i 42 Aar m. Johann Heinrich Paulsen. Apotheker i Wyk, Føhr⁴⁵).
- C). Stephan Heinrich Prætorius. Var 1752 Amtsfuldmægtig. Siden i 15 Aar Sekr. paa Gram.⁴⁶).
- D). Henrich Prætorius. Farver i Skærbæk. G. i Skærbæk 22. November 1735 Elisabeth Dorothea Jepsdatter Schmidt. 10 B.⁴⁷).
- I). Stephan Hendrich Prætorius. D. i Skærbæk 30. December 1736⁴⁸).
- II). Dorothea Sophie Prætorius. D. i Skærbæk 4. November 1738. G. i Hammelev 7. September 1772 Malmberg. Overstyrmand i Karlskrona⁴⁹).
- III). Peter Prætorius. D. i Skærbæk 12. Februar 1741⁵⁰).
- IV). Stephan Henrik Prætorius. D. i Skærbæk 3. April 1743⁵¹).
- V). Jeppe Prætorius. F. i Skærbæk 4. Juli 1745. Grosserer i Kbh. † 6. Juli 1823. G. 1772 Elisabeth Vilhelmine Lemvig. F. 4. Maj 1744. † 17. Juli 1807. 5 B. Datter af Amtsforvalter Frederik Ludvig Lemvig og Elisabeth Kling⁵²).
- a). Henrik Frederik Prætorius. F. 30. Marts 1783. Gross. i Kbh. Etatsraad. † i Kbh. 24. Februar 1863. G. Bolette Elisabeth Volquartz. † 6. Februar 1863⁵³).
- 1). Vilhelmine Sophie Prætorius. F. i Kbh. 26. Februar 1804. † 2. August 1862. G. 23. August 1834 Sigvard Poulsen. F. i Kolding 20. Januar 1801. Hittebarn af ukendte Forældre. Stud. pr. 1818. Cand. 26. April 1827 h. Opdraget af Toldkontrollør Hjersing i Flensborg og Pastor Sabro i Tandslet, hvilken sidste dimitterede ham. 4. Januar 1828 p. Kpl. i Spjellerup-Smerup. Ord. 11. Januar s. A. 4. Juni 1834 Sp. i Asserballe. 10. Juni 1847 Sp. i Glumsø-Bavelse. † i Kbh. 28. Maj 1870. 4 B. 2° 1. August 1865 Anna Ægidia Klestrup. F. 20. August 1840. † 6. August 1903. Datter af Kbm. i Ærøskøbing, Ejer af Gravendal Eli Sophus Klestrup og Salome Marie Erreboe⁵⁴).

- 2). J e p p e P r æ t o r i u s . F . i K b h . 1806.
Stud. Borgerdydssk. Chrhvn. 1823. Cand.
jur. 24. April 1829 l.—l. Volontær i Kan-
celliet. † i Kbh. 24. April 1834. Ugift⁵⁵).
- b). J a c o b C h r i s t i a n P r æ t o r i u s . F . 13.
December 1784. Grosserer i Kbh. † i Kbh. 23.
Marts 1859. G. Maria Elisabeth Krü-
ger. F. 1782. † 9. Januar 1845⁵⁶).
- c). J o h a n n e s P r æ t o r i u s . F . 1785. † 28.
Januar 1796⁵⁷).
- VI). J o h a n n e s P r æ t o r i u s . D . i S k æ r b æ k 25.
Marts 1747. Begr. i Skærbæk 11. Juni s. A.⁵⁸).
- VII). B a r b a r a P r æ t o r i u s . D . i S k æ r b æ k 12.
Maj 1748. G. i Hellevad 7. Juni 1779 Enkemand
J a c o b B i s c h o f f , H a n d e l s m a n d i F l e n s b o r g ⁵⁹).
- VIII). J o h a n n e s P r æ t o r i u s . D . i S k æ r b æ k 30.
Marts 1750⁶⁰).
- IX). A n d r e a s P r æ t o r i u s . D . i S k æ r b æ k 12. Marts
1752. Begr. sm. St. 7. December 1755⁶¹).
- X). E l s b e P r æ t o r i u s . D . i S k æ r b æ k 31. Januar
1754⁶²).
- E). C h r i s t i a n P r æ t o r i u s . F . i H a m m e l e v 1713.
Stud. Haderslev 1737. Imm. Kiel 9. Juli s. A. imm.
Göttingen. 1741 Sp. i Simonsberg som Broderens Efter-
mand. 1745 Diakon i Schwabstedt. 17. September 1751
efterfulgte han endnu en Gang Broderen som Sp. i
Hammelev. † i Hammelev 25. Maj 1779. G. Øsby 23.
August 1746 Botilla Christine Boldich. F.
i Freilev, Lolland 17. Juli 1718. † i Hammelev 11. Juli
1806. Datter af Færgeforpagter Paul Boldich
og Gjertrud Christine Bjørnsen⁶³).
- I). D o r o t h e a S o p h i a P r æ t o r i u s . F . i
Schwabstedt August 1747. † i Haderslev 22.
September 1808. Ugift⁶⁴).
- II). S t e p h a n H i n r i c h P r æ t o r i u s . F . i S c h w a b -
stedt 1749. Toldforvalter i Vestindien. † 6. Januar
1817⁶⁵).
- III). F r i e d r i c h C h r i s t i a n P r æ t o r i u s ⁶⁶).
- IV). P a u l C h r i s t o p h e r P r æ t o r i u s ⁶⁷).
6. J a c o b C o n r a d C h r i s t i a n P r æ t o r i u s . F . i
Højst 25. December 1678. Kromand i Højst. † i Højst 15.
Juli 1709. 6. Januar 1702 udstod han Kirkens Disciplin paa
Grund af Overtrædelse af Punkt 6 med sin Faders Pige

Bothilla Japsen fra Klautoft i Hellevad Sogn. Medens han viste sig angrende, var hun trodsig. Sandsynligvis har Familien ikke rigtig stolet paa Freden. Man sørgede for snarest at faa ham gift. Brylluppet stod i Højst 29. Oktober 1702 med Esther Petersdatter fra Kroen Saxborg i Burkal Sogn. De havde ingen Børn. Hun var Enke efter Kromand i Øster Højst Nikolai Jürgensen, som hun havde ægtet i Højst 18. Oktober 1685. Han var d. i Højst 4. December 1656 som Søn af Barber Mester Jürgen og blev begr. i Højst 22. Februar 1699 efterladende ovennævnte Enke, med hvem han havde haft 7 B.⁶⁸).

7. Elsebeth Dorothea Prætorius. Konf. i Højst 5. April 1696. G. 1° i Højst 21. April 1705 Theodor Tamms. Apotheker i Eckernførde. G. 2° i Højst 21. April 1717 Johannes Hinrich Guminski. Apothekersvend⁶⁹).
 8. Catharina Eleonore Prætorius. † i Hellevad 25. Juli 1727. G. i Højst 28. Januar 1692 Johannes Martensen. Pensionær Hellevadhus⁷⁰).
 9. Georg Prætorius. F. i Højst 11. April 1683⁷¹).
 10. Anna Elisabeth Prætorius. F. i Højst 8. Marts 1686. Findes ofte indtegnet som Fadder i Kirkebøgerne i Fødesognet og synes først ret sent at være blevet gift. Der kan næppe være Tvivl om, at hun er den Enke Anna Elisabeth Berlag fra Slesvig, som 13. September 1726 i Højst viedes til Samuel Enoch Flock, Bogbinder i Slesvig⁷²).
- IV. Jacob Hansen Prætorius. F. i Højst 13. Marts 1613. Boede i Højst, hvor han blev begr. 2. Juni 1687⁷³).
- V. Catharina Prætorius. F. i Højst 26. November 1615. G. Enevold Lorentzen, Sp. i Bylderup, se Slægten Ewald.

IV. Enevold Ewald og Maria Wulff.

Som det fremgaar af Stamtavlen, var Enevold Ewald den næstældste af Nikolai Ewalds og Mette Magdalene Prætorius' 10 Børn. Blandt Fadderne ved hans Daab den 9. September 1696 nævnes Mosteren Catharina Eleonora Martensen fra Hellevadhus og stud. theol. Ewald Ægidius, Nikolai Ewalds Søstersøn fra Bylderup, der siden selv blev Præst i sit Fødesogn efter Faderen. Jævnt og tarveligt har Hjemmet været, hvor han voksede op med de mange Søskende og opdroges i Nøjsomhed og gammeldags Guds frygt. Tidlig

begyndte han at læse i Bibelen, efter eget Udsagn havde han før sit 14. Aar gennemlæst den hele 4 Gange¹).

Da det var Meningen, han skulde følge Slægtens Traditioner og blive Præst, sattes han i Tønder Latinskole²), hvorfra han 7. Oktober 1714 indskreves ved Kiels Universitet³). Snart drog han dog herfra for i Tyskland at studere ved de to Universiteter, som i disse Aar var førende for de unge Theologer, og hvor de da ogsaa flokkedes i stort Tal saavel fra Tyskland som fra de skandinaviske Lande. Jena var vel det mest konservative af dem, og her hen vendte han først sine Skridt. Her samlede den berømte Lærde, J o h a n n F r a n z B u d d e u s (f. 25. Juni 1667, † 19. November 1729)⁴) store Skarer af unge Studenter om sin Lærestol og efterlod hos dem et dybt Indtryk af stor og mangesidig Lærdom forenet med Inderlighed og Fromhed. Han kan vel nærmest betegnes som Overgangsleddet fra Ortodoksi til Pietisme. For den sidste var Universitetet i Halle Hovedsædet, siden A u g u s t H e r m a n n F r a n c k e (f. 22. Marts 1663, † 8. Juni 1727) i Aaret 1692 var blevet ansat som theologisk Professor der⁵).

Den Livsstrøm, som Ewald mødte i Jena, maatte naturligt drive ham videre til Halle, hvor han har fulgt Franckes Forelæsninger og mødte den aandelige Strømning fuldt afklaret, som blev bestemmende for hans Liv, og hvis første ivrige Talsmand i vort Fædreland han siden blev.

Efter fuldendte Universitetsstudier vendte han tilbage til Fædrehjemmet og bistod fra 1719 sin Fader i Præstegerningen i Højst som uordineret Medhjælper. Skønt han var saa upraktisk, at det blev sagt om ham, at udenfor hans Forretninger skulde man ej tro, han forstod 3 Ord⁶), saa manglede han aabenbart hverken Begavelse som Prædikant eller Lærer. »Større Prædikant og Katechet haver Dannemarch neppe havt«, hedder det om ham i samme Aandedræt. Det kendtes snart paa hans Hjemegn, hvor han stod, og hvad han vilde. Der blev Røre paa Egnen og Strid om ham. Hans Nidkærhed greb og vakte mange, Kirken fyldtes, naar han prædikede, og rundt om fra sendtes der Bud til ham om at lede Forsamlingerne i Hjemmene. Saa længe, han holdt sig til Hjemsoget, fik det endda gaa; men da Sognegrænserne sprængtes, rejstes der et Uvejrs imod ham, hvor Generalsuperintendenten, den gamle Hofsnog T h o m a s C l a u s e n i e t og alt stod hans Modstandere ved Siden. Et særlig lavsindet Angreb imod ham for usædeligt Forhold gjorde Præsten i Møgeltønder, J o h a n n H e n n i n g s e n , sig skyldig i. Men nær var det gaet ud over ham selv. For at undgaa retslig Forfølgelse og Dom maatte han 4. November 1726 underskrive en ydmyg Deprekationserklæring medundertegnet af Provst, Pastor J e n s G r e g e r s e n i Visby og Pastor N i k o l a i B r o r s o n i

Bedsted, hvori han til Besegling paa sin oprigtige og ærlige gode Mening om Enevold Ewalds Uangribelighed anmoder ham om at prædike for sig fra Møgeltønder Prædikestol 22. S. eft. Trin. s. A.⁷⁾.

Ewald havde saaledes faaet eklatant Oprejsning, men Sagen viser tillige, at han ikke stod uden Venner i Præsternes Kreds.

Gennem det Røre, der var vakt omkring ham, og gennem Generalsuperintendentens Anklager imod ham, henledtes Opmærksomheden paa ham, og han modtog fra Kbh. Opfordring til at prædike i den tyske Kirke. Anbefalet af Biskop P e d e r H e r s l e b blev den gamle theologiske Student Mikkelsdag 1727 kaldet til Skolemester ved det nyoprettede Vaisenhus i Kbh.⁸⁾, hvorefter han 15. December s. A. lod sig immatr. i Kbh. og kort efter absolverede sin danske Embedseksamen⁹⁾.

Naar det siges, at han valgtes til Skolemester for Sprogets Skyld¹⁰⁾, maa det vel forstaas saaledes, at han som Skolens Leder skulde undervise i tysk. Efter en Tid at have prædiket paa Prøve i den til Vaisenhuset knyttede Kirke, valgtes han 2. Januar 1728 til Præst ved denne og har snart efter endelig tiltraadt Embedet.

Som i Højst saaledes fik han ogsaa i Kbh. stort Tilløb til sin Kirke. Mange kom mulig af Nysgerrighed paa Grund af de mod den autoriserede Kristendom stridende Tanker, som han med stor Veltalenhed fremsatte; men mange kom ogsaa, fordi de droges af den faste Tro og Inderlighed, der prægede hans Forkyndelse. Som hans Stamfader havde været Tolk for Reformationens Talsmand, saaledes blev nu han selv Talsmand, og en dygtig Talsmand, for Fornyetelsen af det lutherske Kirkeliv paa den tyske Pietismes Grund.

Da hans Kirke brændte i Oktober Maaned samme Aar, han var tiltraadt Tjenesten ved den, henlagdes Gudstjenesten, til den var genopbygget, til Ridehuset, men ogsaa til dette improviserede Kirkerum fandt store Skarer Vejen, hvoriblandt ikke faa af de theologiske Studerende, som siden blev Pietismens tro Talsmænd i danske og norske Kirker.

Ogsaa i Kbh. fortsatte han de gudelige Forsamlinger og blev snart Sjælen i hele dette Arbejde i Hovedstaden, ikke mindst efter at han ved sit Giftermaal var blevet knyttet til det Hjem, der prægedes af en af de mest fremtrædende og ejendommelige Kvindekikkelser i Tidens nye kirkelige Røre.

Allerede Dr. Bobé har taget Livet af A. D. Jørgensens Skrøne om Vaisenhuspræstens to Ægteskaber. Højst Kirkebog leverer, som Stamtavlen over Slægten Ewald viser, det afgørende Bevis.

Gamle Nikolai Ewald har med øjensynlig Glæde indført Sønnens Ægteskab med M a r i a W u l f f i Hjemsognets Kirkebog, nævner Hjemmet, hvori Vielsen fandt Sted og omtaler med Stoltthed de fornemme Folk, der var til Stede ved Brylluppet.

Maria Wulff fødtes i Kbh. 23. April 1715¹¹) som Datter af Bygningsentreprenør og Tømmerhandler Matthias Wulff og Maria Martens¹²). Hun var ved sit Bryllup kun 15½ Aar gammel, et yderst letsindigt, men uskyldigt Blod. Manden var henvend 19 Aar ældre, sprænglærd, af stærk ensidig kristen Støbning, og i alle menneskelige Forhold som nævnt ganske upraktisk. Om et Forhold bygget paa gensidig Tilbøjelighed synes der ikke ret vel at kunne være Tale. Det hørte sagtens ogsaa til Undtagelserne den Gang. Den gensidige Sympati skulde naas gennem Samlivet, og naaedes vitterlig langt oftere, end man maaske skulde formode, hvor det var økonomiske og selskabelige Spørgsmaal, der var det afgørende. Men her vandtes den ikke, det er man enig om fra alle Sider, og Aarsagerne var mange og ikke vanskelige at faa Øje paa.

Fra saa godt som alle Sider er Ansvar for dette blevet lagt paa hende, og der er snart ingen Laster, der ikke er blevet hende tillagt, saa man skal lede langt for at finde en Kvinde, der i den Grad er blevet tilsølet, uden at en Røst har hævet sig til hendes Forsvar fra hendes Samtid.

Lige fra hendes egen Søn til hans sidste Biograf Dr. Bobé har man rettet de groveste Anklager imod hende, som sidstnævnte Forfatter har samlet sammen med stor Omhu og Nøjagtighed for at fælde den afgørende Dom over hende¹³).

Det forekommer mig imidlertid, at denne Bedømmelse er lige-saa ensidig som skæv, og tager alt for stort Hensyn til hendes uværdige og upaalidelige Søn, der ikke langt fra bliver gjort til en Helgen, mens Sandheden er, at der igen skal ledes langt omkring i Historien for at finde Mage til Pjalt og ukærligt Væsen, ja, jeg kan ikke væрге mig, for en Følelse af, at han og hans Broder Enevold er to Alen af et Stykke, og naar Dr. Bobé bedømmer den sidste saa meget haardere end den første, er Grunden alene, at Johannes skrev sine Digtværker, Enevold ingen. Menneskelig set finder jeg ingen Forskel.

Maria Wulff var opvokset under en stærkt kristelig men tillige yderst sekterisk præget Moders Omsorg, der sikkert tidlig og silde efter Pietisternes Skik med mageløs Uforstand har søgt at fremkalde Omvendelsen hos hendes Verdensbarn af en Datter, men opnaaet alt muligt andet end at stemme Datterens Sind til Modtagelighed for Kristendom. Da Enevold Ewald optræder som Bejler, har hun sagtens grebet dette Frieri som et kærkomment Middel til at slippe bort fra den moderlige Optugtelse og tillige ikke været helt uimodtagelig for Tanken om den Position, hun vilde vinde som den ansete Vaisenhuspræsts Hustru, hvad der nok i de Dage kunde lokke en 15-aarig Piges Forfængelighed, og fri for Forfængelighed var Maria Wulff ikke. Kun alt for snart efter sit Giftermaal

har hun opdaget, at alt dette var blevet købt for dyrt, og hun var fra Asken kommet i Ilden. Hun lededes ved at sidde med blandt de Kredse, hvor hun dog ikke aandeligt hørte hjemme, og kunde ikke dy sig for til Tider at efterabe de pietistiske Parykpræster til stor Forargelse for Manden. Det var vel heller ikke, hvad der sømmede sig for en Dame i hendes Stilling, men noget skulde dog gerne kunne regnes hendes Ungdom og forkvalede Opdragelse til Gode. Den Brøde, hun her gør sig skyldig i, er næppe større end dem, der maa bæres over med, naar Talen er om Nutidens Backfische.

Naar dertil kommer, at det ikke er muligt blot at finde eet Punkt, hvor Mand og Hustru kunde mødes i fælles Kamp og Interesse, er det ikke uforstaaeligt, at Forholdet maatte gaa uhjælpeligt i Stykker. Hun forstod ikke, og det kunde ikke forlanges, at et 15aarigt Barn skulde forstaa, den grundlærde og alvorlige Mand, hun var blevet knyttet til, og trods al Nidkærhed for Sjælefredelse er der intet heller, der tyder paa, at han forstod hende eller nogen Sinde lærte at forstaa hende.

Upraktisk som han var, skulde han have en praktisk, dygtig Hustru, der kunde styre Hjemmets Økonomi, som kun stod paa svage Fødder. Hun var for ung, og hverken Moderen eller Manden forstod hende. Manden var hypokonder. Som alle den Slags Mennesker har han neppe heller været behagelig, naar der skulde hentes Penge hos ham, og utænkeligt er det ikke, at Grunden her er lagt til den Gerrighed, som hun siden hen beskyldtes for. Der var ihvert Fald ikke faa, der af trange Kaar opdroges til en Paaholdenhed, som fulgte dem, ogsaa naar Tiderne og Kaarene blev bedre.

Børnene, som ellers saa ofte formaar at bøje det skilte sammen, formaaede ikke at gøre det her. Sorgerne, der fulgte med, naar de mistede de fleste af dem og de første i deres spæde Alder, ikke heller. Da endelig to fik Lov at leve, overlod han dem ganske i hendes Hænder uden at bistaa hende med Hensyn til deres Opdragelse. Ulykkens Stjerne var nu en Gang tændt over dette Hjem, og hvad der end mødte, saa bidrog det bestandig til at gøre Kløften mellem Ægtefællerne større. For at døve Sorgen herover begravede han sig i Studereværelset, maaske det værste han kunde gøre, og trods 24 Aars Samliv var de ved hans Død hinanden fjernere end nogen Sinde. Men fra at se og erkende dette og til at godkende de grimme Beskyldninger for Ægteskabsbrud, som rettedes mod hende, er der dog et Spring, selv om der vel ogsaa kunde findes Undskyldninger for dette i den Lidelseshistorie, som hendes Tilværelse var.

Og det forekommer mig unægtelig, at Dr. Bobé kommer for let til Dommen over hende, idet han uden videre godkender de Beskyldninger, som Oberstinde Sophie Christiane Eigt-

ved har rettet imod hende, som troværdige paa Grund af hendes Opdragelse, Samfundsstilling, Dygtighed og Retskaffenhed lagt for Dagen under vanskelige Forhold i en lang Enkestand. Overfor dette maa det være tilladt at pege paa, at Sladdereren ikke blot i Nutiden, men til alle Tider har gaaet sin Gang uden Hensyn til Opdragelse og Samfundsstilling, ja at personlig Retskaffenhed ikke mindst hos Kvinder ofte synes i særlig Grad at virke befordrende paa den, og unægtelig maa man være ejendommelig indstillet, hvis man ikke igennem Dr. Bobés egen Fremstilling af Oberstindens Anklager imod Madam Ewald¹⁴⁾ faar en stærk Fornemmelse af, at hun som saa mange Overklasse-Enker med en vis pervers Tilfredshed har fordybet sig i Tidens Chronique scandaleuse. At der har bestaaet et nært Venskab mellem Familien Ewald og Borgmester Valeur maa betragtes som bevist, men unægtelig kom flere end Valeur godt op at køre, hvis de paa Grund af et saadant Venskab skulde betragtes som Barnefædre i de Hjem, de stod i Venskabsforhold til. At begge de omhandlede Parter maaske ved Uforsigtighed kan have givet Sladdereren Næring er meget muligt, det gør de fleste af os til Tider, og at det var ganske særlig farligt paa Grund af den Samfundsstilling, de indtog, og paa Grund af Tidens moralske Ansigt skal ogsaa erkendes. Det var en Tid, hvor Løsheden var stor i de højere Kredse, og i en saadan Tid er man mere tilbøjelig til at tro paa Sladderens Realitet, end man vil være det i en Tid, der sædeligt staar højere.

Mærkeligt bliver det unægteligt, at medens man anerkender Manden som Fader til den ældste Søn, gøres Valeur til Ophavsmand til de to yngre Brødre, mens det dog maa være indlysende for den uhildede Betragter af de tre Brødre, at de i et og alt er tre Alen ud af eet Stykke, at det er ganske det samme Blod, der flyder i alles Aarer, og at det vil være Uret alene at give Moderen Ansvar for Degenerationsmærket, der er sat paa dem; meget mere vilde jeg være tilbøjelig til at udlede det fra den svagelige Fader paa begge Sider stammende ned fra gamle studerede Slægter og af beslægtede Forældre. Og jeg kan ikke værge mig mod den Opfattelse, at Johannes Ewald, der dør saa ung, legemlig svag¹⁵⁾ og hypokonder som Enevold Ewald, allersnarest har taget dette i Arv fra ham og ikke fra Valeur, som hverken selv var præget deraf eller har givet dette Slægtsmærke i Arv til sine ægtefødte Børn, af hvilke vel ingen naaede vidt frem og den yngste var ødsel og drikfældig, men ellers ikke synes at have noget til fælles med Maria Wulffs Børn¹⁶⁾.

Men omtrent overbevisende for mig bliver Moderens Forhold til Johannes Ewald. Saaledes vil en Kvinde ikke stille sig til det Barn, der er Frugten af et lønligt Kærlighedsforhold, der ikke blot er en hastig svindende Rus, men opretholdes gennem Aarene. Han

vil tværtimod blive den foretrukne af alle Børnene, i hvert Fald vilde han blive det fremfor den ældre Broder, der jo er Ægtefællernes uomtvistede Søn. Dette bliver ikke Tilfældet. Johannes Ewald bliver Redens grimme Ælling. Der bliver en uovervindelig Antipati mellem Moder og Søn, hvortil føjer sig Sønnens Ligeegyldighed overfor Faderen, som han aldrig nævner, hvori jeg kun ser et Vidnesbyrd om, at Sønnen ikke fra sin Opvækst har noget at sige den Fader Tak for, som forsømt Hustru og Børn og altid gemte sig bort i Studerekammeret.

Utvivlsomt finder Forholdet mellem Moder og Søn sin naturligste Forklaring, naar man gaar ud fra, hvad Dr. Bobé ogsaa antager, at de begge har kendt Anklagen imod hende. Og hun har vidst, at han kendte den og troede paa den. Det kan nok hos et forurettet Menneske sætte en Brod, som ikke drages ud igen. Naar dertil kommer, at hvad hun end gav ham, tog han det som Selvfølgeligheder, der ikke skulde siges Tak for, at hendes anden Mand ikke har været altfor let at have med at gøre i Pengesager, det var med alt ikke Smaasummer, han havde ofret paa de Børn, Maria Ewald bragte ham i Tilgift, og altid maatte han gøre det med Utak som Løn, og at hun selv som Husmoder i det ikke velsituerede Præstehjem er blevet opdraget i Knebenhed, saa ligger deri Forklaring nok paa hendes Forhold til Sønnen, et Forhold som hverken kan eller skal tilgives, men hvori han synes at have haft lige saa megen Skyld som Moderen.

Nogen Vægt kan ikke tillægges hans mulige Opkaldelse efter Valeur, idet han jo som paavist i Stamtavlen fik et Navn, der havde gammel Hævd i Slægten, ej heller den gamle Madam Wulffs Forbøn for hende, at hun maatte blive rensset af gammel Forfængelighed; det er ikke andet, end hvad der altid vil høres af Pietister om de Børn, der ikke er »omvendte« efter deres eget Skema.

Ligeledes tror jeg, Dr. Bobé har Uret i at se det som et Udslag af Mistillid fra Faderens Side¹⁷⁾, naar Johannes Ewald paa hans Dødsleje sendes til Slesvig for at studere. Hvorfor lod han da Matthias Vilhelm blive hos Moderen? Han skulde jo dog uomtvistet være hans Søn, som han derfor først maatte føle Trang til at værne om. Grunden er snarere den, at han har ønsket Johannes skulde have sin Uddannelse i en sønderjyds Skole for bedre at kunne gaa ind paa Kiels og de tyske Universiteter, saa han kunde blive kvalificeret til atter at bringe Slægtens gamle Hjem over til Familien, som det jo ved Espen Petersen Hørups Død var kommet af Hænde.

At mulig Enevold Ewald selv har mistænkt hende, hvad der nok kan være et og andet, der tyder paa, skulde kun gøre ondt værre. Hans Død kom som en Befrielse for begge Parter den 17. November 1754. Den 23. begravedes han¹⁸⁾, og snart var Vaisenhusets første

Præst og Pietismens første begavede Talsmand i København glemt af Tidens Børn.

31. Januar 1759¹⁹⁾ ægtede hans Enke Stadens Overformynder, Hørkræmmer P e d e r H u u l e g a a r d. Han var født 1712 som Søn af Bonden T h o m a s H u u l e g a a r d og A r e n s e A r e n t s d a t t e r²⁰⁾. 1741 havde han giftet sig med en velstaaende Enke, der døde . . . September 1758, og fire Maaneder efter lod den barnløse Enkemand sig vie til Enkepastorinde Ewald.

Naar Dr. Bobé tager saa stærkt Anstød af dette Hastværk, saa er dertil at sige, at det i de Dage, da det ansaas som en Selvfølge, at hverken Mænd eller Kvinder hensled deres Dage i trøstesløs Enkestand, ingenlunde hørte til Sjældenhederne, at et nyt Giftermaal blev indgaaet saa kort Tid efter den første Ægtefælles Død, ja, det skete saa meget lettere, som det jo hørte til Undtagelserne, at et Ægteskab grundedes paa virkelig gensidig Sympati.

Peder Huulegaard døde 2. April 1769²¹⁾, og siden levede Maria Wulff i Enkestand. Den blev lang, over tyve Aar. Først 76 Aar gammel døde hun ensom og glemt i København 27. April 1791 og begravedes 3. Maj²²⁾, efterladende en eneste forvildet Søn, som langt borte fra Hjem og Fædreland tumlede et forspildt Liv imod Forømmelsen.

Da var forlængst Pietismens Tid udrundet og afløst af Rationalismens Tørketid i den danske Kirke. Sær kort blev Pietismens Historie som en stor brusende Bølge, der hastig steg og sank i Hav med de Mænd, der bar den frem, rivende nogle med sig mod Livsstrømmens evige Maal, drivende andre ud i Malstrømmen.

Til de sidste hørte Enevold Ewalds Hustru. Saa store hendes Fejl end har været, og trods alle Skygger, der falder ind over hendes Karakter, kan man ikke andet end ynkes over hende; hun var med alt et Offer for sin Tid, der søgte at forflygtige sit eget Ansvar ved at tilrede hendes Minde saa meget haardere.

Noter.

I. Slægten Ægidius.

¹⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 32. ²⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 32. ³⁾ Wiberg: Præsteh. I. 166. ⁴⁾ Wiberg: Præsteh. I. 166 og Danske Saml. II. 42 fig. ⁵⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 32. ⁶⁾ Kinch: Ribe Bys Hist. II. 164. ⁷⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 33. ⁸⁾ Thorup: Hist. Efterretn. om Ribe Katedralsk. S. 76. ⁹⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 33. Anm. 3. ¹⁰⁾ Kinch: Ribe Bys Hist. II. 164 ff. ¹¹⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 34. ¹²⁾ Kinch: Ribe Bys Hist. II. 12 ff. ¹³⁾ ib. II. 164. ¹⁴⁾ ib. II. 156 ff. ¹⁵⁾ Personalh. Tidsskr. III. 128. ¹⁶⁾ J. Vahl: A. S. Vedels Slægtb., S. 1. Kirkeh. Saml. 3. IV. 34 fig. Kinch: II. 249 fig. Thorup: Hist. Efterretn.

om Ribe Katedralsk., S. 88 ff. Terpager: Ripæ Cimbr. S. 627. do.: Inscript. Rip. S. 50 ff. ¹⁷⁾ J. Vahl: l. c. ¹⁸⁾ Terpager: Inscript. Rip. S. 50 ff. ¹⁹⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 36 ff. ²⁰⁾ Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. I. 60. ²¹⁾ Personalh. Tidsskr. II. 118. ²²⁾ Personalh. Tidsskr. III. 265. ²³⁾ Kirkeh. Saml. 3. III. 679 ff. IV. 37. Hundrup: Aalborg Latinsk. S. 8 ff. ²⁴⁾ A. H. Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg S. 83. ²⁵⁾ ib. 172. ²⁶⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 37. ²⁷⁾ ib. 3. IV. 37. ²⁸⁾ ib. 3. IV. 37 ff. Wiberg: Præsteh. II. 3. Danske Saml. II. 34 ff. ²⁹⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 38. Kinch: Ribe Bys Hist. II. 250. ³⁰⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 38. ³¹⁾ ib. 3. IV. 38. Kinch: Ribe Bys Hist. II. 247 og 309. Wiberg: Præsteh. I. 469. Sønderj. Aarb. 1913 118 ff. ³²⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 39. J. Vahl: A. S. Vedels Slægtbog S. 2. ³³⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 39. ³⁴⁾ ib. 3. IV. 39. ³⁵⁾ ib. 3. IV. 39. ³⁶⁾ ib. 3. IV. 39. ³⁷⁾ Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. I. 111 og 193. ³⁸⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 40. Terp-ager: Inscript. Rip. S. 64 ff. Kinch: Ribe Bys Hist. II. 462 ff. Thorup: Efterretn. om Ribe Latinsk. S. 105. ³⁹⁾ Kirkeh. Saml. 3. IV. 40. Terp-ager: Inscr. Rip. S. 50 ff. ⁴⁰⁾ Terpager: Inscript. Rip. S. 123 ff. ⁴¹⁾ ib. ⁴²⁾ Kinch: Ribe Bys Hist. II. S. 165. Wiberg: Præsteh. II. S. 675. ⁴³⁾ Terp-ager: Inscript. Rip. S. 123.

II. Slægten Ewald.

¹⁾ Højest Kbg., hvor Nikolai Ewald har indskrevet sin Faders Data og sine Søskende. ²⁾ Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. I. 82. ³⁾ Jensen: Saml. II. (i Kiels Univ. Bibl.) 145. do. Stat. II. 420. ⁴⁾ Højest Kbg. ⁵⁾ Præstehist. Saml. 3. 174. ⁶⁾ Højest Kbg. ⁷⁾ ib. ⁸⁾ Naar Dr. Bobé i sin Udgave af Johs. Ewalds Levned og Meninger S. 245 siger, at ingen i Enevold Ewalds nære Slægt bar Navnet Johannes og derfor antager, at han er opkaldt efter Moderens formodede Elsker, saa er det i hvert Fald ikke rigtigt. Baade havde Enevold Ewald denne Farbroder, som bar Navnet, men som det siden vil vise sig, havde han ogsaa en Broder, der var opkaldt efter denne tidlig afdøde Onkel, ligesom Navnet altid bæres af den ældste Søn i Enevold Ewalds Moders Slægt. Men derom mere nedenfor. ⁹⁾ Kirkeh. Saml. 2. II. 527. ¹⁰⁾ Højest Kbg. ¹¹⁾ Højest og Bylderup Kbg. Jensen: Stat. II. 420. ¹²⁾ Bylderup Kbg. ¹³⁾ Højest Kbg. ¹⁴⁾ Kinch: Ribe Bys Hist. II. 255. ¹⁵⁾ Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. I. 266. ¹⁶⁾ Jensen: Saml. II. 145. Bylderup Kbg. ¹⁷⁾ Højest Kbg. H. Krebs: Slægter af Navnet Krebs S. 84. Jensen: Stat. II. 521. ¹⁸⁾ Højest Kbg. Jensen: Stat. II. 521. ¹⁹⁾ Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 58. ²⁰⁾ Jensen: Stat. II. 521. ²¹⁾ Højest Kbg. Personalh. Tidsskr. 8. V. 80. ²²⁾ Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 97. ²³⁾ Archiv f. Staats & Kirchengesch. III. 260. Rendsburg Maria K. Kbg. ²⁴⁾ Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 157, hvor han i Anm. siges at have studeret de andre Steder. I Kbh. Univ. Matr. har jeg dog ikke fundet ham. ²⁵⁾ Carøe: Den danske Lægestand III. 48. Erslew: Forf.leksk. I. 394. Supplm. I. 436. Thaarup: Fædrenel. Nekrolog 1827 S. 8. ²⁶⁾ Rendsburg Kristk. Kbg. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 98. ²⁷⁾ Rendsburg Kristk. Kbg. ²⁸⁾ Rendsburg Kristk. og Højest Kbg. ²⁹⁾ Rendsburg Kristk. Kbg. ³⁰⁾ Rendsburg Kristk. Kbg. ³¹⁾ Højest Kbg. ³²⁾ ib. ³³⁾ Wiberg: Præsteh. I. 714. ³⁴⁾ Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. III. 66. ³⁵⁾ Johannes Ewalds Levned og Meninger ved Dr. Louis Bobé S. 246. ³⁶⁾ Wiberg: Præsteh. I. 714, II. 736, Supplm. S. 72. Brodersen: Fra gl. Dage S. 235 ff. ³⁷⁾ Vorbasse Kbg. Brodersen: Fra gl. Dage S. 238. 467. ³⁸⁾ Vorbasse Kbg. Wiberg: Præsteh. II. 494. ³⁹⁾ Brodersen: Fra gl. Dage S. 238. ⁴⁰⁾ Wiberg: Præsteh. III. 568. ⁴¹⁾ Brodersen: Fra gl. Dage S. 239. ⁴²⁾ Højest Kbg. ⁴³⁾ ib. ⁴⁴⁾ ib. ⁴⁵⁾ Personalh. Tidsskr. 6. V. 133. ⁴⁶⁾ ib. 6. VI. 287. ⁴⁷⁾ Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 21. ⁴⁸⁾ Brodersen: Fra gl. Dage S. 366. ⁴⁹⁾ Højest Kbg. Jensen:

Stat. II. S. 411. ⁶⁰⁾ Det er saaledes en Misforstaaelse, naar A. T. Jantzen i sin Anmeldelse af A. D. Jørgensens Bog om Johannes Ewald (Hist. Tidsskr. 6. II. 141) grundet paa Herredsfoged Kristen Sørensens Udsagn om Enevold Ewalds Moder, der havde himmelske Aabenbaringer, (Jydske Saml. II. 27 og 57) bebrejder A. D. Jørgensen, at han ikke har nævnet, at Ewalds Moder efter Mandens Død flyttede til Kbh. og paa den omtalte Maade gik op i Sværmeriet, hvoraf Anmelderen mener, der kan drages Slutninger til Karakteristik af Sønnen. Det er selvfølgelig Pastor Ewalds Svigermoder, Talen er om. ⁵¹⁾ Højst Kbg. ⁵²⁾ Om dem se Kirkeh. Saml. 5. V. 417 ff. Johs. Ewalds Levned og Meninger ved L. Bobé S. 233 fig. Personalh. Tidsskr. 8. III. 121. Se Bilag I. og II. ⁵³⁾ Højst Kbg. Se Bilag III. ⁵⁴⁾ Højst Kbg. Se Bilag IV. ⁵⁵⁾ Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. III. 180. Joh. Ewald: Levned og Meninger ved L. Bobé S. 26 ff., 265 og 302. ⁵⁶⁾ Joh. Ewald: Levned og Meninger ved L. Bobé. A. D. Jørgensen: Johs. Ewald. Dania VIII. 65 ff. Tilskueren 1901 S. 227 ff. samt Biografisk og Forfatterleksikon. ⁵⁷⁾ Joh. Ewald: Levned og Meninger ved L. Bobé S. 266 ff. ⁵⁸⁾ Højst Kbg. ⁵⁹⁾ ib. ⁶⁰⁾ ib. ⁶¹⁾ ib. ⁶²⁾ ib. ⁶³⁾ ib. ⁶⁴⁾ ib. ⁶⁵⁾ ib. ⁶⁶⁾ ib. ⁶⁷⁾ ib. ⁶⁸⁾ ib. ⁶⁹⁾ ib. ⁷⁰⁾ Hørup Kbg. ⁷¹⁾ Højst Kbg. Jensen: Stat. II. 411. Brodersen: Fra gl. Dage S. 366. Det prøjsiske Statsarkiv i Kiel Akter A. XVIII. Nr. 1838. ⁷²⁾ Højst Kbg. ⁷³⁾ ib. ⁷⁴⁾ ib. ⁷⁵⁾ ib. og Tønder Kbg.

III. Slægten Prætorius.

¹⁾ Højst Kirkebog. ²⁾ Højst Kirkebog. Jensen: Stat. II. 410. Saml. II. 148. ³⁾ Højst Kirkebog. Jensen: Stat. II. 410. Hverken Thorup eller Kinch kender Navnet paa den Rektor, der virkede ved Skolen 1542—1544 og har derfor ladet sig forlede til at tro, der var en Fejl ved Aarstallene for Rektorskifterne. ⁴⁾ Højst Kirkebog. ⁵⁾ ib. ⁶⁾ Højst Kirkebog. Jensen: Stat. II. 410. ⁷⁾ Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 1. ⁸⁾ Højst Kirkebog. Jensen: Stat. II. 410 ff. ⁹⁾ Højst Kirkebog. ¹⁰⁾ ib. ¹¹⁾ ib. Brodersen: Fra gl. Dage S. 386 ff. ¹²⁾ Burkal Kirkebog. Bricka: Biograf. Leksik. XIII. 302. ¹³⁾ Brodersen: Fra gl. Dage S. 113. F. C. Høy: Christiansfeld S. 16. ¹⁴⁾ Brodersen: Fra gl. Dage S. 117 fig. F. C. Høy: Christiansfeld S. 20 ff. ¹⁵⁾ Burkal Kirkebog. ¹⁶⁾ Kirkeh. Saml. 4. V. 585. ¹⁷⁾ Højst Kirkebog. Brodersen: Fra gl. Dage S. 386. ¹⁸⁾ Højst Kirkebog. ¹⁹⁾ Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 45. ²⁰⁾ Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. II. 236. ²¹⁾ Rhode: Haderslev Amts Beskr. S. 417. Højst og Aastrup Kirkebøger. Jensen: Saml. II. 325. Stat. I. 233. Akter i det prøjs. Statsarkiv i Kiel: A. XVII. Nr. 797. A. XVIII. Nr. 1517. ²²⁾ Achelis: Schleswig-Holsteiner auf der Univ. Jena 1558—1850 S. 32. Oplysningen i Achelis: Gesch. d. Haderslebener Johanneums S. 43 er forkert. ²³⁾ Rhode: Haderslev Amt S. 417. Akter i det prøjs. Statsark. i Kiel A. XVIII. Nr. 1517. Jensen: Saml. II. 325. Stat. I. 233. II. 642. ²⁴⁾ Achelis: Gesch. Hadersleb. Johann. S. 46. ²⁵⁾ Feddersen: Pröbste und Prediger in Eiderstedt S. 145. Jensen: Stat. I. 499. II. 817. Wiberg: Præsteh. III. 703. ²⁶⁾ Achelis: Gesch. d. Hadersl. Johann. S. 54. ²⁷⁾ Wiberg: Præsteh. III. 397 ff. Ersløv: Forf. leksk. II. 592. Supplm. II. 713 ff. ²⁸⁾ Elvius: Præsteh. S. 645. ²⁹⁾ Richter: 100 Aars Dødsf. S. 884. ³⁰⁾ ib. ³¹⁾ Hauch-Fausbøll: Personalh. Saml. II. 187 ff. Leth & Wad: Dimitt. fra Herlufsholm I. 294. II. 271 ff. ³²⁾ Leth & Wad: Dimitt. fra Herlufsholm I. 296. II. 277. Elvius: Præsteh. 645. Hauch-Fausbøll: Præsteh. I. 193. Præsteh. Saml. I. 88 ff. ³³⁾ Akter i Statsark. i Kiel A. XVIII. Nr. 1669 og 1820. Burkal, Aabenraa & Sønderborg Kbg. Jensen: Saml. II. 143. Stat. II. 425. Brodersen: Fra gl. Dage S. 391 ff. 467 ff. ³⁴⁾ Hellevad Kbg. ³⁵⁾ Hellevad, Burkal, Aabenraa & Tyrstrup Kbg. A. XVIII. Nr. 1650. ³⁶⁾ A. XVIII. Nr. 1818. 2349. Meddel. fra Pastor Kjølseth i Sottrup. Sottrup,

Aabenraa & Bylderup Kbg. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. III. 464 ff. Barfod: Danm. Gejstl. I. Sp. 260. Jensen: Stat. II. 420. ³⁷⁾ Hellevad Kbg. ³⁸⁾ Hellevad & Burkal Kbg. Jensen: Saml. I. 249. ³⁹⁾ Hellevad, Burkal & Sønderborg Kbg. ⁴⁰⁾ Sønderborg Kbg. ⁴¹⁾ Burkal & Sønderborg Kbg. ⁴²⁾ Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 884. ⁴³⁾ Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 636, 884. ⁴⁴⁾ Verein f. Kirchengesch. 2. III. 90. Rhode: Haderslev Amt S. 417. Jensen: Stat. II. 411. ⁴⁵⁾ Ullerup Kbg. ⁴⁶⁾ A. XVIII. Nr. 1629 i Statsarkivet i Kiel. ⁴⁷⁾ Skærbæk Kbg. Rhode: Haderslev Amt S. 417. ⁴⁸⁾ Skærbæk Kbg. ⁴⁹⁾ ib. ⁵⁰⁾ ib. ⁵¹⁾ ib. ⁵²⁾ Bricka: Biograf. Leks. XIII. 301 ff. ⁵³⁾ ib. ⁵⁴⁾ Kragballe: Sl. Lemvig S. 16. Elvius: Præsteh. S. 407. Erslev: Forfleksk. Supplm. II. 698 ff. Alberti: Leks. Supplm. II. 118. Tandslet Kbg. ⁵⁵⁾ Richter: Jurid. Stat. 1881 S. 260. ⁵⁶⁾ Bricka: Biograf. Leks. XIII. 302. ⁵⁷⁾ Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 884. ⁵⁸⁾ Skærbæk Kbg. ⁵⁹⁾ Skærbæk & Hellevad Kbg. ⁶⁰⁾ Skærbæk Kbg. ⁶¹⁾ ib. ⁶²⁾ ib. ⁶³⁾ Hammelev & Øsby Kbg. Akterne i Statsarkivet i Kiel A. XVIII. Nr. 1517. Quellen & Forschungen VIII. 44. Jensen: Stat. I. 233, II. 634, 642. Verein f. Kirchengesch. 2. VII. 507. ⁶⁴⁾ Haderslev Kbg. ⁶⁵⁾ Hammelev Kbg. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 884. ⁶⁶⁾ Hammelev Kbg. ⁶⁷⁾ ib. ⁶⁸⁾ HøjstKbg. ⁶⁹⁾ ib. ⁷⁰⁾ ib. ⁷¹⁾ ib. ⁷²⁾ ib. ⁷³⁾ ib.

IV. Enevold Ewald og Maria Wulff.

¹⁾ Bricka: Biograf. Leks. IV. 621. ²⁾ Danske Saml. IV. 85. ³⁾ Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 68. ⁴⁾ Hertzog & Plitt: Real-Encyklopædie 2. Udg. II. 769. ⁵⁾ Hertzog & Plitt: Real-Encyklopædie IV. 609 ff. ⁶⁾ Danske Saml. IV. 87. ⁷⁾ Kirkeh. Saml. 4. I. 661 ff. ⁸⁾ Kirkeh. Saml. 5. III. 436 ff. ⁹⁾ Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. II. 492. ¹⁰⁾ Tilskueren 1901 S. 234 ff. ¹¹⁾ Kirkeh. Saml. 5. V. 423. ¹²⁾ Kirkeh. Saml. 5. V. 417 ff. Joh. Ewalds Levned og Meninger ved Dr. Bobé S. 233 ff. ¹³⁾ Joh. Ewald: Levned og Meninger ved Dr. L. Bobé S. 240 ff. ¹⁴⁾ Johannes Ewald: Levned og Meninger ved Dr. L. Bobé S. 243 ff. ¹⁵⁾ Han døde i Følge Tritinitatis Kirkebog ligesom Faderen af Tæring. Se Tilskueren 1901 S. 231. ¹⁶⁾ Frederikke Valeur: Slægten Valeur i Danmark S. 9 ff. ¹⁷⁾ Tilskueren 1901 S. 239. Johannes Ewalds Levned og Meninger ved Dr. Bobé S. 246 ff. ¹⁸⁾ Personalh. Tidsskr. 8. II. 174. ¹⁹⁾ Jo-Personalh. Tidsskr. 8. II. 182. ²⁰⁾ Johannes Ewalds Levned og Meninger ved Dr. Bobé S. 261 ff. ²¹⁾ Richter: Dødsf. i Danm. 1760—1790 S. 55. ²²⁾ Komponisten, Politiasessor Poul Rasmussen meddeler, at hun døde af Drik (Se Personalhist. Tidsskr. 3. IV. 288). Af egen Viden kan han neppe have dette. Han var ved hendes Død 14 Aar gammel; men nogen Kilde for denne Angivelse meddeler han ikke. I Følge Kirkebogen døde hun af Forraadelsesfeber (Tyfus). Se Tilskueren 1901 S. 237 og 239. Johannes Ewalds Levned og Meninger ved Dr. L. Bobé S. 339.

Efterskrift: Efter at ovenstaaende var skrevet, blev jeg gjort opmærksom paa en Afhandling af Dr. Bobé i Danske Studier 1918 S. 78 flg., hvor han gentager de stærke Anklager mod Fru Ewald og forsvarer Anklagerne mod Mistanken for at fare med Sladder. Jeg finder ingen Grund til overfor dette at ændre noget i min Vurdering af Fru Ewald og hendes Anklagere. Noget nyt fremføres ikke.

At Johannes Ewald anklagede Moderen er kendt nok; men hans Forhold i det hele og hans Karakter gør ham ikke troværdig som Vidne, og alle de nævnte Anklagere hørte til hans Kreds og kan ikke betegnes som uvildige.

Bilag.**Udskrift af Højst Kirkebog.**

- (1696). In diesem 96sten Jahr d. 29. Aug. am tage Joh. Enthauptung, war an einem Sonnabend, des Abends ongefehr umb 9 uhr hat meine Liebste durch eine glücklige entbindung Deo gratia! einen wolgestalten Sohn zur Welt gebohren, welcher am Mitwochen d. 9. Septr. durch das Badt d. H. taufe wiedergebohren, und nach Seinem Seeligen grossvater Enewaldt genennet worden. Seine gefattern sind gewesen H. Laurentius Ewaldt, Pastor Dagebüllensis, frater meus per dilectus, Ewaldus Ægidii S. S. theol. studios. ex Minist. Candidatus, de Sorore filius atque ita consanguineus meus in paucis carus. Et Catharina Eleonora Martens, Soror uxoris meæ svavissima. Sein taufvater ist gewesen H. Ægidius Laurentii, Pastor zu Bylderup, Affinis meus Carissimus.
- (1730). (I Margen: Externa.) NB. 11. Octbr. als an dero Königl. May. gebuhrtsdag bin ich in Copenhagen gewesen und habe der Hochzeit u. Copulation meines Lieben Sohnes H. Enewaldi Ewalds mit Jfr. Maria Wulff beigewohnet. Sie wurden copulirt in eines vornehmen weinhändlers Ms. Nordrups Haus. Die Copulation verrichtete Mag. Hunnerup, Pastor primarius zu S. Nicolai, textus ex psal. 90 v. penultimo. Graff Larvig führete den Bräutigam, Baron Söhlendals, des CronPrintzen Hofmeisters gemahl kleidete u. führete die Braut. G. gebe Ihnen glück u. Seegen. Selbige nacht etwa zwischen 1 und 2 uhr entschliefen Ihr. Königl. Maj. Fridericus 4tus sanfft u. Seel. zu Othensee in Fühnen. Die Königin ward alsofort aus dem Allgemeinen Kirchengebete ausgeschlossen, viele von Ihro Familie u. anhang abgesetzt. Am börs sollen die worte angehefftet sein: Lies das 47ste Capitel des propheten Esaiaë (so Sie auf die Königin appliciren. inspecie v. 5 et seqv.). Gott regiere u. wende alles zum besten.
- (1731). (I Margen: Peregrina:) D. 4 Septembr. hat mein Sohn in Copenhag. H. Enewaldus Ewald, Prediger am Waysenhaus, einen Sohn tauffen u. nach meinem Nahmen Niclaj nennen lassen. Patrini fuere der H. Graff von Laurwigen samt seiner Gemahlin, der H. Geheime Rath Blohme, der H. Cammerherr von Holstein, dessen stelle, weil er selbst nicht konte zugegen seyn, der H. Etats Rath Schröder vertreten, und die Frau Conferentz Rätthin von Ahnen. Vivat infans in honorem Dei et Parentum solatium.
- (1732). (I Margen: Peregrina.) a. c. den 3. Septembr. hat meines Sohns H. Ewalds frau in Copenhagen eines Sohnleins per dei gratiam genesen, so d. 4ten getauft von dem H. Confessionario u. ist Matthias genand, (da Sie voriges jahr ein Sohn gehabt, so Nicolaus genand aber bald verschieden). Susceptores fuere d. H. Cammerherr u. Stifts Amtman Holst, H. Justitz Rath Hauen, H. Prof. Steenbuk, die græfin Bluhme u. fräulein Klepping. vivat puer, valeat et floreat tam corporaliter quam spiritualiter per Christum.

Tilføjelse.

Pastor Dahls Forsøg paa at rehabilitere Johannes Ewalds Moder særlig i hendes Forhold til Sønnen frister mig ikke synderligt til Gensvar. Psykologiske Konstruktioner har deres Berettigelse, om man end kun altfor tit har set, at en eneste opdukkende positiv Oplysning kan blæse dem over Ende som et Korthus. I denne Sag falder det mig ikke vanskeligt at fastholde mit Syn ud fra Samtidens mærkeligt overensstemmende Udtalelser om Digterens Moder. Hvorvidt og hvormeget man kan fæste Lid til de af Oberstinde Eigtved overfor Dr. Münter fremførte og af ham Dagen efter i et Brev til Sønnen nedskrevne Sigtelser mod Fru Ewald, maa staa hen i det uvisse, det er ubeviseligt. Man ved kun, at hun, der i flere Aar indtil hun blev gift med Eigtved, opholdt sig i Ewalds Hjem, maatte kende Forholdene og saaledes afgjort er et primært og efter alt hvad man ved uvildigt og respektabelt Vidne. Der foreligger intet, som med vor ret indgaaende Kendskab til Fru Eigtved og Dr. Münter berettiger til at mistænke dem for at fare med Sladder. Om Troværdigheden af disse Meddelelser har jeg udtrykt mig med al mulig Forbehold: »Om man vil, kan meget i Digterens Liv herigennem forklares — ved Oberstinde Eigtveds saa bestemt udtalte Paastand om at Johannes Ewald virkelig var en Gøgeunge, ledes Tanken hen paa Digterens egen Fortælling om Frantz Ehrenpriis, hvis Papa var den største Hanrej i Byen« — er mine Ord. Det er kun i Forbindelse med andre samtidige Vidnesbyrd, at Oberstinde Eigtveds Udtalelser i al Almindelighed kan vinde Tiltro. Om Paterniteten til de enkelte Børn drister sikkert ingen at udtale sig. Man ved nu gennem Pastor Dahls Oplysninger, at Fru Ewald har født ialt fire Børn — Nicola i, født 1731, død kort efter, Matthias, ligeledes død lille, f. 1732, og først otte Aar efter, Matthias Vilhelm 1740, Johannes 1743 og endelig, efter ti Aars Forløb Enevold 1753 (24 Okt.). Naar jeg i »Tilskueren« har sagt, at man, »rent menneskeligt set, ikke bør dømme for haardt om Ewalds Moder, der livsglad og let, alt i Barnealderen blev knyttet til en Mand, mere end dobbelt saa gammel som hun, en skrantende, melankolsk Stuelærd«, forstaar jeg ikke Pastor Dahls Udtalelse om en »afgørende Dom« fra min Side. Om jeg end ud fra min mangeaarige Erfaring som Genealog kender ikke faa Exempler paa, at Forældre paa hin Tid bortgiftede deres Døtre inden de var fuldvoksne, maa nærværende Tilfælde dog siges at høre til Undtagelserne. Fru Ewald var faktisk kun 15½ Aar gammel, da hun blev gift, og 16 Aar og 4 Maaneder, da hun fødte sit første Barn. Jeg deler afd. Pastor A. Jantzens udprægede Afsmag overfor Moderen, den af H. F. Rørdam saa berømmede Mad. Wulf, som en intrigant Kvinde, hvis »Hellighed« var udvortes, og paa hvem

Ansaret for Datterens Ægteskab nærmest falder. Da Mad. Wulf, som jeg har oplyst (nærv. Tidsskr. 8 III 121), døde 1738, er det altsaa urigtigt, hvad N. M. Petersen (Bidrag til den danske Litteratur Hist. VI 341) beretter, at hun paa sit Dødsleje »anbefalede« Enevold Ewald at ægte Datteren. Derimod er det rigtigt, »at han opdrog hende selv til hendes Bestemmelse«, eller som det i Bryllupsverset højst usmageligt hedder, »af ham opelsket som en ædel Pøde, opfyldte hun hans Haab og blev hans Lyst.« Derfor fik Enevold Ewald, hvis Ansvar som alvorlig Præst er fuldt saa stort som hans Svigermoders, kun Løn som fortjent i »de huslige Bekymringer« hvorom Samtiden taler, og som han gav Udtryk for i sit Hjertesuk, over »Hoerkarle og Hoerkoner« (Danske Studier S. 79). Kun paa et Punkt mener jeg, at Ewalds Moder, og som det skulde synes uimodsigeligt, har handlet forkasteligt. Der er fremskaffet fuldgyldige Beviser for, at hun gennem Aarene har ødet betydelige Summer paa sin yngste Søn Husarofficeren og Jagtjunkeren, der gjorde Familien og sit Navn den største Skam. At hans Krav til Moderens Pung har været større, end Broderens, der maatte skrive Vers for Penge, kan ikke drages i Tvivl. Johannes Ewalds bitre Klage over, at Broderen »blev kronet med Ære og Overflod, blot fordi han var en Nar og Ryggesløs, medens han fordømtes til den usle, ydmygende Stilling af Almisselem,« lader sig ikke afvise. Det synes mig endelig afgørende for Bedømmelsen af Moderens Forhold til Sønnen Johannes, at det var en fremmed Kvinde, den brave Mad. Skou, der plejede og værnede om den syge Digter i de sidste halvfjerde pinefulde Aar af hans Liv.

Ingen af Ewalds Biografer, og jeg i hvert Fald ikke, har gjort Ewald til »næsten en Helgen,« dog vil jeg nedlægge en skarp Indsigelse mod Pastor Dahls Ord »at der skal ledes langt omkring i Historien for at finde Mage til Pjalt og ukærligt Væsen.« En saadan ubetinget Fordømmelse klæder mindst en Præst. Hvorledes bringer Pastor Dahl dette i Overensstemmelse med, at Ewald ved sin Død var omgivet af en Riddervagt af de bedste unge i Samtiden, at hans Lig blev baaret til Graven af Kommunitetets Dekaner, og at en saa rigorøs Mand som Dr. Balthasar Münter har givet sit Minde til, at hans Datter strøede Blomster efter Digterens Kiste? At »Zeloterne«, for at tale i Datidens Sprog, i deres Forargelse over Johannes Ewalds »syndige Levnet« ikke kunde overvinde sig til at vise Danmarks store Digter den sidste Ære — og deres Opfattelse billiges aabenbart af Pastor Dahl — er kun en Selvfølge.

Louis Bobé.

Om Eiler Brockenhuus' kalenderoptegnelser.

Et supplement.

Af **Hans H. Fussing.**

Da jeg har haft lejlighed til at gennemgaa den i Grundtvigs udgave av Eiler Brockenhuus' kalender omtalte avskrift, og da denne synes at bekræfte teorien om, at en del av notitserne langt fra er samtidige, skal der i det følgende gøres rede for denne avskrift¹).

Avskriften findes paa det kongelige bibliotek — Ny kgl. Sml. 4° nr. 1278 b — og den er, som Grundtvig har gjort opmærksom paa — Fyenske Sml. VI s. 298 — ikke fuldstændig²). Det er en pergamentsindbunden kvart, der paa bindet bærer bogstaverne I. C. S., og som har været i herredsfogeden Christen Testrups eje. Paa sit sidste blad bærer den en, desværre ulæselig meddelelse om et dødsfald, men intet kan siges om dens oprindelige ejer. Notitserne er med en let læselig skriverhaand indført kronologisk, næsten uden rettelser og omfatter tiden indtil aar 1600. Fra dette aar findes kun to meddelelser under 29. juni og 3. juli, hvorom senere. Under 1. juni 1594 og 7. juni s. aa. er meddelelserne om Jacob Rostrups dom og henrettelse streget omhyggeligt over, hvorav man maaske kan slutte, at bogen har været i hænderne paa en slægtning eller ven av ham. I det 18. aarhundrede er der i marginen gjort nogle korte uddrag av texten, maaske av Søren Testrup. I modsætning til »858« omfatter denne avskrift hele kalenderaaret.

Grundtvig meddeler, at »1278« mangler 493 av kalenderens c. 1500 meddelelser. Den del av disse, der omhandler begivenheder fra tiden før Eiler Brockenhuus d. 24. oktober 1584 fik kalendern, har i denne sammenhæng ingen interesse, da de jo ikke kan være skrevet i bogen samtidig med begivenhederne. Da »1278« praktisk talt standser med udgangen av aaret 1599, kan man ligeledes se bort fra notitser om begivenheder efter dette tidspunkt.

¹) Min første meddelelse om Eiler Brockenhuus' kalenderoptegnelser og deres kildeværdi findes i dette tidsskrift 9. R. 5. IV. 1931.

²) Selve kalenderoptegnelserne citeres i det følgende som »E. B.«, den tidligere behandlede avskrift i Karen Brahes bibliotek efter sit nr. som »858« og den her behandlede som »1278«.

Fra tiden $^{26}/_{10}$ 1584— $^{31}/_{12}$ 1599 mangler en del notitser, men osse av disse er mange uden interesse for bedømmelsen av kalenderens kildeværddi. 47 av de manglende notitser handler om Eiler Brockenhuus' og hans families privatliv og 21 om borgerlige personer av hans bekendtskabskreds, og det ser ud til, at avskriveren systematisk har udeladt disse meddelelser, der jo heller ikke kan have haft interesse for andre end Eiler Brockenhuus og hans nærmeste familie. Endelig mangler der 35 notitser av almindelig karakter, d. v. s. som handler om begivenheder indenfor den danske adel og kongehuset. 13 av disse drejer sig om begivenheder i aarets første halvdel, medens 22 handler om ting, der er foregaaet i maa-nederne juli—december, altsaa den tid »858« har meddelelser fra. Av disse 22 mangler 8 ligeledes i »858« medens 5 kan have manglet i denne avskrift, idet de burde have staaet paa de blade, der rummer dagene 7.—29. december, men disse blade er revet ud av »858«, saa man kan ikke længere se, hvad »858« har haft av oplysninger fra dette tidsrum.

Sammenholder man de to avskrifter, er »1278« langt mindre elegant skrevet end »858«, men den har langt færre fejltagelser baade m. h. t. de enkelte notitsers form og indhold og hvad angaar disses indbyrdes kronologiske orden. Begge har omredigeret de meddelelser, hvor Eiler Brockenhuus taler i første person, »1278« dog mest, og under $^{7}/_{8}$ 1597 fortsætter »1278« om Mogens Ulfelds Bryllup: »och war kongen til brølluppet«. Skrift og stavning er desuden stærkt forskellige, saa de to avskrifter er sikkert ganske uafhængige av hinanden.

Da de to notitser, som »1278« har fra aaret 1600 — 29. juni og 3. juli — baade i form og stavning er forskellige fra »E. B.« og »858«, maa man slutte, at enten er de kommet ind uafhængigt av »E. B.« fx. paa grundlag av skriverens egen viden, eller at i juli 1600 var de 49 notitser fra tiden $^{1}/_{1}$ — $^{3}/_{7}$, der nu findes i kalenderen, endnu ikke indført i den, og den første mulighed er jo langt den sandsynligste.

De i 1278 manglende notitser er følgende:

$^{9}/_{5}$, $^{13}/_{6}$, $^{1}/_{8}$, $^{19}/_{10}$ 1585, $^{25}/_{1}$ (Christen Juel), $^{24}/_{4}$, $^{22}/_{5}$, $^{30}/_{6}$, $^{1}/_{10}$, $^{25}/_{12}$ (begge) 1586, $^{6}/_{8}$, $^{6}/_{10}$ 1587, $^{17}/_{3}$ 1588, $^{8}/_{6}$ 1589, $^{27}/_{4}$, $^{26}/_{7}$, $^{9}/_{8}$, $^{24}/_{12}$ 1590, $^{6}/_{8}$, $^{17}/_{8}$, 1592, $^{1}/_{9}$ 1593, $^{10}/_{1}$, $^{9}/_{6}$, $^{23}/_{7}$ (begge), $^{19}/_{11}$ 1594, $^{16}/_{4}$ 1596, $^{27}/_{11}$ 1597, $^{3}/_{4}$, $^{13}/_{12}$ 1598 og $^{28}/_{8}$, $^{25}/_{9}$, $^{8}/_{10}$, $^{24}/_{12}$ 1599.

Men hvorfor mangler disse notitser? Det er ikke muligt at finde nogen mening i udeladelsen av netop disse 35, saa man maa slutte, at de ikke fandtes i kalenderen, da avskriften »1278« blev til. En undersøgelse av »1278« synes saaledes at bekræfte min tidligere antagelse, at en del av Eiler Brockenhuus' notitser er nedskrevet senere end begivenhederne, saa at kalenderen ikke for alle sine

meddelelsers vedkommende kan betragtes som en absolut samtidig kilde.

Forholdet mellem »858« og »1278«'s avfattelsestid er vanskeligt at klare. Forklaringen er formentlig den, at »858« er blevet til først, og førend de meddelelser, der findes i »1278«, men som mangler i »858« — ialt 20 — blev indført i kalenderen. Det vil formodentlig igen sige, at Eiler Brockenhuus i 1600 nedskrev i hvert fald 20, snarere flere, for ham nye ting i sin kalender. Maaske har han først udlaant sin bog til den, der har ladet »858« skrive, og efter at han har faaet den hjem og har indført sine nye oplysninger i den, har han laant den ud til »1278«'s avskriver. Samme aar eller senere er flere notitser kommet til, og intet i deres anbringelse i bogen taler imod, at de skulde være senere tilføjet; tværtimod staar alle meddelelser saa uordentligt mellem hinanden, at en indførelse til forskellige tider er absolut givet.

Gravskrifter fra Slesvig Bys Kirkegaard.

Samlede 1892 af **Louis Bobé.**

Senator und Kaufmann Friedrich Wilhelm Bauer, geb. 29 May 1761 gest. 23 Aug. 1829. — Margarethe Bauer geb. Fitzmann, geb. den 8 Juli 1774 gest. den 29 May 1813. — Louise Margarethe Johanne Bauer geb. Bendixen, geb. den 28 Juni 1790 gest. den 31 Mai 1854.

Christian Gottlieb Wilhelm Bissen, geb. den 2 Novbr. 1766 gest. den 26 Juli 1849.

Anna Margrethe Dorothea Bissen, geb. Efsendahl, geb. d. 24 Octbr. 1763 gest. d. 14 Juni 1848. — Wilhelmine Margrethe Dorothea Hamrich, geb. Bissen, geb. d. 24 Juni 1791 gest. d. 16 März 1858. — Antoinette Dorothea Friederica Bissen, geb. d. 24 Aug. 1803 gest. d. 17 Sept. 1878. — Sophie Catharine Bissen geb. Siemssen, geb. 25 Dec. 1793 gest. den 10 Jan. 1831.

Cuno Wolfrath von Blücher, geb. d. 16 Sept. 1772 gest. d. 22 Juli 1836. — Cathrine Dorothea von Blücher, geb. Kling, geb. d. 1 Octb. 1796 gest. d. 11 Mai 1874. — Antoinette Friederike Juliane von Blücher, geb. d. 1 Jan. 1821 gest. d. 13 Juli 1852. — Sophie C. Chr. von Blücher, geb. d. 1 Oct. 1818 gest. den 10 März 1898.

Henriette Auguste Bockel, geb. in Glücksborg 13 Oct. 1763 gest. in Schleswig 19 Okt. 1832.

Anna Bornholdt geb. Roth, geb. 28 Sept. 1769 gest. 10 Jan. 1836.

Baron E. O. S. v. Brockdorff, Königl. Forst- u. Jagdjunker, geb. 7 Dec. 1808 gest. 17. Mai 1836. — Baron O. D. v. Brockdorff, gest. d. 30 Decbr. 1851.

Cornelia von Brömbesen geb. Pauli, geb. d. 31 Oct. 1776 gest. d. 11 Febr. 1857.

Capitain C. v. Christensen, R. v. D., geb. 22 Aug. 1790 gest. 25 Juli 1852.

Insp. Heinrich Detlef Christian Claudius, geb. 3 Dec. 1780 gest. den 19 Aug. 1840.

Carlo Dalgas, f. d. 9 Nov. 1821 i Neapel. Falden ved Mühlhorst d. 31 Dec. 1850. — Ernesto Dalgas, f. d. 20 April 1823 i Neapel, falden ved Midsunde d. 12 Sept. 1850.

Her nedlagdes det jordiske af Provst Frederik Ebbesen, Sognepræst for Svendstrup Menighed paa Als, født i Siellerup 1768 den 16 Febr., død i Slesvig 1836 den 22 April som Medlem af Stænderforsamlingen.

Dorothea Elisabeth Cathrine Johanne Esselbach geb. Seest, geb. 1808 gest. 1868. — Ferdinand Esselbach, geb. d. 3 Juli 1811 gest. d. 25 Nov. 1840.

weil. Frau Obergerichtsratin Louise Elisabeth Francke geb. von Heubsch, geb. zu Rendsburg d. 11 April 1780, vorh. zu Schleswig d. 16 Dec. 1809, gest. daselbst wenige Stunden nach der Geburt ihres zweiten Kindes den 10 Februar 1812.

Friedrich Etzardt Carl Frijs, geb. d. 16 April 1813, gest. d. 29 Juli 1838.

Johann Friedrich Nicolai Frölich, geb. 5 April 1796 gest. 7 Juni 1880. — Agathe Frölich geb. von Wibel, geb. 23 Juli 1806 gest. 24 Maj 1873. — Fritz Frölich, geb. 3 Juli 1828 gest. im Kampfe für die Freiheit seines Vaterlandes 23 April 1848.

Witwe Hedewig Margrethe Geppel, geb. Hoff, gest. 31 Sept. 1838, 68 Jahre alt. — Freiherr Christian Ludwig von Gersdorff, Erbherr auf Fahrenstedt, geb. im Oct. des J. 1777 gest. 15 Juli 1865. — Freifrau Anna Margaretha Ludowica von Gerstorff geb. von Jawandt, geb. d. 16 Oct. 1761 gest. 21 Nov. 1849. — Paul Detlef Gernandt, geb. 1 Septbr. 1804 gest. d. 23 Decbr. 1857.

Abelline Margaretha Haucke, geb. Holm, geb. Glücksburg d. 22 Juni 1790 gest. Schleswig am 26 Nov. 1858. Eine gute Tochter, eine treue Schwester und eine deutsche Hausfrau im edelsten Sinne des Wortes. Dank Ihr!

Carl Friedrich Ferdinand Haucke, geb. in Flensburg am 15 April 1793 gest. in Schleswig am 12 Juli 1863.

Carl Friedrich Heiberg, geb. 29 Oct. 1796 gest. 16 Aug. 1872. Wer im Gedächtniss seiner Lieben lebt, der ist nicht todt, er ist nur fern, todt ist nur wer vergessen wird.

Nicolaus Henningsen, Dr. med., geb. d. 25 April 1794 gest. d. 2 August 1849. — Maria Dorothea Henningsen geb. Claudius, geb. d. 16 Juni 1796 gest. d. 1 Jan. 1872. — Christian von Hedemann, geb. 8 Jan. 1794 gest. 15 Mai 1850.

Klosterverwalter Carsten Friedrich Jaspersen, 1804—71. — Auguste Dorothea Catharine Jaspersen, geb. Eblen 1807—49.

Dorothea Elisabeth Jungclaussen geb. Bay aus Schleswig, geb. 16 Juni 1793 gest. 10 April 1839, beerdigt 16 April.

Anna Kolster geb. Claudius, geb. 6 Mai 1784 gest. 2 Mai 1861. — Joh. W. Nik. Kolster, geb. 30 Mai 1769 gest. 2 März 1848.

Jürgen Koos, geb. d. 18 October 1784 gest. d. 16 Juli 1850.

Elisabeth Margarethe Kunniger, geborne Petersen, trat ins Leben d. 15 April 1760 starb d. 12 Nov. 1839.

Johann Adolph Löbel aus Copenhagen, geb. d. 6 Sept. 1790 gest. zu Schleswig d. 19 Dec. 1835.

Friedrich August Raphael v. Lützwow, geb. d. 29 Juni 1816, gest. 13 Febr. 1841.

Sophie Cathrine Rebecka Meinberg, geb. Grill, geb. d. 19 Oct. 1778 gest. d. 2 Febr. 1834. — Johann Wilhelm Meinberg, geb. d. 28. Apr. 1779 gest. d. 21 Jan. 1835.

Justizrath Friedrich August Niemann, geb. zu Kiel am 18 Sept. 1790 gest. zu Schleswig 30 Nov. 1853, Polizeimeister der Stadt Flensburg.

Anno 1811 habe ich Johann Nielsen, über 40 Jahre gewesener deputirter Bürger, emsiger Aufseher bei den Besserungen der Stadtwege, für mich und meine edle Frau Sophia Hedewig geb. Paulsen diesen Stein nachdem wir bereits 50 Jahr mit einander, obzwar ohne Leiberben in einer beglückten Ehe, Gott sei dafür gepriesen, gelebt haben, und in unser resp. 79 u. 80 Lebensalter auf diese von uns gewählte Grab- und Ruhestätte einen Stein legen lassen, gest. d. 18 Dec. 1814. Gott hat uns viel gutes erwiesen, Ihm sei Preis und Ehre; gest. 18 Oct. 1814.

Irdische Ueberreste von Charles Petit, geb. 1 Jan. 1776 gest. d. 27. Nov. 1823.

Johann Detlev v. Qualen, geb. 6 Mai 1775 gest. 11 Jan. 1824. — Juliane Augusta v. Qualen geb. Pauly, geb. 10 April 1793 gest. d. 23 März 1880. — Ruhestätte für Heinrich Alfred Edmund Theodor von Qualen, geb. 9 April 1804 gest. 29 Mai 1854.

Charlotte Sophie v. Scheele, geb. d. 17 Juli 1798 gest. d. 10 Febr. 1866.

Organist ved Domkirken Christian Sikora, fød 7 Marts 1828 død 12 Sept. 1860. Sat af hans Venner.

Pastor Carl F. S. Sonderburg, geb. in Schleswig d. 10 April 1820 gest. daselbst d. 11 Mai 1861.

Hans Hermann Sielentz, der Artzney Gelahrt-heit Doctor, geb. Schlesw. 20 Mai 1733 gest. 14 Julius 1822. — Friderica Amalia Sielentz geb. Siebinck, geb. Tönning 29 Jan. 1728 gest. 3 Febr. 1803. — Catharine Wilhelmine Siebinck, geb. Tönning 6 Juni 1729 gest. zu Schleswig 3 April 1770. Diese Ruhestädte bleibet zu ewigen Tagen dem Hause Num. 56 im 5 Quartier.

Engelke Juliane Wigantine von Staffeldt, geb. von Holten, geb. d. 14 März 1777 gest. in Schleswig d. 10 April 1865.

Carl Ferdinand Suadicani, geb. 11 Dec. 1753 in Preetz gest. 22 Febr. 1824.

Richard von Schultze, Oberst und Bataillonschef der Schleswigschen Inf. Reg., Ritter vom Dannebrog, geb. 5 Oct. 1775 gest. 24 März 1841.

Herunder hviler det jordiske af den almenagtede Embedsmand, ømme Ægtefælle Hans Gotfred Tranberg, Justitsraad og Borgmester i Ribe, fød 1 Aug. 1796 død 16 Juli 1839.

Caroline Elisabeth v. Wegener, geb. Lindemann, geb. in Heide 6 Sept. 1787 gest. in Schleswig 3 April 1867.

C. J. Weber geb. d. 20 Nov. 1795 gest. d. 31. Aug. 1814.

Capitain C. F. v. Weyhe, geb. d. 25 Juli 1793 gest. d. 1 Decbr. 1852. — Elisabeth Margarethe v. Weyhe geborne Hansen, geb. 10 März 1803 gest. 10. Juni 1830. — Christine Margarethe Hansen, geb 1806 † 1857. — Anna Cathinka Georgine Gromann, geb. Weyhe, geb. 1824 † 1850.

Frau Collaboratorin Sara Caroline Wolff, geb. Bricks, geb. zu Husum 1. Juli 1803 gest. zu Schleswig 18 Nov. 1856.

En genfunden Gren af Familien von Stöcken.

Ved **Fru Hildegard von Marchtaler** og **Albert Fabritius**.

Af den holstenske Familie von Stöcken har flere Medlemmer været i dansk Tjeneste, og Slægtens Stamtavle er først bragt af Lengnick, senere i Udsnit af Dr. Louis Bobé i »Die deutsche St. Petri Gemeinde zu Kopenhagen« (1925) S. 454 f.

Et af Slægtens mest kendte Medlemmer er Heinrich von Stöcken, der fødtes i Rendsburg 8. Maj 1631¹⁾ som Søn af Toldkasserer og Raadmand i Rendsburg Heinrich von Stöcken og Abel Gude, der tilhører den kendte Rendsburgske Patricierslægt²⁾. Heinrich von Stöcken d. y. begyndte sin Løbebane som Haandskriver hos Cai Ahlefeldt, var senere Inspektør over Greve Burchard Ahlefeldts Godser og udnævntes 1658 til Kommissær i Hertugdømmerne; 1663 blev han Kæmmerér for de slesvig-holstenske Intrader, 1668 Assessor i tyske Kancelli og Kammerkollegiet, 1676 Generalkrigskommissær og endelig 1679 Rentemester. 1680 udnævntes han til Geheimeraad og 25. Juni 1681 optoges han i den danske Adelsstand³⁾. Kort efter døde han, 11. Juli 1681 i Kolding⁴⁾.

14. November 1660 blev han paa Øvelgønne viet til Anna Catharine von Felden, Datter af Dr. jur. Ernst von Felden i Colmar. Hun døde efter 13 Aars Ægteskab og blev 28. September 1673 bisat i St. Petri Kirke i København⁵⁾.

Ægteparret havde i Følge Lengnick seks Børn:

1. Abigacl Marie * ca. 1661 † 1714 ~ 30. December 1678 Overrentemester Peder Brandt, og saaledes Stammoder til den danske Adelsfamilie Brandt⁶⁾.
2. En Søn, der døde ung.
3. Christopher Ernst * 4. August 1684 † 8. Februar 1711, ugift. Admiral⁷⁾.
4. Hans Heinrich * 10. Maj 1666 † 2. November 1709, Etatsraad, Envoyé ~ Maria Bøfke † 1732⁸⁾.
5. Anna Margrethe * 1668 † 25. Juli 1732 ~ 17. Maj 1685 Etatsraad Martin Conrad Bierman von Ehrenschild til Enggaard⁹⁾.
6. Gerhard Christian * 13. Januar 1671 † 13. August 1728, Generaløjtnant, Kommandant i Kastellet. ~ Felicitas Francisca de Veckenen * 1689 † 24. December 1766¹⁰⁾.

I Følge Universitetsprogrammet efter hans Død¹¹⁾ havde Heinrich von Stöcken imidlertid endnu en Søn, og man vil da være tilbøjelig til at søge denne i den Cai Burchard von Stöcken, der var Landdrost i Oldenburg, og som adskillige Gange brugtes i dansk diplomatisk Tjeneste, saaledes bl. a. som Gesandt i Regensburg. Denne Formodning støttes ved hans Fornavne, der jo tydeligvis er en Opkaldelse efter Greverne Ahlefeldt paa Eskilsmark, i hvis Tjeneste Faderen, som berørt, havde staaet.

Beviserne herfor har man hidtil savnet; de findes dog, dels i et Skøde, dateret Pinneberg 11. Juni 1684, hvorved daværende Kaptajnløjtnant Christopher Ernst von Stöcken og hans Broder Hans Heinrich von Stöcken solgte Pederstrup Hovedgaard med Tilliggende til deres Svoger Rentemester Peder Brandt, Skødet slutter: »... hafver vi dette Skiøde med egne Hænder underskrevet og woris Zigneter undertrøgt, samt venligen ombedet voris kiære Svoger Hr. Raad H e n d r i c h S u h m¹²⁾ og B r o d e r Hr. Cammer Juncher Kay Burchard von Stöcken med os til Vitterlighed at underskrifve oc forsegle ...«¹³⁾, — dels i et Kongebrev af 20. November 1680, hvorved Kongen i Betragtning af de Tjenester, som Gehejmerraad v. Stöcken havde ydet Kongen, forlenede »seinem eltesten Sohn Cay Burchard von Stöcken« med Gaarden Königshof i Hamburg. Denne havde tidligere af Kong Christian IV været bortforlenet til Gehejmerraad J o h a n n F r i e d e r i c h M a r s c h a l c k, men var hjemfalden ved dennes Død¹⁴⁾.

Om Cay Burchard v. Stöcken kan iøvrigt oplyses, at han — efter fra 1681—85 at have været Assessor i Kammerkollegiet¹⁵⁾ — 1688 sendtes i diplomatisk Ærinde til Køln, hans Pas hertil udstedtes 3. Marts. 8. September 1694 fik han Instruktion som Landdrost i Oldenburg¹⁷⁾, hvor han forblev til 1699¹⁸⁾. I April 1702 rejste han til England¹⁹⁾ og i Juli samme Aar til Tyskland²⁰⁾. I August 1705 blev han akkrediteret som Envoyé extraordinaire i Storbritannien²¹⁾, og Aaret efter fik han 9. Marts overdraget en Sendelse til Regensburg²²⁾.

I Aaret 1701 giftede C. B. v. Stöcken — der øjensynligt i Tyskland førte Friherretitlen²³⁾ — sig med Maria Albertine von Bellin, Datter af kgl. preussisk og kurfyrstelig brandenburgsk Raad Philipp Bernhard von Bellin (1648—1701) og Sophia Juliane Grevinde zu Leiningen-Dachsburg²⁴⁾.

Hvor og hvornaar C. B. v. Stöcken døde, er det ikke hidtil lykkedes at faa oplyst.

Under v. Stöckens Ophold som Gesandt i Regensburg fødtes Datteren Sophie Helene 23. Marts 1706. Hun omtales senere som »Hofdame und Chur-Fräulein der Churprinzessin von Sachsen«

og blev 6. Januar 1728 i St. Stephans Kirken i Wien viet til Greve August Gottfried Dietrich zu Beichlingen, hvorved Navnet von Stöcken nu oftere forekommer i den sydtyske Adels Ahnetavler. Hun døde 4. August 1738.

I Hamburg St. Pauli Kirkes ældste Daabsprotokol²⁵⁾ findes endnu følgende Indførsel, der sandsynligvis drejer sig om et illegitimt Barn: »11. März 1693 Frau Anna Kollmanns bringt ein Kind zu taufen, der Vater heisst v. Stöcken, Name der Mutter ver-gessen, Ludwig Kasimir. Gevættren: Georg Mathäus Weyler, cand. theol. bei Excellenz von Jessen, Samuel Fischer, Frau Anna Kollmanns«.

Noter.

- 1) Lengnick har fejlagtigt 28. Maj 1631; jfr. Universitetsprogrammet.
- 2) Johan Jebsen: Predigt über Fr. Abel von Stöcken, Ratzeburg 1665 S. 35 (Kgl. Bibl.).
- 3) Nyt dansk Adelsleks. S. 339.
- 4) Iflg. velv. Medd. fra Landsarkivet i Viborg er hans Død ikke fundet indført hverken i Kolding Kirkebog eller i Kirkeregnskabet.
- 5) Bricka XVI 546.
- 6) DAA XXXVI, 1919, S. 494.
- 7) Bricka XVI, 543.
- 8) Bricka XVI, 545.
- 9) DAA XXXVI, 1919, S. 480.
- 10) Bricka XVI, 545.
- 11) Progr. fun. Univ. Hafn. over Heinrich v. Stöcken siger, at han havde: »filios nimirum quinque & filiolas duas, ex quo sacro prolis numero filiolo uno parentis jam pridem fata anteventente masculos quatuor paternarum virtutum imaginem feliciter repræsentantes«.
- 12) Etatsraad Heinrich von Suhm (1636—1700), der blev adlet 31. Decbr. 1683, var gift med Margrete Dorothea von Felden, Datter af Kommissarius Ernst von Felden og Anna Cathrine von Stöcken. (DAA XLV, 1928, II, 121).
- 13) Lolland Falsters Landstings Skøde og Panteprotokol 1684/1700 Fol. 48 f. Skødet er tinglyst 13. Maj 1685.
- 14) Patente 1680, S. 326.
- 15) Centraladministrationens Embedsetat S. 152.
- 16) Patente 1688, S. 303.
- 17) samme 1694 S. 358.
- 18) I T. K. I. A. Varia Acta Nr. 1—7 1699/1737 findes et stort Antal Breve fra v. Stöckens Virksomhed i Oldenburg.
- 19) Patente 1702 S. 130 ^{22/4}.
- 20) samme 1702 S. 245 ^{29/7}.
- 21) samme 1705 S. 205 ^{7/8}.
- 22) samme 1706 S. 70 ^{9/3}.
- 23) Familieoptegnelser i Arveprins Hohenlohe-Schillingsfürsts Arkiv i Schillingsfürst bei Dombühl i Bayern.
- 24) Meddelelse fra det preussiske Statsarkiv i Berlin.
- 25) Statsarkivet i Hamburg.

Tilføjelse.

Familien von Stöckens Stamtavle rummer forskellige uløste Gaader.

Friedrich Georg von Stöcken, Landsfoged, Amtsforvalter og Regeringsraad i Oldenburg, blev 9. Febr. 1692 gift m. Hedevig Margrethe von Lente, f. 1676, Datter af Friedrich v. Lente, Regeringsraad i Glückstadt. Begge levede 1725. — Deres Datter, Dorothea Christine, blev 11. Nov. 1734 gift i Oldenburg m. Major Jacob Didrik Wolfrath, f. 25. Sept. 1697 † 27. Jan. 1782 i Oldenburg. Friederich Georg skulde synes at være Søn af Rentemester Henrik von Stöcken.

Jacob Heinrich von Stöcken, hollandsk Kap-
tajn † 15. Dec. 1772, blev gift 16. Maj 1760 i Haag m. Anna Eleo-
nora Henriette de Cheusses, f. o. 1735, Datter af dansk Gesandt i
Berlin, Oberst Frédéric de Cheusses (Efterl. Reventlowske Fami-
liepap. IX, 402).

Frederik von Stöcken, døde 2. Marts 1776 i Jyderup.

L. B.

Et Skiftebrev og to Testamenter efter Anna Ramel, Hr. Malte Juuls til Maltesholm og fra Slægten Putbus.

Udgivne af **Poul Madsen.**

Efterstaaende Skiftebrev og Testamenter, som venligst er stillet til min Raadighed af kgl. Ordenshistoriograf Dr. phil. Louis Bobé, giver som førstehaands Kilder et interessant Bidrag til Belysning af vor Lensadels Tankegang og Familiefølelse i Slutningen af det 17de Aarhundrede.

Ved Offentliggørelsen har jeg bibeholdt den originale, inkonsekvente Ortografi, men normaliseret Tegnsætningen efter de nu gældende Regler, hvorved den naturlige Sætningsssammenhæng bliver klarere og Forstaaelsen lettes. —

Rigsraad Malté Juul til Maltesholm og Gjessinggaard, døde 5. Juni 1648, efterladende Enken Anne Henriksdatter Ramel, der døde 16. Juni 1661. Om dem og deres Slægt henvises til Th. Thaulow, Lillie-Juulernes Slægtbog, 1925, S. 377.

Slægten Putbus, som her i Landet bedst kendes under Navnet Podebusk, er en yngre Linie af den gamle vendiske Fyrsteslægt paa Rügen; allerede i det 12te Aarhundrede var den i Besiddelse af denne Ø. Til Danmark kom Slægten i det 14de Aarhundrede, men en Linie vendte dog atter i det 15de Aarhundrede tilbage til Rügen for at overtage Slægtens Stamgodser, og da denne uddøde paa Mandslinien 1702, og Godserne tilfaldt den yngre danske Linie, forlod ogsaa denne Danmark.

De af Slægten, som der paa dette Sted bliver Lejlighed til at omtale nærmere, i Anledning af deres her aftrykte sidste Vilje, er Rudolph Abraham v. Putbus, hans Broder Maurids v. Putbus og dennes Hustru og Søn, Malthe v. Putbus.

Rudolph Abraham v. Putbus, Friherre til Kjørup, fødtes 1629. Han havde været Ritmester i dansk Tjeneste, hvorfra han trak sig tilbage, da han 1662 ægtede Anna Katharina Kragh, født 1616, Forfatterinde til en Bønebog, som udkom i Aarhus 1643.

Baroniet, der oprettedes 1676, omfattede Kjørup og den nærliggende, nu forsvundne Hovedgaard Holmegaard; ved Oprettelsen bestemtes det, at Rudolph Abraham v. Putbus' Efterleverske skulde arve Baroniet, saafremt han ikke efterlod sig nogen mandlig Arving, at derefter Maurids v. Putbus og hans mandlige Arvinger skulde arve og saa fremdeles. Men hans Hustru døde før ham 1687,

og da Broderen Maurids allerede var død 1700, indsatte Rudolph Abraham som sin Arving dennes Søn Malthé. Han selv døde 1716 paa Kjørup, hvor han efter sit Ønske blev bisat i Henhold til de Bestemmelser, han i sit Testamente havde fastsat, og hvori han ogsaa betænksomt anbefaler sin Husholderskes Sag til Brodersønnen.

Maurids v. Putbus, Friherre til Einsiedelsborg, og en kort Tid Ejer af Holbæk Ladegaard, fødtes 1633 paa Kjørup. Han var i Aarene 1657—1660 Hofjunker hos Frederik III, fik 1657 Løfte paa et Kompagni og var 1660 Ritmester ved Niels Lykkes Regiment. 1661 ægtede han Margrethe Juul Maltedatter til Birkholm (Løvenborg) og Gjessinggaard. Arveskiftet, ved hvilket omtalte Gaarde kom paa hendes Hænder, findes aftrykt nedenfor. 1672 blev Maurids ligesom Broderen ophøjet i Friherrestanden. Han solgte 1684 Birkholm, da han var »i stor Vidtløftighed«. Om Arveforholdene mellem de to Brødre giver det andet af nedenstaaende Testamenter Besked. Maurids v. Putbus døde 1700 i Odense, »hastig, Ansigtet omdreiet til Ryggen«. Han bisattes i Familiegraven paa Kjørup; han efterlod seks Børn, fire Døtre og to Sønner, hvoraf den ældste, som skulde overtage Baroniet, døde 1691; dette tilfaldt da hans yngre Broder, Malthé v. Putbus.

Malthé v. Putbus, Friherre til (Herskaberne) Putbus, Einsiedelsborg og Kjørup, fødtes 1671 paa Einsiedelsborg. Han opholdt sig i sin tidlige Ungdom ved flere tyske Hoffer. 1697 ægtede han Magdalene Juliane, Grevinde v. Promnitz. Under den store nordiske Krig led hans pommerske Familiegods stor Skade, og han flyttede derfor til Danmark; om han straks ved Farbroderens Død har overtaget dennes Baroni vides ikke med Bestemthed, først 1732 ved man, at han var i Besiddelse af Kjørup. Malthé v. Putbus døde 1750 og bisattes i Kjørup Kirke, hvor hans og hans Hustrus Kister henstod til 1854, da Familiebegravelsen paa Grund af Brøstfældighed blev nedrevet og Kisterne overførtes til Kirken i Volnitz i Pommern¹).

*Skiftebrev mellem Fru Anne Rammel Hr. Malte Juuls
og hendes Born, opsat 1651.*

Vii Efflerschreffne Mogens Høegh till Kiergaardsholmb, Danmarckes Riggens Raad och Kongl. Maytz. Befallings Mand offuer Sielckeborigh Lehn, Erich Juell till Hundsbeeck, Danmarckes Riggens Raad och Kongl. Maytz. Befallings Mand offuer Alborigh Huss: Tilbedene paa dette Arffueschiffte offuer werendis att were och till Witterlighed at underschriffue och forsegle, imellem Erligh och Welb. Fru Anne Ramell, Sallig Malt Juels till Maltessholmb Effter Leffuersche, och hindes kiere Børen; Henrich Ramell till Beche-

schouff, Danmarckes Riggens Raad och befallings Mand offer Hertzwad Closter, paa welbemelte Sin kiere Søsters Wegne, Steen Redtz till Hørbyegaard paa Sin kiere Frues, Marren Juels, och Axssel Juell till Wolstrup paa Begge sin(e) kiere Broder Døttres, Jomfru Elsse och Jomfru Margrette Juells Wegne, kiendes och hermed witterlig gjør, att wij i Dagh, Som Er dend 24 Julij, haffer werit forsammelede, Bemelte Schiffte och Deelling fore Tagget och ere derom wenligen for Eenede udij Saa Maader Som effterfølger:

Først Efftersom Summen paa dend till staaendis Indgiæld, Som nu i Dagh effter Welb. Slg. Malte Juell øffrige Er, Befindes at werre 12142 Rdl.

Derimod ald Udgielden: Morgengauff Breffuet, Item — 3025 Rdl., de 60 och $\frac{1}{2}$ Tdr. hart Koren Sig beløber, Som fru Anne Ramell af ded goedtz hende tillkommer udlegger till Børnene, dissligste och I beregnet de 2000 Rdl., Som Jomfru Elsse och Jomfru Margrette Juell schall haffue, Nemblig huer dennem it Thusinde Rdl., For det Guld, deris Søster Fru Maren Juell till foren I lige maade paa it tusinde Rixdallers Werd faet haffer.

Item Udgiæld till Kiøbmand och andre: Beløber sig tilhobe — 17513 Rdl., Saa at Udgielden beløber sig høiere Ind Indgielden — 5371 Rdl.

Da haffer dieris kiere Moder Welb. Fru Anne Ramell Beuilget at will tage till sig Ald Udgiæld och Indgiæld, Saa di Ey schall haffue at Suare till Nogen Kraff i Nogen Maader. Dissligste och saa dersom hindes Thuende Døttre Jomfru Elsse och Jomfru Margrette Worder effter Guds for Syn udi Egteschab forseett, I Medeler tiid hun leffuer, da Welbemelte dieris kiere Moder at Will sielff gjøre dennem deris Udflid ligger Wiis Som deris Søster Fru Maren Juell tilkommet haffer. End och saa haffer hun beuilget at Will tagge paa sin Lod Due Eegde, Som Welb. Wolf Hieronimusz von Krantz och Fru Sophi Ramell besidder deris Liffs tiide, Saa at hindes Børen Ey Nogen Udleg hinder derfor schall gjøre i Nogen Maader, Huorimod deris kiere Moder beholder Selff Ald Løss Øre och Boe Fæe, Saauelsom ochsaa schall were Quit for Huiss hinder Ellers tilkomb at udlegge till hindes børen for Gaardennis Bygning.

For ded Andet, Efftersom Welb. Fru Maren Juell faet Sit Brøllups Udflj af Felles Boe, da schall Huilche af de Andre hindes Søstre, Som deris kiere Moders Liffs tiid iche er Bleffuen vdi Egteschab forseett, Maa effter deris kiere Moders dødeligh Afgangh Tagge for Loddess aff Boet, Naar dj gaar Till schiffte huer — 1000 Rdl.

For ded Thride, Efftersom Welb. Fru Anne Ramell Nu lader Schiffte I Mellem sine Børen Alle Hoffuetgaardenne, Saauell effter Sig selff Som Effter deris Sl. Afgangne Fader och Broder, Effter Lodderniss Beslutnings widere Uduisningh, da haffer wij Samtligh

Indbyrdis derom for afschedet Att Deris kiere Moder beholder self hines Liffues tiide Birchholmb, Maltessholmb och Due Eegde Houitgaarde Med Ald Herlighed och Rettighed Sampt tilligendis Bøndergaarde och goetz I Alle Maader effter hines for Sieglede och underschreffne Lod. Dj Andre Tre Hoffuitgaarde Nemligh Giessinggaard, Klaagerup och Wandaasse Att deelles och schiffes Nu Strax Imellem hines børen Med tilligendis goetz, Saaledes som Lodden Enhuer kand tilfalde, och Er Samme Lodder saaledes an rettet, at dend Søster, Som nu faaer Giessinggaard, schall Siden effter hines kiere Moders døddelig afgang haffue dertill med Bierchholmb, Och dend som nu bekommer Wandaasse, schall daa ochsaa haffue Maltessholmb, och for ded Siste, dend Søster, som Nu faaer Klaagerup, Schall daa dertill med haffue Due Eegede effter deris kiere Moderss Afgang.

For ded Fierde Er Bygningen paa forn.te Sex Hoffuet Gaarde Nu Satt och Taxerit Saaledes:

Birckholmb	for 3000 Rdl.
Maltessholmb	for 2500 Rdl.
Giessinggaard	for 600 Rdl.
Klaagerup	for 350 Rdl.
Due Eegede	for 1000 Rdl.
Wandaasse	for 800 Rdl.

Huor effter Sødschen haffuer at giøre hin Anden fyllest I Mellem sig Self Indbyrdis, Och der som nogen paa sin Loed kunde finde sig at were Brøst holden vdj forregnelse[n] da schall hand derom dee Andre sine Med Arffuinger Aduare Och till kiende giffue, Och da de Andre Arffuinger at werre for Obligerede at giøre dend brøstholden schiell och fyllest. Diss till Witterlighed och Stadfestelse haffuer wj Som offuer weret haffue, Med Egen Hender underschreffuet och forseget. Datum Kiøbenhaffn. Dend 24 Julij Anno 1651.

Anne Rammell. *Stheen Reedtz.* *Axel Jul, øffwerste.*
H. Ramell. *Mogens Hoeg.* *Erich Jull.*

Rudolph Abraham v. Putbus' Testamente af 1677.

Naar det behager Gud mig underschreffne her fra dette jordische til sit himmelsche at bortkalde, er det min villie og indstændig begering, at Effter min dødelig afgang, saaledis som Effter schreffuit staaer, maa forholdis.

Forlanger jeg icke nogen Stuer schal klædis Enten med baij eller andet, saa som det icke er det af døde Legeme til nogen nytte.

At mit lijg ickun strax maa leggis i Kisten, som der til staaer saa og i de der til beschickede Jorde Klæder hendlagt i et schrin.

og Effter at mit lijg hafuer staaet nogele Dage, saa kand een Dag, som der til berammis, om middags tider af gaardsens Egene folck i Ki[r]chen henbæris og i begrafwelsen insettis og strax Jord paa-kastis.

Saa som jeg icke begerer, at nogen Parcntation eller lijg Præ-dicken blifver holdet, saa dog til en Efftertancke er det min willige at begge Præsterne, Provsten i Nerraa og Præsten i Agernis En huer foræris Reede Penge 30 Rissdaler og Degnene end huer 4 Rissdaler og paa denne gafue icke schall komme min kiere H. broder Sohn som Eeniste Arfuing til nogen Udgifft, Saa befindes til dette og Andet i forbemelte schrin hoss mine Jorde Klæder henlagt udi Croner 200 Rissd. og udi mynt 114 Risx. (Rigsdaler), hvor af til nødvendige udgifter som i de dage og tider maatte paa komme og faar falde kand brugis. — Dog at dett scheer Saaledis, om det er i min kiere Hr. broder Sohness Frawerelse, at der for gioris hannem Nøjagtig Regenschab og Forklaring.

Och som Jomfrue Mette Quitzo med hendis troe og flittig tien-niste og opwartning her i mit huss saa og i min suaghed Særdelis i den Siste altid har ladet See og kiende All redebou willie og troc tienniste og altid seed hen til min og huses gafn og beste, saa har jeg der for Effter min dødelig afgang hermed og saa bewilget hende at nyde Holmehouses werelse med hafuen og de Agre paa Nerraa og Ringe marcker at lade bruge sig til nytte, som hun best weed og kand quit og frij hendis lifstijd, og mine kiere H. broder Sohn wilde were af den godhed selber at lade holde hausene wed lige, saa lenge hun lefuer; her for uden min kiere H. broder Sohn wil hafue tienstligen om bedet, hun stetze i Eders godhed maa wære recommenderet og Aarligen hendis korte lefstid torfue schier hoss bonderne maa tilladis at bekomme; jeg hafuer og til sagt hende Effter min Død een sorgce kleding eller derfor gifues i Rede Penge 50 Rixdaler, som jeg ilige maade wil førmoode, min kiere H. broder Sohn Effter kommer af de forbemelte penge.

Alle mine tienstefolck som wed min dødelig afgang findis i mien tienniste, wil jeg og til det beste hafue recommenderit, huilcke de icke behofues i min H. broders Sohns tienniste, betale dennem det heel Aarløn, Saa og med Richtig Pass for siunis.

Jeg hafuer og til sagt Bircke Dommeren Lauritz Jacobsen effter min dødelig afgang sin lifs tiid at nyde Höyerup Kierckes anpart que og tiende til hanss Elste Sohn, som effter mig er openæfnt, huilcket jeg wil formode, min kiere H. broder Sohn og lader Lauritz Jacobsen nyde, som er een gansche liden afgang menss icke lenger, end Lauritz Jacobsen lefuer.

Schule jeg i mine kiere H. broder Sohns frawerelse bort kaldis, er dette og min wille, at Lauritz Jacobsen sig da paa min kiere H.

broder Sohn wegne antager gaard og gods med integt og udgiffter, Effter som hannem godtzet er best bekient, som jeg wil formode han saaledis forretter og forestaar foruden nogen interesse som tilbørlig og andsuarlig kand were, saa og Jomfrue Mette Quitzo udi hussholding i alt bijstandt give af yderste Efne, saa min kiere H. broder Sohn i saa moder ingen schade paaføris.

Dette er nogele Poster, Jeg hafuer opsatt og med Egen hand schrefuen og underschrefuen og mit signete hoss trygt, huilcket Jeg i alle deris ord og Meeninger wil hafue holdet og Effterkommen, saa som det i alle maader er min Sijste willie og begiæring ey tuilende om det end hafde weret af langt større wigtighed og importantzie jo i alle maader af min kiere H. broder Sohn wel blefuen Effterlefuert, thi naar hand betencker huor sparsomelig jeg min listijd har lefuet, antagen Kjørup meget forfalden Effter min Sl. H. Faders død og godtzet mesten øde og da ogsaa motte tage imod end stor widløfftig giæld, som jeg siden hafuer betalt, for uden end god deel af Min Sl. H. broders giæld alle hans Arfuinger til beste, jeg hafuer mig og tilkiøb(t) mere gods og om sider til lehn ladet gaard og gods inrette og Erigere effter min Sl. H. broders Egen willige, og nu effter min død og disse tiders til stand i god stand forefinder og nu min kiere H. broder Sohn som Eeniste Arfuing gaard og gods og løsøre Effter mit oprette Testamente nu uden Ringeste møye og besuering derfor at hafue haft antager og tiltreder, huor fore jeg ey heller tiufueler hansschønsom Efftertanke alting effter min Forlangelsse Saaledis effter min Død som forskrefuet staa holdis og effter kommis, som er meget lidet og Ringe at Achte mod alt forbemelte, som Effterladis uden giæld og dermed til slutning wil hafue min kiere Hr. broder Sohn i Guds beschermelse Troligen befalet, og All bestandig wel gaaende ønschet, og saa lenge jeg lefuer, forblifuer

Min høytærede kiere H. broders Sohns

Allertiensthuildigster

Tierner

R. A. Frh. Von Putbus.

Maurids v. Putbus' Testamente.

Efftersom min kiere Broder Rudolph Abraham Friherre Von Puttbusch haffuer schinbarligen Ladett sin Oprigtig broderlig Kierlighed Till mig och mine kiende, I det hand haffuer Vdlagt aff hanss Godtz effter Lehn-breffuetz Formelding Till Itt Herschab med den Wilkor, Om hand uden Liffs Arffving schulde affgange, Da effter hanss och hanss Friherindiss Død att følge mig och mine Effterkommere; Da haffuer Jeg aff mit Godtz Tilige medt min

kiere Broderss under hanss Herschab ladet Erigere Effterschreffne Gaarde, Nemlig den Gaard I Krogsbølle, Jens Jørgensen paaboer, Den Gaard udi Ganstrup, som Hans Mortensen paaboer, Med den anden Ødegaard, hand haffe udi brug, samt den Gaard udi Bedissløff och aldels Intet aff ald deris Tilliggelsse undtagen uden allene den Eyendom, som ligger i Mitt Birk aff den Bedissløffgaard mig forbeholden, Som nu er lagt och beregnet under dett Herschab Einsidelsburgh hoffuetgaardsss Taxt. Och bedrager sig foreschreffuen Godtz udi hart korn fyrgetiuge och fem Tønde, Siu schiepper Ett Fieringkar; Huilke Gaarde alligevell de under min Broderss Herschab ere Erigerede, Saa schall dog huerken hand eller hanss Friherinde udi deris Liffstiid I nogen Maade sig der medt befatte eller befatte lade. Mens ichun allene følge Herschabett effter begge deris død, dersom de Uden Liffs Arffuinger affganger, och Herschabett Till mig eller Mine Effterkommere falder, da schall uden nogen Imodsigelsse eller affregning Imellom mine Arffuinger disse Forbemelte mine nu Med Erigerede Gaarde Følge den, som aff mine Arffuinger Herschabett bekommer, Och dersom Friherinden Anna Catharina Kragh Min kiere broderss død offuer Leffuendis Worder, schall hun deris Erigerede godtz hendis Liffstiid besidde och bruge, som hun selffe bedst vill, I alle Maader Oppeberge det visse och u-visse och saa Nyttig att giøre, som hende selff behager, och Jeg eller Min Descendent, som det kunde Tilfalde I ingen Maade oss med deriss Erigerede godtz att befatte eller I Ringeste Tilholde, førend hun Ved døden er Affgangen; Mens dersom min kiere Broder Rudolph Abraham Friherre Von Puttbusch selffuer medt Arffuing schulde bliffue Forseet, da dett Forbemelte mit Erigerede godtz, som Jeg haffe Tillagt att følge hanss Arffuinger, dog mig straxen da at betallis huer Tønde hartt Korn medt Fyrgetiuge Rixdaler In Specie under itt Erligt Indlager. Och dersom Herschabett, som før er Meldet effter deris affgang mig eller En aff mine Effterkommere schulde Tilfalde (da efftersom Min kiere Broder I det hand for mig och Mine Arffuinger haffuer dragett Omsorig, och sig selff derfor fra sitt godtz bunden dett Ey att kunde Selge Eller Pantsette sig Till nytte och gaffn, paa det hand Wilde Unde mig Eller en aff mine Arffvinger dett och udi Saa Maade Ophielpe den Puttbusch Familie. Och der til med er Vell att Eragle, att Min kiere Broder Iche Vell Ved disse altiit besuerlig Tilstands Tiider den giæld, som hand effter sin Her Fader arffved haffe, Muelig Iche kunde Inden hanss Affgang alt affdrage och Betalle) Da schall jeg eller den aff Mine Arffuinger, som Herschabett bekommer, formedelst den Aarsagh pligtig være, Straxen at Betalle Toe Tusinde Rixdaler, huor Min kiere Broder for hanss Affgang dem anvisett haffe Till huem de schall betallis effter begge deris Affgang, Eller och huor hanss For-

schriffninger paa den Summæ Opløbelsse effter hanss Død findis kunde. Att saaledis aff mig eller aff Min Arffving den som Herschabett bekommer Er Tilsagt att holdis schall, Renuncerer jeg och for Min Arffving ald den befrielse, Som ved Friherrernis Privilegier søgis kunde, Mens jeg eller Min Arffving pligtig at Være, som for er Meldet, de 2000 Rixdaler wden nogen Modsigelsse schuldige schulde være att Betalle effter Min kiere Broderss och hanss Friherindiss dødelig Afgang, naar Herschabet falder Till En aff oss. Att Saaledis foraffscheddett, vdloffuett och foraccorderit ehr Bekreftis for mig och Min Arffving under Min Haand och Segell.

Datum Kiørup den 4 Januarij Anno 1677.

M. Fh. V. Puttbuss.

(Segl.)

Dett gods som her Udi findis specificeret med all sin herlighed er min broder Baron Moritz Putbus betalt som hand haffer ladet Erigere til Kørup, følger der fore nu Uden videre betaling Kørups lehn, oc den post Richtig i denne Min kiere broders forskreffening.

R. A. Fhr. V. Pulbusch. M. Fhr. V. Puttbuss.

For det gods som ofuen bemelte Contract om formelder, mig schule betalís nemligen først 1000 Rixdaler oc saa de 2000 Rixdaler, hafuer jeg gifuen min kiere H. broder son Baron Maltha Von Putbus den 23 Maj A. 1705.

R. A. Fhr. von Putbus.

Baron Ferdinand Eckstein.

Af Louis Bobé.

Til Udenrigsministeriet, Rigsarkivet og Redaktionen af Samfundets Tidsskrift har der i Tidens Løb atter og atter været rettet Forespørgsler fra franske Historikere om den i København fødte Baron Eckstein, der har spillet en vis Rolle under Kong Ludvig XVIII's Ophold i Gent, senere som højtstaaende Embedsmand i Paris og senest har gjort sig bekendt som ultraroyalistisk og ivrig katolsk Skribent. Først nu kan hans brogede Livsskæbne oplyses i Sammenhæng og bringes i Forbindelse med hans mere omtalte Søstersøn Johannes Witt von Döring, bekendt som politisk Eventyrer og Publicist.

Johan Ferdinand Eckstein, født o. 1752 i Gelnhausen i Wetterau af jødiske Forældre og kom som ung til København, hvor han nedsatte sig som Købmand efter at være gaaet over til Kristendommen. Om hans Konversion udgav Joh. Schack Hinmark 1774 i København en Piece med Titlen: Des Proselyten aus dem Judenthum J. F. Ecksteins Ueberzeugungsgründe, dass Jesus der Christen die erfüllte Hofnung Israels sey. Fra København flyttede han til Altona, hvor han døde i 1827. I sit Ægteskab med Mette (Meda) Cecilia Schulz, der i Folketællingen af 1787 angives at være 26 Aar, havde han Børnene:

- 1) Ernestine Cecilia, f. o. 1777, var 1787 10 Aar gl.
- 2) Johanne Ferdinande, f. o. 1779, var 1787 8 Aar gl., gift 1° m. Hestehandler Witt, der i 1800 boede i Eimsbüttel i Hamborg; 2° 4 Sept. 1812 i Plön med Kammerjunker, Major Ludolph Heinrich Eustachius von Döring, f. 11 Okt. 1768 † 10 Jan. 1813 i Plön.
- 3) Sophie Friederica, f. 1783, var 1787 4 Aar gl.
- 4) Lise, f. 1785, var 1787 2 Aar gl.
- 5) Ferdinand, f. 1 Sept. døbt 29 Sept. 1790 i St. Petri Kirke, se ndfr.
- 6) Louise Jacobine Ernestine, f. 15 Maj 1792, døbt 26 Juni i St. Petri Kirke, boede 1815 i Plön, † 28 Aug. 1867, gift m. Advokat Friedrich Heinrich Jens Reiche, f. 2 Juni 1789 paa Knoop † 27 Juli 1861.

Ferdinand Eckstein, studerede i Göttingen og Heidelberg, tog i det lützowske Frikorps Del i Krigene 1812—14 og gik derefter i nederlandsk Tjeneste som Guvernør i Byen Gent, medens Kong

Ludvig XVIII under de 100 Dage residerede her (fra 30 Marts 1815). Eckstein havde, som Fauche-Borel udtrykker sig i sine Memoirer, forskrevet sig med Liv og Sjæl til Kongens Premierminister Grev de Blacas. »Ingen Gendarm eller Politispion kunde være mere mistænksom og inkvisitorisk end denne Søn af en Staldkarl fra Holsten. Han savnede hverken Intelligens eller Dannelse og havde betydelige litterære Kundskaber, og det var uden Tvivl herigennem, at han indyndede sig hos den gamle Monark, der selv udmærkede sig ved fremragende Belæsthed.« Blacas havde betroet denne Dansker »at holde Øje med hver Fremmed, der opholdt sig i Gent, fordi Eckstein havde Tilknytning til de hemmelige Selskaber i Tyskland og derfor maatte antages at kende alle Eventyrere, der var villig til at sælge deres Tjeneste til den højestbydende. De kongeligsindede mistænkte hinanden gensidig, og Fængslerne i Bryssel var fyldte med Ecksteins Ofre af alle Stænder, Generaler, Lakajer, Købmænd, Kvinder og Børn, alle, som var mistænkelige i hans Øjne, alle Bonapartes Spioner og Agenter, hvis de ikke tilfældigvis var i Gunst hos Kongens Yndling.« Som Anerkendelse af hans Tjenester gjorde Kongen ham til Baron. Eckstein blev derefter i 1813 Direktør for det civile og militære Politi i Paris og af Decazes beskikket til Generalpolitikommissær i Marseille. Senere havde han en Stilling i Udenrigsministeriet, som han fratraadte ved Julirevolutionen i 1830. I sit senere Liv var han optaget af filosofiske Studier og journalistisk Virksomhed. I Aarene 1826—29 udgav han, der var gaaet over til Katolicismen, det periodiske Tidsskrift »Le Catholique«, 1836 en Bog om Spanien (L'Espagne) og var Medarbejder ved det ultraroyalistiske Blad »Le drapeau blanc« og fast Korrespondent ved »Augsburger allgemeine Zeitung«. Han oppebar indtil 1830 en Pension af 6000 Francs af det franske Udenrigsministerium og desuden til sin Død som Lærd en Aarspenge af 1200 Francs. Sine sidste Aar tilbragte han i et katolsk Kloster, var meget skattet i den lærde Verden og havde daglig Omgang med Legitimister. Han døde 23 Nov. 1861 og efterlod sig et Bibliotek paa 2500 Bind, der ansloges til en Værdi af 32,000 Francs, som ifølge hans testamentariske Bestemmelse skulde tilfalde en forhenværende Institutrice Mlle. Desprez.

Baron Ecksteins ovennævnte Søster Johanne Ferdinande blev i sit første Ægteskab med Købmand Witt Moder til den 22 Aug. 1800 i Einsbüttel fødte, bekendte politiske Eventyrer Ferdinand Johannes Wit, der med en Omskrivning af sin Stedfaders Navn skrev sig Wit genannt von Dörring. Om denne mærkelige Mand, hvis Livsskæbner endnu rummer mange uløste Gaader, hvoraf nogle vilde kunne løses ved grundige Efterforskninger i danske Arkiver, er der fremstaaet en hel Literatur. Senest har H. H. Houben

offentliggjort et Udtog af hans Memoirer i »Der Lebensroman des Wit von Döring«, Leipzig 1912.

Henv.: Worms Lex. III, 339. Folketælling 1787, Strand Kvarter 245. Biographie Universelle. Quérard, La France littéraire III, 420. Brev fra Generalkonsul H. DeLong, 1861, 1 Dec. (kaldes her Ferdinand Waldemar E.), Udenrigsmin. Arkiv. Ny Enkekasse 1793. Efterl. Reventlowske Pap. VI, 591, VIII, 401, IX 378 f. Johan Samuel Eckstein, f. 9 Marts 1706 i Slesvig, Vagtmester ved Livreg. Dragoner, 1760 Understaldmester ved Artilleri-bataillonen med Ltnts. Karakter, gift m. Catharine Charlotte Elisabeth, f. 8 Aug. 1721.

Steen Blichers Forfædre.

Af Søren Hansen.

Naar den nyere Arvelighedsforskning har beskæftiget sig med Mennesket, har det gerne været med Sygdomme og Abnormiteter, hvis Arvelighed er umiddelbart paaviselig. Det er derved tilstrækkelig godtgjort, at Arveligheden følger de samme Love for Menneskets Vedkommende som for Dyrenes og Planternes, og for saa vidt er der ikke kommet meget nyt frem. Man har, som det kunde ventes, fundet, at praktisk talt alle medfødte legemlige og sjælelige Egenskaber er arvelige, idet dog den Maade, hvorpaa de udvikler sig, til en vis Grad ligesom hos alle andre levende Væsener er betinget af ydre Forhold og Omstændigheder, hvis Betydning det i det enkelte Tilfælde kan være vanskeligt at udrede, men som er og forbliver det underordnede i Slægternes Liv.

Har Studiet af Arvelighedsforholdene hos Mennesket saaledes ikke i og for sig udvidet Forstaaelsen af Arveligheden og dens Love, saa har det paa anden Maade faaet stor og uventet Betydning, idet det har kastet helt nyt Lys over Slægtsbegrebet og derved givet det et ganske andet Indhold, end det hidtil har haft. Med sikker Støtte i de ved den eksperimentelle Arvelighedsforskning indvundne Resultater maa man nu se paa Slægterne ikke som en enkelt Mands eller Kvindes Efterkommere, men som Dele af store Konglomerater, der nedstammer fra talrige Mænd og Kvinder, og dette nye Syn har adskilligt større almindelig Betydning end det gamle. Den Tid er endnu ikke fjærn, da man talte om haabløse Slægter, som det var en tung og uafvendelig Skæbne at tilhøre, idet man dog dvælede med Velbehag ved Tanken om, at Slægten nedstammede fra en eller anden Stormand, uden at man fandt det nødvendigt at opholde sig ved, at hans Blod i hvert nyt Slægtled var bleven blandet med Blod fra ganske andre Slægter af mere eller mindre god Kvalitet. At en Slægt kan degenerere, er sikkert nok, men ligesaa sikkert er det, at den i lange Tider kan holde sig i uforandret god Kvalitet ved fortsat god Krydsning, og at den kan regenerere, naar den for en Tid har degenereret. At alt dette, som nu synes saa selvfølgeligt, har kunnet overses i saa høj Grad, at endog Videnskaben har knæsat Degenerationslæren, skyldes ikke blot ældre Tiders mangelfulde Forstaaelse af Arvelighedens Væsen,

men fuldt saa meget et altfor snævert Syn paa Slægterne, idet man ikke fulgte dem og sædvanligvis heller ikke kunde følge dem langt nok tilbage. Man holdt sig til Hovedlinien, til den der bar Slægtens gamle Navn og tog saa i Forbigaaende de indgiftede Slægter med, uden at lægge videre Vægt paa, hvor de kom fra. Hertil vil man ogsaa i Almindelighed være nødsaget til at indskrænke sig, da en blot nogenlunde udtømmende Redegørelse for alle disse Slægters Herkomst og Forgørelser vilde være ganske uoverkommelig og sædvanligvis heller ikke vilde have større Interesse, men undtagelsesvis kan det dog lønne sig at følge en enkelt fremragende Mands Afstamning tilbage gennem alle de Slægter, hvis Ætling han er. Det kan man f. Eks. for Steen Blichers Vedkommende, og det kan lønne sig at gøre det, fordi hans ejendommelige Personlighed derved faar nyt Lys over sig.

Steen Blichers Biografer har hidtil gennemgaaende holdt sig til, hvad han selv og hans Fader har meddelt om deres Forfædre, men meget vidste de ikke om dem, og adskilligt af det var kun delvis rigtigt. Han vidste, at han var af gammel jysk Præsteslægt, og at hans Mormoder var en jysk Godsejerdatter, ligesom han ogsaa var fortrolig med, hvad man efter gammel Overlevering i Slægten som i saa mange andre Slægter fortalte om, at den nedstammede fra Morten Luther og fra Skjalm Hvide, men han vidste ikke, at hele hans Afstamning, saa langt den kan følges tilbage, er saa rig paa gode Navne og saa fri for mindre gode, at det turde være enestaaende i dansk Personalhistorie.

At de slægtshistoriske Oplysninger, som Steen Blicher har meddelt i sin Selvbiografi¹⁾, ikke er særlig nøjagtige, er kun hvad man efter hans Forudsætninger kunde vente. Meget vidste han ikke om sine Forfædre, og han var for meget Digter til at have synderlig Interesse for en historisk korrekt Fremstilling af det. Det er i saa Henseende betegnende, at han i anden Udgave af Selvbiografien kunde ændre den oprindelige Form for Omtalen af, at han udledte sin Herkomst fra Absalons Farfader Skjalm Hvide til det snurige »Absalons Farfader Skjalm Hvides Søn, Asker Rygs Søn Esbern Snare« Saaledes kunde en saa rutineret Skribent kun udtrykke sig, hvis det hele i Grunden var ham ret ligegyldigt, og man finder da heller ikke i hele hans øvrige Produktion det mindste Spor af virkelig Slægtsfølelse. Mærkeligere er det, at ingen af Blichers Biografier har forsøgt en gennemført Revision af Slægtshistorien, skønt der dog i Aarenes Løb er fremkommet saa værdifulde Berigtigelser af forskellige Enkeltheder i den, at der var god Grund til at fortsætte.

Blicherslægten i snævrere Forstand stammer fra Landsbyen Horsens i Hellum Herred, Aalborg Amt, hvor Steen Blichers Far-

faders Farfaders Fader ved Midten af det 17. Aarhundrede var Herredsfoged²). Han hed Niels Jensen og var Fæster under Kronen, men ellers vides der ikke stort andet om ham, end at han skrev godt for sig. Han var vel ikke nogen særlig fremragende Mand, men han var typisk som Stamfader, en velbegavet Bonde, som uden juridisk Uddannelse havde vundet sine Ligemænds Tillid og opnaaet sin Embedsstilling alene ved personlig Dygtighed og Hæderlighed. Vi kender ikke denne Niels Jensens Forfædre, men det er ikke usandsynligt, at han var den første i Slægten, der overhovedet kunde skrive, hvad sikkert de færreste Himmerlandsbønder paa hans Tid var i Stand til, og for saa vidt kan det med nogen Ret siges, at det var hans Pen, der gik i Arv til Efterkommere, hvis Evne til at bruge den, kulminerede i Steen Blichers fremragende Stilkunst. Der er bevaret et Par Prøver paa hans Skrivefærdighed fra et Mellemværende, han havde med den myndige Fru Margrethe Marsvin, salig Jørgen Urnes til Lindemborg, og ialfald to af hans Sønner hævdede det højere Kulturtrin, han havde naaet. Den ene af dem arvede Herredsfogedembedet, den anden, Jens Nielsen Horsens, blev Sognepræst til Bælum og Solbjerg, og det var ved hans Hustru, at Tilnavnet Blicher kom ind i Slægten. Hun hed Maren Pedersdatter og var Datter af Sognepræst Peder Tornsen til Rødding og Krejbjerg, men havde i sin Ungdom været i Huset hos Købmand og Bartskeer Didrik Blicher eller Blücher i Aalborg, der var gift med hendes Moster, og hvis Navn hendes Børn med Jens Nielsen antog³). Sønnen Niels Jensen Blicher, Sognepræst til Rødding, ægtede Ursula Marie Aabye, Datter af Sognepræst Lauritz Thomsen Aabye, og Søster til Rektor Thomas Aabye, hos hvem deres Søn Jens Nielsen Blicher var i Huset under sit Ophold ved Latinskolen i Odense. Om denne Jens Blicher, der blev Sognepræst til Starup og Neble, fortæller Sønnen Niels, Steen Steensen Blichers Fader, at han var en meget vel studeret og flittig Mand, som hjemme næsten aldrig veg fra sit Studerekammer og sin Skrivepult, men ellers har hverken han eller hans Fader gjort sig særlig bemærket, og hans Søn var den første i hele Rækken, der har efterladt sig et Navn, ikke blot som Steen Blichers Fader, men som en intelligent og kundskabsrig Mand, der stod ikke saa lidt over Flertallet af Datidens Landsbypræster. Hans Topographie over Vium Præstekald røber vel ikke »det Anlæg til en stærk og levende Imagination«, som han efter eget Sigende besad i Skoleaarene, men den giver et tiltalende Billede af en alsidigt interesseret Personlighed og vidner om en ikke ringe Skrivefærdighed — og Skrivelyst. Han gjorde ogsaa mange gode latinske Vers, men naar han rimede paa sit Modersmaal, faldt det ikke saa godt ud. Til Belysning af, hvad han og Sønnen kunde faa ud af det selvsamme Emne, tjener hans saalydende Digt:⁴)

Over en ihjelsultet Sangfugl.

Ak! der ser jeg dig ligge død,
 Hvis Sang var mig saa kær som sød!
 Steendød jeg dig at ligge seer.
 Og aldrig hører jeg dig meer.
 Jeg mangen Gang sørgmodig sad
 Og lytted til dit muntre Quad;
 Da letted du mit tunge Sind —
 Sang Sorgen ud og Glæden ind,
 Ak! tværtimod al Ret og Skjæl
 Du hungred, søde Fugl! ihjæl.
 Men for du sang saa sødt for mig,
 Jeg aldrig skal forglemme dig.

Da Niels Blicher skrev dette, var han 80 Aar, og det er jo muligt, at han i sine yngre Dage kan have været heldigere, men omtrent samtidig skrev Steen Blicher sit Digt, der lyder saaledes:

Over en Lærke som hungrede tildøde.

Du sang, Du tolkede Din Fryd Din Kummer
 I Toner Verden ikkun halvt forstod,
 Indtil Du nynnede Dig selv i Slummer
 Og Livets mørke Fangebuur forlod.

De hørte Dig, de prisede Din Stemme,
 Naar Harmonier fra Din Strube flød;
 Dog i Din Trang de kunde Dig forglemme:
 De lønnede Dit Qvad med Hungersdød.

Var det en Digttersjæl som Dig beboede?
 En Flygtning fra Lisboa, Rom? Athen?
 Af dem, som Fremmede paa denne Klode,
 Maae sukke tungt for Brød og faa en Steen.

Ha! bort med Steenen! Steenen kun betynger
 Og fængsler — let og fri er Skjaldens Gang,
 En Brodersjæl, o Lærke! Dig besynger;
 En Sangers Epitaphium, en Sang.

Det hører vel ikke til hans bedste Ting, og det er heller ikke medtaget i nogle af de Digtsamlinger, som han selv eller andre har udgivet, men det viser dog med al ønskelig Tydelighed, hvor stor Forskel der var mellem hans og Faderens digteriske Begavelse.

Steen Blichers Farmoder, Pouline Thomasia (ikke Thomasine) var Datter af Sognepræst til Glostrup, Jørgen Gantzel og Anna

Cathrine Lindemann. Det var hende, der efter Selvbiografien udledte sin Herkomst fra Reformatoren Morten Luther saavel som fra en Grev Lindemann i Pfalz, men denne Tradition, som endnu lever i Slægten, er ikke rigtig og heller ikke i Overensstemmelse med, hvad hendes Søn Niels Blicher har meddelt⁵⁾, om at Slægten Lindemann kunde udlede sin Herkomst fra Luthers Morbroder, idet Anna Cathrine var Datter af Købmand og Postmester i København Stephen Lindemann og Sønnedatter af Dr. theol. Thomas Lindemann, hvis »Fader var en Embedsmand i Rostock, som var en kødelig Sønesøn af Dr. Martin Luthers kødelige Morbroder, altsaa kødelig Broder til den Margrethe Lindemann, som i 1483 fødte salig Luther til Verden«. Luthers Moder maa imidlertid være født omkring ved 1460, næppe meget senere, og hun kan saaledes vanskeligt have haft en Broder, der var født tidligst omkring ved 1490, hvad han vel nok maatte være, hvis han skulde kunne være Farfader til Anna Cathrines Oldefader, den fornævnte Embedsmand i Rostock Dr. juris Thomas Lindemann den ældre, der med Sikkerhed vides at være født 1575 og derfor næppe kan have været en Sønesøn af en af Luthers Morbrødre. Umuligt er det dog ikke og derfor heller ikke, at han har været en Søn af den Henrik Lindemann fra Erfurt, som efter Traditionen i den Lindemannske Slægt var Søkendebarn til Morten Luther. Denne Tradition, der skal kunne føres til Thomas Lindemann den yngre og er bevaret gennem Stamtavlen over de til Brødrene Petersens Jomfrukloster adkomstberettigede Familier⁶⁾, er imidlertid ikke dokumenteret, og da der heller ikke foreligger sikre Oplysninger om Luthers Morbrødre, udover at de hed Lindemann, er det næppe for Tiden muligt at udrede Sammenhængen og det saa meget mindre, som Luthers Moder ikke hed Margrethe Lindemann men Margrethe Ziegler eller Zieglerin⁷⁾.

Det eneste helt sikre er, at Steen Blicher nedstammer fra Thomas Lindemann den ældre, der var en dygtig og højt anset Jurist, Professor i Retsvidenskab og flere Gange Rektor ved Universitetet i Rostock, som i fremrykket Alder fik Titel af kejserlig tysk Pfalzgreve⁸⁾. Greve i Pfalz var han imidlertid ikke, og der har overhovedet aldrig hverken i Pfalz eller i hele det øvrige Tyskland levet virkelige Grever af dette Navn. Der kendes fra omtrent samme Tid en kursachsisk Premierminister, Lorenz Lindemann, der ligeledes var en fremragende Jurist og kan have været en Broder eller Fætter. Han skal være bleven adlet i 1563, men han benyttede ikke sit Adelskab, og hans Efterkommere, som fik det fornyet et Par hundrede Aar senere, var ikke Grever⁹⁾. Historien om, at Grev Lindemann fra Pfalz maatte flygte til Holland i Reformationstiden, kan derfor heller ikke være rigtig¹⁰⁾. Thomas

Lindemann den ældres Levned er godt nok kendt, og hans smukke Embedskarriere har aldrig været afbrudt af en saadan Katastrofe.

Pouline Thomasias Fader Jørgen Gantzel var Søn af kongelig Musikant, Christian Pedersen Gantzel, der var Sanger ved Frederik den tredies og Christian den femtes Hof og rimeligvis ogsaa har trakteret forskellige Instrumenter. I sin Bog om Hofviolonerne siger Thrane, at det ikke kan oplyses, om han gjorde mest Lykke ved Hoffet som Sanger eller som Arrangør af Skydefornøjelser¹¹⁾, men der kan ikke være Tvivl om, at han var en dygtig Musiker, selv om det maaske ikke var den eneste Grund til den Kongegunst han nød. Frederik den tredje lod ham i 1663 udvise Plads til en Vejrmølle paa Volden, og Christian den femte overlod ham 1672 et Stykke Jord udenfor Vesterport, for at han der kunne lade opsætte en Vejrmølle ved Kronborg, som Kongen havde foræret ham, uden at der dog synes at være kommet noget videre ud af Mølleriet. Voldmøllen hører man ikke senere noget om, og Byggepladsen udenfor Vesterport var endnu øde ved Christian Gantzels Død 1676, men Møllen maa dog være bleven opført af hans Børn, da de solgte den i 1724¹²⁾. Foruden denne Grund fik han ligeledes i 1672 Skøde paa en anden i det Terræn bag Slottet mellem Frederiksholms Kanal og Volden, som paa den Tid blev udlagt til Bebyggelse, og han synes ogsaa, maaske paa forskellig Tid, at have haft andre Ejendomme i den indre By¹³⁾. Da hans Løn som kgl. Musikant var ret betydelig, 500 Rigsdaler foruden 20 Rigsdaler i Nytaarsgave, 60 i Vinpenge, 40 i Vognpenge m. m. kan Enken Christiane Hollænders, næppe have været saa nødlidende, som det kunde se ud til efter hendes gentagne Andragender om »Skipperkost« til eget og smaa Børns Underhold, men det er jo muligt, at Christian Gantzels økonomiske Sans ikke har været fuldt saa højt udviklet som den musikalske. Ogsaa hans Fader var Sanger, hvis man da tør gaa ud fra, at det var derfor han hed eller blev kaldt Peder Sanger, og af hans Børn blev Sønnen Johan, Slotskantor. I denne Slægt har Steen Blicher saaledes den musikalske Stamfader, fra hvem han kan have det betydelige musikalske Anlæg, der gør sig saa stærkt gældende i mange af hans smukkeste Digte, og som desuden røber sig i den levende Interesse for Musik, der kommer frem i talrige af hans Fortællinger. I andre Grene af Slægten Gantzel har dette Anlæg holdt sig lige til vore Dage.

Steen Blichers Morfader, Sognepræst Hans Poulsen Curtz til Darum og dennes Fader Poul Hansen Curtz, ligeledes Sognepræst til Darum, er der ikke noget særligt at berette om, og der vides heller ikke noget nærmere om Morfaderens Farfader, Borgmester Hans Pedersen i Kolding, men det kan dog nævnes, at en Datter af ham blev gift med Præsten Ancher Sørensen og Moder til de

tre dygtige Sønner Lægen Ancher Anchersen, Historikeren Hans Peder Anchersen og Skolemanden Søren Anchersen¹⁴).

Poul Hansen Curtz var gift med Mette Christine Reenberg, Datter af den lærde Magister Jens Clausen Reenberg, der var Rektor i sin Fødeby Viborg, hvor hans Fader var Borgmester. Han hed Claus Christensen Reenberg og var Søn af Herredsfoged Christen Laursen i Hammerum Herred, død 1616, og Kirstine Clausdatter Renior, men længere tilbage kan denne fremragende Slægt ikke følges, og Oprindelsen til Tilnavnet Reenberg er heller ikke kendt. Claus Christensen Reenberg er derimod velkendt som en velhavende og meget dygtig Handelsmand, der var højt anset og omtales som i sin Tid en af de »vittigste« og fornuftigste Mænd i Landet og bl. a. medvirkede ved Forberedelsen af Christian den femtes danske Lov. Hans Hustru Mette Pedersdatter Slange er ligeledes kendt som en betydelig Personlighed. Hun var Datter af Provst Peder Pedersen, og hendes Farfader var Biskop Peder Thøgersen, Søn af Hans Tavsens Medarbejder Thøger Jensen (Løvenbalk), den første evangeliske Sognepræst i Viborg, saa Steen Blichers Afstamning kan ad denne Linie føres helt op til Reformationstiden¹⁶).

Af Claus Reenbergs seksten Børn naaede alle hans syv Sønner frem til ansete Stillinger. Den navnkundigste af dem var Landsdommer Thøger Reenberg, som vel ikke hørte til Paryktidens største Poeter, men som dog udfoldede en meget omfattende digterisk Virksomhed og var en klog og kundskabsrig Mand, som ved sin ejendommelige kritiske Digtning fik en ikke ringe Indflydelse paa Digtkunstens senere Udvikling. En anden Søn, den yngste af alle Børnene, var den fremragende Prædikant, Stiftsprovst Morten Reenberg, kendt bl. a. fra sin djærve Optræden i Anledning af Frederik den fjerdes Forhold til Anna Sofie Reventlow¹⁵).

Mette Christine Curtz' Fader, Jens Reenberg, var gift med Anna Maric Pedersdatter (Slange) hans Morfaders Søstersøns Datter og Søster til Historikeren Niels Pedersen Slange. Hendes Fader var Biskop Peder Villadsen i Viborg, Søn af Lektor Villads Nielsen Brøns og Biskop Peder Thøgersens Datter Margrethe, og hendes Moder Dorothea var Datter af den lærde theologiske Professor Niels Pedersen Aurilesius og Bispedatteren Mette Pedersdatter Vinstrup. Tilnavnet Slange, som Broderen optog, er vildledende, da Faderen Peder Villadsen ikke førte det; men det skal efter Gjessing have sin Oprindelse fra Peder Thøgersens Vaaben¹⁷).

Steen Blichers Mormoder Anna Steensdatter var Datter af Kommerceraad Steen Jørgensen til Avnsbjerg, som efter Sagnet skal have begyndt sin Løbebane som Hundedreng¹⁸) og under alle

Omstændigheder maa være naaet frem til Velstand ved egen Dygtighed. Efter Epitaphiet i Sjørslev Kirke¹⁹⁾ har han været en dygtig Administrator og derpaa tyder ogsaa hans gode Ordning af Skolevæsenet paa Godset²⁰⁾. Hans Herkomst er ukendt, men hans anden Hustru Marie Cathrine Balslev tilhørte paa mødrene Side en gammel og anset Slægt, der vel ikke, som man har ment kan følges tilbage til Skjalm Hvide, men dog til tæt imod Reformationstiden²¹⁾. Hendes Fader var Rasmus Andersen Balslev, en fyensk Bondesøn, Amtsforvalter i Odense fra 1688 til sin Død i 1718, og hendes Moder Marie Elisabeth Bang var Datter af Provst Hans Nielsen Bang i Sørslev og Ane Eriksdatter, hvis Fader var Raadmand Erik Jørgensen i Odense. Hans Nielsen Bang var Søn af den bekendte Biskop Niels Hansen Bang, hvis Hustru Anna var Datter af den mærkelig nok mindre bekendte Borgmester Hans Nielsen Kølenbrunn. Denne meget dygtige Mand var næppe, som Engels toft formoder, Udlænding, men har rimeligvis, som paa den Tid almindeligt, taget sit Tilnavn fra en Tysker, til hvem han i sin Ungdom har staaet i Tjenesteforhold. Det første, der vides om ham, er, at han i 1619 var Ridefoged paa St. Hans Kloster; Borgmester blev han omkring ved 1640 efter at have været Raadmand i fire eller fem Aar, og i dette Embede udfoldede han en omfattende og betydningsfuld Virksomhed, idet han bragte Orden i mange Forhold og fik gennemført en lang Række nyttige Foranstaltninger. Kølenbrunn var en meget myndig Borgmester, og naar han, som det vides, »lod Kongen afgøre mange Ting paa Borgmester og Raads Andragende alene«, maa det vel være, fordi han forstod at forme sine Indstillinger saa godt, at Kongen uden videre kunde følge dem, eller med andre Ord, fordi han skrev godt for sig. Han havde altsaa det samme paa den Tid ikke almindelige Herredømme over Sproget, som saa mange andre af Steen Blichers Forfædre, og hermed er vi naaet frem til Spørgsmaalet om Oprindelsen til Digterens ejendommelige Begavelse.

En rationel racebiologisk Analyse af, hvad Steen Blicher havde arvet efter sine dygtige og velbegavede Forfædre er udelukket, men det maa udtrykkelig fremhæves, at hans digteriske Anlæg kun er en enkelt Del af denne Arv, og det er ikke nedarvet som saadant. Digterisk Begavelse beror ligesom den langt overvejende Del af samtlige andre sjælelige og legemlige Evner og Egenskaber paa mange forskellige Ting, men den ubetingede vigtigste af dem er dog det fulde Herredømme over Sproget, og det havde han som bekendt i usædvanlig Grad. At dette var en fra Forfædrene nedarvet Egenskab, kan der ikke være Tvivl om. Ogsaa hos Thøger Reenberg var den udviklet til stor Fuldkommenhed, om han end manglede det ubestemmelige, der adler Sproget

Jens Nielsen, (ca. 1637—1686) Sgpr. i Bælum. g. m.	Lauritz Thomsen Aabye, (—1718) Sgpr. i Vorning. g. m.	Christian Gantzel, (—1676) kgl. Musikanter. g. m.	Stephan Lindemann, (1649—1711) Købmand. g. m.	Hans Pedersen, (ca. 1637—1724) Borgmester. g. m.	Jens Clausen Reenberg, (1652—1733) Rektor i Viborg. g. m.	Rasmus Andersen Balslev, (1655—1718) Amtsfv. i Odense. g. m.	
Maren Pedersdatter (Blicher), (ca. 1651—1731)	Anna Jesperd. Lindholt, (—1686)	Christiane Hollænder.	Magdalene Kellingehusen, (—1733)	Margrethe Cathrine — (—1730)	Anna Maria Pedersd. Slange, (1657—1691)	Marie Elisabeth Bang. (1670—1705)	
Niels Jensen Blicher, (1678—1735) Sgpr. i Rødding.	Ursula Maria Aabye, (1676—1756)	Jørgen Gantzel, (1676—1746) Sgpr. i Glostrup.	Anna Cathrine Lindemann, (1690—1762)	Poul Hansen Curtz, (1684—1754) Sgpr. i Darum.	Mette Christine Reenberg. (—1723)	Steen Jørgensen, (1677—1754) Ejer af Avnsbjerg.	Marie Cathrine Balslev, (1703—1744)
Jens Blicher, (1711—1764) Sgpr. i Starup.	Poulina Thomasine Gantzel, (1725—1753)		Hans Poulsen Curtz, (1714—1764) Sgpr. i Darum.		Anna Steensen, (ca. 1727—1809)		
Niels Blicher, (1748—1839) Sgpr. i Vium.		Kirstine Marie Curtz, (1758—1820)					
Steen Steensen Blicher, (1782—1848) Sgpr. i Spentrup.							

Peder Thøgersen g. m. Margrethe Jensdatter.

Christen Laursen, (15 —1616) Herredsfoged i Hammerum Herred.	Kirsten Clausdatter Renior, (—1658)	Maren Pedersdatter Hegelund.	Peder Pedersen, (1580—1645)	Margrethe Pedersdatter.	Villads Nielsen Brøns, (ca. 1560—1637) Lektor i Viborg.	Niels Pedersen Aurilesius, (1601—1634) Prof. theol.	Mette Pedersdatter Vinstrup.
---	--	---------------------------------	--------------------------------	-------------------------	--	--	---------------------------------

Claus Christensen Reenberg,
(1610—1671)
Borgmester i Viborg.

Mette Pedersdatter,
(1618—1677)

Peder Villadsen Slange,
(1610—1673)
Biskop i Viborg.

Dorothea Nielsdatter.

Jens Clausen Reenberg,
(1652—1753)

Anna Marie Pedersdatter Slange,
(1657—1691)

Mette Kirstine Reenberg g. m. Poul Hansen Curtz.

til Poesi, men større Interesse har alle de ulærde Mænd i Slægten, der var begyndt som Skrivedrenge og netop kom frem, fordi de beherskede Sproget. De mange Præster i Slægten har kun ført Arven fra Skrivedrengene videre, men et arveligt Anlæg var det, og det fortjener Opmærksomhed, fordi det med ret stor Sikkerhed kan lokaliseres til bestemte Dele af Hjernen. Herredømmet over Sproget er saa nøje knyttet til Taleevnen i det hele, at det maa bero paa en særlig Udvikling af den Del eller de Dele, hvor denne har sit paaviselige Sæde, og det er saaledes ikke en metafysisk sjælelig Egenskab, men en Egenskab med kendt anatomisk Grundlag. Ganske anderledes vanskeligt er Spørgsmaalet om, hvad det er, der betinger den særlige Retning, i hvilken Herredømmet over Sproget udvikler sig, og det afhænger ganske naturligt fortrinsvis af, hvad det bruges til. Hos Steen Blicher var det saa alsidigt udviklet, at han ikke blot blev Digter, men ogsaa benyttede sin Stilkunst til rent praktiske Formaal, hvad hans mange dygtige Forfædre ogsaa gjorde. Hvis han i Tide var kommen ind paa andre Baner, end den, der endte i Spentrup Præstegaard, synes det givet, at han ligesom de kunde have gjort god Fyldest paa langt højere Trin i Samfundet, end det han naaede. Han havde ved Siden af Skrivefærdigheden arvet en klar Forstand og i det hele en saadan Rigdom af Aand, at han i Ordets bogstaveligste Forstand var født til noget andet og mere, end det at være Landsbypræst, og heri ligger det tragiske i hans Skæbne, ikke i hans Fattigdom eller i hans ægteskabelige Sorger, som aldrig helt formørkede hans lyse Syn paa Tilværelsen. Hans digteriske Virksomhed var kun et enkelt Udslag af hans aandelige Rigdom. Det er let nok nu at trække paa Skuldrene ad hans politiske Kandestøberier og smile ad hans mangfoldige højt flyvende Planer til Fremme af hans Landsmænds Velfærd, men i Virkeligheden var det dog den Side af hans Personlighed, der var hans egentlige Arvegods, og at det ikke lykkedes ham at udrette noget nævneværdigt ad den Vej, var en naturlig Følge af de ugunstige ydre Omstændigheder, hvorunder han virkede. Mindre Mænd end Steen Blicher har udrettet adskilligt mere for Samfundet end han, alene fordi de fik Lejlighed til at udfolde deres Evner under gunstigere Vilkaar.

Den Retning, i hvilken Herredømmet over Sproget udvikler sig, er imidlertid næppe udelukkende bestemt ved ydre Forhold. Det er ialfald ikke usandsynligt, at den til en vis Grad bestemmes af sideløbende Anlæg af anden Art, og for Steen Blichers Vedkommende synes det musikalske Anlæg, han kan have arvet fra Slægten Gantzel, at være en vigtig Forudsætning ikke blot for Udviklingen af den særlige Art af digterisk Begavelse, der faar

saa stærk Udslag i hans lyriske Digtning, men ogsaa for overhovedet at kunne forme Sproget smukt.

Nærmere kan man imidlertid ikke komme Spørgsmaalet om, hvorfra Steen Blicher havde arvet det, der gjorde ham til Digter. Vi maa blive staaende ved, at han havde arvet Harpen, men der var mange Strænge paa den, og hver enkelt af dem var gennem en lang Række Slægtled gaaet fra Haand til Haand, indtil de samledes i hans.

Henvisninger.

¹⁾ Erindringer af Steen Steensen Blichers Liv. Udg. af Søren Vasegaard. Kbhvn. 1923. ²⁾ K. I. Gjerding: Bidrag til Høllum Herreds Beskrivelse og Historie. Ved D. H. Wulff. Aalborg 1890—92, S. 32 flg. ³⁾ Vilh. Bang: Personalhist. Tidsskr. III Rk. 4. Bd., S. 120. ⁴⁾ S. Sørensens (Vasegaard) Nordlys-Perioden i Blichers Digtning. Kbhvn. 1917, S. 149. ⁵⁾ Niels Blichers Autobiografi ved Villads Christensen. Kirkehist. Saml. IV Rk. 3. Bd. ⁶⁾ Ved Frantz Frederik Møller. Kbhvn. 1884. ⁷⁾ David Richter: Genealogia Lutherorum. 1753. ⁸⁾ Allg. deutsche Biographie. Leipz. 1883. XVIII, S. 679. ⁹⁾ Deutsches Adels-Lexikon V, S. 550. ¹⁰⁾ Ikke optaget i Selvbiografien, men i det af Jeppe Aakjær meddelte første Udkast til den, Steen Steensen Blichers Livstragedie Kbhvn. 1903 I, S. 1. ¹¹⁾ Carl Thrane: Fra Hofviolonernes Tid. Kbhvn. 1908. ¹²⁾ Hist. Medd. om Kbhvn II Rk. 3. Bd., S. 194. ¹³⁾ Forskellige Aktstykker i Københavns Diplomatorium. ¹⁴⁾ Biografisk Lexikon I, S. 209. ¹⁵⁾ Vilh. Bang: Familien Reenberg, Saml. til jysk Histor. og Topogr. 1891 II Rk. 3. Bd., S. 171 flg. J. Paludan: Landsdommer Tøger Reenberg til Ristrup. Hist. Tidsskr. VII Rk. 3. Bd., S. 213—331. Holger Fr. Rørdam: Morten Reenbergs Levned, Kirkehist. Saml. III Rk., 3. Bd., S. 481—507, 775—828. ¹⁶⁾ Om Peder Thøgersens Slægt se A. Heise i Saml. til jysk Hist. og Topogr., 6. Bd., S. 234. ¹⁷⁾ Gjessing: Jubellærere III Bd., S. 252. H. Fr. Rørdam: Biografisk Lexikon XVI, S. 100. ¹⁸⁾ Evald Tang Christensen og M. A. S. Lund: Steen Steensen Blichers Liv og Gerning. Kbhvn. 1882, S. 4. ¹⁹⁾ Saml. til jysk Hist. og Topogr. II Rk. 1. Bd., S. 267. ²⁰⁾ Niels Blicher: Topographie over Vium Præstekald. Ny Udg. ved Søren Vasegaard. Kbhvn. 1924, S. 155 flg. ²¹⁾ F. E. Hundrup: Stamtavle over Oluf Bangs Efterkommere. Kbhvn. 1875, S. 11 flg. ²²⁾ C. T. Engelstoft: Odense Byes Historie. 2. Udg. Odense 1880, S. 247 flg.

Er den adelige Slegt „Mund“ uddød.

Af E. A. Thomle.

Hr. F. Munthe Østrup har i dette Tidsskrift 9. IV. 80 opkastet Spørgsmaalet om, hvis Søn hans Oldefar Krigsraad og Toldbetjent i Kjøbenhavn Fredrik Wilhelm Adolph Munthe var og om hvor og naar han var født. — Som bekendt har afg. Oberst Hartvig Munthe i sit omfangsrige og udmærkede Arbejde »Familien Munthe i ældre og nyere Tid«, S. 608 f. indgaaende behandlet dette Spørgsmaal, ligesom ogsaa hans Søn Bureauchef Chr. Munthe i dette Tidsskrift 7. I. 117—21 har optaget Spørgsmaalet til ny Drøftelse. Begge disse Forfattere ere af den Mening, at man her har for sig en Forveksling af Familienavnene Munthe og Mund, og de ere begge tilbøielige til at antage, at Krigsraad Munthe kan have været en Søn af den Friderich Mund, der var født 12 Oct. 1728, 21 Oct. 1750 blev Fyrværker i det danske Artilleri og 4 Mai 1757 Løit. ved Røkeneske Comp. af 1ste Akershusiske nat. Inf. reg., fra hvilken Stilling han 8 Oct. 1760 fik Afsked og hvis senere Skjæbne ikke kjendes. Da han ifølge sin Søster Christiane Sophia Magdalena Munds Testamente af 14 Aug. 1785, kgl. confir. 10 April 1795, endnu synes at leve i Norge og i Testamentet forudsættes at kunne faa Børn, anse begge de nævnte Forfattere det for muligt, at Krigsraaden kan have været hans Søn, født i Norge i en eller anden Afkrog.

Det maa dog vistnok ansees lidet sandsynligt, at en Mand, der, som det formentlig maa antages, lige fra sin spædeste Barndom — da han øiensynlig kun aarsgammel 1794 blev taget i Huset hos Generaladjutant Wilhelm Haffner og Hustru Antonette Fredrikke Drechsel i Kjøbenhavn — der var født i Norge og gennem hele sit Liv — ved alle saavel militære som civile Befordringer — stadig fører Familienavnet Munthe, ikke med en eller anden Slags Ret skulde tilkomme dette Navn, men derimod tilhøre en om end lidet fremtrædende dansk Adelslæggt ved Navn Mund. Og det selv om de Fornavne Krigsraadens Børn havde, nok i nogen Grad kunde støtte en saadan Hypothese. Og det maa ogsaa være

lidet sandsynligt, at den omtalte degenererede og »i mere end en Henseende reducerede« i Norge levende Løitnant Friederich Mund, der paa Grund af sit mislige militære Forhold i 1760 blev afskediget fra Militæretaten, over 20 Aar efter sin Afsked og i en Alder af omkring 60 Aar skulde have havt en Søn, der kort efter Fødselen maa være kommen til Danmark, hvor han skulde være antagen som Pleiesøn hos Generaladjutant Haffner under et ganske andet Familie Navn. Man skulde vel ellers kunne gaa ud fra, at Løitnant Friederich Mund var død før 20 Mai 1799, da Skiftet efter Søsteren Frk. Christiane Sophie Magdalena Mund begyndte (sluttet 23 Sept. s. A.), da det efter det Referat, som af Barfoed er givet i dette Tidsskrift V. S. 302 ff. ikke indeholder et Ord om, at Broderen nævnes under Skiftet. Og dette maatte vel have været Tilfældet, da Frk. W. C. Trolle, der var indsat til Universalarving, havde Forpligtelse til at betale Broderen, saalænge han levede, 20 Rdl. aarlig, udgjørende Renter af 500 Rdl., der efter hans Død ogsaa skulde tilfalde Frk. Trolle uden at Broderens mulige Børn skulde have nogen Ret dertil.

Det viser sig imidlertid, at det Referat, som Barfoed har givet af Skiftet efter Frk. Mund ikke er ganske fuldstændigt. Ifølge velvillig Meddelelse fra Landsarkivet i Fyen hedder det nemlig her: »og falder det af sig selv, at den afdødes Broder Hr. Friederich Mund i Norge nyder aarlig, saalænge han lever, de ved hendes Testamente hannem tillagte tyve Rigsdaler, som Skifteretten anser at være sig uvedkommende og bliver imellem hannem og Fru Oberstleutnantinde Schøller indbyrdes at afgjøre, Skifteretten uden al Ansvar nu eller i Tiden«. Som det heraf sees levede altsaa Broderen Løitnant Mund endnu 1799 i Norge, hvorhos Universalarvingen Frk. Vibeke Charlotte Trolle da var bleven gift med Oberstløytenant Schøller.

Ved den kgl. Resolution, ved hvilken Løitnant Friedrich Mund blev afskediget af den norske Arme, fik han ogsaa en liden aarlig Pension af den norske Kvæsthuskasse stor 45 Rdl. 60 β aarlig. Mærkelig nok kaldes han i Resolutionen »Seclicut. Fridrik von Munthe« og i de militære Kalendere (i det norske Rigsarkiv) »Mundt«, saa det synes ikke som den høiere militære Administration har havt nogen Rede paa hans virkelige Navn og Herkomst. Og i Kvæsthuskassens Pensionslister opføres han ogsaa under Navnet Munthe. I en Liste, der begynder 1787 og som gaar til 1798 findes han fremdeles opført paa Listen, og han maa saaledes have levet endnu 1798, da flere andre Pensionister anføres som døde 1797 og 1798. I 1801 kan han ikke have levet, da han ikke findes nævnt i Folketællingen af Febr. d. A. og der kan derfor ingen Tvivl være om, at han er den »Sec. Lieut. Munthes«, der findes død i Liers Præstegjeld ved Drammen

7 October 1799 (begr. i Frogner Anneks 13 s. M.), 72 A. gl. »Pensionist«.

Det maa vel saaledes ansees sikkert nok, at Løitnant Friederich Mund fra den Tid, han fik Ansættelse i Norge, og til sin Død i Liers Prestegjeld ved Drammen har været bosat i Frogner Anneks, og at hans Børn — om han overhovedet kan tænkes at have havt saadanne — maa have været fødte her. Men der er i Liers Kirkebøger overhovedet intet, der tyder paa, at han har været gift eller havt — legitime eller illegitime — Børn. Det er i alle Fald sikkert, at han hverken er gift i Lier, har havt Børn til Daaben der eller efterladt sig nogen Enke. Det kan vistnok ansees ganske sikkert, at han lige til sin Død har været Ungkarl, uagtet det ved hans Begravelse i Kirkebogen ikke udtrykkelig siges, at han var ugift. I Lier Kirkebog findes der i alle Fald ingen Antydning til, at han har havt Kone eller Børn. Det fremgaar jo ogsaa af Testamentet, at han i 1785 i alle Fald hverken var gift eller havde Børn og det er vistnok ganske utænkeligt, at han efter denne Tid som en fattig Pensionist skulde finde paa at gifte sig eller stifte Familie. Det er i alle Fald klart, at Søsteren ved Oprettelsen af sit Testamente i 1785 var ganske uvidende om, at hendes Broder da var eller havde været gift og at han overhovedet paa den Tid havde Børn. Men hvis man maa anse dette for sikkert er det udelukket at Krigsraad Munthe kan være hans Søn, da Krigsraaden maa have været født omkring 1792.

Man maa saaledes — hvad man efter min Mening maa gjøre — opgive enhver Hypothese om, at Krigsraad Munthe kan være nogen Søn af Løitnant Friederich Mund. Der kan jo være Spørgsmaal om han ikke alligevel kunde høre til Slegten Mund, men paa en anden Maade, da det jo ikke kan benægtes, at de to Familienavne hyppig forvexles. Her maa man jo først og fremst lægge Mærke til den Oplysning, Hr. F. Munthe Østrup har givet, i dette Tidsskrift 9. IV. 80, at Munthe selv ved sin Afsked fra det danske Artilleriregiment har opgivet at være en Søn »af afdøde Etatsraad Munthe i Bergen«. Nu findes der rigtignok ingen Etatsraad Munthe hverken i Bergen eller andet Sted, der kan være Fader til Krigsraad Munthe, som maa være født omkring 1792. Og Opgaven kan derfor ikke godt være ganske korrekt. Derimod findes der i Bergen en Etatsraad Friederich Mund, et Søskendebarn af den før omtalte Løitnant Mund. Men han har rigtignok intet med Familien Krag og bestille, saa at de Fornavne, Krigsraadens Børn har, neppe kan skrive sig fra denne Kant. Og der synes forøvrigt heller ikke at være megen Sandsynlighed for, at Krigsraaden kan være Etatsraad Munds Søn. Etatsraad Mund var først Officer i Danmark, da han ved kgl. Resol. af 9. Mai 1763 blev Controllør ved Toldboden

i Bergen og Generalskibsmaaler der¹⁾), efter Generalskibsmaaler Schreuder, mod efter kgl. Resol. af 7. Marts 1758 at betale Schreuders Formand Geelmydens Enke 50 Rdl. i Pension. Stillingen synes ikke at have tilfredsstillet ham. Thi 30 Marts 1768 søgte han fra Kjøbenhavn om, at det maatte tillades ham at sælge den. Uden saadan Naade var han med en Kone, »som henlever sin meste Tid i Sinds Uroelighed og 8 umyndige Børn« den ulykkeligste paa Jorden, og han tillagde, at han ikke i allermindste Maade havde gjort sig en saadan Naade uværdig, men »at en ulykkelig Fattigdom, hvori jeg er opfødt, opdragen og har tilbragt mit hele kummerfulde Liv tilligemed den haarde Skjæbne, der hør rammet mig i min Egtestand, ene og alene er Aarsag i min Ulykke«. Hvorvidt Ansøgningen blev indvilget, vides ikke. Men det er lidet sandsynligt, da han endnu i 1787 kaldes Toldkontrollør, Generalskibsmaaler og virkelig Etatsraad, hvortil han 16 Mai 1781 blev udnævnt. Han døde i Nykirkens Sogn i Bergen 26 October 1791 (begr. 17 Novbr. s. A.) c. 70 A. gl. Konen Charlotte Amalie Ingvordsen, der var født 1725, døde i Nykirkens Sogn i Bergen 2 Mai 1815 (begr. 8 s. M.), omtrent 80 A. gl. Datteren Dorothea Magdalena Mundt fik 1793 25 Rdl. aarlig af Postkassen for at underholde Moderen, der i mange Aar havde manglet Forstanden. I 1801 var Datteren i Sander Kaaes Stiftelse, og søgte i 1815 om Pension af Statskassen, hvilket ogsaa ved Skrivelse af 29. Aug. s. A. bevilgedes hende med 40 Rdl. I sit Egteskab havde Etatsraad Mundt mindst 14 Børn. Men ingen af dem hed Frederik Wilhelm Adolph og intet Barn af ham findes døbt i Bergen efter 1771. At han skulde have havt noget Barn udenfor Egteskab efter denne Tid, maa vel ansees ganske usandsynligt og man kan vel derfor med Sikkerhed gaa ud fra, at Krigsraad Munthe heller ikke kan være nogen Søn af Etatsraad Mundt. Det vil alle Fald vistnok være ganske umuligt, dersom Krigsraad Munthe er den »Fredrik Gustav Adolph Mundt«, der 29 April 1810 blev confirmeret i Frederikstads Kirke i Norge, 17 A. gl. Han vilde da neppe kunne være født før i Juli 1792. Og Etatsraad Mundt var saaledes antagelig død 8 a 9 Maaneder før Krigsraadens Fødsel, saa hans Søn kan han derfor neppe have været. Vistnok kaldes det i Frederikstad døbte Barn Fredrik Gustav Adolph Mundt og ikke Fredrik Wilhelm Adolph Munthe. Men herpaa kan man neppe lægge stor Vægt. Det kan let bero paa en Lapsus fra Klokkerens Side i den ikke meget ordentlig førte Kirkebog. Det er godt muligt at Fru Haffner og hendes Pleiesøn efter Mandens Død kan have opholdt sig en Tid i Norge, hvor hendes afd. Mand i alle

1) Han kaldes stadig baade i Nykirkens Kirkebog og i General-Toldkammerets Protokoller for »Generalauditeur«. Men det maa bero paa en Misforstaaelse, han var »General-Skibsmaaler«.

Fald maa have havt Slegt, og at Sønnen kan være bleven confirmeret her under et midlertidigt Ophold i Frederikstad. Jeg har forresten ikke kunnet finde nogen Antydning til, at Enkefru Haffner har været i Frederikstad i 1810. Men dertil haves heller ikke noget-somhelst Materiale. En Familie af Navnet »Mundt« findes vistnok ogsaa i Norge. Men den eneste Person af dette Navn, som jeg har fundet, er en Bundtmager Jacob Christian Mundth, der tog Borgerskab i Christiania 21 Decbr. 1745 og giftede sig der 14 September s. A. med Kirstine Pedersdatter Lange. Men Bundtmageren døde allerede 1773 (begr. 6 Aug. s. A.), 60 A. gl., og Enken 1774 (begr. 3 Marts s. A.), 81 A. gl. saavidt skjønnes uden Børn. Saa nogen Søn eller Efterkommer af ham kan Frederich Gustav Adolph ikke være.

Kunde det med Sikkerhed oplyses, hvilket Aar Krigsraad Munthe var født, vilde det derfor være af stor Interesse. Dette maatte man vel kunne finde i Folketællingen for 1801 eller i de danske militære Ruller. Er han en Søn (uægte) af en høierestaaende Mand, er det vel naturligt, at han kan være født i det Holstenske, og da vel ogsaa Slegten Haffner skriver sig herfra, kan det jo godt tænkes, at der har været nogen Forbindelse, der har gjort det naturligt, at Barnet i ung Alder er taget som Pleiebarn af Generaladjutanten og Frue.

Nogen anden Forbindelse med Slegten Mund er udelukket. Og man kan derfor vistnok anse det for sikkert, at denne lille adelige Slegt nu er uddød.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

53DE AARGANG
(9. RÆKKE 5. BIND)
1932

UDGIVET AF
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE

I KOMMISSION HOS J. H. SCHULTZ ^{A/S}
KJØBENHAVN 1933

Redigeret af Samfundets Skriftudvalg
ved
H. HJORTH-NIELSEN

.

INDHOLD

	Side
Lisbet og Beate Huitfeldt som personalhistoriske Forfattere. Af Arkivar i Rigsarkivet, Dr. phil. <i>William Christensen</i>	1
Slegten Vleugel (Wleugel) i Danmark 1675—1862. Samlet av avdøde <i>Jens Schanche Vleugel</i> , oversat fra Svensk og bearbejdet av Ingeniør <i>Johan Severin Wleügel</i>	21
Rasmus Rasks sidste Bopæl og Skiftet efter ham. Af Forfatter <i>Carl C. Christensen</i>	49
Danske og norske Studenter ved Universitetet i Franeker (1592—1803). Af Arkivar i Rigsarkivet, Frk. cand. mag. <i>Henny Glarbo</i>	53
Nogle Oplysninger om Magister Friderich Plum, Sognepræst til Gjentofte og Lyngbye, 1643—1728, og Hustru Sophia Olsdatter, 1662—1689. Af fhv. Bankdirektør <i>F. C. Bretteville-Plum</i>	68
Anmeldelser	73
Hofjægermester C. E. A. Schøller. (Nekrolog)	77
Smaa Meddelelser	77
Spørgsmaal	79
Nogle Breve til Carl Henrik Lorenzen. Meddelt af Arkivar i Rigsarkivet, Dr. theol. <i>Bjærn Kornerup</i>	81
Slægten Banner. Et Par Notitser. Af Postmester <i>C. Klitgaard</i>	127
Haderslev Bys Borgmestre. Af Dr. <i>Th. O. Achelis</i>	129
Danske og norske Studenter ved Universitetet i Utrecht (1640—1856). Af Arkivar i Rigsarkivet, Frk. cand. mag. <i>Henny Glarbo</i>	146
Nogle Oplysninger om Søren Kierkegaard 1834—38. II. Af Kontrolør <i>Sejer Kühle</i>	150
Bolle Luxdorps Søkende. Af Direktør <i>Th. Hauch-Fausboll</i>	157
Lidt om den gamle norske Adelslægt Benkestok. Af fhv. Statsarkivar <i>E. A. Thomle</i>	160
Smaa Meddelelser	171
Samfundets Røgnskab for 1931	173
Rettelse	174
Genealogiske Genvordigheder for 100 Aar siden. Af Genealog <i>Albert Fabritius</i>	175
Nogle Oplysninger om Søren Kierkegaard 1834—38. III. Af Kontrolør <i>Sejer Kühle</i>	198
Bidrag til Johannes Ewalds Slægtshistorie. Af Sognepræst <i>Aage Dahl</i> Med en Tilføjelse af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	215
Om Eiler Brockenhuus' kalenderoptegnelser. Af Adjunkt <i>Hans H. Fussing</i>	248
Gravskrifter fra Slesvig Bys Kirkegaarde. Samlede 1892 af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. <i>Louis Bobé</i>	251
En genfunden Gren af Familien von Stöcken. Af Fru <i>Hildegard von Marchtaler</i> og Genealog <i>Albert Fabritius</i> . Med en Tilføjelse af <i>L. B.</i>	255
Et Skiftebrev og to Testamenter efter Fru Anna Ramel, Hr. Malte Juels til Maltesholm og fra Slægten Putbus. Udgivne af stud. mag. <i>Poul Madsen</i>	259

	Side
Baron Ferdinand von Eckstein. Af kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil.	
<i>Louis Bobé</i>	267
Steen Blichers Forfædre. Af Politilæge <i>Søren Hansen</i>	270
Er den adelige Slegt »Mund« uddød? Af fhv. Statsarkivar <i>E. A. Thomle</i> .	282
Smaa Meddelelser	287
Anmeldelse	291
Spørgsmaal	293
Samfundets Anliggender	293
Tilføjelse til 9. IV. 173 ff.	294
Fortegnelse over Medlemmer af Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie. (1. December 1932)	295
Register. Af Genealog <i>Albert Fabritius</i>	301

Smaa Meddelelser.

Blicher-Navnet.

Angaaende Blicher-Navnets Tilknytning til Steen Steensen Blichers Slægt har allerede Pastor Vilh. Bang oplyst i »Personalhistorisk Tidsskrift« 3. III. 126 ff., at den hidrørte fra Købmand og Bartskår i Aalborg Diderik Blicher, der var gift med Maren Hansdatter. Nævnte Maren angives at være Datter af Borger i Viborg Hans Christensen Skriver og Anne Pedersdatter Hegelund, og hendes ene Søster Mette Hansdatter var gift med Sognepræsten Peder Tornsen i Rødding og Kreiberg i Salling, medens en anden Søster vist var gift med Jesper Pedersen Haugaard, Foged ved Birkelse, hvis ? Søn stud. theol. Ove Jespersen Haugaard, d. 1726, blev Herregaardsforpagter og Proprietær i Vendsyssel og Himmerland og 1677 Maren Hansdatters Lavværg, Præstekonen i Rødding, Mette Hansdatter, døde vist ung, thi Hr. Peder Tornsen var 1657 gift igen med Borgmesterdatter fra Skagen Mette Lauridsdatter Bruun, og dette Forhold har vel bevirket, at hans Datter af 1. Ægteskab — Maren Pedersdatter f. o 1651, d. 1731 — er kommet til sin Moster Maren, der var gift med Diderik Blicher i Aalborg, og af dette Ægtepar, der selv ingen Børn havde, er blevet taget i Datters Sted, hvorfor hun lod sine Børn faa Navnet Blicher. Hun ægtede 1676 Præsten i Bælum Jens Nielsen Horsens, der døde 1686, og derefter hans Eftermand Ove Helsted, død 1719, og fra dette 1. Ægteskab nedstammer som bekendt Præsteslægten Blicher.

Om den Købmand og Bartskår Diderik Blicher i Aalborg, der ovenfor er nævnt, skal oplyses, at han i Følge en Gravsten, der i sin Tid fandtes i Vor Frue Kirke i Aalborg, var født i Byen Wedel i Holsten, og at han døde »i hans Alders 36. Aar«. Han hed Diderik Henriksen Blicher og boede i Bispensgade, hvor han selv havde Ejendom. Af Aalborg Skifteprotokol 1675—1678 Fol. 229 fremgaar, at han døde 26. Marts 1677, og han skulde saaledes være født o. 1642. Hans Hustru, Maren Hansdatter, hvem han ægtede i Aalborg 17. Decbr. 1662, blev begravet 26. Juni 1681, i »hendes Alders 50. Aar«, og hun skulde saaledes være født o. 1632. Af Skiftet efter Diderik Blicher fremgaar, at han efterlod sig godt 1254 Dl., der deltes mellem hans efterlevende Enke og hans Søskende og Søskende-børn. Af hans Søskende var en Broder Joachim Blicher, der ogsaa var Bartskår i Aalborg, død ugift i Marts 1677, begr. 30. Marts, altsaa omtrent samtidig med Diderik Blicher.

De øvrige Søskende var:

1. Magdalene Blicher, der var død før 1677 ²⁶/₃, men som i Ægteskab med Joachim Hendrichsen, Præst til Hertzhorn i »Stift Pinneberg i Holsten«, havde Sønnen Johan Bøye Hendrichs, Kancellist i det tyske Kancelli i Glückstadt, og Døtrene Anna Cathrine og Elisabet.
2. Friderich Blicher, Borger i Aalborg og Organist ved Frue Kirke der, død før 1677 ²⁶/₃, gift Aalb. Bud. 2. Novbr. 1659 med Anna Pedersdatter Røring; efterlod sig Døtrene Magdalene og Anna Cathrine.
3. Margrete Blicher, gift (1677) med velfornemme Mand Joachim Havemand i Wedel i Holsten.
4. Gedzke Blicher, der 1677 kaldes »Gedzsche Abbelmandz«, antagelig ogsaa i Wedel og vel da Enke.
5. Henrich Blicher, boede i Wedel, død før 1677 ²⁶/₃, men efterladt Døtrene Anna Cathrine og Elisabet.

Der findes ikke i Aalborg Skifteprotokol Skifte efter Diderik Blichers Hustru Maren Hansdatter, død 1681.

C. Klitgaard.

Ordbog over middelalderlige danske Personnavne.

I 1883 udgav O. Nielsen en lille Bog »Olddanske Personnavne«, hvor der i Ordbogsform meddeles de vigtigste af det gammeldanske Navnestof. Bogen er dog langt fra udtømmende, og Opstillingen lader en Del tilbage at ønske. Sprogforskningen er jo ogsaa gaaet betydeligt frem siden da, saa der er flere medvirkende Omstændigheder, som nødvendigvis maa føre til den Konklusion, at det vilde være ønskeligt at faa den afløst af en moderne Udgave. Som Forbillede skulde da tjene E. H. Lind's udmærkede Bog: *Norsk-isländska dopnamn ock fingerade namn från medeltiden*, der udkom i Uppsala 1905—15, og hvortil et Supplements-bind er udkommet 1931, ligesom der fra samme Udgivers Haand foreligger en Bog om Tilnavne: *Norsk-isländska personbinamn från medeltiden*, Uppsala 1921.

For fire Aar siden begyndte man herhjemme paa Arbejdet med at forberede et saadant dansk Værk. I Stednavneudvalgets Diplomatarium forelaa den væsentligste Del af Materialet, og for en Bevilling fra Carlsberg-fondet paabegyndtes da Indsamlingen under Ledelse af Dr. phil. Marius Kristensen og cand. mag. Gunnar Knudsen, der har paataget sig at redigere Værket.

Materialet foreligger nu til Dels samlet og ordnet. Der er udskrevet Sedler paa samtlige danske Personnavne fra Diplomer, Indskrifter og andre historiske Kilder til Aar 1450, og Samlingen omfatter henved $\frac{1}{4}$ Million Sedler. Naar man besluttede sig til at tage alt med, var det fordi man gerne vilde kunne dokumentere de enkelte Navnes Historie, hvornaar de første Gang optræder, og i hvilken Periode de er mest i Brug. For Perioden 1450—1500 finder der nu en Supplering Sted, men Tanken om Fuldstændighed er opgivet; der medtages kun sjældnere Navne, under Hensyn til Ordbogens Tarv.

Seddelsamlingen falder i 3 Grupper:

- 1) hvid Seddel: Fornavne,
- 2) gul Seddel: Tilnavne, Slægtsnavne,
- 3) blaa Seddel: Patronymika, d. v. s. Efternavne endende paa -søn eller -datter.

Hver Seddel indeholder tilstrækkelig Datering og Kildehenvielse, saaledes at den altid kan verificeres.

Seddelsamlingen vil efter at have tjent som Grundlag for Udarbejdelsen af denne Ordbog overgaa til Stednavneudvalget.

Den vil altid have Værdi som et samlet Register til middelalderlige Personnavne, og paa Grund af dens Fuldstændighed vil den sikkert lejlighedsvis ogsaa kunne faa Betydning for personalhistoriske Studier. Der har som Stikprøver været foretaget en Sammenligning mellem en Del af denne Samling og Thisets Stamtavler over Thott-Slægten, hvoraf det fremgik, at denne Samling havde en Del mere end Thiset. Men da Formaalet er navnehistorisk, ikke slægtshistorisk, er Samlingen blevet ordnet rent alfabetisk, og kronologisk indenfor de enkelte Navne, og kan altsaa ikke direkte anvendes til Stamtavler.

Slægten Kynemundts Oprindelse.

I Nordsjælland lever en ret udbredt Bondeslægt Kynemundt, der efter den nulevende Tradition skal være af skotsk Adel. At dette ikke er rigtig, kan ses af Degnen Lyder Høyers Beskrivelse af Grevinge Sogn (Thottske Saml. 4to 1412, I fol. 114, II 84), hvor Stamfaderens Fødested udtrykkelig

angives, hvorfor der næppe kan være Tvivl om, at han har haft en mere paalidelig Kilde end Nutiden. Han skriver:

Løjtnant Thomas Kynemundt var en indfødt Livlænder. Han var født i Reval, Løjtnant ved Rytteriet og ved Ritmester Legels Kompagni; han faldt i Slaget paa Skaane Anno 1710. Hans Enke afstod da 1710 hans Gaard i Atterup til den yngre Søn Thomas Thomsen Kynemundt, der tilforn havde tjent Kongen som Rytter i 6 Aar ved Ritmester Legels Kompagni. 1706 mageskiftede han med Johan Bös og fik den 6. Gaard i Herrestrup, som han atter 1709 mageskiftede med Morten Jensøns Gaard i Frenderop. Herfra flyttede han 1710 til Atterup. Han døde 12. Jan. 1756 i sin Alders 84de Aar. Thema til hans Testamente, jeg skrev, var dette: Salige ere de Døde, som dø i Herren. Apoc. 14, 13. Gaarden var den anden af Hofgaardene i Atterup. I sin Fortegnelse over de i Slaget ved Helsingborg faldne, saarede og fangne danske Officerer nævner Oberstløjtnant J. C. W. Hirsch ikke Kynemundt, derimod har han følgende i sine Officerspersonalia:

Thomas Kühnemuth (Kunnimund) havde deltaget i Københavns Forsvar i 1650 til 60, blev saaret under Wismars Belejring 1675, fanget under den skaanske Fejde og tjente senere 9 Aar i Brabant (Postkassens Supplikprot. 1714—24), Kornet i 2. Rytter Regiment i engelsk Tjeneste i Flandern 1693—95, Sekondløjtnant i 3. Rytter Regiment i Flandern 1696 og 97 (kaldes her Kunimund). Efter Freden i Rijswich vendte Regimentet 1697 hjem til Danmark og opløstes, atter ansat som Løjtnant i 1. sjællandske Rytter Regiment 16. April 1698, Afsked med 80 Rdl.s Pension 11. Feb. 1710 (Rg. N. 218/1710), blev dog først dimitteret 5. April samme Aar (Rg. N. 773/1710). Han har da formodentlig deltaget i Slaget ved Helsingborg 10. Marts 1710, men er ikke falden. Han er død Straadøden kort efter og hans Enke Karen søger i Juli 1714 om at erholde det halve af Mandens Pension (Postkassens Suppl.prot. 1714—24).

Thomas Kynemundts oprindelige Navn har da sikkert været Kühnemuth — et bravt Navn for en Soldat —, dette er i engelsk Tjeneste bleven forvansket til Kunnimund, som igen er gaaet over til det nuværende Kynemundt.

Hauch-Fausbøll.

Præst i London Albert Michelsen.

Om den danske Præst i London Albert Michelsen, en Broder til General Borgaards 2. Hustru Cathrine Michelsen og til Ambrosia Michelsen, der først var gift med den danske Præst i London Philip Julius Bornemann, siden med den rige norske Købmand og Kirkeforstander John Collett i London, findes der i indkomne Breve til Sjællands Biskop fra Kjøbenhavn nogle Oplysninger i et Brev fra Professor Marcus Wøldike til Biskop Peder Hørsleb.

Brevet har ikke været benyttet af Harald Faber i hans store og smukke Bog om Danske og Norske i London, hvorfor det her meddeles.

Af samme Bog fremgaar, at Albert Michelsen var Søn af Købmand og Forstander ved Kirken Georg (Jørgen) Michelsen († c. 1720) og Hustru f. Bradshaw.

Brevet lyder saaledes:

Højædle og Høyærværdige Hr. Biskop!
Høystærede Velyndere!

Den Efterretning, som jeg kand give om Klokker og Chordegne ved den danske Kirke til London Albert Michelsen, er meget ufuldkommen, saasom jeg ikke selv har kiendt ham ved universitætet, og hørt lidet til ham

i al den Tiid, i hvilken hand haver været borte fra universitætet; Men det, jeg i protocollerne finder om ham, er dette: at hand er fød til London i England a. 1702, har sustineret Examen Philosophicum a. 1723 d. 11. Martii publice og faaet characterem haud illaudabilem. Examen Theologicum haver hand sustineret Examinatoribus B. B. Stenbuckio et Trellundio d. 21. Febr. a. 1724 og faaet characterem laudabilem; prædiket for Dimiss, censore B. Stenbuckio, og ligeleedis faaet characterem laudabilem: hvorover jeg formoder, at hans studia have den Tiid været saadanne, at hand haver kundet meritere bemeldte caracteer. Men da nu siden den Tiid 24 Aar ere forløbne, og udi saa mange Aar meget kunde enten læres eller glemmes; veed jeg aldeelis intet at sige om hans øvrige Forhold uden det, at jeg ikke haver hørt noget ondt om hannem: Og det er alt hvad jeg herved haver kundet melde med alle veneration stedse forblivende

Deres

Højædle Højærverdigheds

ærbødigste Thiener

Marcus Wöldike.

Kbhvn d. 27. Junii a. 1748.

Det skal tilføjes, at han efter Universitetsmatriklen ved Birket Smith (II., S. 450) tog Filosofikum (Bakkalaugraden) ikke 11. Mars, men 13. Maj 1723 og 2. Juni 1722, 19 Aar gammel, blev immatrikuleret som Student ved Kjøbenhavns Universitet som udgaaet fra Trorshjem Skole. Hans Fader har da sandsynligvis været Normænd.

Han var i 1725 bleven Degn og Skolelærer ved Menigheden i London samt Aftensangspræst. 1748 blev han Præst for Menigheden. Om hans Udnævnelse hertil findes der i Sjællands Biskops Kopibog, Erklæringsprotokol, fol. 37, følgende Oplysninger:

Forstanderne for den danske lutherske Menighed i London John Collet, Herman Pohlman, Jens Pedersen, Peter Skade, R. Borring, M. Andersen, Gronhoft, Claus Hvide, Hans Buch ansøger 2.—13. Maj om kgl. Konfirmation paa hans Kaldsbrev, efterat de i Herhold til deres Privilegier har kaldet ham i den afdøde Sognepræst Hr. Søren Paulsens Sted. Han er født i London og har tjent i 22 Aar som Degn og Aftensangspræst. I en Indstilling om det samme fra den danske Envoyé Sølenthæl skriver han, at Albert Michelsen er Svoger til den engelske General over Infanteriet og Artilleriet Borgaard, som er en dansk indfødt, saa og til Johan Collet.

Han døde i London i Sommeren 1770.

Hans Vaaben, et af Blaat og Rødt firdelt Skjold, paa Delingen belagt med en straalende Sol, er en herædisk Spøg: middle sun — Mitchelson — Michelsen.

Th. Hauch-Fausbøll.

Anmeldelse.

H. Friis-Petersen: Kannik i Ribe Niels Torkilsen Lym og hans Efterkommere med Udeladelse af Kvindernes Descendenter. Aarhus 1932.

Som en fortsættelse af den af forretningsfører H. Friis-Petersen 1928 udsendte stamtavle over Ole Hansen Ravns efterkommere med undertitlen »Familien Friis-Petersens Ahnebog I. Del. Familien Ravn« (anmeldt i nærværende tidsskrifts 9. r. I. bd. s. 153) foreligger nu den ovenfor nævnte stamtavle over Niels Torkilsen Lyms efterkommere, der fremtræder som ahnebogens II. del. Mens hin var trykt, er denne p. gr. af de høje trykpriser duplikeret i et ret uhandleligt format (29 × 23 cm), men iøvrigt efter omstændighederne dog overskueligt.

Det må straks siges, at bogens titel er lidet heldig, dels fordi det ikke for enhver er umiddelbart indlysende, at det i virkeligheden drejer sig om en stamtavle over den udbredte og ret kendte familie Lihme (Liime, Lime), dels fordi bogen giver meget mere end Niels Lyms afkom, idet den medtager talrige andre slægter og personer af samme navn. Kun til side 76 omhandler den den store Lihme-slægt, derefter følger en snes sider med stamtavler over en række Lihme-slægter (betegnede som »Mols-Linien«, »Nysted-Linien«, »Odense-Linien« osv.), som enten vides ikke at have noget med hin slægt at gøre eller i hvert fald ikke kan knyttes til den, og dernæst følger ikke mindre end 17 sider med »Spredte Familier og Personer ved Navn Lihme« og nogle få sider med »Norske Linier«. Endelig giver et fyldigt register et levende indtryk af, hvor mange gode, gamle familier, der har været indgiftede i disse mange Lihme-slægter eller på anden måde er komne i berøring med den. Det anførte vil klarligt vise, at bogens titel kun meget ufuldstændigt dækker over dens indhold; langt bedre havde det været, om forfatteren havde givet sin bog navn i lighed med Frantz Hvass' udmærkede »Samling af Meddelelser om Personer og Familier af Navnet Hvas«. Heller ikke er titlen helt korrekt, når den siger, at kvindernes descendenter er udeladt, hvilket f. eks. vil ses af side 15, 55 og 64.

Hvad angår bogens indhold, der dog er langt vigtigere end titlen, da tør det siges, at den efter en ret lang række foretagne stikprøver at dømme skønnes at være frugten af omhyggelige og grundige studier, og om flere af de forekommende personer gives langt flere oplysninger, end man plejer at finde i stamtavler, således om assessor Peder Rasmussen Liime på Farregård (s. 47—52) og om kammerråd Christian Rasmussen Lihme i København, der var oldermand for brændevinsbrændernes lav (s. 98—101), men det kan ikke nægtes, at det indsamlede stof jævnlige er gengivet i en underlig ubearbejdet skikkelse, vigtigt og uvigtigt behandlet med samme respekt og de ofte talrige kildehenvisninger indskudte i teksten på en mindre heldig måde til skade for overblikket.

Skønt bogen således om en del personer giver forskelligt biografisk stof, er det dog som stamtavle den må bedømmes. Stamfaderen til hovedslægten er den i Nyt dansk Adelslexikon under det konstruerede navn Rosenstjerne opførte, 1520 adlede kannik Niels Torkelsen, hvis efterslægt ikke formåede at hævde sit adelskab. At der ved opstillingen af stamtavlen over en i virkeligheden borgerlig slægt, der går så langt tilbage i tiden, der hyppigt i den ældre tid må gribes til gisninger, kan ikke undre, snarere, at der trods

alt har kunnet samles så fyldige oplysninger om den, og, tør man stole på resultatet af de foretagne stikprøver, opfylder den vistnok den første betingelse, man må stille til et sådant arbejde, nemlig at det meddelte i det hele taget er rigtigt. Iøvrigt findes der ikke helt få mandlige medlemmer af familien, om hvis eventuelle efterslægt intet har kunne oplyses (se således s. 29, 40, 47 og 58), men det er et fænomen, der går igen i så mange gamle og talrige slægter, at det næppe kan lægges forfatteren til last. Derimod kan det med rette bebrejdes denne, at kirkelige datobetegnelse forekommer i ret stor udstrækning, f. eks. s. 34, 59, 64 og 78—80; de burde overalt have været omsatte ved hjælp af et kalendarium.

Af de mindre stamtavler over Lihme-slægter er der flere, som meget ufærdige er sendte ud i verden. Forfatteren regner selv hertil særlig den såkaldte »Odense-Linie« (s. 86—87) og »Samsø-Linie« (s. 88—89), men kunde med fuld så god grund have nævnt flere andre, f. eks. »Randers-Linien« (s. 90—92) og »Familien fra Lime i Viborg Amt« (s. 96—97), der er meget ufærdig. Selv oplysninger, der lå lige for, er ikke medtagne, således at Peder Pedersen Abildgaard Lihme døde $29/3$ 1853 i det samme sogn (Saksild), hvor han havde virket i mange år, og at hans søn Chr. Fr. Temler Lihme døde — som fattiglem — $30/1$ 1876, ligeledes i samme sogn (Gosmer), hvor han havde boet, eller at dennes søster Bodil Marie blev gift 1842 i sit fødesogn. Lignende mærkeligheder kan også findes i den store Lihme-stamtavle, hvor det f. eks. ikke meddeles, at Peder Rasmussen Stagnoppidan blev viet $6/6$ 1741 i sit fødesogn Gern til Kirsten Svendsdatter af Søbyvad, men d er synes sligt dog at være en sjælden undtagelse.

Alt ialt tør det vistnok siges, at stamtavlen over den store Lihmeslægt, trods nogle formelle mangler, er et godt arbejde, og at hvad der iøvrigt gives i det hele taget er pålideligt, men skønt arbejdet, efter hvad forfatteren oplyser, har ligget færdigt i næsten fire år, kan det ikke nægtes, at meget af det sidste er udgivet før tidens fylde var kommet. For genealogiens dyrkere vil det dog i sin helhed være til god nytte, og det nævnte register vil meget lette dets benyttelse, men uheldigt er det, at der ikke også er medgivet det et register på fornavn over alle de mange Lihmer, for den, der søger en bestemt person af dette navn, vil ofte have megen besvær med at finde ham i dette temmelig omfangsrige arbejde.

S. Nygård.

Spørgsmaal.

Undertegnede mottar med takk opplysning om mulige portretter av nedennevnte personer:

1. Branth, C a j u s, død i Altona 1819, direktør ved Hoherdammske kobber- og messingverker ved Oldesloe, Holsten, samt myntmester i Altona.
2. Madelung, J o h a n G e o r g, død i Lundforlund (?), Danmark, 1841; var endnu 1806 myntmester paa Kongsberg.
3. Tregder, E i l e r H a g e r u p, død i København 1858, var senest chef for generalpostdireksjonens revisjonskontor i Kbhvn, etatsråd.
4. Gløersen, N i l s F a l c h, død på St. Thomas i Vestindien 1786. Prost på St. Thomas.
5. Gløersen, U l r i k J ø r g e n, død i København 1826 som ekspedisjonssekretær i generalstabens byrå, etatsråd. Var tidligere byråchef ved generalitets-kommissariats-kollegiet.

Jørgen Gløersen.
Ingeniør.

Fritznersgate 17, Oslo.

Samfundets Anliggender.

Samfundet har i Løbet af Aaret afholdt to Medlemsmøder. Ved det første, der fandt Sted den 15. April, holdt Arkivar i Rigsarkivet, cand. mag. E. M a r q u a r d et Foredrag »Genealogiske Sensationer«. Det andet Møde afholdtes 7. November. Formanden, kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. L o u i s B o b é, talte om »Statsminister, Greve Ernst Schimmelmann«. Begge Møder var godt besøgt, og det førstnævnte Foredrag efterfulgtes af en livlig Diskussion.

Paa et Bestyrelsesmøde 15. September vedtoges det at udnævne Sekretæren i »Personhistoriska Samfundet« i Stockholm, Redaktør af »Personhistorisk Tidskrift«, Sekretær B e n g t H i l d e b r a n d til Samfundets korresponderende Medlem.

Overretssagfører P a u l H e n n i n g s' efterladte Enke, Fru L i n a H e n n i n g s, der for et Aars Tid siden afgik ved Døden i Bremen, i hvilken By hun levede sine sidste Aar, har i sit Testamente betænkt Samfundet med et Beløb af 5,000 Rm. Beløbet tilfalder dog ikke Samfundet førend ved en Rentenydets Død.

I Aarets Løb har efternævnte indmeldt sig i Samfundet: Skuespiller W. B e r n e r, Redaktør S v e n d B o r b e r g, Godsejer I n g e m a n n. Fru G. K i n d t, L e v i n & M u n k s g a a r d s F o r l a g, R i b e K a t e d r a l s k o l e s B i b l i o t e k, Fabrikant L. S c h o u, Laboratorieførstander G. R i n g og Driftsingeniør, cand. polyt. S. R i n g s t e d, alle i Danmark. Følgende Medlemmer af »Norsk slekthistorisk Samfund« har ligeledes indmeldt sig: Skibsreder F e r d i n a n d L a n g f e l d t, Fru R u t h M i d t t u n og R i g s a r k i v e t i O s l o. Samfundet har derefter pr. 1. December 252 Medlemmer i Danmark, 2 paa Island, 54 i Norge og 15 i det øvrige Udland, ialt 323.

Samfundets Bestyrelse bestaar for Tiden af nedennævnte Medlemmer:

Ordenshistoriograf, Dr. phil. Louis Bobé*, Formand.	Arkivar og Bibliotekar i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet H. Hjorth-Nielsen, Sekretær.
Byretsdommer A. Drachmann Bentzon.	Postmester C. Klitgaard.
Hofjærgermester, Lensbaron H. H. A. Berner Schilden Holsten.	Arkivar i Rigsarkivet, Dr. theol. Bjørn Kornerup.*
Fuldmægtig i Nationalbanken O. H. Clementsen, Kasserer.	Kammerherre, Etatsraad. G. Kræg.
Direktør Th. Hauch-Faustbøll.	Arkivar i Rigsarkivet S. Nygård.*

De med * betegnede Herrer danner Skriftudvalget.

Samfundets Revisorer er Kontorchef i Landmandsbanken L. Bie og Overretssagfører St. Hetsch.

Tilføjelse til 9. IV. 173 ff.

I Anledning af, at en Indsender har meddelt, at Originalen til N. F. S. Grundtvigs Brev til de danske Studenter 1819 har været offentliggjort i (Gads) Dansk Tidsskrift 1906, II, S. 30—37, skal jeg tillade mig at udtale, at da dette af en anonym Udgiver i et populært Tidsskrift besørgede Aftryk optræder maskeret under Titlen »Studenter« og ikke er registreret i Erichsen og Krarups »Dansk historisk Bibliografi«, er det forklarligt, at det er undgaaet min Opmærksomhed. Da det nævnte Aftryk tilmed hverken er forsynet med Indledning eller Noter, og Tekstgengivelsen plettes af Læsefejl, kan en fornyet Udgave af dette værdifulde Brev formentlig ikke siges at være overflødig.

Bjørn Kornerup.

Fortegnelse over Medlemmerne af
Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie.

(1. December 1932.)

Æresmedlemmer.

Statsarkivar *E. A. Thomle*, Oslo.
Rigsheraldiker, *Greve Adam Lewenhaupt*, Stockholm.

Korresponderende Medlemmer.

Bouly de Lesdain, Louis, Dr. jur., Dunkerque.
Durchmann, Osmo, Kamrerar, Sekretær i Styrelsen for Genealogiska Samfundet i Finland, Helsingfors.
Elgenstierna, Gustaf, Registratør i den svenske Generalpoststyrelse, Stockholm.
Hildebrand, Bengt, Sekretær, Redaktør af Personhistorisk Tidsskrift, Stockholm.
Kekule von Stradonitz, Stephan, Dr. phil. & jur., Kammerherre, Berlin.
Kellinghusen, Hans, Dr. phil., Arkivar, Hamburg.
von Rahden, Nicolai, Friherre, Forstander for Letlands genealogiske Selskab, Mitau.

Medlemmer i Danmark.*)

Hs. Majestæt Kongens Haandbibliotek.

Aalborg Haandværkerforenings Bibliotek, Aalborg.
Aalborg Stiftsbibliotek, Aalborg.
Abildgaard, Carl, Apoteker, Nykøbing Falster.
Adeler, C. H. Baron, cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Ahlefeldt-Laurvig, C. J. F. Greve, Hofjægermester, Lundsgaard, Kerteminde.
Ahlefeldt-Laurvig, C., Greve, Overretssagfører.
Andersen, A. H., Sognepræst, Lille Næstved.
Andersen, J. O., Dr. theol, Professor v. Universitetet.
Antropologiske Komité, Den
Arctander, C., Forfatter.
Arends, Otto Fr., Kommunalæge, Overby, Nykøbing Sjælland.
Arhnung, J. O., Adjunkt, Roskilde.
Askov Højskoles Bibliotek, Askov, Vejen.
Barth, E. D., Overretssagfører.
Behrens, Carl, Redaktør.
Bendz, Frk.
Bentzon, Poul, Etatsraad.
Bentzon, A. Drachmann, Byrettsdommer.
Berner Schilden Holsten, H. H. A. Lensbaron, Hofjægermester, Langesø.
Berner, W., Skuespiller.
Biblioteket for Thisted By og Amt, Thisted.
Bie, L., Kontorchef i Landmandsbanken.
Binzer, O., fhv. Kolonibestyrer.
Blomberg, Aage Fasmer, cand. mag.
Blædel, Werner, Kontorchef.
Bobé, Louis, Dr. phil., Kgl. Ordenshistoriograf.

*) Hvor ingen Bopæl er anført, er denne København.

Boeck, H., Kaptajn, Kammerjunker.
Boie, Fuldmægtig.
Borberg, Svend, Redaktør.
Bornholms Centralbibliotek, Rønne.
Brandorff, I. O., Kæmmer, Kolding.
Brandt, J., Bankdirektør.
Brenner, Franz, Dr. med., Læge, Tønder.
Bretteville-Plum, F. C., fhv. Bankdirektør.
Bruun, A., Dommerfuldmægtig, Køge.
Bryndum, V. G. F., Stadsingeniør, Horsens.
Bøgh, O., cand. jur., Kgl. Fuldmægtig.
Carlsen, Olaf, Dr. phil., Forfatter, Taastrup.
Centralbiblioteket, Holstebro.
Centralbiblioteket for Hjørring Amt, Hjørring.
Christensen, Harry Christian.
Christensen, S., Realskolebestyrer, Vamdrup.
Christensen, Will., Dr. phil., Arkivar i Rigsarkivet.
Classenske Bibliotek, Nykøbing Falster.
Clausen, Julius, cand. mag., Bibliotekar.
Clément, Ad., Ingeniør.
Clementsén, O. H., Fuldmægtig i Nationalbanken.
Cold, Fr., Kontreadmiral.
la Cour, G., Ingeniør.
Dahl, Frantz, Dr. jur., Professor ved Universitetet.
Dahl, Aage, Sognepræst, Guderup.
Damm, Harriet, Frue, Raahaven, Gislev.
Ebstrup, H., Overretssagfører.
Eegholm, A. J. P., mag. art., Registrator i Rigsarkivet.
Ehrencron-Müller, H., Bibliotekar.
Ehrenreich-Hansen, Frk., Randers.
Eigtved, V., Bankdirektør.
Eigtved, Inger, Frue.
Esmer, Einar, Grosserer.
Estrup, J., cand. theol., Godsejer, Skafføgaard, Mørke.
von Eyben, Werner, Fuldmægtig.
Fabritius, Albert, Genealog.
Falk-Jensen, A., cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Finansministeriet.
Flensborg, Andreas, Boghandler, Roskilde.
Foreningen til Udgivelse af Danmarks Adels Aarbog.
Forplejningskorpsets Bibliotek.
Foss, E., Frue, Aalsgaarde.
Frederiksberg Kommunalbestyrelses Haandbibliotek.
Frederiksberg Kommunes Folkebibliotek.
Friis, Aage, Dr. phil., Professor ved Universitetet.
Friis-Petersen, H., Grosserer, Aarhus.
Friis-Petersen, Fr., Vice-Skoleinspektør.
Fugl, I. F., Apoteker, Vejen.
Fjens Stiftsbibliotek, Odense.
Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk.
Færo Amts Bibliotek, Thorshavn.
Garnisonsbiblioteket.
Geill, H., Overlæge, Charlottenlund.
Gentofte Kommunebibliotek.
Glahn, Hans Egede, cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Gram, C. H. O., Kontorchef.
Grandjean, Louis, Kontorchef.
Gribsvåd, Frode, Arkivar, Aabenraa.
Grut, Andreas, Grosserer, Birkerød.
Grønvald, Fr., Direktør.
Grønvald, F. C., cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Grønvold, P. R., Kontorchef.
Haase, E., Forlagsboghandler.
Haderslev Centralbibliotek, Haderslev.

Hahn-Thomsen, C., cand. pharm.
Harbou, Dommerfuldmægtig, Aarhus.
Harrtes, O., Dommerfuldmægtig, Svendborg.
Hartmann, Hjalmar, Generalkonsul.
Hatt, Harald, Arkivar.
Hauch-Fausbøll, Th., Direktør.
Heilskov, Chr., Bibliotekar.
Henriques, Arthur, Overretssagfører.
Herlufsholms Skoles Bibliotek, Næstved.
Hetsch, Stephan, Overretssagfører.
Hjorth-Nielsen, H., Arkivar.
Hotck, Harald, Ekspeditionssekretær, i Statsministeriet.
Honnens de Lichtenberg, G., Kaptajn.
Hostrup, Aage, Vicedirektør.
Hvass, H. H., Dommer, Aarhus.
Hvidt, L. N., Dispachør.
Hærens Arkiv.
Høegh-Guldberg, Fritz, Kaptajn.
Hørring, J., Retspræsident, Viborg.
Ingemann, B., Frue, Rungsted.
Ingemann, Godsejer, Egebjerggaard pr. Kappendrup.
von Irgens-Bergh, G. O. A., Oberst, Aarhus.
Jacobsen, C. R.
Jacobsen, Fritz, Stabslæge, Kgl. Livlæge.
Jelling Seminarium, Jelling.
Jensen, C. A., mag. art., Museumsinspektør.
Jonassen, A., Boghandlermedhjælper.
Juel Hansen, E., Sparekasseassistent, Odense.
Jørgensen, C., Bankdirektør, Aalborg.
Kalundborg Centralbibliotek, Kalundborg.
Kindt, G., Frue, Haslev.
Kjerulf, A., Redaktør.
Kjølby, A., Lærer, Svaneke.
Klitgaard, C., Postmester, Hjørring.
Koch, Poul, stud. art.
Kolding Bibliotek, Kolding.
Kornerup, Bjørn, Dr. theol., Arkivar i Rigsarkivet.
Krag, C. M. G. R., Kammerherre, Etatsraad.
Krak's Forlag.
Kvindelig Læseforening.
Københavns Kommunes Folkebibliotek.
Køster, G., Lærer, Kolding.
Landsarkivet for Fyn, Odense.
Landsarkivet for Jylland, Viborg.
Landsarkivet for Sjælland.
Lange, N. D. V., Frk., mag. art., Arkivregistrator.
Lassen-Landorph, A., Overretssagfører, Randers.
Lemche, Gyrithe, Frue, Forfatterinde.
Levin, Anna, Frue.
Levin og Munksgaard, Forlag.
Linde, O., Landsretssagfører.
Linvald, A., mag. art., Raadstuearkivar.
Lissau, L., Justitsraadinde.
Luja, A., Hovedkasserer.
Lyngby Bibliotek, Lyngby.
Lyngø, H., Boghandler.
Magius, A., Postmester, Raadmand.
Mailand, Carl, Læge.
Malling, H., Overretssagfører.
Malling, O., Fabrikbestyrer.
Maribo Stiftsmuseum, Maribo.
Marquard, E., Arkivar i Rigsarkivet.
Marstrand, W., Ingeniør.
Meyer, Karsten, Højesteretssagfører.

Moltke, Else, Grevinde.
Moltkeske Bibliotek, Det grevelige.
Monberg, Erik S., Grosserer.
v. Munthe af Morgenstjerne, B. O. A., Kammerjunker, Ekspeditionssekretær.
Müller, Wanda, Frue.
Møns Folkebibliotek, Stege.
Mørkeberg, H. H., Sagfører.
Nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg Slot, Det, Hillerød.
Nationalmuseets 2. Afdeling.
Neergaard, C. O., Museumsinspektør.
Neitendam, R., Teaterhistoriker.
Nobel, O. K., Konsul.
Nordjydske Landsbibliotek, Det, Aalborg.
Nordsjællands Centralbibliotek, Helsingør.
Norrie, Gordon, Dr. med., Stabslæge.
Nutzhorn, Fr., Assistent, Klampenborg.
Nygaard, G., Redaktionssekretær.
Nygaard, S., Arkivar i Rigsarkivet.
Nystrøm, Eiler, Dr. phil., Arkivar i Rigsarkivet.
Ogaard, H., Genealog.
Olrik, H. G., Kontorchef.
Olsen, Axel, Overretssagfører.
Ordenskapillels Sekretariat.
Ostermann, H. P. S., Sognepræst, Greve, Taastrup.
Ottesen, C., Forstander.
Petersen, Carl S., Dr. phil., Overbibliotekar.
Petersen, P. J. H., fhv. Apoteker.
Petresch-Christensen, C., cand. jur., Ekspeditionssekretær.
Pontoppidan, A., Kammerjunker, Kaptajn, Klampenborg.
Post- og Telegrafbiblioteket.
Prytz, H., Politiadvokat.
Raadhusbiblioteket.
Rahbek, O., Apoteker, Brønderslev.
Ramsing, H. U., Generalmajor.
Rehling-Quistgaard, P. C., fhv. Forpagter, Nyraad St.
Repsdorph, H., Overretssagfører.
Ribe Kathedralskoles Bibliotek, Ribe.
Ridiger, F. P., fhv. Kontorchef.
Rigsarkivet.
Rigsdagens Bibliotek.
Ring, G. V., Laboratorieforstander.
Ringsted, S., Driftsingeniør, cand. polyt.
Rode, E., Overretssagfører.
Roede, H. C., cand. jur., Arkivar i Rigsarkivet.
Rosenørn, F. C., Kammerjunker, fhv. Intendant.
Rosenørn-Lehn, F. M. Baron, Kammerherre, Hofjægermester, Orebygaard, Saxkøbing.
Rump, C. D., Højesteretsdommer, Gentofte.
Rye, H. J. O., Kammerjunker, Kaptajn, Hellerup.
Rønne, Flemming, cand. pharm.
Rørsig, P. M., Lærer, Hallund, Brønderslev.
Saxkøbing og Omegns Folkebogsamling, Saxkøbing.
Schottländer, Louis, Grosserer.
Schou, L., Fabrikant.
Schæffer, Aage, cand. pharm.
Seerup, Asger, Politiadvokat.
Silkeborg Bibliotek, Silkeborg.
Sjællands Stiftsbibliotek, Roskilde.
Skive Folkebibliotek, Skive.
Sommer, F. O. W., Kontorchef.
Sortfeldt, S. C., Førstelærer, Skjoldborg, Vildsund.
Sorø Skoles Bibliotek, Sorø.
Sprechler, H. W., Direktør, Premierløjtnant.

von Spreckelsen, E., Frue, Randers.
Statens Lærerhøjskole.
Statsbiblioteket, Aarhus. (2 Ekspl.).
Statsministeriet.
Stein, Johs., Højesteretssagfører.
Studenterforeningen.
Sundbo, Arne, Overretssagfører.
Swane, J., cand. jur., Kgl. Fuldmægtig.
Svendborg By og Amts Bibliotek, Svendborg.
Sønderborg Bibliotek, Sønderborg.
Sønderjydske Landsbibliotek, Det, Aabenraa.
Sørensen, Paul, cand. phil.
Tegner, L. F., Direktør.
Thaulow, Th., Kammerjunker, Kaptajn.
Thiset, Olivia, Frue, Klampenborg.
Thomsen, C. J. T., Overretssagfører, Aarhus.
Topsøe-Jensen, Th. A., Kontreadmiral.
Udenrigsministeriet.
Uldall, K., Museumsinspektør.
Varder, Inger, Frk., Kolding.
Vejle By og Amts Bibliotek, Vejle.
Vemmetofte Klosters Bibliotek, Faxe.
Viborg Centralbibliotek, Viborg.
Vogel-Jørgensen, T., Redaktør.
Weberg, O., Ingeniør.
Weilbach, Fr., Forfatter, fhv. Adjunkt, Snekkersten.
Werner, Johs., Overretssagfører.
Werner, Hans, mag. art.
Willadsen, Poul, Grosserer.
Willemoës, A., Kammerherre, Oberst.
With, Johs., Præst.
Wolff, O., Ingeniør.
Zahrtmann, H. C., Assistent ved Post- og Telegrafvæsenet.
Zimmermann, Frk.

Medlemmer paa Island.

Fontenay, F. le Sage de, Danmarks Minister, Reykjavik.
Islands Landsbibliotek, Reykjavik.

Medlemmer i Norge.*)

Aall, C., Kammerherre, Ulefoss.
Bergens Museums Bibliotek, Bergen.
Bergens offentlige Bibliotek, Bergen.
Bull, Th., Grosserer.
Bull, Francis, Professor.
Daae, Anders, Apoteker, Skjervøy.
Deichmanske Bibliotek, Det.
Drammens Folkebibliotek, Drammen.
Engelstad, Bjarne, Kaptajn, Generalsekretær, Bækkelaget.
Finne-Grønn, S. H., Arkivar.
Frederiksstads Folkebibliotek, Frederiksstad.
Gløersen, Jørgen, Ingeniør, Hønefoss.
Gram, Harald M., Høvik St.
Grüner, General, Halden.
Heiberg, G. F., Godsejer, Amble i Sogn.
Heiberg, J. V., Raadmand.
Hemsen, Jens, Disponent.
Hirsch, Per E., Premierløjtnant, Overretssagfører, Volda, Sunmøre.

*) Hvor ingen Bopæl er angivet, er denne Oslo.

Holst, J. C., Ingeniør.
Horn, K., Frk., Bibliotekar.
Huitfeldt, Carl, Redaktionssekretær.
Irgens, Aage, cand. oecon., Bankinspektør, Sandefjord.
Jansen, Einar, Arkivar.
Juel, A., Overrettsagfører, Drammen.
Kohl, Halvdan, Professor, Lysaker.
Kolsrud, Oluf, Professor.
Kommunebiblioteket, Stavanger.
Langfeldt, Ferdinand, Skibsreder, Kristianssand S.
Lunde, Gulbrand, Dr., Direktør, Stavanger.
Mathiesen, Jørgen, Godsejer, Eidsvold.
Meidell, S. S., cand. jur., Direktør, Vinderen.
Midttun, Ruth, Frue, Oslo.
Munthe, C. M., Bureauchef.
Neumann, H. H., Provst, Böverbru.
Prebensen, N. C. G., Minister, Utnes, Arendal.
Rigsarkivet, Oslo.
Riiber, Thaulow P., Overrettsagfører, Sogn i Vestre Aker.
Rynning, Carsten, Departementssekretær.
Rønne, Cato Krag, Arbejdsleder, Hakadal.
Sandberg, J., Generalsekretær.
Sandberg, Chr. Juell., Oberst.
Schjøth, Emil, Dr. phil., Bestun.
Schmidt, Ellen, Frk.
Skjelderup, Arthur, Højesteretsadvokat.
Solberg, Georg, Fylkesbetjent, Drammen.
Sollied, Olaf, Overlæge, Bergen.
Statsarkivet, Bergen.
Statsarkivet, Hamar.
Statsarkivet, Oslo.
Statsarkivet, Trondheim.
Trondheims Folkebibliotek, Trondheim.
Universitetsbiblioteket. (2 Ekspl.).
Videnskabselskabet, Biblioteket ved, Trondheim.
Wiesener, A. M., Bibliotekar, Bergen.

Medlemmer i det øvrige Udland.

Bull, Jens, Legationsraad, Haag.
Gibbins, Signe, Frue, Winnemucca, Nevada, U. S. A.
Göteborg Stadsbibliotek, Göteborg.
Hjortaa, H. Chr., Redaktør, Minneapolis, Minn., U. S. A.
Lagerfelt, K. G., Friherre, Upsala.
Lundequistska Bokhandel, Upsala.
von Marchtaler, Hildegard, Frue, Hamburg.
Paus, Chr., Kammerherre, Herrestad Herregaard, Mariefred, Sverige.
Schiöpfje, C. F., Plantagebestyrer, Bang Nara, Siam.
Stockholms kgl. Bibliotek, Stockholm.
Stockholm Stads Bibliotek, Stockholm.
Swartz, Erik C:son, Redaktør, Stockholm.
Universitetsbiblioteket, Lund.
University of Minnesota Library, Minneapolis, U. S. A.
Widtsoe, John K., Dr. phil., Missionspræsident, Liverpool.

REGISTER.

Af Albert Fabritius.

Personerne anføres som Hovedregel paa deres Slægtsnavn, et saadant, der ikke er opstaaet alene ved at sætte »sen« til Faderens Fornavn, en Skik, der for Landboernes Vedkommende varer til ca. 1828, jfr. Forordn. af 30. Maj s. A. Først et saadant Slægtsnavn ikke, anbringes Vedkommende paa Fadersnavnet, eller bliver eventuelt at udelade, naar han ikke i Teksten er nærmere bestemt.

Desuden udelades de Personers Navne, hvorom intet af videre Betydning siges i Teksten, f. Eks. Førere for Hærafdelinger, Konger og Fyrster, i hvis Tjeneste de i Teksten nævnte Personer staar, Forfattere, hvis Værker citeres osv.

Hvad den nyere Tid angaar — Grænsen kan vel sættes ved ca. 1700 — nævnes Hustruerne paa deres Pigenavn og paa det Navn, de faar ved Giftermaalet.

For den ældre Tids Vedkommende sættes de kun paa Pigenavn; er dette ikke noget egentligt Slægtsnavn, bliver det at udelade.

Er Navnene latiniserede, bibeholdes denne Form i Registret, medmindre Teksten oplyser, hvorledes de skal gengives paa Dansk.

Nævnes en Person flere Gange paa samme Side, antydes det, hvor saadant anses fornødent, i Registret ved et mindre Tal foroven, tilhøjre for Sidetallet.

Fyrster sættes paa deres Navn, ikke paa Landets, medmindre dette anses mest praktisk, da tillige derpaa.

Sammensatte Efternavne, f. Eks. Lente-Adler, sættes paa første Dels Begyndelsesbogstav, altsaa i det nævnte Tilfælde paa L.

Partikler, som von, de, des, de la, zum osv. ses der bort fra; Eks.: des Vignes sættes under V.

Begynder Efternavnet med le eller la, sættes det under L. Er Partiklen, f. Eks. du, smeltet saaledes sammen med Navnet, at et nyt Ord er dannet, f. Eks. Dupuy, anbringes Navnet paa Partiklens Begyndelsesbogstav, her altsaa D.

Lokaliteter og Institutioner, hvorom Teksten har Bemærkninger af særlig Betydning, er optagne i Registret.

Aabye, Laur. Thomsen, Sgpr. 272 278.	Abbelmand, Gedske 287.
— Thomas, Rektor 272. — Ursula Marie 272 278.	Abbestée, Fam. 190. — Anna Birg. 177 188 194. — Anna Elis. 178 183 185 188 194. — Cathr. Marie 184 188 194. — Joh. Ludv., Supercargo 177 184 f. 188 194. — Maria Barb. 196. — Peter 180 182 194.
Aagaard, Niels Lauridsen, Sgpr. 59.	
Aagesen, se Ackefsen. — Anders, Skpr. 58.	
Aalborg, Hans Hansen, Sgpr. 58.	
Aalsoenius, se Alsoenius.	
Aastrup, Paul Mortensen, Bisk. 147.	Abrahams, N. C. L. 200.

- Ackeßen, Jørgen 4.
 Adelaer, Fr. Chr., Ghr. 67.
 Adelsteen, Helle 167.
 Adler, J. G. 87.
 Adrian, Margarethe Cath. 38.
 v. Ahlefeldt, Anna Emerentia 78. —
 Bendix, Kapt. 24. — Bertram,
 Løjtn. 62. — Burchard 255. —
 Cai 255. — Detlev, t. Lehmkulen
 147. — Johan, til Witmold 62.
 — Wolf Heinr. 64 147.
 v. Ahnen, Kfr.inde 245.
 Alfsen, Knud 169.
 Algreen-Ussing, T. 154 f.
 Alsoenius, Bertel 147.
 Ambders, Andreas, Sgpr. 220. — Gude
 And.dtr. 220 228.
 v. Amthor, Caspar, Dr. med. 171. —
 Carl Frantz, Major 172. — Chri-
 stine Henr. 171. — Chrf. Heinr.,
 Historiogr. 171. — Ehrenfried,
 Etr. 172. — Frederik, Legat.sekr.
 171. — Friedr. Ehrenfr., Gen.lt.
 172. — Joach. Huldreich, Kansler
 171 f. — Joh. Chr., Major 172. —
 Jørgen Ehrenfr., Ritm. 172. —
 Mariane Jos. 172. — Sabine 171
 — Sophia Meta 171. — Susanne
 172. — Wolfg. Ulrich, Dr. med.
 171. — Wolfgang Ulr., Ob.lt. 172.
 Anchersen, Ancher, Læge, 276. —
 Hans Peder 276. — Søren 276.
 Anckersen, Jürgen, Bgmstr. 130. —
 Mathias, Borger i Ribe 131.
 Andersdtr., Lene 71 f.
 Andersen, Erik, til Fet 164 f. — H.
 C., Digteren 84 199 204—06 210
 212 214. — Laur., Ridefgd. 157.
 — M., Kirkeforst. 290. — Niels,
 Dr. med. 64. — Niels, Sgpr. 58.
 — Oluf 62. — Simon 56.
 Andreas, Chr. 58.
 Andreæ, Ericus 57. — Jacobus 56.
 Andrisen, Olaus 65.
 Ankersen, Clawes, Bgmstr. 130. —
 Iver 133.
 Antonii, Hendr., Ridefgd. 157.
 Arcerius, Samuel 64.
 Arenfeldt, Jørgen 78.
 Arnesen, Svend 165.
 Arnisæus, Chr., Bjergv.dir. 59. —
 Fredr., Læge 59.
 Aslaksen, Olav 163.
 Asmussen, Anna Apol. 140. — Dor.
 Apol. 228. — Hilleburg Chr. 140
 — Lütge 140 145. — Paul, Degn
 228.
 Aurilesius, Dorothea 276 279. —
 Niels Pedersen, Prof. 276 279.
 Baardsdatter, Herborg 169.
 Bachmann, Gottl. Ludw. Ernst, Prof.
 122.
 Baden, Hans Ernstsens, Sgpr. 60.
 Bagge, Magdalena Olavsdr. 160. —
 Ole Hansen, Prof. 57.
 Bagger, Margareta 137. — Peder, Dr.
 med. 148. — Søren, Pr. 137.
 Baggesen, Søren (Pedersen) 55.
 Bahnsen, Joh., Farver 136.
 Ballum, Bol. Sophie Elis. 152.
 Balslev, Chrf. Pedersen, Dr. med.
 147 f. — Marie Cathr. 277 f. —
 Rasmus And.sen, Amtsforv. 277 f.
 Bang, Anna Cath. 141. — Claus
 Clausen, Sgpr. 60. — Hans Clau-
 sen, Sgpr. 60 146. — Hans Nielsen,
 Pr. 277. — Hedevig 142. — Jür-
 gen, Postmstr. 142. — Marie
 Elisab. 277 f. — Mathias Clausen,
 Prof. 146. — Niels 55. — Niels
 Hansen, Bisk. 59 277. — Sophia
 Magd. 142.
 Banner, Anne Margrete 128. — Axel
 127. — Dorte 127. — Ejler Evert,
 Oblt. 127. — Jytte (Jutta) Cecilie
 127. — Karen 127. — Niels Niel-
 sen, Kapt. 127. — Otto Andersen
 127. — Preben, Oblt. 127 f.
 v. Barth, Agnete 30. — Joh. Chr.,
 Major 30.
 Bartholin, Corinna 144.
 Bartsker, Didrik, Sgpr. 66.
 Bauer, Friedr. Wilh., Rdmd. 251. —
 Louise Margr. Joh. 251. — Mar-
 garethe 251.
 Bay, Dor. Elis 253.
 Bech, Gert Nielsen, Sgpr. 66.
 Bechgreen, Mariane 196.
 Becker, Joh., Sgpr. 57.
 zu Beichlingen, Aug. Gottf. D. 257.
 v. Bellin, Maria Alb. 256. — Philipp.
 Berh. 256.
 Below, Ellen Kirstine 78. — Sophie,
 Slægtbogsforf. 5 11 13 17.
 Bendixen, Jacob, Kapt. 60. — Louise
 Marg. Joh. 251.

- Benkestok, Fam. 160—70. — Adelus And.dtr. 161. — Anders, til Melø 161. — Brynhild 160 167. — Jon 162. — Tord, til Haraldseid 160. — Tord Trondsen, Lagmd. 160 164 167 f. — Torleif, til Talgø 160 f. — Trond (d. 1558) 160—64 167. — Trond (Tordsen?) 160 f.
- Bensen, Hardovicus 65. — Johan Lorenz, Dr. jur. 67 148.
- Benstrup, Jens And.sen, Sgpr. 63.
- Benzen, Balzar, Bgmstr. 138. — Cath. Dor. 138. — Friedrich 138. — Samuel 138.
- Benzon, Niels, Dr. med. 57.
- Berg, Hans 58.
- v. Berger, Komm.kapt. 37.
- Bering, Peder Hansen, Dr. med. 62 64 147.
- Berlag, Anna Elisab. 234.
- Bertelsen, Christ. Cath. 30. — Fr. Ulr., Kammersekr. 30.
- Berth, Lauritz. Just. 187 197.
- Bielke, Anna Emerentia 78. — Anna Frederikke 78. — Anne Sophie 78. — Brita 19. — Chr. Henr. Chrf. 78. — Henrik, Admiral 78. — Jens Chrf. 78. — Johan Rudolph 78.
- Biermann v. Ehrenschild, Anna Marg. 255. — Martin Conr., Etr. 255.
- Bild, Jytte Nielsdtr. 127.
- Bildt, Vincens, til Næs 57.
- Bilhard, Joh. Heinr., Kantor 134.
- Bille, Hedevig Margr. 42. — Maren, Slægtebogsf. 5. — Steen Andersen, Adm. 26. — Torbern Bentsson 5.
- Birch, Fredr. Chr. Carl., Rektor 108.
- Bircherod, Jens, Bisk. 16. — Jens Jensen, Prof. 63.
- Bischoff, Handelsmd. 233. — Barb. 233.
- Bissen, Anna Marg. Dor. 251. — Antoinette Dor. Fr. 251. — Chr. Gottl. Wilh. 251. — Sophie Cath. 251. — Wilh. Margr. Dor. 251.
- Bjørnsen, Gjertr. Chr. 233. — Mads 59.
- Blaa, Erik Olufsen 19.
- de Blacas, Greve 268.
- Blanche, August, Forf. 76.
- Blicher, Anna Cathr. 287. — Anna Cathr. 287. — Didr. Henr.sen, Bartskaar 272 287. — Friderich, Organ. 287. — Elisabeth 287. — — Gedske 287. — Henrich 287. — Jens Nielsen, Sgpr. 272 278. — Jochum, Bartskaar 287. — Kirst. Marie 278. — Magd. 287. — Magd. 287. — Maren Pedersdtr. 278. — Margr. 287. — Niels, Sgpr. 272 278. — Niels Jensen, Sgpr. 272 278. — Poul. Thomasia 273 278. — Steen St. 116 278—81 287.
- Blix, Gunnar Olsen 59. — Peder Månsson 76.
- Bloch, Søren Nik. Joh., Rektor 112.
- Blome, (Otto?), Ghr. 245.
- Blücher, se Blicher.
- v. Blücher, Antoinette Fr. Jul. 251. — Cathr. Dor. 251. — Cuno Wolfrath 251. — Sophie C. Chr. 251.
- Blücher af Altona, Conr. Dan., Greve 176 196. — Marie Barb. 196.
- Blütting, Hartvig 58.
- Bockel, Henriette Aug. 251.
- Boesen, Cathr. 222. — Emil 152. — Jens Fr., Pr. 222. — Ludv. Mortensen, Sgpr. 222. — Ulr. Eleon. 222.
- Boëtius, Johs., Dr. jur. 147.
- Bojesen, E. F. C., Filolog 200. — Sophie Jenny 195.
- Boldewin, jfr. Klinge.
- Boldich, Anna 145. — Barbara 132. — Botilla Chr. 233. — Chrf. 132. — Chrf., Bgmstr. 132 145. — Cirstina 132. — Cirstina 132. — Gjertr. Chr. 233. — Hans 132. — Hieronymus, Bgmstr. 131. — Jiss 132. — Margareta 131. — Paul, Forp. 233.
- Bollesdtr., Ane 158.
- Bollesen, Christen, Forst. 157—69. — Maren 157.
- Bonnus, Gunder Nielsdtr. 218. — Niels Poulsen, Rdmd. 218.
- Bontzen, Morten Christensen, Assessor 148.
- Borch, Claus Alex.sen, Kapl. 61. — Claus Olsen, Sgpr. 59.
- Bording, Anders, Hofpoet 57. — Laurids, Prof. 57.
- Borggaard, Gen. 289 f. — Cathr. 289.

- Bornemann 151 f. — Ambrosia 289.
— Chr. 66. — Cosmus, Dr. jur. 64. — Henrich, Mag. 72. — Joh. Ad., Mag. 72. — Matth. H., Kfr. 191 197. — Phil. Jul., Præst 289.
- Bornholt, Anna 251.
- Borring, R., Kirkeforst. 290.
- Bossen, Cathr. Elis. 225. — Peter 225.
- Boye, Caspar Johs., Sgpr. 94 180 196.
- Bradshaw 289.
- Brahe, Osse 14. — Sophie, Slægtbogsforf. 2 7 11 13 15. — Tyge, Astronom 2.
- Brandt, Abigael Mar. 255. — Aug. Hinr., Hrdsfgd. 230. — Axel 192. — Bothilla 230. — Caroline Cathr. 192. — Christen Scheel 192. — Christine 192. — Elsabe Maria 230. — Jens 192. — Johs., Skipper 230. — Jørgen 192. — Mathias 192. — Peder, Overrentemstr. 255 f. — Reinhardt 192.
- Branth, Kapt. 40 f. — Cajus, Dir. 293.
- Braun, Balthasar, Bgmstr. 132. — Catharina 132. — Elsabe 132. — Margaretha 132.
- Brauneiser, Chr. Aug., Rektor 142. — Susanna Sabina 142.
- Brechling, Christine 220.
- Bredahl, Chr. Hviid, Forf. 81 84 88 91—107. — Vitha Frederiche 101.
- Breide, Nicolaus 67 148.
- Breitendick, Cath. Margr. 30. — Chr., Organ. 30 f.
- Brendstrup, Mette 229.
- Bricks, Sara Carol. 254.
- Brinckmann, Lovise Jac. 38 40.
- Brochmand, Jesper, Bisk. 54 56.
- v. Brockdorff, E. O. S., Bar. 251. — O. D. 251.
- Brockenhuus, Eiler 248—50. — Rigborg, Slægtbogsforf. 5.
- Brockmand, Rasmus, Prof. 60.
- Brod, Christen Rasm.sen, Rekt. 218.
- Brodersen, Metta Kjestine 144.
- Brorson, Nikolai, Sgpr. 235.
- Brun, Arend, Bgmstr. 137² 139. — Arend, Sgpr. 137. — Cath. Elis. 140. — Conrad 137. — Detlev, Bgmstr. 137 139 f. — Detlef, Kapt. 137. — Joachim 137. — Joh. Arend., Bgmstr. 140. — Mikkel Sør.sen, Birkefgd. 157.
- Bruun, Anna Elis. 178 183 185 188 194. — Anna Leth 188 f. 194. — Bertel, Fabr. 230. — Birgitte 194. — Cathrine Marie 177 187—89 194 196. — Chr. Fr., Arbmd. 187 189 196. — Engel Mar. R. 230. — Joh. Ludv. Abbestée 188 f. 194. — Joh. Marie 230. — Jørgen Chr. 196. — Karen Marie 189 194. — Margr. 196. — Mariane 196. — Marie Chr. Fr. Joh.e 188 194. — Mette Laur.dtr. 287. — Regine Sophie 196. — Urban 196. — Urban, Justr. Amtsf. 178 183 185 188 194. — Urban Chr., Arbmd. 187 189 196.
- Bryske, Ide († 1621) 4. — Lisbet, Slægtbogsforf. 13.
- Brøchner, Hans 206 208.
- v. Brømsen, Cornelia 251.
- Brøndum, Søren Ped.sen 218.
- Brøns, Villads Nielsen, Lektor 276 279.
- Buch, Kommandant 24. — Hans Kirkeforst. 290. — Marie Christine 24.
- Buchwald, Niels Fabritius, Cand. mag. 176.
- Buok, Albert, Lærer 135.
- Buddeus, Joh. Franz., Prof. 235.
- Bugge, Thomas, Prof. 41.
- Buhr, Marie 188 193.
- v. Bunsen, Chr. Karl Jos., Ghr. 82 122.
- Burenea, Anna Margr. 70.
- Busch, Gert 145.
- Bussius, Aug. 147.
- Bynch, Josias 91.
- Bødtcher, L., Forf. 81 f. 88—91.
- Böfke, Maria 255.
- Bøgh, Nicolaj, Prof. 81.
- Bøgvad, Johan, Skriver 158 f.
- Böhme, Ulrica Aug. 142.
- Carstensen, se Thor-Straten. — Henrik, Jernværksejer 47.
- Casbergaard, Jacob Clausen, Sgpr. 62.
- Caspersen, Chr., Kapl. 60.
- Castenius, Detlovus 62.
- Charisius, Jonas, Statsmd. 55.
- Cheitum, Morten Ped.sen, Sgpr. 146.
- Chemnitz Bertha 145. — Matth. Theod. Bernh., Bgmstr. 144 f.
- de Cheusses, Anna Eleon. Henr. 258. — Frédéric, Gesandt 258.
- Christensdtr., Mette 217.

- Christensen, Bolwinnes 56. — C., Kapt. 251. — Georgius 55. — Lars, Gendarm 145. — Laur., Bgmstr. 158. — Laurentius, Bgmstr. 145. — Lave, Rektor 55. — Tycho 137.
- Christiani, Ernestus 57.
- Christiansen, Hans, Bgmstr. 134.
- Christierni, Petrus 147.
- Christine, Dr. af Sverige 76.
- Christophersen, Lave, Sgpr. 61².
- Claessemb, Johan Baptist 148.
- Clar, Amalie 221.
- Claudi, Ritm. 172. — Anna Sabine 172.
- Claudius, Anna 253 — Heinr. Detl. Chr. Insp. 251. — Maria Dort. 252.
- Clausen, H. N. 106. — Thomas, Generalsuperint. 235.
- v. Clausenheim, Bernh., Dr. jur. 66.
- Claussen, August Carl Em., Assessor 118—20.
- Clauswitz, Carl Chr., Kanc.r. 30. — Hedevig Sophie 30.
- Clementin, Jacob Chr.sen, Sgpr. 63.
- Clementsén, Christen, Forst. 158 f.
- Clod, J. G., Adj. 52.
- Closter, Hans 134.
- Collett, Ambrosia 289. — John, Kbmd. 289 f.
- Collin, E. 105 205. — J. 205.
- Collius, Nicolaus 63.
- de Coninck, Jean, Etr. 43 f. — Joh.e Sophie 40 42 f.
- Cornelisdaater, Anne 22.
- Cremerus, Georgius Johs. 58.
- Cretschmer, Mart. Cath. Georgia 143.
- Crugerus, Arnoldus 62.
- Cruse, Lars Pedersen 60.
- Curtz, Anna, 276 278. — Hans Poulsen, Sgpr. 275 278. — Kirst. Marie 278. — Mette Christ. 276 278 f. — Poul Hansen, Sgpr. 275 f. 278 f.
- Daa, Salome Eriksdtr. 167.
- Daberg, Hans Jensen, Sgpr. 65.
- v. Dadelbeek, Carel Gustaff 149.
- Dahlerup, Hans Birch, Søoff. 32.
- Dalgas, Carlo 252. — Ernesto 252.
- Dam, L., Proprietær 193. — Thora Louise 193.
- Damborg, Peder Ludv. 112.
- Danneskiold-Laurvig, Grev 245.
- Desprez, Mlle 268.
- Dichmann, Carl Frid., Prof. 195. — Fr. Chr., Kapt. 195. — Marie Elisabeth, 195. — Marie Othilia 195. — Rebekka Vilh. 195. — Sophie Fredr. 195.
- Dieck, Anna Maria 231. — Friedr. Wilh. 231. — Friedr. Wilh., Sgpr. 231. — Wibecke 231.
- Dinggreve, Henricus, Pr. 134. — Magdalena 134.
- van Dockum, Joost, Komm.kapt. 34 37 f.
- Dolmer, Jens 59.
- Dop, Chr. Wilh., Sgpr. 146.
- Dorrien, Antonette Magd. 38—40. — Liebert Hieron., Gen. 38. — Margaretha Cath. 38.
- Drechsel, Antonette Fredr. 282 285 f.
- Drevis, Joh., Gæstg. 69.
- Dreyer, Justina 138. — Peter, Mag. 138.
- Duus, Everardus Jacobi, Lio.jr. 61.
- Dyster, Christen Laur.sen, Ridefgd. 127 f. — Laur. Hansen, Sgpr. 127.
- v. Døring, Joh.e Ferd. 267. — Lud. Henr. Eust., Major 267. — Johs. Witt. 267—69.
- Ebbesen, Fredr., Pr. 252.
- Eblen, Aug. Dor. Cath. 253.
- Ebsen, Hans 135.
- Eckhof, Didrik, Dr. med. 63.
- Eckleff, Henricus 147.
- Eckstein, Cath. Charl. Elis. 269. — Ernest. Cec. 267. — Ferdinand 267—69. — Joh. Ferd., Kbmd. 267. — Joh. Sam. 269. — Joh.e Ferd. 267 f. — Lise 267. — Louise Jac. Ern. 267. — Mette (Meda) Cec. 267. — Sophie Friederica 267.
- Edwardsen, Edvard, Konrekt. 63.
- Effendal, Anna Marg. Dor. 251.
- Egendon, Laurids 216.
- Egertz, Herman Hermansen, Sgpr. 65.
- EGge, Petrus, Dr. jur. 63.
- v. Eggers, Chr. Ulr. Detl., Frh. 143. — Joh.e Ernestine 143. — Sophie Henr. Adel. 143.
- v. Ehrenschild, se Biermann.
- Eichel, Christen Hansen, Sgpr. 134. — Johan, Bgmstr., Læge 134.
- Eickstedt, Gertrud Maria 228.
- Eigtved, Sophie Chr., Oberstinde 238 f. 246.

- Eilskov, Magdalena 141. — Morten Chr., Apot. 141.
- Endridesen, Botel 164.
- Enesslægten 169.
- Engdalinus, Andreas Laur. 57.
- Engelbrecht, Jacob, Sognefgd. 125.
- Engelbrektsdtr. Dorthe 66.
- Engelschall, Marie 171.
- Engelstoft, Laurids, Prof. 108 f. 122.
- Enkebølle, Jens Peter, Kasserer 101.
- Eriksdatter, Hustru Astelud 163.
- Eriksen, Halvard, Sgpr. 55.
- Erlandsdatter, Sigrid, (Losna-Ætten) 164.
- Erlingsdatter, Adalis 165.
- Erreboe, Salome Marie 232.
- Esselbach, Dorothea Elis. C. J. 252. — Ferd. 252.
- Estrup, Hector Fr. Janson, Direktør 109.
- Eustadienus, Niels Bentzen, Dompr. 57.
- Ewald, Sl. 219—26 242 f. — Andr., Sgpr. 220. — Amalie 221. — Anna 221. — Anna Christ. 222. — Anna Margr. 225. — Anna Maria 225. — Birgitte 220. — Birtha Magd. 226. — Cathrine 222. — Cathar. 224. — Cath. Dor. 225. — Cathr. Elis. 225. — Cathr. Elis. 225. — Charl. Fried. 221. — Chr. 221. — Chr., Cand. theol. 222. — Chr., Tolder 221. — Chr. Fr. G. Ernst., Dr. med. 221. — Dor. Apol. 225. — Dorothea Cath. 221. — Dor. Christl. 220. — Enevold., Jagtjkr. 224 f. 237 246 f. — Enevold, Præst 215 224 234—47. — Esther 222. — Greg., Tolder 223. — Heinr. Chr. Gottfr., Sgpr. 221. — Joachim, Sgpr. 221 f. — Johann Jacob. 221. — Johs. 225. — Johannes, Digteren 215—47. — Johs., Kompastor 220. — Johs., Præst 222. — Johs., Stud. 220. — Laur. (Lor.), Sgpr. 220 228 245. — Lor. Greg. 225. — Lor. Greg. 225. — Maria 223. — Marie Eleon. Ant. 221. — Mathias 224 245 f. — Mathias Wilh., Korp. 224 240 246. — Mette 220. — Mette Christ. 225. — Mette Magd. 220 227 f. — Mette Magd. 224 227 234. — Mette Magd. 225. — Maria 224 234—47. — Mette Maria 225. — Nicol. 225. — Nicol. 225. — Nicolai 224 245 f. — Nikolai, Sgpr. 219 223 f. 227 234 242. — Otto Nicolaus 221. — Peter 223. — Peter, Skibsfører 223. — Peter Chr., Degn 221. — Søren 220. — Wibke Kath. 221.
- Evensen, Arne 165.
- Faber, Johs., Prof. 61.
- Fabricius, Komm. 28. — Fredr. Chr. sen, Sgpr. 57.
- Fabritius, Guldsmedesl. 191. — Aarsella Andr. 195. — Anna Cathr. Vilh. 175. — Anna Charl. Nancy 195. — Anna Elisab. 175 195. — Anne Leth 192 196. — Cathrine Marie 177 187—89 194 196. — Chr. 195. — Emilie Const. Wilh. 195. — Fredr., Hofjuveler 186—89 194 196. — Frederik, Stads-hauptmd. 191. — Frid., Knapmager 191 195. — Gunild Mette Kirst. 195. — Hans Urban W., Kapt. 195. — Jacob Gr. Gr., Guardein 195. — Johanne Cathr. 188 193. — Johanne Eleon. Vilh. 191 195. — Just, Etr. 191. — Jørgen Ludv., Guldsm. 195. — Ludv. Fr. Jul., Overlærer 175. — Margr. 195. — Sara 195. — Sophie Dor. Elis. 195. — de Tengnagel, Fam. 190 f. 196.
- Falck, Niels Nicolaus, Retshist. 114 120.
- Fallesen, Maria 142. — Peter 142.
- de Falsen, Johan Eskild. Just.r. 23. — Johanne 23.
- Faust, Rudolf 133.
- Faxe, Hans Rasmussen, Rektor 60.
- Fedderson, Lucia 141.
- v. Felden, Anna Cath. 255. — Ernst, Dr. jur. 255 257.
- Ferslev, Chr., Bgmstr. 128.
- v. Festenberg, se Pax.
- Fielckecone, Oluf Nielsen, Hoforator 65².
- Fildorfius, Petrus Jacobi 62.
- Fischer, de Fischer, Helena 141. — Metta Cath. 140. — Olfert, Adm^t 26 31. — Peter Ephraim, Sgpr 182 196. — Samuel 257. — Stephan Sfggd. 141. — Vittta 73.
- Fitzmann, Margar. 251.

- Flato, Erasmus 57.
 Flauger, Chr. Fr. 66.
 Fleckenberg, Oggesen 134 f. — Wagner Oggesen, Byfgd. 134.
 Flemming, Ane 161 163. — Anne Jac. dtr. 14. — Boe Pedersen 161 163 f. — Margrethe 164.
 Flensborg, Peder Jac.sen 71.
 Flock, Anna Elis. 234. — Samuel Enoch, Bogb. 234.
 Fog, Jørgen Laur.sen, Sgpr. 63.
 Folmeri, Thomas 63.
 Forchhammer, Joh. Heinr., Sgpr. 142. — Sophia Cath. 142.
 Forster, Magdalena 141.
 Foss, Chr., Dr. med. 147. — Jens, Dr. med. 147.
 Fousanée, Mdm. 199.
 Franck, Johanne Eleon. Vilh. 191 195.
 Francke, August Herm., Prof. 235. — Louise Elis. 252.
 Frieland 167 f. — Erik Ravaldsen, Væbner 168—70. — Estrid Ravaldsdtr. 168. — Niels Ravaldsen, Væbner 168 f. — Ravald Nielsen, Lagmd. 168 f. — Sven Eriksen 168.
 Friis, Fam. (Egern) 8. — Anders, til Landvig 166 f. — Catharina Barbara 78. — Chrf. Jørgensen († 1657) 8 13. — Siffuert, Overrenteskr. 158 f.
 Frijs, Friedr. Etz. C. 252.
 Frollichius, Olaus Georgii 65.
 Fromm, F. C. 67.
 Frühauf, Joh. Fridr., Sgpr. 228. — Maria 228.
 Frölich, Agathe 252. — Fritz 252. — Joh. Friedr. Nic. 252.
 Fuiren, Henrik, Dr. med. 59. — Thomas, Dr. med. 59.
 Fyringius, Hans Jac.sen 60.
 Galde, Gude († 1626) 55. — Mouritz 55. — Oluf 168.
 Galle, Slægt. 160.
 Galskyt, Peder T. 66. — Thomas Ped.sen 66.
 Galt, Dorte Pedersdtr. († 1579) 4. — Niels Pederssøn, til Ingelstad 1 f. 4. — Peder 1.
 Galtung, Slægten 169. — Gante Eriksøn 169.
 Gantzel, Anna Cathr. 273 f. 278. — Chr. Pedersen 275 278. — Joh. Slotskantor 275. — Jørgen, Sgpr. 273 275 278. — Peder 275. — Poulina Thomasia 273 278.
 Garmand, Chrf., Sgpr. 66.
 Garmann, Anders, Sgpr. 65.
 Gast, Sigri Erlandsdtr. 161 163.
 Geelmuyden, Gen.skibsmaaler 285.
 Georgij, Petrus 147.
 Geppel, Hedv. Margr. 252.
 Gerbrandus, Fredericus 66.
 Gerkens, Simon, Mag. 67.
 Germann, Maria 22 f.
 Gernandt, Paul Detl. 252.
 Gerner, Henrik, Kapt. 31.
 Gerritz, Anna 171.
 v. Gersdorff, Anna Marg. 252. — Chr. Ludv. 252.
 Ghuiding, Nicol. Joannes 62.
 Giessmann, Elisabeth 137. — Hans Bgmstr. 137.
 Giødesen, Gjødesen, Hans, Rektor 57. — Niels 62.
 Giødवाद, Jens Finsteen, Redaktør 126.
 Giøe, Birgitte 12.
 Glückstad, Johan Masius, Dr. med. 58.
 Gløersen, Nils Falch, Pr. 293. — Ulrik Jørgen, Etr. 293.
 Graah, Anna Birgitte 188 194. — Cathr. Marie 184 188 194. — Jacob Greg., Gen.kr.kom. 184 f. 188 194.
 Graneskow, Steph. Matth. 61.
 Gravius, Claudius Nic. 61.
 Gregersen, Jens, Pr. 235.
 Gregorius, Henning, Dr. med. 64 f.
 Grill, Sophie Cathr. Reb. 253.
 Grodtschilling, Kapt.løjtn. 27 f.
 Gromann, Anna Cath. G. 254.
 Gronhoft, Kirkeforst. 290.
 Grove, C. F., Gen.kr.komm. 26.
 Grubbe, Ide Jørgensdtr. 9. — Jacob, til Kappel 78. — Peder 7.
 Grum, jfr. Aastrup. — Mart. Pauli 147.
 Grundtvig, N. F. S. 93 294.
 Grüne, Johan Peter Martin 107.
 Grønbeck, Isak. Sør.sen, Bisk. 55.
 Gualtherus, Thom. Pet.sen, Sgpr. 227.
 Gude, Abel 255 257.
 Guminski, Elseb. Dor. 234. — Johs. Heinr., Apot. sv. 234.
 Guntzow, Anders Hansen, Præs. 61.
 Gyldenstjerne, Axel 78.
 Gyldenstjerne Sehested, Fam. 190.

- Gülich, Dr. 117.
 Gøye, se Giøe.
 Haar, Anna Jonsdtr. 161 f. 167. —
 Jon, til Gjerrigsvig 162.
 Hack, Fam. 18.
 Haffendanus, se Andreas.
 Haffner, Antonette Fr. 282 285 f. —
 Wilh., Gen.adj. 282 f.
 Hagedorn, Thomas Berthelsen, Rdmd.
 61 146.
 Haggæi, se Aagesen.
 Hall, 79.
 Hallando, Jacobus Johannis 61.
 Hammerich, Agent 152. — Emil,
 Bgmstr. 144. — (Fr.?) 205. —
 Fr., Rdmd. 144.
 Hammersen, Familien 174.
 Hammond, Anna Dor. 30. — Ba-
 stian, Just.r. 30.
 Hamrich, Wilh. Margr. Dor. 251.
 Hanning, Søren Laugesen 59.
 Hans August, Hertug, Holsten Gott.
 148.
 Hansdtr. Karen 158.
 Hansen, Agnes Adelgunde 175. —
 Anders, Brygger 71. — Anna Birg.
 177 188 194. — Anna Cathr. 178.
 — Anna Cathr. Vilh. 175. — Ber-
 tha 145. — Carl Aug., Adjunkt
 109. — Christ. Marg. 254. — Con-
 rad, Agent 186 196. — Elisab.
 Marg. 254. — Frederik, se de
 Lilliendal. — Hans Georg. Etr.,
 Konsul 178 f. 187 f. 193. — Jacob
 177 182 194. — Jacob, Konsul
 188 193. — Jens, Bager 175. —
 Jesper, Sgpr. 57. — Johanne Cathr
 188 193. — Just, Bgmestr. 137. —
 Justine Barb. 177 f. 185 193. —
 Jørgen Andr., Farver 144. — Jør-
 gen Buhr 194. — Jørgen Voigt,
 Maskinmstr. 175. — Knud, Slots-
 pr. 56. — Louise Aug. 144. —
 Lorentz, Bgmstr. 132 f. — Marie
 188 193. — Peter, Tingskr. 137.
 — Peter Brodersen, Bgmstr. 144.
 Harder, Johs. (Hans) G. S., Tegne-
 lærer 89. — Niels, Dr. jur 57.
 v. d. Hardt, Richard, 134.
 Harmens, Herman 67².
 Hartvigson, Julie 193.
 Hauch, Johs. Carsten 89.
 Haucke, Abell. Margr. 252. — Carl
 Friedr. Ferd. 252.
 Hauen, Jstr. 245.
 Haugaard, Jesp. Ped.sen, Foged 287.
 — Morten. Sgpr. 11 f. 18. —
 Ove Jespersen 287.
 Haucherinus, Jørgen, Krammer 65.
 — Søren Jørgensen 65.
 Havemand, Joach. 287.
 Hay, Alexander, Oblt. 128. — Ellen
 Malene 128.
 v. Hedemann, Chr. 252.
 Heering, Dorothea Chr. 220. — Josva,
 Sgpr. 220.
 Hegelund, Anne Kristendtr. 216 f. —
 Anne Pedersdtr. 287. — Maren
 Pedersdtr. 279. — Morten Ped.sen,
 Sgpr. 55. — Peder Jensen, Sgpr.
 146. — Peder Jørg.sen, Sgpr. 59.
 — Peder Mortensen, Bgmstr. 217.
 Hegerfeldt, Peder, Dr. med. 62.
 Heiberg, Carl Friedr. 252. — Joh.
 Ludv. 205 211 f. — Joh.e Louise
 204.
 Heide, Andreas Pedersen 61. — Claus,
 Kirkeforst. 290. — Joh. Chr.,
 Hjulm. 231. — Joh. Chr. Heinr.,
 Rdmd. 231. — Lena 231. — Maria
 231.
 Heiliger, Anna Marie 231.
 Hein, Georgius Henr. 149.
 Heisel, Bothilla 230. — Heinrich,
 Kbm. 230. — Maria 230. — Maria
 230. — Marie Margr. 222.
 Heisselhoe, Hans 134.
 Helm, Frederik, Kansler 148.
 Helsing, Alb. Chrf. 66.
 Helsingør, David Christensen, Sgpr.
 57.
 Holsted, Ove, Sgpr. 287.
 Hendrichs, Anna Cathr. 287. — Eli-
 sabeth 287. — Joh. Bøye, Kanc.
 287.
 Hendrichsen, Joachim., Sgpr. 287.
 Henningsen, Johann, Sgpr. 235 f. —
 Mar. Dor. 252. — Nicolaus, Dr.
 med. 252.
 Hennisch, Wilh. 63.
 Henrichsen, Agnes Adelg. 175. —
 Ane Fredr. 192. — Anna 192. —
 Anna 193. — Anne Leth 192 195.
 — Carl 192. — Carl 193. — Carl
 Wilh. 192. — Caroline Cathr. 192.
 — Cathrine 193. — Chr. 192. —
 Chr., Konstruktor 192. — Chr.
 Fr. Fabr., Maskinmstr. 193. —

- Chr. Graah Fabr. 193. — Emilie 193. — Frederikke 192. — Frits Boghdl. 175 193. — Jens Peter, Kasserer 192. — Joh. Reinh., Konstr. Asss. 192 195. — Johanne 193. — Julie 193. — Louise 192. — Marie 193. — Peter Fr. Wald. 193. — Reinhardt 193. — Rud. Har. Th., Maskinmstr. 175 f. 191—93. — Rudolph Johs. Fr., Rektor 109 112. — Sofie Fredr. 291. — Thora Louise 193.
- Henriques, Falck Wilh. 186 197.
- v. Herdingshausen, Wilh. Moritz 57.
- Herland, Berthel 64.
- Hermansen, Peder 59.
- Hersleb, Peder, Bisk. 236 289.
- Hertz, Henrik 94 198—214. — Sylvester 208.
- Hessinius, Martinus Suenonus 56.
- Hestermann, Elsabe Magd. 141. — Hans, Bgmstr. 135. — Johs., Diac. 135.
- v. Heubsch, Louise Elis. 252.
- Hey, Friedrich 67. — Johann 67.
- Heytman, Eggert, Bgmstr. 130.
- Hiort, Hjort, Hans Rud., Amtsforv. 142. — Helena 141. — Martha 81. — Peder, Prof. 88 124. — Sophia Hed. 142. — Lorenzen, Peter 81 86—88 109 112—120 124—126.
- Hoff, Hedv. Margr. 252. — Th., Geolog 74.
- Hoffman, Joh. Ad., Cand. theol. 149. — Niels Sørensen, til Kjærsholm 65 148. — Peder Sørensen, til Hammergaard 65.
- Hoffmann, Jens, Sgpr. 66.
- Hofgaard, Elis. Magd. 141. — Erich, Kbmd. 141. — Helena 141. — Jesper 141.
- Hofman, Søren. Dr. med. 56.
- Hogendorf, Anton Frandsen, Sgpr. 147.
- Hojer, Andreas, Historiker 16.
- Holek, Anna Ditlevsdtr. 80. — Eiler 147. — Eske 147.
- Hollingsen, Anna Marg. 141.
- Hollænder, Christiane 275 278.
- Holm A. K., Sgpr. 31. — Abell. Marg. 252. — Harald, Dr. med. 149. — Jacob 140. — Magd. Rebekka 140. — Peter Chr., Hrdsfgd. 140. — Thalia Rebecca 141.
- Holmer, Anna Christine 140.
- Holmgreen, Emilie 193.
- Holmorst, Anna Maria 225. — Hans, Retsskr. 225.
- Holmskjold, Joh. Theod., Ghr. 36 38. — Juliane Marie 36—38. — Sophie Magd. 36 38.
- Holst, Andreas, Kbmd. 220. — Anna Christina 138. — Bendix 138. — Catharina 220. — Catharine 136. — Henr. Hansen, Assessor 61. — Jacob, Dr. med. 64. — Margr. Hedv. 229.
- Holstein, Johan Ludv. 17 245.
- Holsten, Hans, Baron, Adm. 36 f.
- v. Holten, Charl. Ant. 229. — Engelke Jul. Wig. 254.
- Holter, Karen 171.
- v. Holys, Kapt. 138. — Anna Maria 137 f.
- Honchius, Robecus Chr. 60.
- Hornsylde, Sgpr. 151.
- Horsens, Jens Nielsen, Sgpr. 272 278 287.
- Horst, Hans Jørgensen 61².
- Horstius, Detl. 147.
- Horstmann, Anna Cathr. Fr. 188—90 195 f. — Anna Birg. 188 194. — Anette Birg. L. 187 f. 190. — Aug. Jac. Gr. V., Major 184 f. 188—90 195 f. — Frederik 188 190. — Fredr. Jul. Chr., Kapt. 188 194. — Jørgen, kgl. Berider 187 f. 190.
- Houriet, Sophie Henriette 194.
- Hoyol, Anna Eleonora 137. — Boldevin, Amtsskr. 137.
- Hudemann, Joh., Pr. 148. — Wilh. 148.
- Huitfeldt, Arild, Historiker 1 3. — Beate, Slægtbogsforf. 1 f. 13—20. — Lave, til Krogsgaard 4. — Lisbet, Slægtbogsforf. 1—20.
- Hummer, Jac. Andersen 67².
- Hundermark, Fam. 7.
- Hunderup, Peder Laur. sen, Sgpr. 245.
- Hunnius, Jac., Dr. 57.
- Huulegaard, Arense 241. — Maria 224 234—47. — Peder, Hørkr. 241. — Thomas 241.
- Huus, Andreas, Gæstg. 142. — Anna Magd. 142. — Maria 142.

- Hvas, Christiane Margr. 141. — Maren Maria 142. — Margrete Mogensdtr. 127. — Marie Sophie 144. — Niels Jürgensen 141.
- Hvidt, L. N. 106.
- Hyllerup, Anna And.dtr. 222.
- Hünitz 135. — Magd. Elis. 139.
- Høck, Ingvar dt Pet.sen 226. — Mette Magd. 226.
- Høegh, Mogens, Rigsrd. 260 262.
- Høfding, Matth. Nielsen, Sgpr. 60.
- Høg, Boe 9.
- Hørup, Espen Petersen, Sgpr. 225 f. 240. — Mette Magd. 225. — Mette Magd. 226. — Nicolai, Miss. 226. — Peter 226.
- Host, Ib (Jac), Sgpr. 216.
- Høyer, Birtha Magd. 226. — Thom., Kbm d. 226.
- Inderwelden, Franciscus Hugo 149.
- Ingemann, B. S. 85 89 93.
- Ingier, Aarsella Andr. 195.
- Ingwersen, Broder, Diakon 149. — M. H. 149.
- Ingvorsen, Charl. Am. 285.
- Ivari, Joannis 55.
- Iversdatter, Margr. 164 f.
- Iversen, Anna Cath. 140. — Conrad., Sognefgd. 140. — Peter, Bgmstr. 130.
- Jacobsen, Bagge 55. — Esben, Diak. 226. — Jens, Sgpr. 55. — Johs. 55. — Jürgen, Sgpr. 132. — Laur., Birked. 263. — P. V., Forf. 199—201, 203 f. 210 214. — W. 204.
- Jacobæus, Jens, Læge 66.
- Jansen, Andreas 136. — Hermann, Cantor 134. — Salome 136 f.
- Japsen, Bothilla 234.
- Jaspersen, Aug. Dor. Cath. 253. — Carsten Friedr., Klosterforv. 253.
- v. Jawandt, Anna Marg. 252.
- Jebsen, Anna Marie 231.
- Jelling, Stephan Sørensen, Sgpr. 62.
- Jensen, Giøde, Dr. med. 62. — Laur. Stadssekr. 220. — Maria 228. — Matthias, Rdmd. 138. — Niels, Hrdsgd. 272. — Oluf, Kirkeforst. 135 145. — Peter, se Meckelburg. — Peter Olufsen 138. — Sophie Dor. Elis. 195. — Thøger, Sgpr. 276.
- Jerne, Jørgen Pallesen, 58.
- Jernskæg, Fam. 19. — Edele 5. — Herlaug Ped.sen 164 f.
- Jespersen, Magnus, Geolog 73—76. — Niels, Dr. med. 65. — Vitta 73.
- Jessen, Anna 143. — Chr., Hofpr. 143. — Louise 143.
- v. Jessen, Math. Reinh., Etr. 172.
- Jetsmark, Ole Andersen, Sgpr. 57.
- Joannis, Augustinus 59.
- Johannis, Chr. 62. — Conradus 55. — Gaguinus 55. — Johs. 147.
- Johansen, Abel Meta Marie 230. — Niels, Sgpr. 218.
- Johnstrup, I. Fr. 74.
- Jonas, Huno, Dr. jur. 56.
- Jonsen, Friedrich, Dr. 172.
- Juel, Christen 249. — Erik, Rigsrd. 260 262.
- Julby, Jens Jensen, Rektor 63.
- Jungclausen, Dor. Elis. 253.
- Juul, Axel, Oberst 261 f. — Else 261. — Malte, Rigsrd. 259—62. — Maren 261. — Margr. 260 f. — Niels, til Bjørnholm 63. — Niels Axelsøn 16. — Steen Maltesen 261.
- Jürgensen, Anette Birg. L. 187 f. 190. — Anna Cathr. Fr. 188—90 195 f. — Anna Leth 188 f. 194. — Frederik 195. — Fritz, Hofurmager 176 187—90 195 f. — Fritz, Tegner 195. — Jürgen 134. — Jürgen, Hofurmager 183 188 f. 194. — Jürgen, »Kongen af Island« 188—90 194 f. — Louis, astr. Urmager 187 f. 190. — Marcus, Toldinsp. 187—89 195. — Marie Elisabeth 195. — Nikolai, Kromd. 234. — Sophie Henr. 194. — Sophie Jenny 195. — Urban, astr. Uhrmager 189 194.
- Jørgensdtr., Kirstine 69.
- Jørgensen, Claus, Rtskr. 57. — Erik, Rdmd. 277. — Jens 265. — Jørgen, Politiretsfuldm. 202 f. 207 210. — Steen, Komm.rd. 276—78. — Stephan, Overrtsass. 202. — Søren, Overform 71.
- Kaas, Fru 28. — Fr. Chr., Kontreadm. 25 31.
- Kall, Ellen Barb. Ab. 196. — Joh. Chr., Dr. jur. 188 f. 196 f. — Marcus Wöldike, Dr. med. 188 194. — Marie Chr. Fr. Joh.e 188 194. — Rasmussen, se Rasmussen.

- Kallesen, Gunder Christina 141.
 Kallundborg, Anders Iversen 59. —
 Hans Iversen, Røktor 59.
 Kämpføvener, Bendix 67.
 Kane, Otilia Ottesdtr. 168.
 Keeloth, Jürgen, Rektor 134.
 Kehlet, Jørgen 134.
 Keilhau, Margr. 195.
 Kellingehusen, Magd. 278.
 Kielman v. Kielmansegge, Carl Aug.
 Rigsgr. 149. — Fr. Chr. 147. —
 Georg Ludv., Gen. 149.
 Kier, Otto, Bgmstr. 144.
 Kierkegaard, M. A. 151. — Michael
 Ped.sen 150 f. — P. C., Bisk. 150
 —52. — Søren 150—56 198—214.
 Kierulf, Julie Sorine Ovine 229.
 Kilde, Lor. 200 207.
 Kildentoft, Ane Freder. 192.
 Kindt, Toldkass. 45.
 Kirkerup, Cæcilia Mar. 231. — Jens
 Sgpr. 231.
 Kirstein, Teaterdir. 209.
 Kjerulf, O. A., Kapt.løjtn. 25.
 Klee, Anna Elis. 175 195. — Frederik
 Alex. Gottl., Kontorch. 175—97.
 — Henrik Gottl., Major 175 195.
 Klein, Caroline Amalie 192.
 Klepping, Frk. 245.
 Klestrup, Anna Ægidia 232. — Eli
 Sophus, Kbmd. 232. — Salome
 Marie 232.
 Kling, Cathr. Dor. 251. — Elis. 232.
 Klingberg, Cat. Elis. 30. — Lauritz,
 Etr. 30. — W., Dr. med. 50.
 Klinge, Anna Elisab. 136. — Anna
 Sophia 136. — Anton, Bgmstr.
 136. — Anton, Ridefgd. 136. —
 Anton Boldewin, Sgpr. 136. —
 Dorthe Elis. 136. — Friedr.,
 Byfgd. 136. — Friederich, Bysekr.
 136. — Frieder., Sgpr. 136. —
 Just, Byfgd. 136. — Kai 136.
 Knoff, Chr. Hieron., Inform. 61. —
 Daniel, Dompr. 60. — Paul
 Dan.sen, 60.
 Knudsen, Alf. (Tre Roser) 164.
 Knudsen, Anna 222. — Anna Christ.
 222. — Chr. 137. — Hans, Sgpr.
 222. — Knud, Sgpr. 222. — Lo-
 rentz, Bgmstr. 134.
 Knudtsen, Wilhadtz, Bgmstr. 133 f.
 Knudtzen, Anna 134. — Margaretha
 134.
- Knuth, Chr. Fredr., Greve 190. —
 F., Greve 26.
 Koch, Laur. Olsen, Sgpr. 65. — Peter
 Chr., Redaktør 116.
 Koefoed, Fam. 76.
 Kolderup-Rosenvinge, Janus L. A.,
 Prof. jur. 108 186 196.
 Kolding, Tyge Jensen 58.
 Kollmann, Anna 257.
 Kolster, Anna 253. — Joh. W. Nik.
 253.
 Kolthoff, Ernst Wilh., Adj. 123.
 Koos, Jürgen, 253.
 Koselitz, Balth. 61.
 Krabbe, Anne 9. — Iver 78. — Mo-
 gens 78.
 v. Kradtz, Wolf. Hieron. 261.
 Krag, Gert, Sgpr. 159.
 Kragh, Anna Cath. 259 265.
 Krieger, Anth., Kontreadm. 231. —
 Elisab. 231. — Joh. Corn., Adm.
 31.
 Kroeger, Michel 134.
 Krongaard, Elsabe Marie 230. —
 Knud, Sgpr. 230.
 Kruckow, Anna 167.
 Krumme, Ingeborg 168 f. — Jacob
 168. — Nils 168. — Nils Nilsen
 168—70.
 Krummedige, Fam. 19.
 Kruse, Elsabe 228. — Karen 78.
 Krüger, Maria Elis. 233.
 Krøger, Nic., Bgmstr. 130.
 Krøyer, H. 200.
 Kunniger, Elis. Margr. 253.
 Kunnimund, jfr. Kühnemuth.
 Kühne, Johs., Sgpr. 148.
 Kühnemuth, jfr. Kynemundt. —
 Karen 289. — Thomas, Løjtn.
 289.
 Kynemundt, Thomas, Løjtn. 289. —
 Thomas Th.sen 289.
 Køhnen, Werner 149.
 Kølenbrunn, Hans Nielsen, Bgmstr.
 277.
 Køndig, Cæcilia 137. — Elsabe 135
 145. — Nicolaus, Sgpr. 135 137.
 Køpke, Frederikke, 192.
 Köster, Hugo Elimar, Bgmstr. 145.
 Lange, se Munk. — Fam. (en Rose) 8.
 — Fam. (3 Roser) 8. — Andr.
 Henr.sen 147. — Christen Henr.-
 sen 147. — Dorte 8. — Fr. O.,
 Pædag. 208. — Henrik 67. —

- Kirst. Pedersdtr. 286. — Peder, Landsd. 8. — Vibeke Pedersdtr. 8.
- Langfeldt, Johan, Gæstg. 79. — Wilh., Sekr. 79.
- Larsen, Asmus, Urtekr. 50 52. — Søren Eskildsen, Dr. med. 50 52.
- Lassen, Corinna 144. — Friedr. Chr., Hrdfgd. 144. — Gustav Friedr., Bgmstr. 144. — Helene 144. — Marie Sophie 144.
- v. Lathem, Gen.kr.komm. 172. — Mariane Jesophine 172.
- Lauenstein, Gjertrud 135 138. — Ingeborg 135. — Johs. 135. — Just, Bgmstr. 135 138 145.
- Laugesdtr., Marine 217.
- Laugesen, Mette Hansdtr. 217.
- Laurentii, Fridericus 66. — Olaus 56.
- Laurentius, Johs. 57.
- Lauritsen, Oluf, Brygger 71 f.
- Lauritzen, Ivar 218 f. — Søren 218. — Ægidius, Sgpr. 220 245.
- Laursen, Christen, Hrdfgd. 276 279.
- Legaard, Chr. Hansen, Livlæge 63.
- Legardt, Chr. Hansen, Læge 58.
- Lehmann, Orla 106.
- Lehmeier, Carol. Marie 229. — Mette 229. — Morten Fr., Birked. 229.
- Leibrecht, Regine Sophie 196.
- zu Leiningen-Dachsburg, Sophia Jul. 256.
- Lemvig, Elisab. 232. — Elis. Vilh. 232. — Fredr. Ludv., Amtsförv. 232.
- Lend, Hans Nielsen, Sgpr. 218.
- v. Lente, Friedr., Reg.rd. 258. — Hedev. Margr. 258.
- Lerche, Johannes 56. — Mads Pedersen, Sgpr. 58.
- Lessemens, Johs. Chr. 65.
- Leth, Christen, Kom.r. 140. — Hilleburg Chr. 140. — Jørgen Hansen, Sgpr. 148.
- v. Leuenfeld, Marcus H. Tr., Ob. 171. — Sophia Meta 171.
- Leyel, Dankert, Læge 59. — Hans 59.
- Lieberg, Andreas Emil, Adj. 121.
- Lihme (Liime, Lime), Fam. 291. — jfr. Lym. — Bodil Marie 292. — Chr. Fr. Temler 292. — Chr. Rasm.sen, Kmrd. 291. — Mads Mortensen, Sgpr. 58. — Peder Ped.sen Abildgaard 292. — Peder Rasm.sen, Asses. 291.
- Lilie, Friedr., Diak. 220. — Henr., Pr. 220.
- de Lilliendal, Friedr. Hansen 178 180 182 194.
- Lime, se Lihme.
- Lind, B. C. W., Aud. 206. — Bolethe Sophie Elis. 152. — Knud Chr., Farver 152. — Peter Engel, Bisk. 152—156 198 212.
- Lindemann, Anna Cathr. 273 f. 278. — Carol. Elis. 254. — Henrik 274. — Lorenz., Premiermin. 274. — Margr. 274. — Steph., Kbmd. 274 278. — Thomas, Dr. jur. 274 f. — Thomas, Dr. theol. 274.
- Lindenhan, Andr. Chr., Bgmstr. 142 f. — Anna Magd. 142. — Carl Ferd. 143. — Charl. Am. Hild. 142. — Emil 143. — Gustav Ad., Bgmstr. 143. — Hans Jul. 143. — Hans Tobias, Sagf. 142. — Hansine 143. — Hermann 143. — Ida Marie 143. — Peter 143. — Sophia Wilh. 143. — Wilh. 143.
- Lindenov, Christence 78. — Godske 55. — Joh., til Ørtofte 55.
- Lindholt, Anna Jespersdtr. 278. — Augustus Simon 149.
- Listuannus, Petrus Sev. 56.
- Lorentz, Didr. Carl., Gen. 42. — Dorothe. Marg. 42. — Hedevig Marg. 42. — Jørgen, Bgmstr. 134.
- Lorentzen, Anna 140. — Enevold, Sgpr. 215 219 234. — Knud 135. — Knudt 134.
- Lorenzen, Carl Henr., Adj. 81—126. — Martha 81. — Peter Hiort, se Hiort L. — Thomas, Just.r. 81 121.
- Lossou, Hans Jacob, til Reistrup 64.
- Louise, Pr.sse af Danmark 24.
- Lubbert, Sibrand, Prof. 53.
- Lucoppidan, Peder Jensen 16.
- Ludolfin, Elisabeth 137.
- Lund, Etr. 205. — Henriette 151. — Jørgen Mortensen, Sgpr. 128. — Nis, Bgmstr. 131.
- Lunding, Anna Cath. 140. — Anna Christina 138. — Anna Christina 140. — Anna Elisabeth 141. — Anna Margr. 141. — Anna Sophia 140. — Bertel 140. — Bertel 140 f. — Catharina 141. — Cathr. 140.

- Claus Jac.sen, Kbmd. 138. —
Elsabe Magd. 141. — Ingeborg
140. — Jacob 140. — Jacob Ber-
telsen, Bgmstr. 140. — Magd.
Rebekka 140. — Metta Cath. 140.
— Michel Jac.sen, Kbmd. 141. —
Nis 140. — Nis Jac.sen, Kbmd.
141. — Talle Rebecca 140.
- Lundius, Salome 220.
- Luther, Morten 271 274.
- Luxdorph, jfr. Bollesen. — Bolle,
Dipl. 157—159. — Cidtzele 158.
— Citzelen 158. — Else 158. —
Holger, Major 158. — Oluf, Pr.
158. — Peder, Landsd. 158.
- Lüders, Bendix, Forp. 231. — Chri-
stine 231. — Dor. Chr. 221. —
Friedr. Carl., Amtsf. 231. —
Joh. Henr. 231. — Karl Chr.,
Bgmstr. 144. — Peter, Overrets-
raad 144.
- Lydicke, P. G., Bogtr. 79.
- Lykke, Erik († 1644) 7.
- Lym, Niels Tork.sen 291.
- v. Lützwow, Friedr. Aug. R. 253.
- Löbel, Joh. Ad. 253.
- Løvenbalk, se Jensen.
- Madelung, Joh. Georg., Møntmstr.
293.
- Madsen, Mads, Sgpr. 60. — Søren,
Slotsskr. 217.
- Madvig, J. N. 112 119 122.
- le Maire, Isaac 148. — Jaques, Resid.
148.
- Malling, Charl. Am. Hild. 142. —
Hansine 143. — Mart. Cath.
Georgia 143. — Peter, Gen.kr.-
kom. 143. — Rasmus, Audit. 142.
— Ulrica Aug. 142.
- Malmberg, Overstyrmd. 232. — Dor.
Sophie 232.
- Marcussen, Johanne Eleon. Vilh. 191
195. — Marie 193.
- Markdanner, Caspar 147. — Henrik
147.
- Marschalck, Joh. Friedr., Ghr. 256.
- Marsvin, Margr. 272.
- Martens, Maria 224 237 246 f.
- Martensen, Amtsskr. 141. — Cath.
Eleon. 234² 245. — Johs., Pens.
234.
- Martini, Sgpr. 220. — Nikolaus, Pro-
kansler 171. — Sophia 171.
- Masius, se Glückstad.
- Mattisen, Hans, Bgmstr. 132.
- Matzen, Jens, Rdmd. 133. — Pawell,
Bgmstr. 130 f. — Peter 138 141.
- Mechelborch, Hinrick, Bgmstr. 131².
- Meckelburg, Marina 131 133. — Oluff
Jensen, Bgmstr. 131² 133. — Peter
Jensen, Sgpr. 131.
- Mecklenburg, Carsten, Bgmstr. 133.
- Meinberg, Joh. Wilh. 253. — Sophie
Cathr. Reb. 253.
- Meinert, Skipper 228. — Helene Elis.
228.
- Meisling 200.
- de Messissy, Adm. 36.
- Metey, Overauditor 171.
- Meyer, Charl. Sophie Hech. 221.
- Meyland, Jens Chr., Bgmstr. 140 f. —
Joh., Sgpr. 140.
- Michaelis, Chr. 64 f. — Joh. Dietr.,
Dr. med. 65 f. — Petrus 65.
- Michelsen, Albert, Præst 289 f. —
Ambrosia 289. — Cathr. 224. —
Cathr. 289. — Georg (Jørgen),
Kbmd. 289. — Peter, Foged 224.
- Mickelsen, Søffren, Ridefgd. 157.
- Mikkelsen, Jacob, Bgmstr. 55. — Nic.
Christine 42. — O. W., Adm. 42.
- Molbech, Chr. 121 205.
- Molk, Petrus 63.
- Moller, Laur., Sgpr. 220. — Olaus,
Sgpr. 220.
- Moltke, O. J., Ghr. 45.
- Momsen, Anna Marie 231. — Joh.
Friedr., Kbmd. 231. — Johann
Friedr., Kbmd. 231. — Maria 231.
- Monrad, Anna Apoll. 140. — D. G.
106. — Ellen Barb. Ab. 196. —
Georg., Sgpr. 140. — Johs., Sgpr.
135 f.
- Montinius, Petrus Petri 63. — Thom.
Petri, Mønsterskr. (?) 63.
- Mortensen, Boh, Foged 225. — Hans
265.
- Mule, Hans Hansen, Kapl. 63. —
Mikkel 57. — Niels Hansen, Sgpr.
55.
- Mumme, Thomas 56.
- Munch, Peder, Brygger 71 f.
- Mund, Charl. Am. 285. — Christ.
Sophie Magd. 282 f. — Edel Urne,
til Øllingesø 79. — Friderich, Etr.
284. — Friderich, Løjtn. 282—286.
— Pros, Adm. 80.

- Mundt, Dor. Magd. 285. — Fr. Gust. Ad. 285.
- Mundth, Jac. Chr., Bundtm. 286. — Kirstine 286.
- Munk, (3 Roser) 4 7. — Frederik († 1634) 4 f. — (Lange), Ide Hansdtr. 167. — Jørgen († 1577) 4. — Maren († 1612) 4. — Peder Iversen, Sgpr. 58.
- Munthe, Fredr. Wilh. Ad., Krigsrd. 282 284.
- Mussmann, Andreas 138. — Andreas 141. — Anna 138. — Anna Cath. 141. — Anna Christina 138. — Anna Elis. 141. — Anna Sophia 140. — Catharina 141. — Cathrine 140 f. — Christina Margr. 141. — Chrif. 135 138. — Elisab. Magd. 141. — Falle Reb. 141. — Gertrud 138. — Gunder Christ.a. 141. — Helena 141. — Jacob 141. — Joh. Chrif. 138. — Kai, Dep. 141. — Kai Bgmstr. 138 141. — Lorentz 140. — Magd. 141. — Magdalena 138 141. — Mathias 141. — Matthias, Bgmstr. 138 141. — Nis 141. — Peter 141. — Thalia Reb. 141.
- Müller, Abigael M. Dor. 80. — Agathe 139. — Chr. Rud., Bisk. 80. — Ditlev, Mag. 80. — Georg, Oblt. 80. — Georg Rud., Kanc.r. 79 f. — Marcus, Bisk. 80. — Th. Fr. J., se Møller.
- Münchhausen, Johs. 66.
- Münter, Bathasar, Dr. 246 f. — Joh. Ernestine 143.
- Møller, Cathr. Christ. 80. — Marcus 80. — Peder Ludv., Litt. 107 199 201—03. — Poul, Digter 200 208 211 f. — Simon Larsen, Toldkontr. 80. — Thorv. Fr. Joh., Bgmstr. 145.
- Nedergaard, Emmike, Sgpr. 66.
- Nethman, Hermannus 65.
- v. Neuhöffel, Arnold Chr., Bgmstr. 141 f. — Ludw. Georg, Sagf. 142. — Ludw. Phil., Diak. 141. — Magdalena 141. — Sophia Hedev. 142. — Sophia Magd. 142.
- Nicolai, Andreas 58. — Johannes 56. — Ovidius 59. — Severinus 56.
- Niebuhr, Barth. Georg, Historiker 122. — Hedewig 142.
- Nielsen, Daniel 230. — Erik 55. — Hans 158. — Johann., Dep. Bgr. 253. — Peder 158. — Sophia Hedv. 253. — Søren, Sgfgd. 142. — Torben, Sgpr. 127.
- Niemann, Chr. Albr., Dr. jur. 148. — Friedr. Aug., Politimstr. 117 253.
- Niemeyer, Aug. Hermann, Prof. 122.
- Nilsen, Jon, Lagmd. 168.
- Nilsson, Guttorm, Lagmd. 169. — Ragnvald 169.
- Nissen, Chr. Carl., Kapt. 177 185 193. — Justine Barbara 177 f. 185 193. — Nicolai Chr., Konfr. 176 185—88 190 193 196.
- Noermands, Sophie Cathr. 79.
- Noldius, Chr., Prof. 64.
- Norby, Bendix 8.
- Nordrup, Vinhdl. 245.
- Norman, Axelius 148.
- Numsen, Anna Frederikke 78.
- Nyborg, Claus Pedersen, Sgpr. 60.
- Nyerup, Rasmus, Prof. 49.
- Nygaard, Prokurator 189.
- Nøsted, Knud Didrik, Missionær 108.
- Ogelby, Peder, Rdmd. 70.
- Oldeland, Hans Hansen 147.
- Oldendorph, Hans Jacobsen 130 f. — Jac. Pet.sen, Bgmstr. 130.
- Olesen, Knud, Rektor 148.
- Olstdatter, Bodil Lene 70 f. — Ellen 70 f. — Sophia 68—72.
- Olstdorff, Albert Chr.sen, Sgpr. 128.
- Olsen, Adam Levin 69. — Hans, Stadsfys. 59. — Jørgen 69. — Knud, Rektor 64. — Laurids, Pr. 55. — Ole, Gæstgiver 68 f. — Peder 69.
- Olufsen, Arild, Foged 168 f. — Falk 158 f. — Foch (Fick) 158 f. — Jens, Bgmstr. 137. — Jens, Bgmstr. 138 145. — Peter Jensen 138.
- Ormsen, Erik 160.
- Ostenfeldt, Christen, Prof. 60. — Peder 63.
- Othoniensis, Chr. Clausen 60.
- Ouri, Karen Tjostelsdtr. 167.
- Outzen, Jacob, Bgmstr. 131.
- Ovens, Gerhard 67².
- Overbeck, Conrad Mich., Rektor 138. — Dorothea Sophie 138.
- Palmqvist, Baron. Oberst 25.
- Paludan, Søren, Lektor 64.
- Paludan-Müller, Fr. 156.

- Panck, Peter, Byfgd. 217.
- Parsberg, Anne Cathr. 79. — Frederik, Ritm. 79. — Gudde 79. — Holger, Landsd. 5 7—9 10 13. — Mette Sophie 79. — Niels 78. — Oluf, til Jernit 78. — Sidsel 79. — Verner, til Nørlund 78.
- Pauli, Chr. 55. — Cornelia 251. — Margaretha 220.
- Paulsen, Hans Thomasen, Res. 58.
- Paulsen, Dor. Sophie 232. — Joh. Heinr., Apot. 232. — Johs., Superint. 58. — Jürgen 138. — Sophia Hedv. 253. — Søren, Sgpr. 290.
- Pauly, Juliane Aug. 253.
- Paus, Anders Hansen 60. — Hans P., Sgpr. 60. — Poul Hansen 60.
- Pax, Chr. v. Festenberg, Staldmstr. 56. — Peder 56.
- Pedersdatter, Margr. 276 279.
- Pedersen, Chr. 158. — Chr. 167. — Frederik, Diakon 64. — Hans, Boelsmd. 51. — Hans, Bgmstr. 275 278. — Hans, Foged 168. — Hans, Sgpr. 217. — Jens, Kirkeforst. 290. — Jens, Ridder 165. — Jens, til Bro 166—68 170. — Jens, (Tjottø Slægten) 166. — Jørgen Brygger 71. — Jørgen, Rentemstr. 217. — Niels, Degn 128. — Peder 167. — Peder, Pr. 276 279. — Søren, se Baggesen. — Thøger, Sgpr. 57. — Tollef, paa Høgi 163 f.
- Persen, Else 46 f. — Clem., Kapt. 47.
- Petersdtr., Esther 234. — Susanna, Cath. 142.
- Petersen, Prokurator 180. — C. A., Kbm. 143. — Cath. Dorth. 49. — Elis. Margr. 253. — Fr. Chr., Prof. 122 205. — Henrik, Tømmermd. 192. — Jens, Rdmd. 134. — Jens, Rdmd. 135. — N. M., Prof. 52. — Simon, Bgmstr. 132 145. — Thomas, Sgpr. 227.
- Petit, Charles 253.
- Petri, Christiernus 57. — Johannes 56.
- Pfenning, Chr. Jacob. 149.
- Pflueg, Nic. Friedr. 149.
- Philipsen, Philip Gerson, Boghdl. 107.
- Plum, Anton Chr. Rohn, Apot. 68. — Cl., Prof. 70. — Claus 70. — Claus, Sgpr. 68. — Frederik, Bisk. 68. — Friderich, Mag. 68—72. —
- Kirstine 70. — Kirstine 70. — Lene 70. — N. M., Sgpr. 68. — P. A., Dr. med. 68. — P. A., Pr. 68.
- Podebusk, se Putbus.
- Pohlman, Herman 290.
- Pondaeus, Andreas. 55.
- Pontoppidan, Chr. Fr., Adm. 30. — Erik Eriksen, Biskop 60. — Lovise 30.
- Poppius, Petrus 58.
- Pors, Anna Mathiasdtr. 218. — Claus, til Øllingesø 58. — Mathias Andersen, Sgpr. 218. — Otto 58.
- Pouch, Hans Hansen, Kap. 146.
- Poulsen, Abel Meta Marie 230. — Anna Ægidia 232. — Chr. Mich. Johs., Pr. 230. — Meta Sophie 230. — Sigvard, Sgpr. 232. — Vilh. Sophie 232.
- Povelsen, Søren Ludv., Rektor 108.
- Price, Dor. 223. — Marcus 223. v. Promnitz, Magd. Jul. 260.
- Pruyssius, Paulus Petri 59.
- Prætorius, Sl. 226—34 243 f. — Andr. 233. — Andreas Chr., Sgpr. 230. — Anna Elis. 234. — Axel Fr. Johs., Ass. 229. — Bertram 226. — Barb. 233. — Bol. Elis. 232. — Botilla Chr. 233. — Carl Steph. Heinr., Kbm. 229. — Carl Vald., Sgpr. 229 f. — Carol. Marie 229. — Catharina 219 234. — Cath. Eleon. 234² 245. — Charl. Angel. 229. — Chr., Sgpr. 233. — Chr. Johsen 227. — Clara H. J. R. 229. — Cæcilia Mar. 231. — Dor. Apol. 224 227. — Dor. Apoll. 228. — Dor. Soph. 228. — Dor. Sophie 232. — Dor. Sophie 232. — Dor. Sophia 233. — Elis. 231. — Elisabeth. Dor. 232. — Elis. Vilh. 232. — Elsabe 228. — Elsabe Maria 230. — Elsbe 233. — Elsebeth Dor. 234. — Esther 234. — Friedr. Chr. 233. — Georg 234. — Gertr. Maria 228. — Gude Cathr. 228. — Helene Elis. 228. — Henrich, Farver 232. — Henr. Fr., Etr. 232. — Jacob Chr., Gross. 233. — Jac. Conr. 228. — Jacob Conr. Chr., Kromd. 233 f. — Jacob Hansen 234. — Jeppe, Gross. 232. — Jeppe, Volont. 233. — Johann Jac., Sgpr.

229. — Joh.e Henr. 231. — Joh. Marie 230. — Johs. 230. — Johs. 233. — Johs. 233. — Johs. 233. — Johs., Bogh. 231. — Johs., Degn 220 227. — Johs., Sgpr. 219 226 f. — Johs., Sgpr. 223 f. 227. — Johs., Sgpr. 228. — Johs., Sgpr. 228. — Johs. Joh.sen, Sgpr. 227. — Johs. Reinh., Sgpr. 231. — Lorentz, Kfr. 228. — Margr. Hedv. 229. — Maria 228. — Maria 230. — Maria 231. — Maria 231. — Maria Elis. 233. — Meta Sophie 230. — Mette Magd. 220 227 f. 234. — Mette Magd. 224 227. — Mette Magd. 227. — Paul Chrf. 233. — Peter 232. — Peter Joh.sen 227. — Sophie Christ. 229. — Steph. Heinr., Sekr. 232. — Steph. Hendr. 232. — Steph. Hendr. 232. — Stephan Hinr., Sgpr. 228. — Stephan Hinr., Sgpr. 229. — Steph. Hinr., Toldforv. 233. — Thora Sophie 229. — Wibecke 231. — Vilh. Sophie 232.
- v. Putbus, Malthe 259 f. 266. — Maur. 259 f. 264—66. — Rudolph Abr. 259 f. 262—66.
- Pætges, Johanne Louise 204.
- v. Qualen, Heinr. Alfr. Edm. Th. 253. — Joh. Detl. 253. — Josias, til Borghorst 149. — Jul. Aug. 253.
- Quitrow, Mette 263 f.
- Qvistgaard, Sophie Fredr. 195.
- Raben, Andreas Jessen 141. — Elisab. Magd. 141. — Friedrich, Kbmd. 141. — Lucia 141.
- Ragnvaldsen, Nils 169.
- Ramel, Anna Henriksdtr. 259—62. — Henr., Rigsrd. 260—62. — Sophie 261.
- Ranchel, Jens Daniel, Sgpr. 158 f.
- Rantzau, Chr., til Asdal 148. — Jørgen 78. — Louise Aug. 145.
- Rask, Hans Chr. 49 51 f. — Maren 51 f. — Mette Marie 51 f. — Rasmus, Dr. jur. 60. — Rasmus, Sprogforsker 49—52.
- Rasmussen, Anders, Brygger 70. — Mich. Nic. Chrf., Kall 77 f.
- Rauber, Felix Fridr. 147.
- Raupach, Charl. Ang.l. 229. — Charl. Ant. 229. — Fr. Andr., Kirurg 229.
- Ravn, Fam. 291. — Ole Hansen 291.
- Reedtz, Steen 261 f.
- Reenberg, Claus Chr.sen, Bgmstr. 276 279. — Jens Clausen, Rektor 276 278 f. — Mette Christ. 276 278 f. — Morten, Stiftspr. 276. — Thøger Digt. 276 f.
- Regenburg, Helene 144.
- Rehewald, Kapt. 138.
- Reiche, Friedr. Heinr. Jens, Adv. 267. — Louise Jac. Ern. 267.
- Reidarsen, Erling 156.
- Reiersen, Anna Dor. 30. — Chr., Kom.kapt. 30. — Christ. Cath. 30. — Elisabeth 29. 33. — Hans Peter, Amtsforv. 30. — Hedevig Sophie 30. — Holger Chr., Konfr. 30. — Lovise 30. — Lovise 30. — Niels Lunde 30. — Peter, Kom.r. 30.
- Reimer, Anna Maria 228. — Dor. Soph. 228. — Johs. Reinh.sen, Sgpr. 228.
- Reimers, Anna 132.
- Renior, Kirstine Clausdtr. 276 279.
- Renselitz, Balth. 59.
- Repp, T. G. 200.
- Resen, Hans Hansen, Prof. 158. — Peder Hansen, Præs. 10 70.
- Reuter, Chr. Isaksen 64.
- Rhuman, Arnold, Prof. 64.
- Rhuuse, Kirsten Laur.dtr. 128.
- Riisbrigh, Løjtn. 41.
- Riber, Christen Hansen, Bisk. 55.
- Ringkøbing, Anders 62.
- Ritz, Alb. Alb.sen 56. — Jacob Alb.sen, Rektor 56.
- Rivulanus, Axelius 63.
- Rodsteen, Marquard, til Lundsgd. 60.
- Rolichius, Olaus 64.
- Rolstrup, Povl 158.
- Rosenkrantz, Ellen Axelsdtr. 127. — Gunde, til Skaføgd. 63. — Holger († 1699) 63. — Holger, til Ørup 63. — Holger Eriksen 164. — Jacob († 1668) 63. — Jens († 1658) 63. — Jens († 1695) 11 13. — Jørgen († 1754) 11. — Otte Holgersen 164.
- Rosenstjerne 291.
- Rosensværd, Baard Rolfsen 167. — Maren 167. — Mogens 167.
- Rosenvinge, se Kolderup-R. — Kapt. 36.
- Rostgaard, Frederik 11.

- Rostrup, Jacob († 1594) 248.
 Roth, Anna 251.
 Rud, Jørgen 169. — Otto 169.
 Rudolfsøn, Chr., Sgpr. 62.
 Rustung, Chr. Trondsen 167. — Else
 Chr.f.dtr. 162. — Maren 167.
 Rutensteen, Anna Henr.dtr. 221.
 Rye, Rie, Bothilla Cath. 138. — Dor.
 Sophia 138. — Maria 138. — Mat-
 thias 138. — Nicolaus, Bgmstr.
 138. — Severin 138.
 Rührmann, Klara Magd. Elis. 145.
 Rytter, Maren 167. — Olaf 167. —
 Oluf Chr.f.sen 167. — Pernille
 Olufsdtr. 167.
 Røed, Øllegaard Hansdtr. 161.
 Rønnev, Jørgen Hansen, Sgpr. 62.
 Røring, Anna Petersdtr. 287.
 Sach, Johan Ebbesen, Sgpr. 62.
 Sadolin, Elisab. Handsdtr. 80.
 Samogius, Johs. Petri 57.
 Samuelsen, Jon, Mag. 80.
 Sandberg, Løjtn. 27 f.
 Sander, August Friedr. 148.
 Saxtorph, Math., Prof. 31.
 Scavenius, Peder Laur., Gen.prok. 61.
 Schade, Maria 230.
 Schaffalitzky de Muckadell 190.
 v. Schafradt, Caspar Ernst R. Korp.
 128.
 v. Scheele, Charl. Sophie 254.
 Schiern, Einar Theod. Imm. 108.
 Schiff, Meyer Isaac 114.
 Schinck, Mathias Thomæus, Sgpr. 135.
 Schindelbauer, Gust. Ad. Carl. 145.
 — Klara Magd., Elis. 145.
 Schindler, Bothilla Cathr. 138. — Chr.
 Erdmann, Rektor 138.
 Schjødte, J C., Zoolog 74.
 Schmidt, Cathr. Christ. 80. — Dor.
 Apol. 225. — Elisab. Dor. 232. —
 Hans Rasm.sen, Degn 225. —
 Rasmus Hansen 225.
 Schneider, Marie Othilia 195.
 Schnell, Catharina 140. — Chr. Friedr.,
 Bgmstr. 140 145. — Johann
 Bgmstr. 132 f. — Margr. 132 f.
 Schou, Hofbedemand 186. — Jacob
 Henric, Etr. 186 197. — Thora
 Sophie 229.
 Schrader, Auguste Georgine Ad. 143.
 — Chr. Detl. Ulr., Dr. med. 143.
 — Constance Charl. Henr. 143. —
 Friedr. Sophus 144. — Heinr.
 Eduard S., Prof. 122. — Joh.e
 Ernestine 143. — Justine Aug.
 Gabr. 143. — Louise 143. — Louise
 143. — Ludewicke Jul. Andr. 143f.
 — Ludw. Albr. Gottfr. 143. —
 Ludewig Chr., Sgpr. 143. — Ludw.
 Fr. Gabr., Bgmstr. 143. — Oluf
 Friedr. 143. — Sophie Friedr.
 Joh.e 143. — Sophie Henr. Ad.
 143.
 Schreuder, Generalskibsmaaler 285.
 Schröder, Andreas, Prok. 56. — Anna
 134. — Anna Margarete 138 f. —
 Anna Maria 137. — Carsten 137.
 — Gottfried, Bgmstr. 135. —
 Gottfried, Bgmstr. 137 139. — Jo-
 han, Sgpr. 134. — Johan Carl.,
 lic. jur. 67. — Joh. Vilh., Etr. 245.
 — Warmbold, Kirkeforst. 137.
 Schrødersee, Sophie Magd. 36 38.
 Schult, Didrik, Amtmd. 65.
 v. Schultze, Richard, Oberst 254.
 Schulz, Mette (Meda) Cecilia 267.
 Schumacher, Adolph, Kornet 136. —
 Agnete 30. — Agnetha 23 29. —
 Andreas, Rdmd. 136. — Anna 132.
 — Anna 136. — Anna Elis. 136. —
 Anton 133. — Bodel 133. — Bodil
 132. — Catar. Elis. 30. — Cath.
 Margr. 30. — Cornelia 30. — Cor-
 lius, Et.r. 29 f. 33. — Cornelius,
 Taxator 23. — Elisabeth 29 33.
 — Else 133. — Georg, Dr. jur. 132.
 — Gottfried, Bgmstr. 135—137.
 — Hans 133. — Hans Fr., Kapt.
 30. — Herman 133. — Jens Rei-
 mert, Reg.r. 30. — Johan 133. —
 Johann, Tolder 132. — Magdalene
 136. — Maria Sophia 33. — Ma-
 rine 133. — Oluf, Fændr. 136. —
 Oluf, Rdmd. 133 135. — Pet. Chr.,
 Gesandt 30. — Wilh., Bgmstr.
 133. — Wilh. d. æ., Bgmstr. 131—
 33 145. — Vilh. d. y., Bgmstr.
 131—33 135. — Wilh. Heinr.,
 Sgpr. 136.
 Schwane, Karen Marie 189 194.
 v. Schwartzau, 171.
 Schytt, Petrus, Hører 56.
 Schytte, se Skøtte.
 Schøller, Oblt. 283. — C. E. A., Hof-
 jægermester 77 174. — Eiler,
 Rdmd. 146. — Wibeke Charl. 283.
 Schønbach, Joh. Chr., Dr. jur. 62.

- Schönleben, Margrethe 171.
 Sebbiesen, Oluf, Bgmstr. 130.
 Sechmann, Ulr. Eleon. 222.
 Seest, Dor. Elis. Cathr. Joh. 252.
 Sehested, Claus, til Ørslev Kl. 78.
 — Jens 79. — Sophie, Slægtebo-
 forf. 13.
 Severinus, Johs. 59. — Paulus 62.
 Sick, Johs. Peter Chr., Overlærer 108
 116.
 Sidenborg, Jacob Clausen, Assessor
 65.
 Siebe, Cath. Wilh. 254.
 Siebinck, Friderica Am. 254.
 Sielentz, Friderica Am. 254. — Hans
 Herm., Dr. med. 254.
 Siemssen, Sophie Cath. 251.
 Sigurdsen, Tarald 165.
 Sikora, Chr., Org. 254.
 Siverts, Fridericus 66. — Joakim 66.
 Sivertsen, Find, Sgpr. 55.
 Skade, Peter, Kirkeforst. 290.
 Skanke, Maren 167.
 Skive, Søren Tornsen, Sgpr. 62.
 Skjelderup, Niels Pedersen, Kapl. 58.
 Skjolderbaand, Slægten 166 f.
 Skou, Ane Kirstine, Mdm. 247.
 Skriver, Hans Chr. sen 287.
 Skøtte, Peder Jensen, Rtskr. 56.
 Slange, Anna Marie Pedersdtr. 276
 278 f. — Mette Pedersdtr. 276 279.
 — Niels Pedersen, Hist. 276. —
 Peder Villadsen, Bisk. 276 279.
 Slangendorf, se Fabricius.
 Sletting, jfr. Oldtr., Olsen. — Erik
 Olsen, Pr. 70—71. — Niels Jac. sen,
 Brygger 70—72.
 Smør, Jon. d. y. 162. — Jon Halvard-
 sen 162. — Svale Jonsen, Rigr.
 160 162. — Ulvilde Jonsdtr. 160
 162.
 Smørhætta, se Taraldsdtr.
 Snevas, Barbara 158. — Jens, Mag.
 158.
 Snogbæk, Peter Hansen 225.
 Sognius, Chr. 61.
 Soltau, Bernh. Balth., Dr. jur. 62.
 Soltwedel, Anna Marg. 138 f. — Anna
 Maria 139 145. — Elisabeth Maria
 139. — Ernst 139. — Hermann
 Gottfr. 139. — Jacob 139. — Joach
 139. — Joachim, Bgmstr. 138 f.
 — Joach., Kbm. 139. — Joh.
 Gottfr. 139. — Peter 139.
 Sonderburg, Carl F. S., Sgpr. 254.
 Spend, Fam. 7.
 Spormann, Albert, Ingeniør 61.
 Staalhöft, Gerhard, Dr. med. 62.
 Staar, H. L. 67.
 v. Staffelt, Engelke Jul. Wig. 254.
 Stafrofski, se Olufsen.
 Stagnoppidan, Peder Rasm. sen 292.
 Stampe, Hans, Brygger 71.
 Starck, Joh. Sigism., Sgpr. 65.
 Starke, Johs., Bgmstr. 130.
 Stauning, Lauge Hansen, Sgpr. 219.
 Staur, Jørgen Henr. sen, Lagm. 161.
 — Maren Jørgensdtr. 161 f.
 Steemann, se Stegman.
 Steenbuch, Hans, Prof. 245.
 Steensen, Anna 276 278. — Hans, til
 Astrup 63. — Hans Ditlev, til
 Steensgd. 63. — Niels, Geolog 75.
 — Vincents, Ldsdom. 80.
 Steenstrup, Japetus, 74.
 Steffensen, Lauge 217.
 Stegelmann, Henricus 148.
 Stegman, Joh. Jac., Dr. jur. 66.
 Steinkuhl, Chr., Dr. jur. 62.
 Steinmann, Henrik, Dr. jur. 148.
 Steman, Just Daniel, Dr. med. 148.
 Stemann, Esther 222.
 Stephansen, H., Kapt. 35.
 Stevenson, Anna Charl. Nancy 195.
 Stockfleth, Chr., Stiftamtmd. 64.
 Storm, Charl. Soph. Hedv. 221. —
 Georg, Sgpr. 221. — Wibke Kath.
 221.
 Strauss, David Friedr. 102.
 Struch, Struck, Hans Bertel 58. —
 Maren Bertelsdtr. 220.
 Struensee 196.
 Struius, Joannes 56.
 Strøm, Peder Danielsen, Sgpr. 64.
 Stub, Iver, Rdmd. 216. — Sophie
 Iversdtr. 216 219. — Ægidius
 Lauritzen, Rektor 217—19.
 Stubbe, Anna Maria 139 145. — Be-
 rend 139 145.
 Stygge, Anna 167. — Eiler Hansen
 167.
 v. Stöcken, Abigael Mar. 255 257. —
 Anna Cathr. 257. — Anna Eleon.
 Henr. 258. — Anna Margr. 255. —
 Cai Burch., Landdrost 256. —
 Chr. Ernst, Adm. 255 f. — Dor.
 Christ. 258. — Felicit. Franc. 255.
 — Fredr. 258. — Friedr. Georg,

- Amtsf. 258. — Gerh. Chr., Gen.lt. 255. — Jacob Heinr., Kapt. 258. — Hans Heinr., Env. 255 f. — Hedeved. Margr. 258. — Heinrich, Rentemstr. 255—58. — Heinr., Toldkas. 255. — Ludw. Kasimir 257. — Maria 255. — Maria Alb. 256. — Sophie Helene 256 f.
 Suadicani, Carl Ferd. 254.
 Suderov, Elisabeth 134.
 de Suheyten, Gregorius 56.
 v. Suhm, Henr., Etr. 256 f. — Margr. Dor. 257.
 Suhr, Ab. M. Dor. 80. — Fredr. Berntsen, Mag. 80.
 Svanning, Hans Jensen, jr., Pr. 56.
 Svanning, Niels 55.
 Svendsen, Emilie Const. Wilh. 195. — Nicolaj, Bgmstr. 145. — Sebbi, Bgmstr. 130. — Søren, Stiftskr. 217.
 Sverdrup, Laur. Pedersen, Sgpr. 61.
 Sæmundsen, Erik 168.
 Söderblom, Nathan, Erkebisk. 76.
 Søbørg, Bedemd. 51.
 Söhlenthal, Georg Vilh., Baron 245. — Henr. Fr., Envoyé 290.
 Sønnichsen, Ebbe, Gdr. 222. — Søn- nich, Møller 222.
 Sørensen, Ancher, Sgpr. 275. — Anders 158. — Anders, Renteskr. 159. — Bertel 147. — Christen, Sgpr. 218. — Chr. Guldbrand., Skolebest. 142. — Friederica Chr. Mar. 142. — Kristen, Hrdsgfd. 243. — Niels, Bgmstr. 142. — Niels Aug. 142. — Niels Ludv. Aug. 142. — Peder, Kbm. 217. — Severinus Ferd. 142. — Sophia Cath. 142. — Susanna Sab. 142.
 Tagesen, Jacob, Sgpr. 158 f.
 Tamdrup, Jep 133.
 Tamms, Elseb. Dor. 234. — Theod., Apot. 234.
 Tanck, Anne 134. — Christian 134. — Heinrich 134. — Johs. Bgmstr. 133². — Karsten 134. — Maren 133.
 Taraldsdatter, Christine 164 f.
 Tarquillides, Chr. 56.
 Taulow, Jørgen Berthelsen 57.
 Tausen, Chr., Bisk. 65. — Claus Chr- sen, Fuldm. 65. — Mads, Lektor 65.
 Teiste, Brynhild, 166 f. — Hans Oluf- sen († 1621) 160 164 167. — Jon 167. — Oluf 167. — Trond Han- sen 167.
 Terkelsdtr., Margr. 196.
 Testrup, Christen, Hrdsgfd. 248. — Søren 248.
 Thestrup, Clemens Ras.sen, Sgpr. 64 148.
 Thiele, J. M. 200.
 Tholuck, Fr. Aug. G., Prof. 82 84 122.
 Thomas, Hermannus 64. — Johs. 62.
 Thomasen, Peder, Lagmd. 168.
 Thomeus, Johs. 59.
 Thomsen, Anders, Sgpr. 59. — Jacob, Dr. med. 56. — Nis, Bgmstr. 133 f. — Peter, Sgpr. 227. — Thomas 227.
 Thomæ, Evaldus 55.
 Thorsager, Jfr. 183.
 Thor Straten, Else Carstensen 47.
 Thortsen, C. 200 207.
 Thott, Anne, Slægtebogforf. 5 13. — Birgitte, Slægtebogforf. 13. — Ove 6. — Tage 169.
 Thulstrup, Andreas, Bgmstr. 145.
 v. Thun, Clara H. J. R. 229. — Julie Sør. Ovine 229. — Ludw. Wilh. E. Warnstedt, Ritmstr. 229.
 Thygesen, Skriver 192. — Carl, Sned- ker 192. — Louise 192. — Lud- vig 192.
 Thøgersen, Peder, Bisk. 276 278 280. — Peder, Sgpr. 56.
 Tidemannus, Joannes 56.
 Tieck, Ludw. 81.
 Todsens, Christine 231.
 Tommerup, Johanne 23. — Knud Jac.sen, Sgpr. 23. — Maria 22 f.
 Tonsberg, Matth. And.sen, Sekr. 64. — Oluf And.sen, Vicelagmd. 64.
 Torm, Erik, Prof. 159. — Oluf Erik- sen, Sgpr. 65.
 Tornsen, Peder, Sgpr. 272 287.
 Tranberg, Hans Gotfr., Bgmstr. 254.
 Trane, Chr. Poulsen 58. — Lars Chr.sen, Sgpr. 59. — Poul, Chr., Sgpr. 58. — Samuel Pauli, Sgpr. 58. — Søren And.sen, Sgpr. 57.
 Trant, Cornelia 30. — Hans Fr., Konfr. 30.
 Tregder, Eiler Hagerup, Etr. 293.
 Trantzau, Anna 137.

- Treschow, Gerh., Adm.rd. 148. — Gerhard, Sekr. 62. — Herman, Kancellist 33. — Herman, Prof. 30 33. — Michael, Konfr. 31. — Sophia Elis. 30 33.
- Trolle, Fam. 19. — Herluf, Adm. 3. — Lisbet 19. — Wibeke Charl. 283. — Øllegaard 3.
- Tromp, Cornelis M., Adm. 21.
- Troulsen, Nis 140.
- Tymmermann, Esgherus, Bgmstr. 130.
- Törrisen, Oluf 168.
- Ubinæus, Søren Andersen, Rektor 60.
- Udbyneder, se Ubinæus.
- Ulfeldt, Fam. 19. — Chrf, Rigsraad 6. — Jacob 14. — Knud Christesen († 1657) 18. — Knud Ebbesen, til Svendstrup 1. — Mogens 249.
- Ulfstand, Tale, Slægtbogsforf. 13.
- Unger, Eva 127 f.
- Urne, Beate Claudtr. 3. — Edel Joh.dtr. 80. — Jørgen 272. — Knud, til Juulskov 147. — Otto Jørgensen, til Alslev 147.
- Urup, Sigrid 163.
- Uttenthal, Otto, Degn 112.
- Waage, Dr. 86.
- Waagensen, Jens, Kirurg 195. — Sara 195.
- Wadum, Bolette Sophie Elis. 152.
- Valdemarsøn, Erik 19.
- Valentiner, Didr. 67. — Poul, Bankfuldm. 156.
- Valeur, Johs., Bgmstr. 239.
- Walløe, Sophie Christ. 229.
- Wandal, Hans, Bisk. 64 215. — Iver Iversen, Prof. 56.
- Vandstad, Niels Andersen, Sgpr. 61.
- Varde, Søren Jensen 60.
- Varder, Niels Hansen, Kpl. 219.
- Weber, C. J. 254.
- de Veckenen, Felicit. Franc. 255.
- Vedel, Anders Sørensen, Hist. 217. — Maren Andersdtr. 217.
- Wedel, Søren Laugesen, Sgpr. 60.
- Wegener, C. F., Geh.arkivar 81 84 88 108—121 126. — Car. Elis. 254. — Joh. Jørgen Stiller, Sgpr. 108.
- Weigberg, Fredr., Diplom. 148.
- Vejle, Hans Knudsen, Bisk. 55.
- Vejløj, Jens Pedersen 57.
- Wendt, se Wandal.
- Vennighausen, Car. Ferd., Overaud. 139. — Detlef 139. — Friedr. Anna Sophia 139. — Joh., Bgmstr. 139. — Johan, Kirkekom. 66. — Magd. Elis. 139. — Maria Aug. 139. — Peter Chrf. 139. — Ulr. Adolph. 139.
- Werckmeister, Hinrich 134.
- Werlovius, Nicolaus 61.
- Weghe, Anna Cath. G. 254.
- v. Weyhe, C. F., Kapt. 254. — Elis. Marg. 254.
- Weyler, Georg Math., Cand. theol. 257.
- v. Wibel, Agathe 252.
- Wibourgius, Nicol. 146.
- Wichmand, Niels, Prof. 59.
- Wildschüt, Frederik Clausen, Sgpr. 146.
- Wilkensen, Hans, Hører 61.
- Villadsen, se Slange.
- Wilster, de W., Carl, Gen.lt. 171. — Chr. Fr. Em., Lektor 109. — Christine Henr. 171. — Karen 171.
- Vind, Erik, til Øllingesø 79.
- Windhausen, Henrik, Adv. 148. — Johs. Joach. 148.
- Vinding, Ivar Paulsen, Ingeniør 61. — Johs. Pauli, Prof. 56. — Peder Paulsen, Læge 58.
- Winoriensis, Andreas Thomæ 59.
- Vinstrup, Elias Pedersen 58. — Maren 70. — Meäte Pedersdtr. 276 279. — W., Thale. 158 f.
- Winther, Chr., Digt. 200. — Hans Nielsen, Sgpr. 158 f.
- Wiseman, N., Kardinal 82.
- With, Albert Fogsen, Sgpr. 66.
- Witt, Hestehdl. 267 f. — Chrf. Petreeus 62². — Joh.e Ferd. 267 f.
- Wium, Henrik, Etr. 30. — Lovise 30.
- Vleugel, Wleugel, Agnete Elisabeth 42. — Agnetha 23 29. — Anne 22. — Carol. Corn. 38 43 f. — Chr. Fredr., Landinsp. 43. — Chr. Friedr., Løjtn. 23 f. — Cornelius, Adm. 34—40. — Dor. Marg. 42. — Elisabeth, Christ. 43. — Else 46 f. — Eskild Fredr. 48. — Jan, se Johan. — Jens Reimert, Toldkass. 26 38 40 44—48. — Johan (Jan), Maanedskapt. 22 f. — Joh. Pet., Adm. 24—33 45 f. — Joh.e

- Clementine 42. — Johanne Sophie 40 42 f. — Juliane Marie 36—38. — Maria 22 f. — Maria Cornelia 30 33. — Maria Sophia 33. — Maria Sophia 44. — Maria Sophia 44. — Nicoline Christ. 42. — Peter Carlsen, Kapt. 21 f. — Peter Joh., Adm. 29 40—42. — Peter Joh., Oberst 23. — Petrea Catharine 48. — Sophia Elis. 30 33.
- Vleugels, F. 21. — Diederick, Adv. 21. — Jacob, Dr. jur. 21. — Jacques, Ingen. 21.
- Wolff, Lena 231. — Sara Carol. 254.
- Wolfrath, Dor. Christ. 258. — Jac. Didr., Major 258.
- Volqvarts, Bol. Elis. 232.
- Wonsflesh, Godske, til Kriseby 63. — Henneke, til Norby 63. — Henneke Oberst 66. — Volf., Kmjkr. 63.
- Worm, Søster 158 f. — Willum, Kfr. 158.
- Vossius, Joannes 55.
- Wrangel, Hans Engelbr.sen 66².
- v. Vreden, Joh. Bap. Cl. 148.
- Wulf, Maria 224 237 246 f. — Maria Mathiasdtr. 224 234—47. — Mathias, Tømmerhdl. 224 237.
- Wöldike, Marcus, Prof. 289.
- Ystad, se Eustadienus.
- Zahrtmann, Kr., Maler 73.
- Zencker, Johan, Rdmd. 171. — Maria 171.
- Ziegler, Margrethe 274.
- Ægidiisen, se Ægidius.
- Ægidius, Sl. 215—19 241 f. — Anders, Rdmd. 218. — Anna 218. — Barth. Chr. 220. — Christen, Sgpr. 216. — Dorthe 218. — Dorthe 218. — Ewald, Sgpr. 234 245. — Giles Christensen, Sgpr. 215 f. — Hans, Rektor 217. — Ivar 218. — Johanna 218. — Karen 218. — Laurits 216 f. — Lauritz 217. — Laur. 217. — Mette 218. — Sidsel 218. — Sophie 217. — Søren 217. — Viveke 218.
- Ørsted, A. S. 125. — H. C. 42 152 205. — Ole Sørensen, Rektor 59.

Medlemmer af Samfundet kan erhverve:

DR. K. CARØE:

DEN DANSKE LÆGESTAND I—V.

I. Doktorer og Licentiater 1479—1788.

II. Kirurger. 1738—1785.

III. Den danske Lægestand 1786—1838.

IV. Den danske Lægestand.

Supplementsbind til 7. Udg. (Læger, der har taget
Eksamen efter 30. Januar 1838 og er døde inden
1. Januar 1901.)

V. Supplementsbind til I—IV.

for 8 Kr. Bind I—IV enkeltvis à 1 Kr. 50 Øre. Bind V 2 Kr.

Prisen for Ikke-Medlemmer er 12 Kr. Enkelte Bind 3 Kr.

HENRY BRUUN:

DANMARKS AMTSFORVALTERE 1660—1848

for 3 Kr. Prisen for Ikke-Medlemmer er 5 Kr.

FRITZ JÜRGENSEN WEST:

DE KONGELIGE AMTMÆND I HERTUGDØMMET

SLESVIG 1660—1864

for 1 Kr. 50 Øre. Prisen for Ikke-Medlemmer er 3 Kr.

samt

INDHOLDSFORTEGNELSE

TIL PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFTS

FØRSTE 50 BIND

I. Række 1.—9. Række II 1880—1929

for 2 Kr. Prisen for Ikke-Medlemmer er 3 Kr.

Henvendelse sker til A/S J. H. Schultz Forlagsboghandel, Havne-
gade 15, København K.

Medlemmer af Samfundet kan ved direkte Henvendelse til
Kraks Legats Kontor, Nytorv 17, Kjøbenhavn K. erholde
Kraks Blaa Bog for 11 Kr. (halv Bogladepris).

Kaptajn HECTOR BOECK:

**Personalfortegnelse over Officerer m. fl.
ved Jydske Regiment til Fods, Fyenske Infanteriregiment
og 12. Bataillon 1679—1929.**

Med biogr. Notitser, over 1500 Personer.

Kr. 5.—

12. Bataillons Historie 1679—1929.

Med over 200 Illustrationer og mange Biografier.

Kr. 15.—

GYLDENDAL

*Faas i Bogladerne samt ved Betaling i maanedlige Afdrag gennem Forf.,
I. E. Ohlsensgade 14, Kbhvn. Ø., Tlf. Øbro 2637 u.*

I Kommission hos WILH. TRYDE er udkommen:

TH. THAULOW:

EN DANSK-NORSK SLÆGT FALCK

Pris Kr. 6.—

Samfundet ser sig ikke i Stand til at tilstille Bidragydere
Særtryk. Hvis saadanne ønskes, maa Aftale træffes direkte
med J. H. Schultz A/S Universitetsbogtrykkeri, Niels Juels-
gade 12, Kjøbenhavn K., inden 14 Dage efter Hæftets Mod-
tagelse.
